

495.91111

๒๕๒๗ ก

๘๖

การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
กับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

นลินี บพิตรสุวรรณ

27 ก.พ. 2538

31484

~~31484~~

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

ตุลาคม 2537

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

192861

คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....
..... ประธาน
(ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
..... กรรมการ
(รศ.อัจฉรา สุขารมณ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
..... กรรมการ
(รศ.อัจฉรา สุขารมณ์)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ชจรศรี ชาดิกานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริญา พูลสุวรรณ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2537

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำตลอดจน
ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม
รองศาสตราจารย์อัจนรา สุขารมณ์ และอาจารย์ชจรศรี ชาดิกานนท์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ
เมตตาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์
จันทิมา พรหมโชติกุล อาจารย์นิศศรี กมลเวชช รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี
รองศาสตราจารย์พวงรัตน์ ทวีรัตน์ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่มีค่าอันจะทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ชาญ ดำริห์ ผู้อำนวยการโรงเรียนโซคชัยสามัคคี อาจารย์สุจินดา
ชำนาญศิลป์ อาจารย์ประวัติ ศิริสวัสดิ์ และอาจารย์มงคล กะอาจ ที่ได้อำนวยความสะดวก
ตลอดระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ให้ความ
ร่วมมือในการดำเนินการทดลองครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณอาจารย์มะลิวัลย์ สมศักดิ์ ที่ให้คำชี้แนะสิ่งที่เห็นประโยชน์ต่อการวิจัยและคอย
เป็นกำลังใจเสมอมา

ขอขอบพระคุณอาจารย์ดอกกว้าง อาจารย์มานพ รูปชัยภูมิ และพี่ ๆ ทุกคนที่คอยให้ความ
ช่วยเหลือเอื้ออาทรและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องสักการะพระคุณของ
บิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ณลินี พันธิตรสุวรรณ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	✓ ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า.....	5
	✓ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย.....	10
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน.....	12
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.....	34
	✓ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู.....	66
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ.....	72
	✓ สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	78
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	79
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	79
	✓ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	79
	การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	80
	การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
	✓ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ของนักเรียน	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	95
ผลเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียน	
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	96
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	97
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	97
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	97
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	97
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	99
อภิปรายผล.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	115
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	278

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	86
2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนภาษาไทย	
ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	95
3 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย	
ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	96
4 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถ	
ทางการเขียนภาษาไทย.....	263
5 แสดงค่าความสอดคล้องของผู้ตรวจแบบทดสอบ	
วัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย.....	266
6 แสดงค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (D)	
ของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย.....	269
7 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถาม	
วัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย.....	270
8 แสดงคะแนนความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ก่อนและหลัง	
การทดลอง เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	271
9 แสดงคะแนนแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลอง	
เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	274

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงการจัดกลุ่มการสอนแบบระดมความคิด.....	21
2 แสดงการจัดกลุ่มการสอนแบบเทคนิควงรอบวง.....	22
3 แสดงกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษา.....	42
4 แสดงการจัดชั้นเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา.....	62
5 แสดงวงจรของแรงจูงใจ.....	74

ภูมิหลัง

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมผู้รู้หนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ทำให้การสื่อสารด้วยการเขียนมีบทบาทยิ่งกว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก การทำความเข้าใจซึ่งกันและกันโดยผ่านสื่อภาษาเขียนมีมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการพัฒนากการเขียนให้มีประสิทธิภาพจนสามารถใช้ภาษาเขียนนั้นถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดผ่านกลไกทางเทคโนโลยีได้อย่างแจ่มแจ้ง จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

การพัฒนากการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียน เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ในระดับประถมศึกษา แล้วค่อยเพิ่มความซับซ้อนขึ้นในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น หลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กำหนดคำอธิบายรายวิชาภาษาไทย ด้านทักษะการเขียนไว้ว่า ให้นักเรียนสามารถเขียนคัดลอกข้อความ เขียนตามคำบอก จดบันทึก เรียงความ ย่อความ ขยายความ เขียนเจตหมาย เขียนแสดงความคิดเห็น เขียนแสดงเหตุผล เขียนรายงาน ประกาศ แต่งคำประพันธ์ (กรมวิชาการ. 2535 : 11 - 12) โดยจะต้องให้สัมพันธ์กับทักษะอื่นอีก 3 ด้านคือ ทักษะการฟัง การพูด และการอ่าน

การจัดการเรียนการสอนทักษะการเขียนทั้งในอดีตและปัจจุบันนับว่ายังไม่บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร เพราะจากผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของกรมวิชาการ ประจำปีการศึกษา 2524 พบว่า คะแนนประเมินเกี่ยวกับการเขียน (เรียงความ) อยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพอใจ (กรมวิชาการ. 2525 : 5) ต่อมาในปีการศึกษา 2531 หน่วยงานนิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตการศึกษา 11 โดยพิจารณา 3 จุดประสงค์หลัก คือความสามารถในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และการบอกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของภาษาไทย คะแนนความสามารถในการเขียนมีคะแนนอยู่ในระดับต่ำมากคือ ได้คะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ 38.34 ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม (กรมสามัญศึกษา. 2533 : 25,114) และจากการศึกษารายงานการวิจัยของ ธีรชัย อ้นอารี (2532 : 72) ด้านความสามารถในการเขียนของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเขียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์

จากผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหามีหลายสาเหตุ สาเหตุหนึ่งเกิดจากครูส่วนใหญ่ละเลยการสอนทักษะการเขียนเพราะเห็นว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยาก จึงมุ่งสอนทักษะอื่น ๆ ที่เห็นว่าง่ายแทน (สนธิ ตั้งทวี. 2531 : 37) สาเหตุอีกประการหนึ่งครูมักสอนโดยยึดตัวครูเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสแสดงออก นักเรียนไม่รู้จะเขียนอะไรไม่มีความคิดที่จะเขียน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ.

2518 : 20 - 22) และจากการศึกษางานวิจัยของ นิศวาท ลัดดากุล (2424 : 5) พบว่า

นักเรียนถึงร้อยละ 88 รู้สึกเบื่อหน่ายการเขียน เพราะการเขียนเป็นเรื่องเข้าใจยาก

นักเรียนไม่เข้าใจและไม่ชอบการเขียน จึงทำให้การเขียนของนักเรียนด้อยกว่าทักษะอื่น ๆ ไม่

สามารถเขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ

สุนันท์ ศลโกสุม (2526 : 84) ในการศึกษารูปแบบการสอนเขียนและปัญหาการสอนเขียนวิชา

ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า วิธีการสอนของครูคือ วิธีการที่ครูอธิบายหลักเกณฑ์ใน

การเขียน กำหนดหัวเรื่อง ขอบเขตที่จะเขียนแล้วจึงให้นักเรียนเขียน นักเรียนไม่เข้าใจกระบวนการ

การเขียนทำให้เกิดความเบื่อหน่าย นอกจากนั้น จากงานวิจัยของ อิงอร อมาตยกุล (2535 :

74 - 75) พบว่า ปัญหาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนที่บกพร่อง

มากที่สุดในการเสนอเนื้อหาสาระคือ การเสนอเนื้อหาสาระที่ไม่แปลกใหม่ ซึ่งอาจมีสาเหตุ

มาจาก นักเรียนขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ที่จะเสนอออกมาในงานเขียน ประกอบกับขาด

ทักษะในการคิด ทำให้คิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ไม่แจ่มแจ้งและไม่ต่อเนื่อง เกี่ยวกับเรื่องนี้

โกวิท ประวาลพฤกษ์ (2535 : 8) ให้ความเห็นว่า การที่ครูใช้รูปแบบสรุปทำให้เด็กไม่มีโอกาส

ฝึกทักษะการคิด ดังนั้นการแก้ปัญหาจึงควรใช้เทคนิคการสอนแบบเน้นกระบวนการทางความคิด

เช่น เริ่มแรกครูให้นักเรียนอ่านเนื้อหาแล้วสร้างจินตนาการ ต่อจากนั้นให้จับใจความสำคัญมา

สรุปเพื่อนำเสนอ การทำเช่นนั้นบ่อย ๆ จะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์ดีขึ้น

นอกจากนั้นปัญหาการสอนภาษาไทยด้านการเขียนที่เกี่ยวกับตัวครูคือ ครูไม่มีใครได้ฝึก

ทักษะการเขียนให้กับนักเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากจำนวนนักเรียนในชั้นมีมาก ครูตรวจงานไม่ทัน

(สุนันท์ ศลโกสุม. 2526 : 84) ซึ่งมีความเห็นเช่นเดียวกับ สุจิต เพียรชอบ

(2531 : 11) และ บรรจง พงศ์ศาสตร์ (2535 : 7) ที่กล่าวว่า ครูแต่ละคนสอนนักเรียน

จำนวนมาก ไม่มีเวลาตรวจงานในรายละเอียด ทำให้นักเรียนไม่ทราบข้อบกพร่องของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการสอนเขียนที่จะต้องมีการตรวจแก้ไขข้อเขียนของนักเรียนและชี้แนะจุดบกพร่อง เมื่อนักเรียนไม่ทราบผลย้อนกลับทำให้นักเรียนเกิดความไม่มั่นใจในงานเขียนของตน ไม่เห็นความสำคัญและไม่เกิดแรงจูงใจในการเขียนในที่สุด

จากสภาพปัญหาและแนวคิดดังกล่าว การจัดการเรียนการสอนด้านทักษะการเขียนที่ควรได้รับการแก้ไขมากที่สุดคือ วิธีการสอนของครู เพราะครูยังยึดตัวครูเป็นศูนย์กลาง นักเรียนไม่มีโอกาสได้ฝึกคิดฝึกเขียนเท่าที่ควร วิธีการสอนวิธีหนึ่งที่น่าสนใจและควรจะนำมาใช้ในการแก้ปัญหา ดังกล่าวคือ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เป็นวิธีสอนที่ได้รับการพัฒนาโดย ดร.ริชาร์ด วอล์คเกอร์ ดร.เบรندن บาร์ทเลต และดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (Dr.Richard Walker, Dr.Brendan Bartlett and Dr.Saowalak Rattanavich) การสอนลักษณะนี้เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนมีส่วนร่วมและได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนอย่างต่อเนื่อง พัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่อง ไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษาโดยยึดสื่อการเรียนและการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมาย (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 18)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับปฐมวัยถึงประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 โดยเน้นให้นักเรียนมีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียนเรื่องอย่างง่าย ๆ รูปแบบที่ 2 หลังจากนักเรียนได้ประสบการณ์ในการฟัง พูด อ่าน และเขียนในระดับต้นได้แล้วในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 นักเรียนจะเริ่มฝึกอ่านและเขียนเรื่องต่าง ๆ ที่มีลักษณะการเขียนหลากหลายมากขึ้น พร้อมกับใช้ความสามารถในการเขียนเรื่องราวอย่างง่าย ๆ โดยอาศัยการเลียนแบบและอิงจากบทเรียนหรือกิจกรรมที่ผู้สอนเสนอแนะ ส่วนรูปแบบที่ 3 เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายถึงระดับมัธยมศึกษา สามารถทำให้นักเรียนเกิดแนวคิดในการเขียนเรื่องที่ยากขึ้น เริ่มต้นจากการอ่านเรื่องแล้วนำแนวคิดจากการอ่านเรื่องไปสู่การวางแผนการเขียนอย่างมีขั้นตอน มีการนำเสนอแผนการเขียนต่อกลุ่มเพื่อหาข้อตกลงในการเตรียมการเขียน ในการนี้นักเรียนจะมีโอกาสได้ศึกษาแผนการเขียนของเพื่อนร่วมกลุ่มและช่วยกันหา

ข้อบกพร่อง ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขแผนการเขียนให้กันและกันด้วยการอภิปรายแสดงความคิดเห็น โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา

การจัดกิจกรรมการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในรูปแบบที่ 3 ดังกล่าวจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก นักเรียนจะทราบข้อบกพร่องในการเขียนของตนจากเพื่อนและครู ประการที่สอง นักเรียนพัฒนาทักษะการเขียนจากประสบการณ์ตรงของตน ประการที่สาม จะเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับนักเรียนเนื่องจากนักเรียนมองเห็นเส้นทางในการเขียนได้แจ่มแจ้งขึ้นจากการอ่าน ซึ่งจะช่วยให้หาแนวคิดในการเขียนดีขึ้นและตรงกับความต้องการได้ เป็นการกระตุ้นและให้แรงจูงใจนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ในการค้นคว้าหาสิ่งที่จะเขียน นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเขียน ประการที่สี่ นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาอย่างสัมพันธ์กันครบทั้ง 4 ทักษะตามหลักสูตรกำหนด และประการสุดท้าย เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนต่อนักเรียนและนักเรียนกับครู ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนดีขึ้น นักเรียนจะเกิดความพอใจที่จะเรียนอันเป็นมูลเหตุในการสร้างแรงจูงใจเบื้องต้น และจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจอย่างต่อเนื่องไปตามลำดับจนเกิดเป็นความมุ่งมั่น มานะพยายาม และกระตือรือร้นที่จะพัฒนาการเขียนของตน จนประสบความสำเร็จ ซึ่งเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2530 : 12) กล่าวว่า จากการพัฒนาและทดลองการสอนอ่านและเขียนในประเทศออสเตรเลีย (ภาษาอังกฤษ) และในประเทศไทย (ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย) โดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา พบว่าวิธีการสอนนี้ สามารถทำให้นักเรียนอ่านเรื่องได้เข้าใจ ความหมายของเรื่องและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ส่งผลให้ความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาของนักเรียนดีขึ้น และจากงานวิจัยของ สายสุรีย์ เต็มสินสุข (2535 : 139) ทดลองโดยการเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษ 3 (อ 013) โรงเรียนอุดรวิทยานุกูล อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 60 คน ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถทางการอ่านและการเขียนแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความรับผิดชอบแตกต่างจากคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ประกอบกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ยังไม่มีใครทำการวิจัยในวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มาใช้ทดลองสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู โดยมุ่งที่จะศึกษาผลที่มีต่อความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครูที่สอนวิชาภาษาไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย ในการพิจารณาเลือกใช้รูปแบบการสอนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนทักษะการเขียนภาษาไทย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 10 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 507 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน

จากทั้งหมด 10 ห้องเรียน ซึ่งได้รับการจัดนักเรียนแบบคละกัน จับสลากมา 2 ห้องเรียน แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกเนื้อหาจากหนังสือเรียนทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 นิตยสาร วารสาร สารานุกรม โดยคำนึงถึงความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและอิงทฤษฎีวรรณฐานเป็นเกณฑ์ในการเลือก ได้ เนื้อหา 2 ชนิดคือ ชนิดอธิบายและแสดงความคิดเห็น

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมใช้เวลาในการทดลองคาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 4 คาบ รวม 16 คาบ 4 สัปดาห์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

5.1.1 การสอนเขียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3

5.1.2 การสอนเขียนภาษาไทยตามคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ความสามารถทางการเขียนภาษาไทย

5.2.2 แรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 หมายถึง การสอนที่จัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษา เริ่มจากง่ายไปยาก คือ เริ่มจากการอ่านเรื่องร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ แล้วนำแนวคิดจากเรื่องที่อ่านไปวางแผนการเขียน และเขียนงานกลุ่มในระยะแรก แล้วเขียนงานของตนเองเป็นรายบุคคลในระยะต่อมา เปิดโอกาส ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ นักเรียนสามารถใช้ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้วยตนเอง อย่างบูรณาการ การสอนแบบผู้วิจัยยึดหลักการสอนของ ดร.ริชาร์ด วอลค์เกอร์,ดร.เบรนต์ บาร์ทเลท และ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ประมุขทิศเตรียมการวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน โดยการเดาสรุป หรือลำดับความ

นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกัน อภิปราย หรือสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ครูใช้คำถามนำเพื่อให้ นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญสรุปความ วิเคราะห์การลำดับความได้ โดยการทำแผนภูมิ (Diagram) ประกอบ หลังจากนั้นนักเรียนวิเคราะห์ลักษณะของเนื้อความที่อ่าน (อรรถลักษณะภาษา) นักเรียนกำหนดอรรถลักษณะภาษาในการเขียนของตนเอง แล้วอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับสำนวนภาษาหรือคำศัพท์ยากที่พบจากการอ่านเรื่อง

ขั้นที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมาย หรือการวางแผนการเขียน

นักเรียนร่วมกันวางแผนการเขียนเรื่องเป็นกลุ่มย่อย จากนั้นนักเรียนแต่ละคนบันทึกแผนงานที่ได้ตกลงร่วมกันไว้เพื่อเขียนงานของตนในโอกาสต่อไป

ขั้นที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

นักเรียนแต่ละคนกรอกข้อมูลจากเรื่องที่อ่านและบันทึกไว้ในแผนการเขียนของตนที่เตรียมไว้ แล้วนำมาอภิปรายในกลุ่มย่อย เพื่อเตรียมเขียนเรื่องของตนต่อไป

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องในชั้นร่าง

นักเรียนนำข้อมูลที่บันทึกไว้มาเขียนเป็นเรื่อง ในระยะแรก ๆ ครูควรให้นักเรียนเขียนเป็นกลุ่มย่อยก่อน ต่อมาถ้าครูเห็นว่านักเรียนมีความสามารถมากพอแล้วจึงให้นักเรียนเขียนตามลำพัง โดยกำหนดเป้าหมายการเขียนให้ชัดเจนแล้วลงมือเขียนในชั้นร่าง

ขั้นที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน

นักเรียนช่วยกันอ่านและอภิปรายร่วมกันถึงความชัดเจนของความหมายที่สื่อตามลำดับของเนื้อความ การใช้ภาษาหรือสำนวนต่าง ๆ ให้นักเรียนตรวจสอบดูว่าเรื่องที่เขียนตรงกับจุดประสงค์ของเรื่องที่วางไว้ในแผนการเขียนหรือไม่ แล้วให้นักเรียนแก้ไข ครูสังเกตการอภิปรายและควรช่วยเหลือแนะนำหากนักเรียนมีปัญหา

ขั้นที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

นักเรียนเขียนเรื่องใหม่หลังจากปรับปรุงแล้ว อาจวาดภาพประกอบตามความสนใจและความเหมาะสม แล้วทำกิจกรรมเสริมทักษะการเขียนเพิ่มเติม เช่น ทำแผนภูมิ

สรุปเรื่องที่อ่าน เล่นเกมปริศนาอักษรไขว้ เขียนเรื่องสั้น ๆ จากภาพ เป็นต้น ในขั้นนี้เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้ว อาจารย์รวบรวมไว้อ่านในห้องเรียนหรือห้องสมุด จะทำให้นักเรียนเกิด ความภาคภูมิใจในผลงานและทำให้เกิดแรงจูงใจในการเขียนอีกทางหนึ่ง

หมายเหตุ ในแต่ละชั้นตอนนั้น ในคาบเรียนระยะแรก ๆ ครูจะให้นักเรียน แบ่งกลุ่มย่อยทำงานร่วมกันก่อน ส่วนในคาบเรียนหลัง ๆ ครูจะฝึกนักเรียนเขียนเรื่องเป็นรายบุคคล

2. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการสอน ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา โดยมีลำดับขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ

คือการทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ใจจดใจจ่อต่อบทเรียน โดยครูอาจ ใช้วิธีการสนทนา ชักถาม เพลง เกม หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

ขั้นที่ 2 แจ่มจุดประสงค์

คือการแจ่มให้นักเรียนทราบว่า เมื่อนักเรียนเรียนจบเนื้อหาที่กำหนดให้ แล้ว นักเรียนจะสามารถทำอะไรได้บ้าง

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม

คือการทบทวนความรู้ที่นักเรียนมีอยู่ก่อนแล้วอันจะเป็นพื้นฐานหรือเป็น ประโยชน์ต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการอภิปราย ชักถามหรือ ทำแบบทดสอบ

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่

คือการอธิบายเนื้อเรื่องใหม่ โดยสอนให้นักเรียนทราบถึงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นความรู้ใหม่ ซึ่งอาจใช้อุปกรณ์ เช่น รูปภาพ บัตรคำ

ขั้นที่ 5 ให้แนวการเรียนรู้

คือการแนะนำให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมด้วยตนเอง โดยการให้ดู ตัวอย่างที่ถูกต้องแล้วช่วยกันวิเคราะห์ วิวิจารณ์

ขั้นที่ 6 ปฏิบัติ

คือการให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเขียนเรื่องตามที่ครูกำหนด

ชั้นที่ 7 การให้ข้อมูลย้อนกลับ

คือการแจ้งผลการปฏิบัติให้นักเรียนทราบ ครูชมเชยหรือแนะนำแก้ไข

ชั้นที่ 8 ประเมินผล

คือการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบแล้วประเมินผลว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

ชั้นที่ 9 ส่งเสริมความมั่นใจการถ่ายโอน

คือการสรุปบทบทเรียน เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการเขียนเพิ่มมากขึ้น โดยการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม

3. ความสามารถทางการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเลือกสรรใช้ถ้อยคำภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ด้านการเรียบเรียงถ้อยคำ โดยมีการเสนอเรื่อง การลำดับความ การขยายความเพื่อสื่อความคิดชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ วัดได้จากแบบทดสอบ วัดความสามารถทางการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และหาคุณภาพแล้ว

4. แรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่บ่งบอกถึงความสนใจ ความต้องการ สนุกสนาน กระตือรือร้น เห็นประโยชน์หรือมีความมานะพยายามที่จะทำกิจกรรมการเขียนภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยยึดหลักการสร้างตามแบบของลิเกิร์ต แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและทดลองหาคุณภาพแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย

การสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา

ภาษาในแง่ของการสื่อสารนั้นจะประกอบไปด้วย ทักษะที่ใช้ในการรับสาร (Receptive Skills) ซึ่งได้แก่ทักษะการฟัง การอ่าน และทักษะในการส่งสาร (Expressive Skills) ซึ่งประกอบด้วยทักษะการพูดและการเขียน โดยทั่ว ๆ ไปการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน ต้องมีการส่งสารและรับสารอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นในการสอนภาษาไทยจะสอนเพียงทักษะใดทักษะหนึ่งโดยเฉพาะย่อมเป็นไปไม่ได้ จะต้องมีการสอนทักษะอื่น ๆ สอดแทรกลงไปด้วย ในด้านผู้เรียนก็เช่นเดียวกัน นักเรียนจะต้องรับสารและส่งสารอยู่เป็นประจำ ฉะนั้นการฝึกฝนให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กันจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์. 2522 : 71) แต่การที่จะสอนทักษะทั้ง 4 ในขณะเดียวกันนั้นเป็นสิ่งที่กระทำได้ยากและมักไม่

ประสบผลสำเร็จ ผู้สอนจะต้องฝึกทักษะทีละอย่างก่อนสำหรับนักเรียนที่มีการศึกษายังไม่สูง เช่น ระดับปฐมวัย ประถมศึกษาโดยเริ่มจากทักษะการฟัง การพูด การอ่าน แล้วจึงฝึกเขียนตามลำดับ สำหรับระดับมัธยมศึกษานี้นักเรียนจะมีทักษะเหล่านี้พอสมควร ดังนั้นการพัฒนาทักษะทางภาษาที่สำคัญคือผู้สอนไม่จำเป็นต้องให้นักเรียนพัฒนาทักษะการฟังก่อนทักษะอื่น ๆ เสมอไป แต่สามารถเริ่มพัฒนาการอ่านก่อนได้ เพียงแต่ต้องคำนึงว่าในการพัฒนาทักษะแต่ละอย่างนั้น ผู้สอนจะต้องเชื่อมโยงประสบการณ์ของผู้เรียนให้พัฒนาทักษะภาษาอื่น ๆ ในลักษณะบูรณาการ ซึ่งจะต้องครบ

วงจรรทั้ง ฟัง พูด อ่านและเขียน (เสาวลักษณ์ รัตนวิษฐ์. 2531 : 73) ในเรื่องนี้ สัจจวิติ เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2522 : 71 - 72) ได้ให้แนวคิดในการสอน ภาษาไทยให้สัมพันธ์ทักษะไว้ดังนี้

1. ทักษะทางภาษานั้นสัมพันธ์กันอยู่แล้วตามธรรมชาติ
2. การใช้ภาษาของมนุษย์ในชีวิตประจำวันต้องมีการรับสารและส่งสารตลอดเวลา
3. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น จะต้องปฏิบัติกริยาโต้ตอบทางภาษาเกิดขึ้นต่อเนื่องกัน ฉะนั้นการที่บุคคลจะใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องรับการฝึกฝนในเชิงทักษะสัมพันธ์
4. การสอนเนื้อหาวิชาภาษาไทยนั้นหากสอนเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ เช่น สอน หลักภาษาก็มุ่งแต่สอนหลักภาษา โดยมีได้คำนึงถึงเนื้อหาหลักภาษาที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดีหรือการใช้ ภาษาแล้ว จะทำให้เนื้อหาหลักภาษานั้นแห้งแล้ง ปราศจากคุณค่าและไม่น่าสนใจแต่ประการใด ดังนั้นจึงควรสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์ทักษะให้มากที่สุด
5. ในปัจจุบันแนวโน้มการสอนภาษาไทยนั้น ไม่ว่าจะเป็นการสอนเนื้อหาวิชา หรือทักษะ ใดก็ตาม มุ่งที่จะจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนสนุกสนาน น่าสนใจ และมีความหมายแก่ชีวิตของนักเรียน การสอนแบบทักษะสัมพันธ์ช่วยให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากมายหลายประเภท
6. การเรียนการสอนตามแนวใหม่ ไม่ว่าจะเป็นวิชาใดก็ตามมุ่งตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ และการเรียนการสอนจะประสบผลดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง และยังได้ กระทำมากเท่าใดก็จะเกิดการเรียนรู้มากขึ้นเท่านั้น การสอนแบบทักษะสัมพันธ์ถ้าได้จัดวางแผน การสอนให้ดีแล้ว นักเรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้เป็นอย่างมาก
7. ปัจจุบันนักการศึกษาพยายามนำทฤษฎีการเรียนรู้มาใช้ในการสอนเป็นอย่างมาก เพราะเชื่อว่าหากมีการจัดสภาพแวดล้อม หรือสิ่งเร้าที่ดีแล้ว นักเรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา ดังเช่น สกินเนอร์ (Skinner) เชื่อว่า ถ้ามีการปรับปรุงสิ่งเร้าแล้วก็จะ สามารถปรับปรุงพฤติกรรมและมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปในทางที่พึงปรารถนาได้ ทางด้านการเรียนการสอนภาษานั้น ถ้าได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ หลากรูปแบบ นักเรียนก็จะมีพฤติกรรม ตอบสนองได้มากและพฤติกรรมทางทักษะภาษาของนักเรียนก็จะดีขึ้น การเรียนการสอนแบบ ทักษะสัมพันธ์เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้บรรลุผลดังกล่าวข้างต้น

8. การสอนแบบทักษะสัมพันธ์นั้นนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก โอกาสที่จะประสบผลสำเร็จจึงมีมาก ทำให้นักเรียนเกิดกำลังใจ เกิดความกระตือรือร้น และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาไทย

9. หลักสูตรในปัจจุบันทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา เน้นเรื่องการบูรณาการในสายวิชาภาษาไทย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดการเรียนการสอนแบบทักษะสัมพันธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร

10. แบบเรียนภาษาไทยในปัจจุบัน เป็นแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ ซึ่งเน้นที่จะสอนวรรณคดี หลักภาษาและการใช้ภาษาให้สัมพันธ์กัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดการเรียนการสอนแบบทักษะสัมพันธ์

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยควรจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กันทั้ง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนรวมทั้งหลักภาษาและวรรณคดีด้วย ทั้งนี้เพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ของนักเรียนให้มากที่สุด เพราะการสอนในปัจจุบันเน้นที่ตัวนักเรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนให้นักเรียนลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดหมายและเกิดกำลังใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ความหมายของการเขียน

การเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่งในทักษะทางภาษาทั้ง 4 ซึ่งมีความสำคัญ เพราะในชีวิตประจำวันต้องใช้ทักษะการเขียนในการติดต่อสื่อสารอยู่เสมอ แต่การที่จะใช้การเขียนอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกฝนด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการใช้คำ ไวยากรณ์ ตลอดจนเรียบเรียงความคิดจนเกิดความชำนาญ สามารถเขียนถ่ายทอดให้ผู้อื่นอ่านเข้าใจได้

ในด้านความหมายของการเขียนนั้น ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายคน สรุปได้ดังนี้

สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ และอุดม หนูทอง (2524 : 1) ได้ให้ความหมายไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า การเขียนเป็นการใช้ภาษาภาคแสดงออกซึ่งต้องสั่งสมความรู้จากการอ่านและฟังอย่างถูกวิธี ส่วนประภาศรี สีหอำไพ (2524 : 340) ฅกาศรี เข็นบุตร (2526 : 93) และ นนดล จันทรปัญญา (2531 : 91) ให้ความหมายการเขียนสอดคล้องกันว่า การเขียนคือ การ

แสดงออกทางความคิด เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารโดยใช้ลายลักษณ์อักษร และจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายที่จะถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกให้ผู้อื่นได้รับรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ฟินอคเคียโร (Finocchiaro.1980 : 130) ที่กล่าวว่า การเขียนคือ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะของตัวอักษร นักเรียนจะแสดงสิ่งที่มีอยู่ในใจ ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึกและอารมณ์ออกมาเป็นตัวอักษรนั้น แต่อาราพอฟ (Arapoff. 1967 : 119 - 120) โอลีวา (Oleva. 1969 : 152) และแมคคริมอน (McCrimon. 1978 : 3) ได้ให้ความหมายของการเขียนแตกต่างจากคนอื่น ๆ ว่า การเขียนเป็นกระบวนการทางความคิดที่จะใช้ภาษาของผู้พูดในการที่จะสื่อความคิดของเขาไปสู่ผู้อื่นซึ่งพูดภาษาเดียวกัน และย้ำว่าในขณะที่เขียน นักเรียนจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้และพยายามเรียงลำดับความสำคัญให้เป็นไปตามขั้นตอน

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การเขียนเป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่แสดงออกทางภาษา โดยอาศัยสัญลักษณ์ในการถ่ายทอดความรู้ ความสามารถในด้านความคิด ความรู้สึก จินตนาการและประสบการณ์ของผู้เขียนประกอบกัน

ความสำคัญของการเขียน

ในขณะที่วิทยาการเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วนี้ คนในสังคมก็ต้องติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันหลาย ๆ วิธี การสื่อสารวิธีหนึ่งที่ต้องใช้คือ การเขียน ทางด้านนักเรียนก็จะอาศัยการเขียนในการส่งสาร คือ ถ่ายทอดความรู้ทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นการเขียนข้อสอบ การเขียนรายงาน หรือติดต่อกับบุคคลอื่นเหมือนกันทั้งสิ้น ซึ่ง สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 79) ได้เน้นให้เห็นความสำคัญของการเขียนว่า การเขียนเป็นทักษะการส่งสารที่สำคัญในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ การเรียบเรียงความคิด ตลอดจนศิลปะการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาเพื่อแสดงออกถึงความสามารถ อุปนิสัย รสนิยม เจตคติและอุดมคติ ขณะเดียวกัน ผกาศรี เย็นบุตร (2526 : 93) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการเขียนว่า การเขียนเป็นพฤติกรรมทางภาษาอย่างหนึ่งที่มนุษย์จะต้องทำอยู่เสมอ ๆ เช่น นักประพันธ์จะต้องเขียนนวนิยาย นักเรียนนักศึกษาจะต้องเขียนบันทึก คำบรรยาย ทำรายงาน นักธุรกิจจะต้องเขียนหนังสือติดต่อโต้ตอบกับราชการ ห้างร้าน บุคคลทั่วไปก็จะเขียนจดหมาย โทรเลขหรือบันทึกเรื่องราว ทั้งนี้ล้วนแต่จุดมุ่งหมายและสถานะของแต่ละบุคคล ส่วน นพดล จันทร์เพ็ญ (2531 : 91) ได้สรุปว่า การเขียนเป็นเครื่องมือ

ในการสื่อสารของมนุษย์ในด้านการถ่ายทอดความรู้ ความคิดและสติปัญญาของมนุษย์ ช่วยให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จในชีวิต นอกจากนี้ยังสามารถสร้างความสามัคคีในมวลมนุษยชาติได้อีกด้วย

กล่าวโดยสรุป การดำรงชีวิตของมนุษย์นั้นต้องอาศัยการเขียนในการติดต่อสื่อสารเป็นสำคัญ เพราะการเขียนสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดให้ผู้อื่นสื่อความหมายและรับความหมายได้ นอกเหนือจากการอ่าน การพูด ดังนั้นการเขียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อนักเรียน นักศึกษา ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป

ความสามารถทางการเขียน

การเขียนที่จะก่อประสิทธิผลนั้น ผู้เขียนจะต้องมีความสามารถทางการเขียน

วัลลภา เทนหัสติน ณ อยุธยา (2526 : 55) กล่าวว่า ผู้ที่มีความสามารถทางการเขียนขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความตั้งใจ ผู้เขียนมีความรู้และประสบการณ์มากจะสามารถเขียนข้อความที่มีการเสนอความคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งรอบๆ ตัวหรือมีประเด็นที่จะเขียนมากขึ้น

ความสามารถทางการเขียนนั้นได้มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายคน ซึ่งมีลักษณะคล้าย ๆ กันดังนี้

ลาโด (Lado. 1961 : 248) กล่าวว่า ความสามารถทางการเขียนคือ ความสามารถใช้ตัวอักษรอย่างมีความหมาย สามารถเรียบเรียงข้อความตามลักษณะ โครงสร้างภาษาให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเขียนนั้น ๆ ตลอดจนการใช้ถ้อยคำสำนวนอย่างถูกต้อง

แวลเลตต์ (Vallett. 1977 : 217) กล่าวว่า ความสามารถทางการเขียนเป็นความสามารถในการใช้คำศัพท์ การสะกดและไวยากรณ์โดยการเขียนอย่างเชี่ยวชาญในลีลาของภาษา

แพตตี (Patty. 1985 : 226) กล่าวว่า ความสามารถทางการเขียนคือความสามารถในการแสดงออกซึ่งความคิดที่ต้องการเชื่อมโยง จัดวางและนัดนาการรายละเอียดต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถในการเรียบเรียงความคิดให้เป็นประโยค เป็นข้อความสั้น ๆ และเป็นเรื่องราว

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 108) กล่าวว่า ความสามารถทางการเขียนหมายถึงความสามารถในการรวบรวมข้อมูล เลือกสรรสิ่งที่ตนต้องการ ถ่ายทอดความคิดนำมาลำดับความด้วยการเรียบเรียงเป็นตัวอักษร ตั้งแต่ระดับประโยคจนถึงระดับข้อความหรือสูงกว่าข้อความ โดยใช้ความรู้ทางด้านกลไกของการเขียน เช่น การสะกดคำ เครื่องหมายวรรคตอน กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ตลอดจนวากยสัมพันธ์ซึ่งจะต้องให้ผู้อ่านเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนแสดงออกทางความคิดได้ถูกต้องตรงกับจุดประสงค์ของผู้เขียน

กล่าวโดยสรุป ความสามารถทางการเขียนคือ กระบวนการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ การแสดงออกทางความคิด โดยสามารถใช้ภาษาเรียบเรียงเป็นเรื่องราวได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง เพื่อสื่อความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้เขียนได้ถูกต้องตรงกัน

องค์ประกอบในการเขียน

แฮร์ริส (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 92 ; อ้างอิงมาจาก Harris. 1969 : 68 - 69) กล่าวถึงองค์ประกอบในการเขียนว่า องค์ประกอบในการเขียนมี 5 ประการดังนี้

1. เนื้อหา (Content) ได้แก่ เรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเขียน
2. การวางรูปแบบ (Form) ได้แก่ การวางรูปแบบในการจัดลำดับเนื้อหา
3. ไวยากรณ์ (Grammar) ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาตามโครงสร้าง

ไวยากรณ์อย่างถูกต้อง

4. ลีลา (Style) ได้แก่ การเลือกโครงสร้าง คำและสำนวนต่าง ๆ ที่จะใช้ในการเขียนซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดอรรถรสทางภาษา

5. กลไกต่าง ๆ (Mechanics) ที่นำมาใช้ในการเขียน ได้แก่ กลไกด้านอื่น ๆ ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการเขียน เช่น การเขียนแบบสรุป การใช้เครื่องหมายวรรคตอน ฯลฯ

จากข้อคิดเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับการเขียนดังกล่าว สรุปได้ว่า การเขียนที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญในอันที่จะทำให้การเขียนนั้นสามารถสื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์และถูกต้อง องค์ประกอบเหล่านี้ได้แก่ เนื้อหา การวางรูปแบบ โครงสร้างทางไวยากรณ์ การใช้ถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ รวมทั้งการจัดลำดับความคิด การเรียบเรียงเนื้อความให้สอดคล้องและต่อเนื่องกัน ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจตรงตามเจตนารมณ์ของผู้เขียนได้

นอกจากองค์ประกอบในการเขียนดังกล่าวแล้ว สิ่งที่ผู้เขียนจะต้องคำนึงอีกประการหนึ่งคือ หลักในการเขียน ซึ่งการเขียนแต่ละครั้งผู้เขียนจะต้องเลือกเรื่องที่ตนมีความรู้ ความคิด หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นเป็นอย่างดีที่สุด เมื่อได้เรื่องแล้วจึงตั้งวัตถุประสงค์ในการเขียนว่า ต้องการให้ผู้อ่านได้รับสิ่งใดหรือเขียนเพื่ออะไร หลังจากนั้นจึงรวบรวมความคิดแล้ววางโครงเรื่อง โดยจะต้องมีการลำดับความ ชอบเขตและมีความสัมพันธ์กับชื่อเรื่อง (อัจจิมา เกิดผล : 78 - 79) และขั้นตอนสุดท้ายคือการเขียนเรื่องนั้น ๆ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ ความคิด หรือประสบการณ์ของตน

ลักษณะของความเรียงที่ดี

ความเรียงที่ดีนั้นจะต้องประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ หลายประการ มีผู้ให้ความเห็นไว้ดังต่อไปนี้

เปลื้อง ณ นคร (2512 : 2 - 3) กล่าวว่า ความเรียงเรื่องหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ

1. เอกภาพ (Unity) คือความเป็นอันหนึ่งอันเดียว มีใจความและความมุ่งหมายอันสำคัญแต่เพียงอย่างเดียว
2. สัมพันธภาพ (Coherence) คือความเกี่ยวโยง ข้อความต่าง ๆ จะต้องดำเนินไปเป็นลำดับต่อเนื่องกัน ความคิดที่เขียนลงไปนั้นต้องมีลำดับรับกัน ให้เนื้อความต่อกันประจวบเหมาะ อย่าให้เนื้อความขาดทวน และต้องชัดเจนไม่คลุมเครือ
3. สำนวนภาพ (Emphasis) คือการเน้นใจความที่สำคัญ ความใดที่สนับสนุนเนื้อเรื่องให้เด่นชัด จะต้องอยู่ในที่ที่เด่น และต้องให้มีเนื้อที่มากคือต้องพูดให้ยาว ส่วนที่เป็นผลความต้องกล่าวแต่บ่อย เพื่อไม่ให้แย่งที่ข้อสำคัญ

ผะอบ โปษะกฤษณะ (2526 : 45) กล่าวว่า ความเรียงที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความชัดเจน คือ อ่านแล้วเข้าใจทันทีไม่มีข้อเคลือบแคลงสงสัย การใช้ภาษาง่ายรัดกุม ถูกต้องตามความหมาย
 2. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ผู้อ่านอ่านแล้วจับจุดหมายได้ทันที ไม่พบว่าเลอะเลือนหรือมีผลความมากเกินไป
 3. มีความสัมพันธ์ ดำเนินความไปตามลำดับต่อเนื่องกัน ไม่วกวน ผู้อ่านติดตามได้ง่าย
 4. มีความกว้างขวาง ผู้อ่านอ่านแล้วได้เพิ่มพูนในด้านความรู้หรือความบันเทิงหรือทั้งความรู้และความบันเทิง
 5. มีความประณีต การใช้คำตลอดจนการเข้าประโยค ใช้ความประณีตเลือกมาอย่างถูกต้องและเหมาะสม
 6. มีความไพเราะงดงาม ภาษาที่ใช้ทำให้ผู้อ่านอ่านแล้วรู้สึกประทับใจ
- สรุปได้ว่า ความเรียงที่ดีจะต้องประกอบด้วย เนื้อหาดี คือมีเอกภาพ สัมพันธภาพ สำนวนภาพ และการใช้ภาษาดี คือมีความชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสม

ความมุ่งหมายในการสอนเขียน

สนธิ ตั้งทวี (2531 : 37 - 38) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนเขียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในข้อต่อไปนี้

1. เขียนตัวหนังสือได้ชัดเจน สวยงาม น่าอ่าน มีความเป็นระเบียบและรวดเร็ว
2. เขียนหนังสือได้ถูกต้องตามอักขรวิธี
3. ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้อย่างถูกต้อง
4. เลือกใช้คำได้ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อความและความนิยม
5. ถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดออกมาเป็นภาษาที่กะทัดรัด สละสลวย ชัดเจนและเข้าใจง่าย
6. สามารถแก้สำนวนภาษาที่ไม่ถูกต้อง ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษาได้
7. เขียนเล่าเรื่องต่าง ๆ ตามที่ต้องการได้
8. เขียนตอบคำถามได้ตรงประเด็น
9. เขียนเรื่อง โดยใช้ถ้อยคำชักจูง โน้มน้าวใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม
10. เขียนได้ถูกต้องตามแบบการเขียนทุกประการ

กล่าวโดยสรุป จุดมุ่งหมายในการสอนเขียนนั้นจะต้องเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการเขียนเพื่อใช้ในการสื่อสารได้ และจะต้องจัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจุดประสงค์รายวิชานั้น ๆ ทั้งนี้ครูจะต้องฝึกการเขียนโดยอิงหลักการเขียนตามรูปแบบต่าง ๆ ด้วย

หลักสำคัญบางประการในการสอนทักษะการเขียน

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2522 : 117 - 119) และสนธิ ตั้งทวี (2531 : 38 - 40) ได้เสนอแนะหลักสำคัญบางประการในการสอนเขียนไว้ดังนี้

1. ครูควรจะได้ทำการทดสอบความรู้พื้นฐานทางการเขียนของนักเรียนเสียก่อนที่จะมีการสอนในกรณีที่ไม่มีแบบทดสอบมาตรฐานก็ควรจะได้สร้างแบบทดสอบแบบตัวเลือกขึ้นไว้ใช้เอง ซึ่งใช้สำหรับวัดความสามารถในการสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค และการเรียบเรียงข้อความ แบบทดสอบดังกล่าวนี้จะช่วยให้ครูผู้สอนได้ทราบว่านักเรียนเหล่านั้น มีความสามารถทางการเขียนอยู่บ้างแล้วแค่ไหน นอกจากนั้นยังช่วยครูให้ได้ทราบถึงการพัฒนาการทางการเขียนหลังจากสอนไปแล้วทุกระยะ

2. การสอนทักษะการเขียนนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเรื่องใดก็ตาม ครูไม่ควรไปกำหนดหัวเรื่องให้ตายตัว ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกเรื่องที่จะเขียน หรือเขาควรมีส่วนร่วมในการเสนอหัวเรื่องด้วย
 3. การสอนทักษะการเขียน ครูไม่ควรแยกสอนจากทักษะอื่น ๆ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และถ้าสามารถให้มีความสัมพันธ์ไปถึงวิชาอื่น ๆ ได้ก็จะเป็นการดี
 4. ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ค่อนข้างจะยุ่งยาก ซับซ้อน นักเรียนส่วนมากมักไม่ค่อยสนใจเหมือนกับทักษะอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงควรใช้หลักการเสริมแรง เสริมกำลังใจหลายรูปแบบ เช่น จัดให้มีการประกวดงานเขียนประเภทต่าง ๆ ยกย่องและให้เกียรติแก่นักเรียนที่มีผลงานดีเด่น การให้รางวัล การชมเชย เหล่านี้เป็นต้น
 5. การสอนเขียนนั้น ครูไม่ควรแต่จะให้กฎเกณฑ์หรือทฤษฎี ควรให้มีการปฏิบัติจริง ให้ได้รู้จักคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น
 6. การสอนทักษะการเขียนที่จะให้ได้ผลนั้น ครูไม่ควรใช้การอธิบายอย่างเดียว ควรใช้สื่อประกอบด้วย เพราะสื่อการสอนจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแจ่มชัดและไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย
 7. ครูควรวางแผนการสอนอย่างละเอียดและชัดเจน เช่น ควรมีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง และควรให้เป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งสามารถเน้นพฤติกรรมการเขียนของนักเรียนได้อย่างแจ่มชัด
 8. นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการวัดผล และการสร้างเกณฑ์ในการประเมินผลการเขียนด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะให้ได้ทราบแนวทางในการวัดผลว่าควรจะเป็นอย่างไร เพื่อว่าตัวเขาเองจะได้รู้จักใช้ดุลยพินิจและใช้วิจารณญาณในการทำงาน
- กล่าวโดยสรุป การเรียนการสอนนั้นครูต้องมีความเข้าใจเด็ก ทำความเข้าใจกับกระบวนการสอนเขียน แล้วจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมซึ่งจะทำให้สามารถพัฒนาการเขียนของนักเรียนดีขึ้น

เทคนิคและวิธีการสอนความเรียงในระดับมัธยมศึกษา

ความเรียง คือ การแต่งข้อความร้อยแก้วในรูปลักษณะต่าง ๆ ซึ่งแยกประเภทไปตามรูปแบบ เช่น แบบการเขียนรายงาน เขียนบันทึก เขียนจดหมาย เขียนแสดงความคิดเห็น

การเขียนลักษณะนี้ไม่จำเป็นต้องอาศัยแบบแผนหรือขั้นตอน หรือแบบการเขียนเรียงความเลยก็ได้
ข้อสำคัญอยู่ที่ ต้องวางเนื้อหาสาระและแสดงความคิดเห็นของผู้แต่งอย่างชัดเจน (ศักดิ์ศรี แยมัตตา.
2527 : 1) ซึ่งก็คือการสอนเขียนในระดับมัธยมศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้นั่นเอง ในที่นี้
สุจิต ฝอยรชอบ (2527 : 1 - 12) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนความเรียง
ในระดับมัธยมศึกษาดังต่อไปนี้

1. ครูมีความรู้รอบ ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้รอบ เป็นพหุสูตร ฝั่งมาก อ่านมาก ได้พบ
เห็นความเรียงที่มีลักษณะเด่นหลากหลาย และเก็บสะสมรวบรวมไว้ใช้ประกอบการสอน ทั้งนี้เพื่อให้
นักเรียนได้พบเห็นความเรียงที่ดีมีสาระ ถูกต้องตามลักษณะความเรียงที่มีคุณค่า เพื่อเป็นตัวอย่าง
และแนวคิดในการเขียนความเรียงต่อไป ตัวครูเองควรมีความสามารถในการสังเคราะห์ด้วย
คือ สามารถรวบรวมความรู้ ความคิดต่าง ๆ และเรียบเรียงเป็นความเรียงที่สละสลวยเป็น
แบบอย่างอันดีแก่นักเรียน

2. ชอบสอนการเขียน ครูผู้สอนความเรียงควรมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนภาษาไทยโดย
เฉพาะอย่างยิ่งการสอนความเรียง เพราะเท่าที่ปรากฏครูชอบสอนทักษะการเขียนน้อยที่สุด
ทำให้ไม่มีใครได้ส่งเสริมให้นักเรียนเขียนมากนัก นักเรียนจึงพลอยมีทัศนคติที่ไม่ดีไปด้วย ดังนั้น
ครูผู้สอนจึงควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนความเรียง จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นเตรียมการสอน
และจัดกิจกรรมการสอนเขียนให้มีชีวิตชีวา นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน รักการเขียน
และพลอยให้มีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนไปด้วย

3. เพียรศึกษาความพร้อมให้ดี เรื่องความพร้อมของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก นักเรียน
จะเรียนได้ดีก็ต่อเมื่อมีความพร้อม ตามหลักการเรียนรู้แล้วนักเรียนจะมีความสามารถในการเรียนรู้
แตกต่างกัน ครูจึงควรคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กให้มาก ก่อนลงมือสอนควรจะได้มีการทดสอบ
ความสามารถในการเขียนของเด็ก เพื่อดูว่าเด็กแต่ละคนมีความพร้อมทางการเขียนมากน้อยเพียง
ใด เมื่อทราบความพร้อมแล้วก็เริ่มสอนจากความพร้อมนั้น การสอบ การมอบหมายงานก็ควรให้
แตกต่างกันไปตามความสามารถของเด็ก หรือจะแบ่งเด็กตามความพร้อมก็ได้

4. มีกิจกรรมหลากหลาย การเรียนการสอนจะทำให้นักเรียนสนใจและเกิดการเรียนรู้
มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกิจกรรมการสอนที่ครูจัดขึ้น ครูควรคิดหากิจกรรมการสอนไว้เป็นจำนวน
มาก ๆ เพื่อกิจกรรมการเรียนการสอนจะได้ไม่ซ้ำซาก การสอนแทบทุกครั้งจะดูเหมือนว่าครูมี

กิจกรรมแปลกใหม่มาให้นักเรียนได้พบเห็น ได้ทดลองอยู่ตลอดเวลา เมื่อถึงเวลาเรียนการเขียนจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น ใครที่จะทราบว่าวันนี้ครูจะนำกิจกรรมใดมาสอน เป็นการเร้าความสนใจนักเรียนได้อีกวิธีหนึ่ง

5. สอนสิ่งยากให้ง่าย นักเรียนโดยทั่ว ๆ ไปมักจะรู้สึกว่าการเขียนเป็นของยากต้องคนที่มีความรู้ดีเป็นพิเศษเท่านั้นจึงจะเขียนได้ ครูจึงควรพยายามสร้างบรรยากาศให้นักเรียนเห็นว่าการเขียนความเรียงมิใช่เป็นของยากแต่ประการใด นักเรียนจะรู้สึกว่าเขียนได้และประสบความสำเร็จในการเขียน ก่อให้เกิดกำลังใจที่จะเขียนความเรียงต่อไป นอกจากนั้นการที่จะเขียนให้ได้ดีและให้นักเรียนรู้สึกว่าสิ่งที่ยากเป็นง่ายนั้นก็คือ การที่ครูกับนักเรียนร่วมคิด ร่วมกิจกรรมด้วยกันตลอด หรือด้วยการใช้วิธีซักถามให้เกิดคำตอบเป็นโครงเรื่อง หรือให้เกิดปัญญามองเห็นเนื้อหาสาระที่จะเขียนต่อไป

6. ใช้เทคนิควิธีสอนหลายลักษณะ การสอนความเรียงที่ได้ผลนั้น ครูไม่ควรยึดการสอนแบบใดแบบหนึ่งแต่เพียงแบบเดียว ควรพยายามศึกษาและทดลองใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี นักเรียนจะเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเรียนเพราะกิจกรรมการสอนของครูแปลกใหม่อยู่เสมอ เทคนิควิธีสอนความเรียงที่น่าสนใจมีดังต่อไปนี้

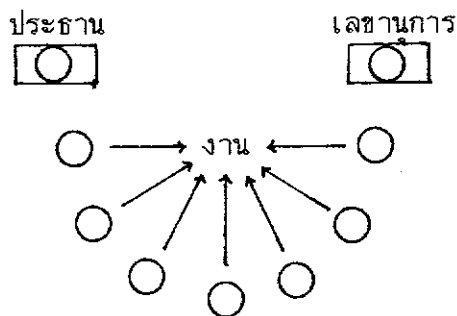
6.1 การสอนโดยอนุমানวิธี วิธีการนี้เป็นวิธีสอนที่ใช้กันมานาน และใช้กันอย่างกว้างขวาง การสอนแบบนี้ครูจะเป็นผู้บรรยายหลักในการเขียน ให้คำจำกัดความของการเขียนรูปแบบต่าง ๆ เช่น บรรยายโวหารพรรณนาโวหาร เทศนาโวหาร พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ นักเรียนจะเป็นผู้ฟังเป็นส่วนใหญ่ กิจกรรมที่ทำเพียงเล็กน้อยคือ ถามคำถามเมื่อไม่เข้าใจและลงมือเขียนความเรียงเมื่อครูสั่งให้เขียน

6.2 การสอนโดยการบรรยายประกอบการอภิปราย วิธีการนี้นับว่าเป็นวิธีการสอนที่ดีกว่าวิธีแรก ครูจะบรรยายให้หลักการหรือคำจำกัดความไปก่อนว่าการเขียนมีลักษณะเป็นอย่างไรควรทำอย่างไร จากนั้นก็อาจให้นักเรียนอภิปรายเปรียบเทียบหรือคำจำกัดความไปก่อนว่าการเขียนที่ยกตัวอย่างต่างจากแบบอื่นอย่างไร หรืออธิบายอย่างไรบ้าง การที่นักเรียนได้มีโอกาสได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเปรียบเทียบเช่นนี้ จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เป็นอย่างดี

6.3 การสอนแบบอุปมานวิธี การสอนแบบนี้ครูจะยกตัวอย่างให้นักเรียนดูก่อนแล้วจึงสรุปเป็นหลัก กฎเกณฑ์ หรือคำจำกัดความในภายหลัง วิธีการนี้แม้จะซ้ำใช้เวลาเพิ่มขึ้นอีก

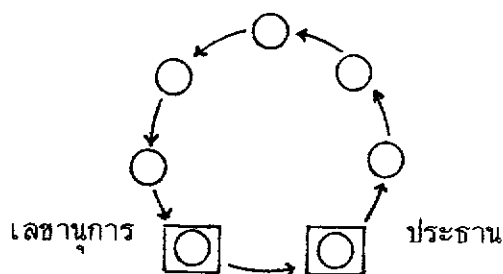
เล็กน้อยแต่ก็เรียนจะเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และเมื่อเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงแล้ว นักเรียนจะจดจำได้นานนำไปประยุกต์ใช้ได้

6.4 การสอนแบบระดมความคิด วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ดีใช้เวลาเพียงเล็กน้อย ครูอาจแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยหรือจะระดมความคิดทั้งชั้นก็ได้ แต่วิธีหลังนักเรียนมีโอกาสแสดงออกไม่ทั่วถึง จะมีนักเรียนคนหนึ่งเป็นประธาน อีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการ ประธานจะให้สมาชิกช่วยกันระดมความคิด สมาชิกช่วยกันคิด แล้วพูดออกมาโดยไม่ต้องคำนึงถึงความสำคัญก่อนหลัง เลขานุการจะจดไว้รายงานให้กลุ่มใหญ่ทราบ เทคนิคการระดมความคิดอาจเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้คือ

ภาพประกอบ 1 แสดงการจัดกลุ่มการสอนแบบระดมความคิด

6.5 เทคนิคการวนรอบวง การสอนแบบนี้เป็นการเรียงความปากเปล่าหรือเป็นการเขียนเรียงความโดยเสรี ในการเขียนเรียงความปากเปล่านั้นครูจะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยให้เล่านิทานหรือเล่าเรื่องต่อกัน โดยเริ่มจากประธานแล้ววนไปทางขวา เมื่อแต่งความเรียงเสร็จแล้วก็จะช่วยกันตั้งชื่อเรื่องให้เหมาะสม วิธีนี้นักเรียนจะชอบมากเพราะบรรยากาศเป็นกันเองและครื้นเครงดี สามารถได้นิทรรศการอย่างรวดเร็ว ส่วนการเขียนความเรียงแบบวนรอบวงนี้ ครูอาจกำหนดข้อความ คำประพันธ์สั้น ๆ หรือคำพังเพย สุภาษิตให้ โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ แต่ละกลุ่มจะใช้ข้อความหรือสุภาษิตหนึ่งข้อความ นักเรียนจะช่วยกันแต่งประโยควนรอบวงจากขวาไปซ้ายโดยมีเลขานุการเป็นผู้บันทึก นักเรียนทุกคนในกลุ่มจะช่วยกันขัดเกลาสำนวนภาษาที่แต่งไปด้วย วิธีการนี้ผลงานที่เกิดขึ้นอาจทำได้โดยรวดเร็วทั้งครูและนักเรียน เมื่อเขียนเสร็จแล้วแต่ละกลุ่มก็จะรายงานให้ทั้งชั้นฟัง เทคนิคการวนรอบวงอาจเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้คือ

ภาพประกอบ 2 แสดงการจัดกลุ่มการสอนแบบเทคนิควงรอบวง

6.6 การสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน การเขียนความเรียงขนาดยาวนั้นในตอนแรก นักเรียนอาจเขียนด้วยตนเองไม่ได้ ครูอาจให้นักเรียนช่วยกัน โดยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละประมาณ 5-8 คน ช่วยกันเขียนความเรียงจากภาพ ข้อความ คำพังเพย สุภาษิต หรือเรื่อง ที่ช่วยกันกำหนดขึ้น การให้นักเรียนช่วยกันเขียนแบบนี้จะให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกัน รู้จักรับผิดชอบ เกิดแนวความคิดที่หลากหลาย เมื่องานเสร็จจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน ที่ทำขึ้นและทำให้นักเรียนที่อยู่กลุ่มเดียวกันมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน เป็นการฝึกความมีน้ำใจต่อ กลุ่ม (Group Spirit) ได้เป็นอย่างดี เมื่อแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนเสร็จแล้วก็นำมาอ่านรายงาน ให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง

6.7 การสอนแบบแบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้า การเขียนความเรียงขนาดยาวนักเรียนจะต้องศึกษาอย่างกว้างขวางลึกซึ้งจึงจะเขียนได้ดี การแบ่งกลุ่มย่อย ๆ ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้า จะช่วยให้ได้ผลงานที่ดีขึ้น เพราะฉะนั้นก่อนที่จะให้นักเรียนได้ฝึกการเขียนความเรียงเป็นรายบุคคล ควรให้นักเรียนช่วยกันเขียนในกลุ่มเสียก่อน

6.8 การสอนแบบซักถาม การซักถามก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิด ตัดถกถาม สามารถวิเคราะห์ข้อความที่อ่านหรือฟังแล้วนำมาสังเคราะห์ได้

6.9 การสอนแบบเล่นเกม การสอนแบบนี้มีลักษณะเป็นการเล่นสนุก ๆ นักเรียนอาจจะเขียนบทละครหรือเขียนข้อความพรรณาสถานที่ใดสถานที่หนึ่งแล้วอาจมีการแสดงละคร โดยใช้บท เจรจาซึ่งนักเรียนแต่งขึ้นเองโดยจับพลันก็ได้ จากนั้นให้นักเรียนเขียนเรียงเรียงข้อความแสดง ความคิดต่อเนื่องจากท่าทางที่แสดงนั้น หรืออาจให้นักเรียนนั่งล้อมวงแล้วเล่าเรื่องต่อกันสนุก ๆ ก็ได้

6.10. การสอนด้วยวิธีการตอบสนอง การสอนความเรียงแบบนี้เป็นผลเนื่องมาจาก ทฤษฎีการเร้าและการตอบสนอง เน้นทั้งตัวนักเรียน (Student-Centered) และเนื้อหาวิชา

(Subject-Centered) เป็นสำคัญ ครูจะพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้นักเรียนได้ตอบสนองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นักเรียนจะรู้สึกว่าเป็นบุคคลสำคัญที่ครูให้ความสนใจ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือการตอบสนอง ได้อย่างเสรี

7. เพิ่มทักษะด้วยการจัดกิจกรรมเสริม เนื่องจากโอกาสในการเขียนของนักเรียนมีไม่มากนัก ครูควรจัดกิจกรรมเสริมขึ้นนอกเวลาเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาเขียนความเรียงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ กิจกรรมต่าง ๆ อาจมีดังนี้

7.1 ครูมอบหมายให้นักเรียนเขียนเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หรือ สลับสับเปลี่ยนให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว

7.2 เมื่อไปทัศนศึกษา ครูมอบหมายให้นักเรียนเขียนรายงาน

7.3 จัดการประกวดเขียนบทความ ความเรียงประเภทต่าง ๆ ตามโอกาส

7.4 จัดสัปดาห์การเขียนความเรียง ประกวดการเขียนความเรียงประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด

7.5 รวบรวมภาพ ข้อความที่ประทับใจ แล้วให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น

7.6 จัดการประกวดป้ายนิเทศระหว่างชั้น บนป้ายประกาศนั้นจะประกอบไปด้วย ความเรียงที่เลือกสรรจากแต่ละชั้นมาประกวดกัน

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ครูสามารถฝึกฝนให้กับนักเรียนได้ถ้าครูรู้จักใช้เทคนิคการสอนดังกล่าว จะช่วยให้นักเรียนเกิดแนวคิดในการเขียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2531 : 94) กล่าวไว้ว่า แนวคิดเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการเตรียมการเขียน การแสวงหาแนวความคิดจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนต้องพยายามหาแนวทางที่เหมาะสม กระตุ้นให้นักเรียนได้แนวทางเกี่ยวกับความคิดในการเขียนด้วย การเลือกคำศัพท์ และ โครงสร้างของภาษาที่เหมาะสม อาจปรับหรือกระทำได้อีกภายหลัง แนวทางที่จะทำให้นักเรียนเกิดแนวความคิด อาจกระทำดังนี้

การระดมพลสมอง (Brainstroming) ครูอาจจัดนักเรียนเรียนเป็นกลุ่มและมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับเรื่องที่ครูตั้งประเด็นหรือเรื่องไว้ให้ การใช้ภาษาอาจมีข้อบกพร่อง แต่ครูไม่ควรถือเป็นเรื่องสำคัญมากในขั้นนี้ เมื่อสิ้นสุดการแสดงความคิดเห็นแล้ว ครูอาจกำหนดให้นักเรียนจดบันทึกทั้งหมดเอาไว้ เพื่อนำไปใช้ในการเขียนของตนต่อไป

การอภิปรายร่วมกัน (Guided discussion) กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นนี้ จะแตกต่างจากกิจกรรมในข้อ 1 ในกรณีที่นักเรียนไม่เพียงบันทึกข้อคิดเห็นทุกอย่างของสมาชิกของกลุ่มไว้ แต่จะพูดถกเถียงกันถึงความเหมาะสมของเรื่อง ความคิดที่ได้จะเป็นข้อยุติของกลุ่ม ในการอภิปราย อาจมีการแยกแยะประเด็นในการอภิปรายออกในแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 ประเด็น แล้วให้แต่ละกลุ่มนำเสนอรายงานความคิดเห็นนั้น ๆ ต่อเพื่อนในชั้นเพื่อรวบรวมความคิดและนำไปใช้ในการเขียนต่อไป

การสัมภาษณ์ (Interviews) การสัมภาษณ์สิ่งที่นักเรียนต้องการจะรู้ จะเป็นวิธีที่ง่าย สำหรับการหาแนวคิดหรือความรู้ที่จะนำมาเขียนได้ ดังนั้นอาจจะให้นักเรียนได้มีโอกาสสัมภาษณ์ ผู้รู้เกี่ยวกับเรื่องที่ตนสนใจจะเขียน

การแสดงละครล้อเลียนสั้น ๆ (Skits) ครูอาจเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงท่าทาง ประกอบเกี่ยวกับเรื่องราวบางอย่าง ซึ่งครูอาจเป็นผู้กำหนดบทบาทให้นักเรียนได้ ผู้แสดงจะต้องทำความเข้าใจกับบทบาทของตน เมื่อแสดงให้นักเรียนคนอื่น ๆ ดู นักเรียนเหล่านั้นจะสังเกต บทบาทของเพื่อน และนำมาเขียนบรรยายเป็นภาษาของตนได้

การอ่านเพื่อหาแนวคิด (Reading for ideas) การอ่านสิ่งที่นักเรียนสนใจ จะช่วยให้การหาแนวคิดในการเขียนที่ดีขึ้นและตรงกับความต้องการได้ นับเป็นการกระตุ้นและ ให้แรงจูงใจนักเรียนได้อย่างเหมาะสมในการค้นคว้าสิ่งที่จะเขียน เพื่อให้การสื่อสารข้อมูลเป็นไป อย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนเขียนจะประสบผลสำเร็จเพียงใดนั้น วิธีสอนของครูเป็น ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การเขียนของนักเรียนดีหรือไม่ดี ฉะนั้นครูจึงควรหาเทคนิควิธีการแปลก ๆ ใหม่ ๆ มาสอนให้ดึงดูดความสนใจของนักเรียนก็จะช่วยพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้น

สำหรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ได้อาศัยเทคนิควิธีสอนหลายวิธี ประกอบกัน เช่น ครูให้ความรู้โดยการยกตัวอย่าง ให้หลักเกณฑ์ ให้นักเรียนอ่านเรื่องเพื่อหาแนวคิด แบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้า ระดมพลังสมอง ชักถามกันในกลุ่ม แล้วแต่ละกลุ่มนำเสนอรายงานความคิดเห็น หน้าชั้นเรียน เป็นกระบวนการสอนที่เน้นตัวนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน และ ได้แสดงออกมากขึ้น

การวัดผลประเมินผลทักษะการเขียน

กระบวนการสอนใดก็ตาม นอกจากครูจะต้องอาศัยกลวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว ขั้นตอนสุดท้ายที่จำเป็นคือ การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลมาพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตร อาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ หรือการใช้แบบทดสอบทั้งที่เป็นปรนัยชนิดเลือกตอบหรือชนิดอัตนัยก็ได้

การวัดผลประเมินผลทักษะการเขียนนั้น วิธีที่ดีและตรงที่สุด คือ การใช้แบบทดสอบชนิด อัตนัย คือ ให้นักเรียนลงมือเขียนบรรยายจริง ๆ (จันทิมา พรหมโชติกุล และ สุนันท์ ศลโกสม. 2535 : 236) ซึ่งเป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยคำถามที่มีจำนวนข้อไม่มากนัก ผู้ตอบจะต้องคิดหาคำตอบเอง โดยรวบรวมความรู้ ความคิด แล้วแสดงออกเป็นภาษาเขียนอย่างถูกต้อง แต่การประเมินผลลักษณะนี้ เป็นการยากอย่างยิ่งที่จะได้ผลเที่ยงตรงในการตรวจให้คะแนน ในเรื่องนี้ มีผู้เสนอแนวทางการประเมินผลทักษะการเขียนไว้หลายคน เช่น

แมคคอลลีย์ (McColly. 1970 : 148 - 156) กำหนดองค์ประกอบในการพิจารณาให้คะแนนการเขียนไว้ดังนี้

1. ความคิดและจินตนาการ (Idea and imagination) คำนึงถึงความชัดเจนของข้อความในการสื่อความหมายแก่ผู้อ่าน รายละเอียดของเรื่องที่สมเหตุสมผล การเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่อง และความเป็นเอกภาพของเรื่อง

2. รูปแบบของเรียงความ (Form)

3. สลีลาในการเขียน (Style)

4. กลไกในการเขียน (Mechanics) โดยเฉพาะเครื่องหมายวรรคตอน ไวยากรณ์ และการสะกดคำ

5. การใช้คำ (Wording) หมายถึงการเลือกใช้คำและการเรียบเรียงคำ

เพอร์คิน และคอนเนคเกอร์ (Perkin and Konnecker. 1982 : 51) ให้แนวคิดในการให้คะแนนการเขียนเรียงความในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสอดคล้อง (Relevance) หมายถึง ความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่เขียน

2. ความสละสลวย (Fluency) หมายถึง การเรียบเรียงเนื้อหาอย่างน่าอ่านและถูกต้อง

3. คำศัพท์ (Vocabulary) หมายถึง ระดับคำที่ใช้ ความหลากหลายของคำ ความเหมาะสมในการใช้คำและสำนวน

4. ไวยากรณ์ (Grammar) หมายถึง การใช้โครงสร้างของประโยค

5. ตัวสะกดและเครื่องหมายวรรคตอน (Mechanics)

แมดเซน (Madsen. 1983 : 101 - 122) ได้เสนอวิธีการประเมินผลทักษะการเขียน โดยเฉพาะการเขียนเรียงความว่า ควรมีการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของการเขียนเพื่อให้ผู้ตรวจสามารถตรวจได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว โดยแบ่งวิธีการตรวจเรียงความอย่างเป็นระบบออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. วิธีตรวจแบบวิเคราะห์ (Analytical Method) เป็นวิธีประเมินงานเขียนโดยแยกประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของการเขียนโดยการหักคะแนนและการให้คะแนนตามองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ กลไกการเขียน การสะกดคำ ไวยากรณ์ การเรียบเรียง และการเลือกใช้คำศัพท์ วิธีหักคะแนน กำหนดไว้ดังนี้

ข้อผิดพลาด 1 - 2 ที่ หัก 1 หน่วย

ข้อผิดพลาด 3 - 4 ที่ หัก 2 หน่วย

ข้อผิดพลาด 5 ที่ หัก 3 หน่วย

วิธีการให้คะแนน กำหนดไว้ดังนี้

กลไกการเขียน ร้อยละ 20

การเลือกใช้คำ ร้อยละ 20

ไวยากรณ์และการใช้ภาษา ร้อยละ 30

การเรียบเรียงข้อความ ร้อยละ 30

2. วิธีตรวจแบบรวบยอด (Holistic Method) วิธีนี้ผู้สอนจะเน้นพิจารณาเรื่องการสื่อความหมายของเรียงความทั้งเรื่อง โดยจะคำนึงถึงข้อผิดพลาดทางกลไกการเขียนเพียงเล็กน้อย และจะหักคะแนนจากความผิดพลาดดังกล่าวได้น้อยมาก

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (1987 : 54 - 55) กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนการเขียนเรียงความดังนี้

1. การลำดับความ (Writing Organization, Well Planned Writing)

2. ความคิดชัดเจนและสื่อความหมายได้ (Idea : Clear and Comprehensible)
3. การใช้ภาษา ไวยากรณ์ ตัวสะกดถูกต้อง (Correct Grammar and Spelling)
4. ความสมบูรณ์ของการเขียน (Comprehensible Writing ; The Reader can Understand the Overall Writing)

เปลื้อง ณ นคร (2414 : 80) มีหลักในการให้คะแนนเรียงความโดยแบ่งออกเป็น

3 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้

1. เนื้อหา ร้อยละ 50 แล้วแบ่งย่อยออกเป็น
 - 1.1 ข้อเท็จจริง ร้อยละ 30
 - 1.2 ความคิด ร้อยละ 20
2. สำนวนภาษา คือ การใช้ถ้อยคำสำนวนและโวหาร ร้อยละ 30
3. รูปแบบ คือ การวางรูปเรียงความ มีย่อหน้า เว้นวรรคตอน อักษรวิธี ร้อยละ 20

ประสิทธิ์ กาญจน์กลอน (2518 : 12) มีหลักในการให้คะแนนเรียงความ โดยแบ่ง

ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง คำนึงถึงแนวคิด การจัดลำดับความคิด

การขยายความคิดให้ชัดเจน	ร้อยละ 40
-------------------------	-----------
2. การใช้ภาษา พิจารณาการใช้คำ การผูกประโยค

การสร้างย่อหน้าที่สมบูรณ์	ร้อยละ 40
---------------------------	-----------
3. รูปแบบ พิจารณาว่าทำได้ถูกต้องตามรูปแบบการเขียน

แต่ละชนิด เช่น บทความ เรื่องสั้น ย่อความ	ร้อยละ 10
--	-----------
4. กลไกประกอบการเขียนอื่น ๆ คำนึงถึงตัวสะกดการันต์

ลายมือ และความเป็นระเบียบเรียบร้อย	ร้อยละ 10
------------------------------------	-----------

สุนันท์ ศลโกศล (2526 : ภาคผนวก) กำหนดเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนเรียงความ

จาก 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่	1 การเสนอเรื่อง	50	คะแนน
ส่วนที่	2 การลำดับเรื่อง	15	คะแนน
ส่วนที่	3 การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย	20	คะแนน

ส่วนที่ 4 การรักษารูปแบบของการเขียน 5 คะแนน

ส่วนที่ 5 การใช้คลังการหรืออารมณ์ 10 คะแนน

แต่ละส่วนมีแนวการพิจารณา ดังนี้

ส่วนที่ 1 การเสนอเรื่อง ให้พิจารณาว่า เขียนเรื่องประเภทใด ต้องเขียนให้ตรงตามเกณฑ์เฉพาะอย่างของงานเขียนประเภทนั้น มีการเสนอเรื่องอันประกอบด้วยสาระ ความรู้ ความถูกต้อง ข้อเท็จจริง เสริมความคิดเห็นตามสมควร และมีเนื้อความอันแสดงทิศทางในการเขียนที่ชัดเจน

ส่วนที่ 2 การลำดับเรื่อง ให้พิจารณาการเรียบเรียงเนื้อหา ความมีระเบียบเกี่ยวเนื่องกันไปตลอด มีการลำดับความคิดที่ไม่ล้นเกิน ไม่วกวน ไม่ย้อนไปย้อนมา (มีเอกภาพ) เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว แสดงความสามารถของผู้เขียนในการวางโครงเรื่องที่ดี คือ มีความสัมพันธ์กันโดยตลอดทั้งการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องและการปิดเรื่อง

ส่วนที่ 3 การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ให้พิจารณา ดังนี้

- ด้านอักขรวิธี การเขียนสะกดการันต์ ไม่ควรฉีกคำหรือแยกคำในที่อันไม่ควร เช่น ซ้ายทะ เล ประชา กรลันโลก เป็นต้น

- ด้านการใช้คำ วลี ประโยค ให้พิจารณาการใช้ว่ามีความชัดเจน สื่อความหมายได้ตรงประเด็น และให้เนื้อความชัดเจน อ่านแล้วรู้เรื่อง น่าอ่าน ไม่หยาบคาย

ส่วนที่ 4 การรักษารูปแบบการเขียน ให้พิจารณาการเขียนวันวรรคตอน การย่อหน้าในที่อันควร การแบ่งย่อหน้าอันเป็นการรักษารูปแบบการเขียนเรียงความ นับว่ามีความสำคัญ เพราะการแบ่งสัดส่วนของย่อหน้าที่ดีจะช่วยให้เนื้อหาชัดเจนและน่าอ่าน

ส่วนที่ 5 การใช้คลังการหรืออารมณ์ หมายถึงการใช้ภาษาอันเป็นเครื่องประดับให้เรียงความน่าอ่าน เช่น การใช้คำที่มีน้ำหนัก การใช้สำนวนโวหาร การเปรียบเทียบ การยกตัวอย่าง การอ้างอิง สำนวน คำพังเพย สุภาษิต คำคม ข้อคิด บทกวีและบทธรรมะต่าง ๆ

จากการศึกษาเกณฑ์การประเมินผลทักษะการเขียน ตลอดจนสิ่งที่ควรวัดทักษะการเขียนสรุปได้ว่า การประเมินทักษะการเขียนนั้นควรคำนึงถึง การเสนอเนื้อหาสาระ การเรียบเรียง ข้อความ ความคิด การใช้ภาษา สำนวนโวหาร รูปแบบการเขียนและกลไกประกอบการเขียน

วิธีตรวจให้คะแนน

วิธีตรวจให้คะแนนสำหรับข้อสอบอัตนัยนั้น ชวาล แพรัตกุล (ม.ป.ป. : 329) เสนอแนะว่า ต้องให้คะแนนโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ โดยเอาผลงานเขียนมาพิจารณาอย่างละเอียดทุกขั้นตอน แล้วจึงประเมินค่าของข้อเขียนนั้นทั้งหมดโดยส่วนรวม ว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับใด ดีมาก ดี พอใช้ อ่อน อ่อนมาก หรืออยู่ในชั้น A B C D E หรือ ระดับ ก ข ค ง จ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 60) ให้คำอธิบายรายละเอียดว่า การให้คะแนนโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ (Rating method) คือ การนำคำตอบของผู้เข้าสอบทั้งหมดมาพิจารณาอย่างละเอียดทุกเงื่อนไข หรือเกณฑ์ของการได้คะแนนของคำตอบข้อนั้น ๆ ซึ่งกำหนดไว้ในคำถาม แล้วนำคำตอบมาจัดอันดับตั้งแต่ดีมากจนถึงอ่อนมาก จะแบ่งเป็นกี่อันดับแล้วแต่ผู้ออกข้อสอบ เช่น อาจแบ่งเป็น 3 อันดับคือ ดี ปานกลาง อ่อน หรือแบ่งเป็น 5 อันดับคือ ดีมาก ดี ปานกลาง อ่อน อ่อนมาก หรือจะจัดเป็นตัวเลขก็ได้ เช่น 2 1 0 (2 หมายถึง ดี 1 หมายถึง พอใช้ และ 0 หมายถึง ต้องปรับปรุง) แล้วนำไปเทียบเป็นคะแนนที่ต้องการ นอกจากนั้น สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2536 : 36) เสนอแนะวิธีตรวจให้คะแนนข้อสอบอัตนัยว่า ควรใช้วิธีตรวจให้คะแนนโดยการเปรียบเทียบคำตอบข้อหนึ่ง ๆ ของทุกคนพร้อมทั้งจัดแบ่งตามคุณภาพออกเป็นกลุ่มหรือกอง เช่น ดีเยี่ยม ดี ปานกลาง ไม่ดี และแย่มาก เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป วิธีการตรวจให้คะแนนข้อสอบอัตนัย ควรใช้วิธีจัดอันดับคุณภาพ เพราะเป็นข้อสอบที่ต้องให้นักเรียนเขียนบรรยายความ ไม่สามารถให้คะแนนเด็ดขาดเป็นตัวเลขอย่างข้อสอบปรนัยได้

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เกณฑ์การการตรวจเรียงความของ สุนันท์ ศลโกสุม (2526 : ภาคผนวก) เพราะมีเกณฑ์การพิจารณางานเขียนครอบคลุมประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการจะวัด และใช้วิธีตรวจให้คะแนนแบบจัดอันดับคุณภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

งานวิจัยในประเทศ

สุนันท์ ศลโกสุม (2526 : 83 - 84) ได้วิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสอนเขียนและปัญหาการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้

วิธีสุ่มจากแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 โรงเรียน รวมนักเรียน 592 คนและอาจารย์สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สุ่มจากรายชื่อแต่ละโรงเรียน จำนวน 60 คน ผลการวิจัยจากรูปแบบการสอนเขียน 21 รูปแบบ ให้ผู้สอนและนักเรียนวิเคราะห์รูปแบบโดยตอบแบบสอบถาม พบว่านักเรียนไม่เคยได้รับการสอนเขียน 9 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 ครูนำภาพเป็นสื่อในการสอน โดยที่ครูและนักเรียนช่วยกันวิจารณ์บอกความหมายของภาพ แล้วให้นักเรียนเขียนเรียงความตามภาพ รูปแบบที่ 2 ครูนำหัวข้อเรื่องที่มีการประกวดเขียนเรียงความในหนังสือพิมพ์มาให้พร้อมทั้งแนะนำการเขียน แล้วให้นักเรียนเขียนเรียงความ รูปแบบที่ 3 นักเรียนช่วยกันนึกเรื่องที่อยากจะเขียนร่วมกัน แล้วนำมาอภิปรายร่วมกันระหว่างเนื้อหา กับข้อที่นักเรียน แล้วจึงให้นักเรียนเขียนตามเรื่องที่ตนเองสนใจ รูปแบบที่ 4 ครูนำตัวอย่างข้อเขียนที่ใช้ภาพเป็นสื่อมาให้ให้นักเรียนศึกษาหลาย ๆ จำนวน แล้วให้นักเรียนเขียนเรื่องตามภาพนั้นภายในเวลาจำกัด รูปแบบที่ 5 ครูและนักเรียนอภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้นใกล้ ๆ ตัว แล้วจึงกำหนดขอบเขตของเรื่องอย่างกว้าง ๆ ให้นักเรียนเขียน รูปแบบที่ 6 ครูหาสื่อมาให้ให้นักเรียนศึกษาเป็นกลุ่มแล้วให้นักเรียนเขียนเรื่องจากข้อคิดที่ได้จากการศึกษาสื่อ นั้น รูปแบบที่ 7 ครูนำบทความหรือข้อความมาให้ให้นักเรียนอ่าน แล้วให้นักเรียนเขียนวิจารณ์บทความหรือข้อความนั้น รูปแบบที่ 8 ครูนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ แล้วให้เขียนบรรยายตามประสบการณ์ที่ได้รับ และรูปแบบที่ 9 ครูอธิบายการเขียนบทนำ เนื้อหา บทสรุปอย่างละเอียด แล้วให้นักเรียนเขียนแต่ละตอน ครูตรวจแก้ไขวิจารณ์จุดบกพร่องให้เข้าใจ ซึ่งทั้ง 9 รูปแบบดังกล่าว เป็นวิธีที่ครูต้องใช้สื่อการสอนในการให้นักเรียนสนใจก่อนแล้วครูกับนักเรียนอภิปรายร่วมกัน ส่วนที่ครูใช้สอนเป็นประจำคือ ครูอธิบายหลักเกณฑ์ในการเขียน แล้วกำหนดหัวข้อ ขอบเขตของเรื่องแล้วให้นักเรียนเขียน และวิธีการที่ครูให้นักเรียนไปค้นหาเนื้อเรื่องมาล่วงหน้านำมาอภิปรายกันในชั้นเรียนแล้วนำหัวข้อนั้นไปเขียนเรียงความ

วลี สุมิพันธ์ (2530 : 68 - 69) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนซ่อมเสริมโดยการให้แบบฝึกเสริมทักษะและครูเป็นผู้สอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนวัดนวมินทราชูทิศรัษฎา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2530 จำนวน 60 คน ผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยุวดี บุญวนิชย์ (2530 : 72) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการสอนโดยใช้บทเรียน โมดูลกับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2530 จำนวน 66 คน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียน โมดูลกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ มีความสามารถในการเขียนเรียงความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ธีรชัย อันอารี (2532 : 54) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางไวยากรณ์กับความสามารถทางการเขียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมแสงชนูทิศ จังหวัด นครสวรรค์ ผลการทดลองพบว่า ความเข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์ไทยของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเขียนของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

อิงอร อมาตยกุล (2535 : 74 - 75) ศึกษาความสามารถทางการเขียนเรียงความ และศึกษาปัญหาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขต การศึกษา 1 ในด้านการเสนอเนื้อหาสาระ การใช้ภาษา รูปแบบการเขียน และส่วนประกอบ การเขียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 251 คน ผลการทดลองพบว่า นักเรียน ส่วนใหญ่สามารถเขียนเรียงความในด้านการเสนอเนื้อหาสาระ การใช้ภาษา รูปแบบการเขียนและ ส่วนประกอบการเขียนอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนการศึกษาปัญหาการเขียนเรียงความนั้น พบว่า การเขียน เรียงความด้านการเสนอเนื้อหาสาระ ส่วนที่บกพร่องมากที่สุดคือ การเสนอเนื้อหาที่ไม่แปลกใหม่ ร่องลงมาตามลำดับคือ การเขียนที่ขาดเหตุผลสนับสนุนความคิดเห็น ข้อคิดสำคัญไม่ปรากฏเด่นชัด การเรียบเรียงเนื้อหาไม่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เนื้อหาขาดความเป็นเอกภาพ การเสนอความคิดไม่ สร้างสรรค์ และการเขียนเนื้อความที่ไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง ด้านการใช้ภาษา ส่วนที่บกพร่อง มากที่สุดคือ การใช้คำที่เป็นภาษาพูด ใช้คำฟุ่มเฟือย ใช้คำเชื่อมไม่เหมาะสม ร่องลงมาคือ การใช้คำและประโยคไม่กระชับรัดกุม การเรียงคำเข้าประโยคไม่ถูกต้อง การเขียนสะกดการันต์ผิด การวางสระวรรณยุกต์ไม่ถูกต้องตามตำแหน่งและการใช้เครื่องหมายต่าง ๆ ไม่ถูกต้อง ด้านรูปแบบ การเขียน ส่วนที่บกพร่องมากที่สุดคือ การเขียนย่อหน้าไม่ได้สัดส่วนและไม่เหมาะสม ส่วนที่ บกพร่องน้อยที่สุดคือ การเขียนที่ไม่มีส่วนคำนำและสรุป ด้านส่วนประกอบการเขียน ส่วนที่บกพร่อง มากที่สุดคือ การอ้างอิงต่าง ๆ ไม่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือไม่มีการอ้างอิงใด ๆ เลย ร่องลงมา

คือการวางวรรคตอนไม่ถูกต้อง การเขียนฉีกคำหรือแยกคำ การใช้โวหารไม่เหมาะสมกับลักษณะของเรื่องและเขียนคำตกหล่น

งานวิจัยต่างประเทศ

รอสส์ตัน (Rothstein. 1970 : 2622 - A) วิจัยเปรียบเทียบการสอนเรียงความโดยวิธีแบบโปรแกรมกับการสอนเรียงความแบบเดิม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัย โดยให้นักศึกษาทุกคนเขียนเรียงความลับตาทีละ 4 ครั้งเป็นเวลา 4 เดือน แล้วให้อาจารย์ 3 คนตรวจ ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์คำผิดจากเรียงความที่นักศึกษาเขียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาพอใจการสอนแบบโปรแกรมมากกว่า ผู้วิจัยสรุปว่า นักศึกษาจะเขียนเรียงความได้ดีเมื่อเขาเขียนสิ่งที่เขาารู้และเขียนจากความรู้สึกนึกคิดของเขาเอง

อารีนา (Arena. 1973 : 5138 - A) วิจัยเพื่อที่จะนำวิชาภาษาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการสอนเขียนเรียงความภาษาอังกฤษ โดยแบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ ใช้เทคนิควิเคราะห์ประโยคยิตรระบบโครงสร้างทางไวยากรณ์และใช้วิธีสอนเป็นรายบุคคล โดยใช้หลักบางประการในการเขียนเพื่อเพิ่มทักษะในการเขียนเรียงความให้นักศึกษาที่สอบวิชาภาษาอังกฤษตก ผลการวิจัย พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางไวยากรณ์กับทักษะการเขียน และความสามารถในการวิเคราะห์ประโยคเกี่ยวข้องกับการสอนเป็นรายบุคคล หลักการทั่วไปของการเขียนมีอิทธิพลต่อความงอกงามด้านทักษะการเขียนเรียงความ

โจบ (Jobe. 1974 : 7592 - A) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อการเลือกเรื่องในการเขียนแบบสร้างสรรค์ (Creative Writing) ของเด็ก วิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาทั้งชายและหญิง จำนวน 90 คนใช้เวลา 10 สัปดาห์ ให้นักเรียนแต่ละคนส่งงาน 1 ชิ้นเพื่อนำไปพิจารณาลงในวารสารซึ่งจะต้องอัดสำเนาตอนปลายสัปดาห์ แล้วนำผลงานที่ลงพิมพ์ในฉบับแรกกับฉบับหลังสุดของนักเรียนแต่ละคนมาวิเคราะห์หัวข้อและอิทธิพลที่บันดาลใจให้เขียน โดยวิเคราะห์จากการตอบคำถามของนักเรียนเกี่ยวกับที่มาของความคิดในการเขียนและจากการสัมภาษณ์นักเรียนทั้ง 90 คนสรุปได้ว่า เมื่อนักเรียนมีอิสระในการเลือกเรื่องที่จะเขียนได้เอง เรื่องที่นักเรียนชอบเขียนมากที่สุดตามลำดับคือ เรื่องเพื่อน เรื่องเกี่ยวกับสัตว์และเรื่องเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ อิทธิพลที่สำคัญ

เกี่ยวกับการเลือกหัวข้อในการเขียนของนักเรียน คือ ความคิดของนักเรียนเอง ประสบการณ์ตรง และหนังสือ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงในทุกระดับ

วอล์คเกอร์ (Walker. 1975 : 5069 - A) ศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนของการสอนเขียนซึ่ง การศึกษานี้มุ่งที่จะแสดงให้เห็นว่า การเขียนจะเริ่มต้นจากวิธีต่าง ๆ ซึ่งต่อเนื่องกัน โดยจะเน้น ลักษณะด้านการวิเคราะห์ไปสู่การฝึกคิดเอง ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนของการสอนเขียนอย่างต่อเนื่องออกเป็น 6 วิธีสำหรับการสอนเขียนแก่นิสิตปีที่ 1 แต่ละวิธีการดังนี้คือ อภิปรายกันถึงแต่ละขั้นตอนกับ บุคคล 4 ฝ่ายคือ ผู้เชี่ยวชาญการใช้วาทศิลป์ ผู้เขียนหนังสือที่ใช้สอนนิสิตปีที่ 1 ครูสอนเขียนปีที่ 1 และนักเรียนอาชีพ ให้ตัวอย่างของเทคนิคและวิธีการสอนแต่ละวิธีซึ่งได้แก่ อูมาน (Inductive) อูมาน (Deductive) การเลียนแบบ (Imitation) 3 วิธีนี้เป็นกระบวนการวิเคราะห์ ส่วน การให้ตัวอย่างเพื่อเป็นสิ่งเร้า (Example - stimulus) ใช้สิ่งเร้าที่เป็นสิ่งแวดล้อม (Environment - stimulus) และการปฏิบัติด้วยตนเอง (Learn - by - doing) 3 วิธี หลังนี้เป็นกระบวนการคิด ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการวิเคราะห์นั้นเป็นไปตามลำดับขั้น จากการวิเคราะห์ตัวอย่างไปสู่หลักการเขียนแล้วจึงไปสู่การเขียน ส่วนกระบวนการคิดเน้นเรื่องการ แสดงออกของผู้เขียนเอง เพราะฉะนั้นจะเริ่มต้นด้วยการเขียนและสิ้นสุดลงด้วยการเขียนและผล ของการศึกษายังพบอีกว่า มีการใช้อูมานและอูมานมากกว่าการเลียนแบบ แต่การใช้ 3 วิธีหลัง ค่อนข้างใหม่จึงไม่ปรากฏมากนักในหนังสือเรียน หนังสือเรียนส่วนใหญ่จึงใช้วิธีอูมานและอูมานคือ เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ตัวอย่าง หลักการเขียนและจบลงด้วยการเขียน

เดรสซี (Dreussi. 1976 : 2806 - A) ศึกษาผลการเขียนอิสระที่มหาวิทยาลัย เทกซัส โดยทดลองกับนิสิตปีที่ 1 แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม เนื้อหาที่ใช้ ในการสอนเหมือนกัน ปริมาณงานที่กำหนดให้เขียนเท่ากัน แต่สำหรับกลุ่มทดลองให้เขียนการเขียน แบบเสรีลงในวารสาร งานเขียนนี้ไม่มีการให้คะแนนแต่ครูจะตรวจและแสดงข้อคิดเห็นไว้ การวัด พัฒนาการความสามารถในการเขียนปรากฏแนวโน้มว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถสูงกว่ากลุ่ม ควบคุมทั้งในด้านความสามารถทั่ว ๆ ไปและความสามารถเฉพาะด้าน นอกจากนี้ยังพบว่างานเขียน ของกลุ่มทดลองดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านการเขียนที่เป็นรูปธรรมและยิ่งไปกว่านั้น ผลซึ่งคาดคิด แท้จริงว่ามีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องของการศึกษาที่เกี่ยวกับการเขียนก็คือ ครูสอน

เขียนที่มีความชำนาญมีแนวโน้มที่จะให้คะแนนสูงกว่าครูที่ยังไม่ชำนาญ ส่วนด้านเจตคติ ผลปรากฏว่าเจตคติของทั้งสองกลุ่มโดยทั่ว ๆ ไปดีขึ้น

โทมัส (Thomas. 1976 : 6320 - A) ศึกษาขอบเขตความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในการอ่านและผลสัมฤทธิ์ในการเขียน ของนิสิตปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเซาท์ คาโรไลนา จำนวน 405 คน ความเข้าใจในการอ่านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเขียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญ และผลสัมฤทธิ์ในการเขียนมีความสัมพันธ์กับจำนวนของการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ออสติน (Austin. 1983 : 771 - A) วิจัยผลการอ่านอย่างวิเคราะห์ต่อทักษะการเขียนเรียงความในระดับมหาวิทยาลัย โดยแบ่งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 25 คน เป็นนักศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองใช้การฝึกเขียนโดยคำนึงถึงการนำรูปแบบ ตัวอย่างการเขียนที่ดีจากเรื่องที่อ่าน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้ฝึกการอ่านอย่างวิเคราะห์ประกอบการฝึกเขียน ผู้วิจัยใช้ผลการสอบทั้งก่อนและหลังเรียน โดยใช้ผลของการเขียนในสัปดาห์แรกและสัปดาห์สุดท้ายของการทดลอง พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนจากการสอบก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้บทความหรือเนื้อหาการอ่านอย่างมีการวิเคราะห์ เรื่องถ้อยคำสำนวนภาษาศิลปะการเขียนที่ดี เหล่านี้มีผลต่อการเรียนวิชาการเขียน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ความเป็นมาของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentraed Language Encounters หรือ CLE) เป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับการสอนอ่านและเขียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4) ซึ่งสามารถปรับขั้นตอนการสอนได้สำหรับชั้นเรียนที่สูงขึ้น (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531 : 87) วิธีการดังกล่าวได้รับการพัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านและครูผู้สอนภาษาหลายคน เช่น ไบรอัน เกรย์ ดร. ริชาร์ด วอลด์เกอร์ และเนย์ดอร์ จากประเทศออสเตรเลีย

เมื่อต้นปี ค.ศ. 1960 ได้เริ่มมีการทดลองวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในโครงการ เทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park Project) กับนักเรียนพื้นเมืองชาวออสเตรเลีย

เป็นครั้งแรกที่โรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park School) ซึ่งเป็นโรงเรียนย่านชานเมือง แอลิส สปริง (Alice Spring) รัฐนอร์ทเทิร์น เทริทอรี (Northern Territory) ประเทศออสเตรเลีย

กลุ่มผู้สอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค ได้ริเริ่มจัดโครงการเทรเกอร์ พาร์ค ขึ้น เนื่องจากพบว่า การจัดโปรแกรมภาษาในโรงเรียนของตนไม่ประสบความสำเร็จ และยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาทางภาษาของนักเรียนในโรงเรียนนี้ให้เป็นที่น่าพอใจได้

สาเหตุของปัญหาดังกล่าว สืบเนื่องมาจากนักเรียนประมาณ ร้อยละ 90 ของโรงเรียนเป็นชาวพื้นเมืองซึ่งอาศัยอยู่ตามบ้านพักชั่วคราว และตามบริเวณชุมชนแออัดที่มีสถานะทางเศรษฐกิจที่แร้นแค้นยากจน นักเรียนที่เข้าโรงเรียนนี้มีประสบการณ์ในการอ่านและการเขียนน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านประสบการณ์เกี่ยวกับความคิดรวบยอดของตัวอักษร เนื่องจากเนื้อหาปริบท (Content) ที่จะใช้เป็นสื่อยังไม่เหมาะสมสำหรับพัฒนาการอ่าน การเขียนและการสื่อสาร ทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียนและในชุมชนของตน

ครูผู้สอนภาษาในโรงเรียน เทรเกอร์ พาร์ค ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนในโรงเรียนอย่างละเอียด ซึ่งการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวได้กระทำหลายรูปแบบ เช่น การสังเกต การวิเคราะห์เหตุการณ์ การสอนภาษาอังกฤษของครูและการเรียนของนักเรียน ตลอดจนศึกษากระบวนการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนของนักเรียน รวมทั้งศึกษาปัญหาทางการอ่านของนักเรียนด้วย จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้กลุ่มครูผู้สอนภาษาอังกฤษเหล่านั้นตกลงใจจัดวางเป้าหมายและสร้างโครงการสอนทางภาษาที่เป็นไปตามธรรมชาติขึ้น โดยให้การเรียนรู้ภาษาได้ผ่านประสบการณ์การใช้ภาษาทุกด้าน หรือการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ผลของการทดลองการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของโครงการเทรเกอร์ พาร์ค ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี นักเรียนชาวพื้นเมืองเกือบร้อยละ 100 สามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

จากนั้นวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จึงได้เผยแพร่ออกไปทั่วประเทศออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สำหรับในประเทศไทย ได้มีการทดลองวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นครั้งแรก

ในวิชาภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ที่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2527 โดย ดร.ริชาร์ด วอล์คเกอร์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและการเรียนรู้ทางการอ่าน ดร.เบรนต์ บาร์ทเลตต์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านของบริสเบนวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาแห่งบริสเบน คอลเลจ ออฟ แอดvanced เอ็ดดูเคชัน (Brisbane College of Advanced Education) ประเทศออสเตรเลีย และ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้ร่วมมือกันจัดตั้งศูนย์การอ่าน ณ โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อทดลองการสอนดังกล่าว และได้รับการสนับสนุนจาก ศจ.ดร.อารี สันทรวี ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลการทดลองสอนประสบความสำเร็จ นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และพัฒนาทักษะการฟังและการพูดได้ดีในระยะเวลาเพียง 20 คาบเรียน (คาบละ 20 นาที) หนังสือที่เลือกมาใช้ในการทดลองคือ "A little Red Hen" ผลที่พบ ปรากฏว่ามีระดับค่อนข้างยากสำหรับเด็กเริ่มเรียน แต่นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้นจนเห็นได้ชัด แม้จะผ่านการเรียนมาเป็นเวลานานแล้วก็ตาม เด็กยังสามารถจำคำศัพท์และคำพูด บทสนทนาจากหนังสือได้ การทดลองและวิจัยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิชาภาษาอังกฤษ ยังคงดำเนินต่อมาโดยการใช้หนังสืออ่านประเภทต่าง ๆ ผลของการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจ

ในเดือนตุลาคม พ.ศ.2528 ได้เริ่มการประชุมปฏิบัติการผลิตหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับใช้สอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ณ โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร แล้วนำมาใช้ทดลองสอนวิชาภาษาไทยในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2528 ผลของการทดลองการสอนปรากฏว่า นักเรียนสามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วเป็นที่น่าพอใจ นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการเรียนทุกขั้นตอน

จากการทดลองดังกล่าวทั้งในวิชาภาษาอังกฤษและภาษาไทย ดร.ริชาร์ด วอล์คเกอร์ จึงเสนอโครงการพัฒนาการอ่านในประเทศไทยกับทางโรตารีสากล และได้รับอนุมัติให้ทำเป็นโครงการนำร่องกับนักเรียนไทยที่มีปัญหาทางภาษา ณ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อปีการศึกษา 2530 ผลของการทดลองโครงการในโรงเรียนนำร่อง นักเรียนในกลุ่มโรงเรียนทดลองสามารถอ่าน เขียน

ฟัง และพูดภาษาไทยได้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสนใจในการอ่านและสามารถทำคะแนนวิชาอื่น ๆ ในกลุ่มมวลง ประสพการณ์ เช่น คณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ได้สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2531 หลังจากที่ได้ประเมินผลโครงการนำร่องการพัฒนาการอ่านที่จังหวัดสุรินทร์แล้ว มูลนิธิโรตารีสากลได้อนุมัติเงินทุนสนับสนุนโครงการวิจัยและพัฒนาการอ่าน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 - 2535 เป็นเงินงบประมาณ 17 ล้านบาทแก่ประเทศไทย

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จึงเริ่มดำเนินโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา เริ่มดำเนินการอบรมบุคลากรเป็นหลัก อันได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา ศึกษาพิเศษระดับจังหวัดและอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนต้นแบบในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์และชัยภูมิ จำนวน 100 ห้องเรียนและจะดำเนินการนิเทศติดตามผลการสอนในลักษณะงานวิจัยและพัฒนา เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2531 เป็นต้นมา

เนื่องจากสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานเริ่มเป็นที่ประจักษ์ การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงได้รับความสนใจจากองค์กรต่าง ๆ ได้มีการขยายงานของโครงการต่อเนื่องออกไปอีก ได้แก่ โครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (สงขลา ยะลา นราธิวาส ปัตตานี และสตูลซึ่งจะมีระยะเวลาดำเนินการระหว่าง พ.ศ. 2533 - 2537) โครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (โครงการนำพระทัยจากในหลวง เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2535 เป็นต้นไป) โครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยและภาษาอังกฤษแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดชัยภูมิ เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2532 โครงการอบรมผู้ดูแลเด็กวัยเรียนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาในเขตชุมชนแออัดยานนาวา ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการระหว่าง พ.ศ. 2533 - 2536 และโครงการพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในภาคเหนือ เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2533 เช่น ที่จังหวัดอุดรดิตถ์ เชียงใหม่ ฯลฯ

ความหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา หมายถึง การสอนที่มุ่งเน้นการให้ปัจจัยป้อนและกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมและได้ประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนอย่างต่อเนื่องเป็นบูรณาการด้วยตนเองจากการพัฒนาความเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา โดยยึดถือการเรียนรู้และจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นอย่างมีเป้าหมาย ในการนำรูปแบบภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้ในชีวิตประจำวันเป็นหลักและให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในแต่ละชุมชนของนักเรียน ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนจะจัดตามหลักการพัฒนาภาษาของนักเรียน ในการรับรู้และเรียนรู้ตามธรรมชาติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างระดับความสามารถ ความถนัด ความสนใจและสติปัญญาของนักเรียน กลวิธีในการสอนจะยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistics) ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) และจิตวิทยาในการเรียนรู้ (Learning Psychology) เพื่อช่วยให้นักเรียนได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางความคิดและมีเจตคติทางบวก

ในการเรียนรู้ซึ่งจะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ต้องการคือ ความสามารถของนักเรียนในการใช้ภาษาโดยการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างอิสระและถูกต้องตามกาลเทศะ

เป้าหมายของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

เป้าหมายหลักของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา คือ การให้นักเรียนได้รู้จักเทคนิคกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารทางภาษา เช่น การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนมีเจตคติในการใช้ภาษาในทางบวก เช่น รักการอ่าน รักการเขียน เข้าใจความรู้สึนึกคิดจากการสื่อความหมายของภาษาพร้อมทั้งมีความรู้สึกรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การรู้จักประชาธิปไตยและมีความคิดสร้างสรรค์เป็นของตนเอง

บทบาทของครู

ครูที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องปฏิบัติภารกิจในการสอนดังต่อไปนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย หลักการและวิธีการของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาให้ถ่องแท้เสียก่อน เพื่อการเตรียมการวางระบบงานสอนให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ
2. เตรียมงานสอนได้อย่างมีระบบตามรูปแบบการสอนซึ่งมีขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนที่จัดไว้ให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของนักเรียน
3. ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและให้รูปแบบภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมแก่นักเรียน
4. ทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้โดยพร้อมที่จะช่วยเหลือนักเรียนทุกคนที่ต้องการข้อมูลทางภาษาเมื่อมีปัญหาและข้อสงสัย หรือการขยายความเพิ่มเติม การให้ข้อมูลอาจจะกระทำในกลุ่มของนักเรียนหรือแยกเดี่ยวเป็นรายบุคคล
5. ทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนและจัดกลุ่มกิจกรรมการสอน รวมทั้งชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพโดยเข้าใจระดับความแตกต่าง ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของนักเรียนทุกคน
6. มีความกระตือรือร้นในการดำเนินการสอนและการติดตามผล
7. คอยให้กำลังใจแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
8. คอยสังเกตการพัฒนาทางภาษาของนักเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงทักษะทางภาษาของตนให้มากที่สุด ครูจะคอยเป็นผู้ช่วยเหลือเท่านั้น
9. พยายามช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการสื่อความหมายที่ตนต้องการทุกครั้ง
10. มีความอดทนและใจเย็นที่จะรอคอยการแสดงออกทางความคิดของนักเรียน

บทบาทของนักเรียน

นักเรียนในชั้นเรียนที่มีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะมีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติและเป็นศูนย์กลางในการเรียนอยู่เสมอ บทบาทดังกล่าวจะเป็นไปตามลำดับการพัฒนาภาษาดังต่อไปนี้

1. ในระยะแรก นักเรียนจะตอบสนองการให้รูปแบบภาษา หรือการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายของผู้สอน โดยมีส่วนร่วมในการโต้ตอบสนทนา ใช้ความคิดหาเหตุและผลแสดงออกทางกาย เช่น การแสดงท่าทางบ่งบอกความรู้สึก การเล่นบทบาทสมมติ ฯลฯ ในระยะนี้นักเรียนส่วนใหญ่จะรับรู้การให้ปัจจัยป้อนของครูและใช้ภาษาในการคิด จินตนาการ หาเหตุผลเปรียบเทียบ ข้อแตกต่างและคล้ายคลึงของภาษาที่ได้รับ และสร้างความคุ้นเคยกับรูปแบบภาษาใหม่นั้น ๆ

2. ในระยะกลาง นักเรียนจะใช้ความสามารถแสดงออกทางทักษะภาษาต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีครูคอยช่วยเหลือ คอยให้กำลังใจและให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ความพยายามในการลองผิดลองถูกทางภาษาของตนประสบความสำเร็จได้ เช่น การช่วยกันสรุปเรื่องที่อ่าน เขียนร่วมกัน ฯลฯ ผลสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาต่าง ๆ จะช่วยให้เกิดกำลังใจและเป็นแรงจูงใจภายในสำหรับนักเรียนเองที่จะให้ความสนใจกับบทเรียนต่อ ๆ ไป

3. ในระยะสุดท้าย นักเรียนจะแสดงความสามารถทางทักษะของตนเองได้อย่างอิสระ ทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน พร้อมทั้งสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ทางการใช้ภาษาในลักษณะต่าง ๆ ตามความสนใจได้ เช่น แต่งประโยคปากเปล่า เขียนเรียงความตามที่ตนเองพอใจ เขียนจดหมายโต้ตอบกับเพื่อน กับครูหรือกับคนอื่น ๆ อ่านหนังสือนอกเวลา รายงานข่าวที่ได้ฟังหรือได้อ่าน พอใจกับความไพเราะของภาษา เข้าใจความรู้สึกที่สอดแทรกอยู่กับการใช้ภาษาในแต่ละปริบท

ความรู้สึกรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเป็นผู้นำและการรู้จักประชาธิปไตย ล้วนเป็นเจตคติที่จะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ จากการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบกลุ่มของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันและประสบความสำเร็จในผลงาน

หลักการและทฤษฎี

หลักการและแนวทฤษฎีของวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ได้แนวทฤษฎีในการสอนภาษาจากหลายทฤษฎีดังนี้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 20 - 26)

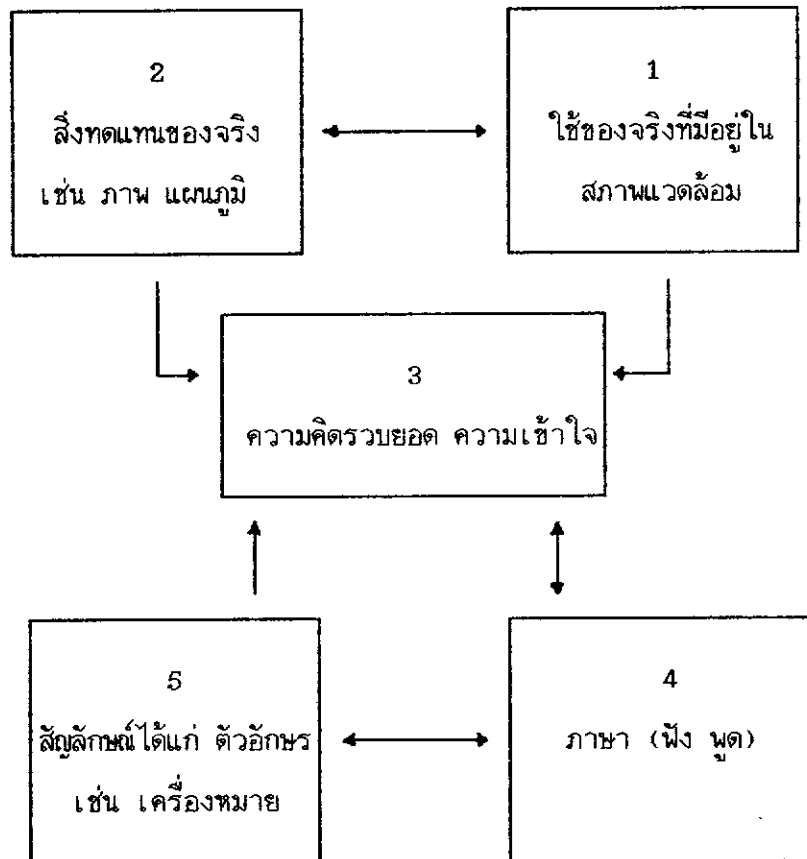
1. แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร (The Communicative Approach) แนวทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นการใช้ภาษาของนักเรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาปริบท ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนที่อาจใช้ผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม

กระบวนการสอนตามแนวทฤษฎีนี้ จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียนเป็นสำคัญ การกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกลอยลางแสดงออกทางภาษาหรือการทดลองการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองทั้งการฟัง การพูด

การอ่าน และการเขียน ย่อมจะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่าง เป็นธรรมชาติได้ เนื้อหาที่จะจัดขึ้นเป็นบทเรียนจึงควรเน้นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่นักเรียนตามหลักการใช้ภาษาในสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะมากกว่าที่จะจัดแบบวิเคราะห์ภาษา ให้นักเรียนเรียนเพียงเพื่อเข้าใจระบบของเสียง คำและไวยากรณ์เท่านั้น นอกจากนี้การเรียนการสอนจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องจัดให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกทางภาษาในลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อให้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ครูจะมีหน้าที่คอยช่วยเหลือแนะนำและแก้ไขการใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่นักเรียน กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การทำงานกลุ่มย่อยเพื่อการอ่านร่วมกับการเรียนเรื่องร่วมกัน การโต้ตอบในการฟัง พูดร่วมกัน

2. แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (The Natural Approach) ทฤษฎีการสอนแบบนี้ จะเน้นการให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจ (Comprehensible Input) แก่นักเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทางภาษาของนักเรียน (Language Acquisition) เป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (Output) จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้ ถ้าผู้สอนเข้าใจกระบวนการให้ปัจจัยป้อนเข้าอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับนักเรียน

การให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจ แก่นักเรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้องซึ่งอาจจัดลำดับการสอนได้ ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการสอนความคิดรวบยอดทางภาษา

การใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อม ดังแผนภูมิหัวข้อที่ 1 เช่น วัตถุต่าง ๆ ที่นักเรียนเคยพบและเคยใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้น ๆ

อย่างไรก็ตามเรานำของจริงทุกอย่างมาให้นักเรียนได้เห็นเป็นไปได้น่าก ดังนั้นการใช้สิ่งทดแทนของจริงเหล่านั้น ได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ ก็อาจจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นอย่างดี (ดังแผนภูมิหัวข้อที่ 2) เพราะนักเรียนสามารถถ่ายโยงความคิดไปยังของจริงที่ตนเคยพบเห็นมาก่อนได้ การพัฒนาความคิดรวบยอด (ดังแผนภูมิหัวข้อที่ 3) จะง่ายขึ้น หลังจากนั้นเมื่อนักเรียนมีโอกาสได้ยินได้ฟัง

เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เขาพูดกันว่าอย่างไร การพัฒนาการฟังการพูดก็ย่อมจะง่ายและเป็นที่เข้าใจได้มากขึ้น เมื่อนักเรียนได้พบสัญลักษณ์ เช่น ตัวอักษรที่เขียนขึ้นโดยมีความหมายที่เคยฟัง เคยพูดมาก่อน การถ่ายโยงความคิดรวบยอดก็จะชัดเจนมากขึ้น ซึ่งกระบวนการนี้จะ เป็นกระบวนการสำคัญในการถ่ายโยงการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ตามการรับรู้ภาษาของมนุษย์ทั่วโลก

3. ทฤษฎีการสอนอ่าน ซึ่งยึดหลักการทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา

(Psycholinguistics) โดยเน้นกระบวนการอ่านของมนุษย์เป็นสำคัญ

ตามคำจำกัดความของการอ่านตามทฤษฎีดังกล่าวนั้น การอ่านคือ การสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด (Smith. 1971, 1976 ; Goodman. 1972) เพื่อการเรียนรู้ที่ถูกต้องและเป็นไปตามธรรมชาติ นักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยามีได้มองการอ่านเพียงการแสวงหาความหมายเพื่อความเข้าใจสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรเพียงอย่างเดียว แต่คำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาในการรับรู้ การถ่ายโยงความคิดรวบยอด รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การอ่านสมบูรณ์ เช่น ความสนใจ ประสบการณ์เดิมและการระลึกถึงสิ่งที่อ่านได้

4. แนวทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน (Genre - Based Approach)

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จำเป็นต้องยึดบทเรียนหรือกิจกรรมนำเป็นหลัก ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยป้อนที่สำคัญในการให้รูปแบบภาษาแก่นักเรียน ดังนั้น บทเรียนหรือกิจกรรมนำนั้น ต้องได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสมที่จะเป็นปัจจัยป้อนเพื่อให้รูปแบบของภาษาที่เหมาะสมด้วย ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงต้องคำนึงถึงเนื้อหาที่อิงทฤษฎีอรรถฐาน ทฤษฎีนี้ยึดหลักการจากแนวทฤษฎีทางภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistics) กล่าวคือ จะเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อข้อความจากบริบทภาษาในกาลและเทศะต่าง ๆ ที่ใช้กันในสังคมหรือชุมชน ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. ภาษาและความหมาย (Language and Meaning) การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายจะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม ชุมชนและวัฒนธรรม แต่เป้าหมายของการสื่อสารที่ใช้ในภาษานั้น ๆ จะเหมือนกันคือ ความเข้าใจในข้อความของเรื่องในการสื่อสาร

2. ภาษาและบริบทภาษา (Language and Context) การเข้าใจความหมายของภาษาในการติดต่อสื่อสารจะชัดเจนเพียงใด ขึ้นอยู่กับความที่แวดล้อมข้อความนั้น ๆ ทำให้ข้อความชัดเจนขึ้น ซึ่งข้อความของภาษามีความสำคัญ 2 ประเด็นคือ เป็นผล (Output หรือ

Product) หมายถึง เนื้อความจะทำให้เข้าใจเรื่องราวชัดเจนขึ้นว่าหมายถึงสิ่งใด และอีกประเด็นหนึ่งคือ เป็นกระบวนการ (Process) ของการใช้ภาษา หมายถึง เนื้อความจะทำให้เข้าใจได้ว่า ควรใช้ภาษาอย่างไรเมื่อต้องการจะสื่อความหมายในบริบทนั้น ๆ

นอกจากนี้ เสาวลักษณ์ รัตนวิรัช ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ลักษณะของบริบทภาษาที่มีบทบาทในการทำให้เนื้อความมีความสำคัญและได้ความชัดเจน 2 ประการคือ บริบทภาษาของสถานการณ์ต่าง ๆ (Context of Situation) เป็นบริบทภาษาที่สำคัญมาก เพราะจะสื่อเนื้อความได้ชัดเจนในแต่ละสังคมหรือชุมชน และประการที่สอง คือบริบทของวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง (Context of Culture) จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญของภาษา 3 ประการ ซึ่งจะมีอิทธิพลทำให้ความหมายของภาษาเปลี่ยนแปลงไปได้ ประการแรกคือเรื่องราว (Field) หมายถึง เนื้อหาของสิ่งที่กำลังพูดหรือข้อความที่อ่านหรือเขียน ประการที่สอง คือความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา (Tenor) หมายถึง การใช้ภาษาระหว่างผู้ใช้ภาษาด้วยกันในแต่ละสถานการณ์ และประการสุดท้าย คือ วิธีการใช้ภาษา (Mode) หมายถึง วิธีการสื่อความหมายของภาษา เช่น ภาษาพูด ภาษาเขียน ฯลฯ

บริบททางวัฒนธรรมในแต่ละสถานการณ์ที่ใช้ภาษานั้น ย่อมเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม หรือชีวิตความเป็นอยู่ของแต่ละคนในแต่ละสังคมหรือชุมชนด้วย ดังนั้นเมื่อเราเข้าใจวัฒนธรรมกับเนื้อความที่ใช้อยู่ในแต่ละบริบทหนึ่ง ๆ ความเข้าใจความหมายที่แท้จริงของการใช้ภาษานั้นย่อมจะชัดเจนขึ้น

3. ภาษาและทำเนียบภาษา (Language and Register)

เมื่อบริบทภาษามีอิทธิพลทำให้เนื้อความมีความหมายชัดเจนขึ้น ทำเนียบภาษาหรือคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย ทำเนียบภาษาจึงควบคู่ไปกับบริบททางภาษาที่แตกต่างกันไป ตามกาลและเทศะตามเรื่องราวที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา

4. การเรียนรู้ภาษาในบริบท (Language Learning in Context)

การเรียนรู้ภาษา ควรเริ่มจากการรับรูปแบบภาษาที่ถูกต้องตามลักษณะของบริบทภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ และเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ซึ่งรูปแบบภาษาหรือชนิดของเนื้อความต่าง ๆ นักภาษาศาสตร์การศึกษาใช้คำจากภาษาฝรั่งเศสว่า "Genre" ภาษาไทยใช้ว่า อรรถลักษณะของภาษา

อรรถลักษณะของภาษา (Genre)

อรรถลักษณะของภาษาจะมีเป้าหมายในตัวเองที่ชัดเจนที่จะสื่อความหมายให้ผู้ฟัง (หากเป็นภาษาพูด) และผู้อ่าน (หากเป็นภาษาเขียน) สามารถเข้าใจเนื้อความที่ได้ฟังหรือได้อ่านชัดเจนแน่นอนขึ้นว่า ผู้พูดหรือผู้เขียนมีเจตนาอย่างไรในการสื่อความ เช่น ผู้พูดหรือผู้เขียน กำลังจะกล่าวถึงเรื่องโดยทั่วไป หรือเฉพาะเจาะจงเป็นความรู้สึกส่วนตัวหรือเป็นความเห็นกลาง ๆ โดยทั่วไป

การเข้าใจอรรถลักษณะของข้อความต่าง ๆ จะทำให้การฟังหรือการอ่านชัดเจนขึ้น การจับใจความสำคัญของเรื่อง การหารายละเอียดของเรื่อง รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อความที่อ่านจะทำได้ง่ายขึ้น เพราะคนฟังหรือคนอ่านมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แน่นอน ชัดเจน นอกจากนั้นแล้วการลำดับความคิดตามเนื้อความจะเป็นไปได้ง่ายขึ้นด้วยหากผู้ฟังหรือผู้อ่าน เข้าใจอรรถลักษณะต่าง ๆ ของเนื้อความนั้น เพราะในแต่ละอรรถลักษณะจะมีลำดับของการ ดำเนินเนื้อความที่แน่นอนเป็นขั้นเป็นตอนตั้งแต่เริ่มเนื้อความในแต่ละอรรถลักษณะจะมีการลำดับ เนื้อความแตกต่างกันไปไม่เหมือนกัน การใช้ภาษาในแต่ละอรรถลักษณะจะเปลี่ยนแปลงไปตาม อรรถลักษณะในแต่ละเนื้อความของบริบทหนึ่ง ๆ ด้วย

อรรถลักษณะของภาษาทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียนมีหลายชนิด ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในการสื่อความมีดังนี้

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount)
2. รายงาน (Report)
3. การอธิบาย (Explanation)
4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition)
5. วิธีการ (Procedure)
6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative)
7. อภิปราย (Discussion)
8. การสังเกต (Observation)

รายละเอียดของอรรถลักษณะของภาษา

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ เป็นเรื่องที่เขียนกล่าวถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาและจากประสบการณ์ของผู้เขียน

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- ก. เริ่มต้นด้วยบทนำ
- ข. มีลำดับของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง
- ค. มีบทสรุป

ลักษณะของภาษา

- ก. มีคำวิเศษณ์บ่งบอกเวลาและลำดับของเหตุการณ์
- ข. อ้างถึงบุคคลอย่างเฉพาะเจาะจง
- ค. เป็นเรื่องเล่าซึ่งเป็นเรื่องในอดีต
- ง. มีคำเชื่อม เพื่อบอกลำดับการเกิดของเหตุการณ์ก่อนหลัง และให้ใจความสำคัญต่อเนื่องกัน เช่น แล้ว ดังนั้น ต่อจากนั้น ก่อนหน้าที่ หลังจาก ฯลฯ
- จ. ตอนท้ายของเรื่องจะบอกคำนิยมหรือความเห็นส่วนตัว

2. รายงาน เป็นการเขียนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- ก. จะมีบทนำ โดยกล่าวถึงเรื่องโดยทั่ว ๆ ไปซึ่งอาจจะให้คำจำกัดความหรือนิยามทั่วไปของเรื่อง
- ข. บอกรายละเอียดของเรื่องนั้น ๆ เช่น ประเภทลักษณะท่าทีหรือลักษณะพฤติกรรมคุณค่าที่มีต่อมนุษย์

ลักษณะของภาษา

- ก. ใช้คำหรือภาษาเป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจง
- ข. มีคำกริยาแสดงอาการ การกระทำ การแสดงความเป็นเจ้าของ
- ค. อาจมีหัวข้อกล่าวนำเป็นเรื่อง ๆ
- ง. มักเป็นประโยคบอกเล่า

3. การอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร และเหตุใดจึงเกิดขึ้น

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- ก. บอกหลักการ สาเหตุและผล บอกลักษณะของเหตุการณ์นั้น ๆ
- ข. มีบทสรุปจากหลักการ

ลักษณะของภาษา

- ก. เป็นประโยคบอกเล่า
- ข. ใช้ภาษาเป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจง
- ค. มีคำสันธานเชื่อมประโยค เพื่อบ่งบอกความเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน
- ง. ใช้คำวิเศษณ์ เพื่อการขยายความของการกระทำให้ชัดเจนขึ้น

4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น เป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัว หรือความคิดของตนเองหรือของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจจะเป็นการถกเถียงหรือโต้แย้ง

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- ก. แสดงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนหรือแสดงความคิดเห็น เช่น แสดงประโยชน์หรือความสำคัญ
- ข. มีข้อความหรือประโยคสนับสนุนเหตุและผลที่ตนเองในแต่ละความคิด
- ค. มีบทสรุปย้ำการแสดงความคิดเห็นของตน เพื่อเน้นความสำคัญของเรื่องให้น่าสนใจและน่าเชื่อถือ

ลักษณะของภาษา

- ก. มีข้อความหรือเนื้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเอง
- ข. มีประโยคสนับสนุนหรือมีการขยายความในแต่ละความคิด
- ค. ใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 3 ในการกล่าวถึง
- ง. มีคำแสดงเจตคติ

5. วิธีการ เป็นการเขียนแนะนำการปฏิบัติซึ่งจะกล่าวถึงวิธีการ กระบวนการ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- ก. ต้องมีจุดมุ่งหมายในการเขียนที่แน่นอน
- ข. ให้รายละเอียดของวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้
- ค. เรียงลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติ

ลักษณะของเนื้อความ

- ก. เป็นประโยคคำสั่ง
- ข. ใช้คำกริยาที่บ่งบอกการปฏิบัติ
- ค. ใช้ภาษาเป็นกลาง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจงไม่อ้างอิงตัวบุคคล
- ง. ใช้คำนาม

6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ เป็นการเขียนเรื่องเล่าจากจินตนาการ ส่วนมากจะเป็นเรื่องนิทานหรือนิยาย

ลักษณะการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- ก. มีการนำเรื่อง กล่าวความเป็นไปของเรื่อง บ่งบอกตัวบุคคล สถานที่ เวลา
- ข. มีลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง
- ค. แสดงปัญหาของเรื่อง
- ง. แสดงการคลี่คลายของเรื่องหรือการแก้ปัญหา
- จ. อาจให้คติพจน์ หรือข้อเตือนใจท้ายเรื่อง

ลักษณะของภาษา

- ก. เป็นเรื่องเล่าในอดีตหรือเป็นเรื่องที่ผ่านมาแล้ว
- ข. ใช้บุพบทบ่งบอกเวลา สถานที่
- ค. ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ในการกล่าวถึงหรืออ้างอิงบุคคลหรือสิ่งของอื่น ๆ
- ง. อาจมีการซ้ำซ้ำเรื่อง
- จ. ใช้คำสันธานเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องและบ่งบอกความเป็นเหตุ

เป็นผล ความสำเร็จตามและความขัดแย้ง

7. อธิบาย เป็นการเขียนที่แสดงถึงเหตุผลและความจำเป็น ชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียเป็นการจูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- ก. เริ่มบทนำด้วยการให้หลักการหรือความสำคัญของเรื่องให้ชัดเจน
- ข. กล่าวถึงข้อขัดแย้งหรือสับสน โดยมีการอ้างอิงแสดงผล
- ค. ตอนท้าย กล่าวเสนอแนะเชิงสรุปว่า ควรทำหรือสับสนอย่างไร โดยย้ำหลักการหรือความสำคัญของเรื่อง เช่นเดียวกับบทนำ

ลักษณะของภาษา

- ก. มีข้อความแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องของตนเองและผู้อื่น
- ข. ใช้ประโยคบอกเล่า
- ค. มีข้อความสับสน หรืออ้างอิงให้เหตุผล
- ง. ใช้คำเชื่อม เช่น คำสันธาน คำบุพบท คำวิเศษณ์ เพื่อแสดงความขัดแย้ง คล้อยตามหรือเป็นเหตุเป็นผลแก่กัน

8. การสังเกต เป็นการเขียนเพื่อให้ความเห็นและให้รายละเอียดของการสังเกตสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- ก. มีบทนำเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกต บ่งบอกเวลาหรือสถานที่
- ข. มีลำดับของการบอกรายละเอียด
- ค. ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสังเกต

ลักษณะของภาษา

- ก. มีคำวิเศษณ์บ่งบอกเวลาหรือสถานที่ และลำดับของการบอกรายละเอียด
- ข. ใช้คำคุณศัพท์บอกลักษณะของคำนามต่าง ๆ
- ค. ใช้ภาษาเป็นกลาง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจงในการอ้างอิง

ในการสอนที่ใช้เนื้อความตามอรรถลักษณะของภาษานั้น ครูควรใช้คำถามนำนักเรียนเพื่อช่วยการเสริมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยพิจารณาชนิดของคำถามให้เป็นไปตามลำดับของการดำเนินเรื่องในแต่ละอรรถลักษณะ การกระทำดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนสามารถคิดแต่งเรื่องได้ตามอรรถลักษณะที่ต้องการได้ง่ายและประสบความสำเร็จในการช่วยกันเขียนเรื่อง โดยครูคอยให้การเสริมต่อการเรียนรู้ด้วยในระยะแรก

ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการดำเนินเรื่องของอรรถลักษณะต่าง ๆ

อรรถลักษณะ	ลำดับของคำถามในการดำเนินเรื่อง
1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์	{ ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร→แล้วอย่างไรต่อไป→ต่อไปละ→ สรุปเป็นอย่างไร เกิดอะไรขึ้น กับใคร ที่ไหน อย่างไร→ แล้วเกิด อะไรขึ้นอีก→อย่างไร (ให้ลำดับความของเรื่องที่เกิดขึ้นตามลำดับ เหตุการณ์ก่อนหลัง)
2. เรื่องรายงาน	เรื่องเกี่ยวกับอะไร→เป็นอย่างไร→มีลักษณะเฉพาะ→มี { ประโยชน์อะไร โทษ →มีลักษณะอย่างไร อย่างไม่ โดยทั่วไป เป็นอย่างไร →สรุปสั้น ๆ ว่าเป็นเรื่อง เกี่ยวกับอะไร→สำคัญอย่างไร
3. เรื่องเล่าเชิง-จินตนาการ	ใคร→ทำอะไร→ที่ไหน→เมื่อใด→อย่างไร→แล้วเกิดอะไรขึ้น (ลำดับเรื่องก่อนหลัง)→ปัญหาคืออะไร→แก้ไขได้อย่างไร→ สรุปแล้วเรื่องนี้มีคติสอนใจอย่างไรบ้าง
4. เรื่องแสดงความคิดเห็น	เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร→เป็นความคิดของใคร→มีเหตุและผลอย่างไร (ลำดับเหตุและผล)→จะสรุปการแสดงความคิดเห็น (จากประเด็นที่ตั้ง อย่างไร)
5. เรื่องอภิปราช	เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร→มีความสำคัญ จำเป็น } อย่างไร→มีเหตุผลเห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างไร (ลำดับเหตุผลที่เห็นด้วยที่ละตอนและ ไม่เห็นด้วยที่ละตอน) สรุปเรื่องนี้จะสนับสนุนเรื่องที่กำลังมาตั้งแต่นั้น อย่างไร

2. นักเรียนที่เริ่มเรียนควรจะต้องเข้าใจเรื่องราวที่อ่านทั้งหมดเสียก่อน แล้วจึงเรียนรู้ส่วนย่อยของภาษาอันเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเรื่อง

3. เนื้อเรื่องที่สอนเป็นเรื่องที่เร้าใจ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติและควรจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้ท้าทายความสามารถของนักเรียนในการฝึกใช้ภาษา

4. ควรช่วยให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

5. เมื่อนักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองแล้ว เขาจะสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้จากวัสดุอุปกรณ์ที่เขาผลิตขึ้น

6. ความแม่นยำในเนื้อหาและประสบการณ์จะเกิดขึ้นจากการที่นักเรียนได้เป็นทั้งผู้อ่านและผู้เขียนไปพร้อม ๆ กัน

จากหลักการในการสอนอ่านและเขียนที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะสามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนภาษาของนักเรียนได้อย่างแท้จริง เพราะ นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มฟัง อ่าน พูด เขียน จนถึงขั้นตรวจผลงานของตนเอง

กระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีทั้งหมด 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เป็นการสอนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัยถึงประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 จุดมุ่งหมายสำคัญของการเรียนการสอนคือ การที่ผู้เรียนมีความสามารถในการฟังเรื่องราวง่าย ๆ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเข้าใจ สามารถพูดเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ฟังได้อ่าน เรื่องราวที่เคยฟังเคยพูดได้อย่างเข้าใจ สามารถจำสัญลักษณ์ของคำและเข้าใจความหมายของคำในประโยคต่าง ๆ ที่เคยฟังเคยพูด นอกจากนั้นยังสามารถเขียนคำ สะกดคำ และเรียงคำที่เคยอ่านเคยพบเป็นประโยค แต่งประโยคเป็นประโยคง่าย ๆ ตามความคิดของตนเองได้

รูปแบบที่ 2 เป็นการสอนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 นักเรียนจะเริ่มฝึกอ่านและเขียนเรื่องต่าง ๆ ที่มีลักษณะการเขียนหลากหลายมากขึ้น พร้อมทั้งใช้ความสามารถในการคิดแต่งความด้วยตนเองมากขึ้น โดยอาศัยการเลียนแบบหรืออิงแบบอย่างจากบทเรียน หรือกิจกรรมที่ครูเสนอแนะในชั้นเรียน

รูปแบบที่ 3 เป็นการสอนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ถึงระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีประสบการณ์และมีความสามารถในการอ่าน เขียน ฟัง และพูดในบริบทต่าง ๆ ที่มีวรรณคดีและหลากหลายมาพอสมควรแล้วได้มีโอกาสเพิ่มพูนความชำนาญ และสมรรถภาพในการอ่าน เขียน ฟังและพูดเชิงวิเคราะห์ วิวิจารณ์ในบริบทภาษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมวลประสบการณ์ในวิชาต่าง ๆ มากขึ้น โดยมีจุดประสงค์สำคัญ 2 ประการคือ

1. ให้นักเรียนรู้จักนิจุ นิเคราะห์อย่างมีเหตุผลในการหาข้อมูลจากการสื่อสารทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน จากบทความหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้ฟังหรือได้อ่านในชีวิตประจำวัน
2. ให้นักเรียนสามารถรายงานข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ฟังหรือได้อ่านเป็นภาษาเขียนหรือภาษาพูด สื่อความให้เป็นที่น่าสนใจได้อย่างถูกต้องตามกาลและเทศะ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในรูปแบบนี้จะจัดให้ขั้นตอนการสอนเอื้ออำนวยต่อการใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ 2 ประการดังกล่าว และจัดสื่อการเรียนรู้การสอนตามอรรถลักษณะของภาษา ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ในการสื่อความหมายเป็นภาษาพูดและภาษาเขียนด้วยตนเองมากที่สุด

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 1 มีดังนี้

1. ครูอ่าน/เล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง
2. นักเรียนเล่าเรื่องกลับ สันทนา อภิปราย อ่านเรื่องและแสดงบทบาทสมมติ
3. เขียนเรื่องร่วมกันกับครู
4. ทำหนังสือเล่มใหญ่
5. ทำกิจกรรมทางภาษา เช่น เล่นเกมและทำกิจกรรมการอ่าน การเขียน การฟัง

และการพูดเพิ่มเติม

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 2 มีดังนี้

1. นักเรียนอ่านเรื่องร่วมกันและอภิปราย/สันทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านร่วมกันกับครู/ทำไดอะแกรม สรุปความ
2. ครูเชื่อมโยงเรื่องที่อ่านเข้าสู่เรื่องหรือนักเรียนและอภิปรายร่วมกัน
3. เขียนเรื่องร่วมกันกับครูในกลุ่ม/เขียนเรื่องหรือนักเรียนเองในกลุ่มย่อยหรือตามลำพัง

4. อภิปราย สนทนา และวิเคราะห์วรรณลักษณะร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องในเนื้อความที่นักเรียนเขียนขึ้นในขั้นที่ 3

5. ทำกิจกรรมทางภาษาเพื่อทบทวนฝึกความแม่นยำและเสริมทักษะทางภาษา

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีดังนี้

1. ประมุขนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่านโดยการเดา/สรุป/ลำดับความ
2. สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมาย หรือการวางแผนการเขียน
3. บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน
4. สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในขั้นร่าง
5. ทบทวน ตรวจสอบและแก้ไขงานเขียน
6. เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

การจัดการเรียนการสอนแต่ละขั้นตอนนั้น เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2536 : 32)

ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ในระยะแรกของปีการศึกษา ควรแบ่งกลุ่มย่อยโดยให้นักเรียนทำงานร่วมกันก่อน และระยะหลังของปีการศึกษา ให้นักเรียนทำงานตามลำพัง

สำหรับระยะเวลาในการสอนจะเป็นไปตามความสามารถของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม หรือแต่ละคน ซึ่งครูจะต้องกำหนดเวลาไปตามความสามารถและความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนในแต่ละขั้นตอน กิจกรรมในแต่ละขั้นตอนนั้นสามารถปรับเวลายืดหยุ่นได้ และไม่มีปัญหาในการปรับเวลามากนัก เพราะเมื่อเรียนจบคาบเรียนแล้ว ครูอาจรอไว้จนถึงคาบเรียนวันใหม่จึงเริ่มสอนต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง

รายละเอียดของขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 ประมุขนิเทศเตรียมการวิเคราะห์ความหมายของเรื่อง โดยการเดา สรุป หรือลำดับความ

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ สรุปความหมาย และจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

ในขั้นนี้ครูจะให้นักเรียนอ่านเรื่องเพื่อเตรียมการเขียน โดยการประมุขนิเทศให้นักเรียนรู้จักการวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่าน และสรุปใจความของเรื่องที่อ่านได้ด้วยกลวิธีการสอนต่าง ๆ โดยใช้แผนภูมิแนะแนวทางให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเขียนตามลำดับอย่างง่าย ๆ ดังนี้

ก. หาความหมายของปริบท ให้นักเรียนช่วยกันอ่านเรื่อง (ถ้าแบ่งกลุ่มย่อย) หรืออ่านเรื่องตามลำพัง (ถ้าให้นักเรียนทำงานตามลำพังอย่างอิสระ) เพื่อหาใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องที่อ่านโดยใช้คำถามต่าง ๆ ทำให้นักเรียนหาคำตอบจากการอ่าน เช่น

เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้

ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน

ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบอะไร หรือคาดว่าผู้อ่านต้องทราบอะไร

มีความรู้เดิมอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้

นักเรียนทราบอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้

นักเรียนรู้จักหรือระลึกถึงลักษณะของเรื่องที่เขียนหรือไม่

เรื่องนี้ผู้เขียนใช้หรือระลึกถึงแบบใด ฯลฯ

ข. ทำไดอะแกรมสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ให้นักเรียนอ่านเรื่องและทำไดอะแกรมสรุปความโดยอภิปรายร่วมกันหากทำงานเป็นกลุ่มย่อย หรือพยายามจับใจความสำคัญด้วยตนเอง ในขณะที่อ่านหากทำงานตามลำพัง

หมายเหตุ นักเรียนที่เคยผ่านการเรียนในรูปแบบที่สองของการสอนแบบ

มุ่งประสบการณ์ภาษาจะสามารถทำไดอะแกรมสรุปความได้ เพราะเคยผ่านการฝึกฝนมาพอสมควรแล้ว นักเรียนที่ยังไม่เคยเรียนหรือมีประสบการณ์ด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาในรูปแบบที่สองมาก่อน ผู้สอนควรชี้แนะวิธีการทำไดอะแกรมจากการอ่านด้วย จะช่วยให้นักเรียนสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น สนุกและไม่รู้สึกว่าป็นงานที่ต้องยุ่งยาก

ค. พิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน ให้นักเรียนพิจารณาการลำดับความของเรื่องที่อ่านว่า ได้มีการเรียงลำดับเนื้อหา หรือสาระของเนื้อความอย่างไรบ้าง ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง เช่น ชื่อเรื่อง หัวข้อเรื่อง รูปภาพ ตาราง ประโยคที่ให้ข้อความหลักและการสรุปความ การให้นักเรียนพิจารณาและวิเคราะห์การเรียงลำดับความของเรื่อง ครูควรแจกตัวอย่างผังการลำดับความของเรื่อง ที่อ่านให้นักเรียนลองวิเคราะห์การลำดับความจากเรื่องที่อ่านทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่านได้อย่างมีระบบ และสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีในการเขียนเรื่องของตนเองต่อไปได้

ง. วิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่านและกำหนดลักษณะภาษาของเรื่องที่
จะเขียน ให้นักเรียนเริ่มวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่านพร้อมทั้งชี้แจงลักษณะของ
อรรถลักษณะภาษานั้นว่า ผู้เขียนได้ใช้แบบใด จากนั้นให้นักเรียนกำหนดอรรถลักษณะภาษาในการ
เขียนเรื่องของตนที่จะทำต่อไป

หมายเหตุ นักเรียนที่ไม่เคยผ่านการเรียนด้วยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่สอง ผู้สอนต้องสอนการวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียนและลงมือปฏิบัติ
ด้วย มิฉะนั้นจะไม่สามารถเข้าใจการวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาได้

จ. อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์ หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยากหรือไม่เคยพบ
ในระยะแรกครูให้นักเรียนช่วยกันเขียนคำศัพท์หรือสำนวนที่เข้าใจยากหรือไม่เคยพบเพื่อการอภิปราย
ร่วมกันจากเรื่องที่อ่านในกลุ่มใหญ่ ครูจะเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย และช่วยนักเรียนสรุปความ
หมายของคำศัพท์หรือสำนวนภาษานั้น ๆ จากการให้นักเรียนทดลองเดาความหมายจากบริบทหรือ
คำชี้แนะต่าง ๆ เช่น คำบุพบท คำสันธาน คำคุณศัพท์ เป็นต้น

เมื่อนักเรียนเคยร่วมอภิปรายกับผู้สอนในกลุ่มใหญ่มาแล้ว ในระยะหลังต่อมาครูอาจจะ
ให้นักเรียนทำงานร่วมกันกับกลุ่มย่อยได้ เพื่อให้ลองฝึกการหาความหมายของคำศัพท์และสำนวนที่
ยากจากการเดาความหมายในบริบทด้วยตนเอง ผู้สอนจะคอยช่วยเหลือ แนะนำในแต่ละกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ ในขั้นตอนการสอนที่ 1 ผู้สอนควรใจเย็นและพยายามให้นักเรียนใช้เวลา
ดำเนินการสรุปความสำคัญของเรื่องตามแผนภูมิที่จัดไว้ให้ครบทุกตอนด้วย
ความสามารถของนักเรียนเอง ผู้สอนช่วยเหลือชี้แนะเมื่อนักเรียนมีปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผน
การเขียน

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถวางแผนการเขียนตามแนวคิดที่ได้จากการอ่านอย่างมี
ระบบ

ในขั้นนี้ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดแผนการเขียนเรื่องของตนขึ้น
ใหม่ โดยอาศัยแนวคิดจากเรื่องที่อ่านในขั้นที่ 1 นั้น การวางแผนการเขียนในขั้นนี้ ครูควรช่วย
นักเรียนให้รู้จักกระบวนการวางแผนการเขียนอย่างง่าย ๆ โดยใช้ผังการวางแผนดังตัวอย่างเป็น
รูปแบบในการกำหนดแผนการเขียนดังนี้

รูปแบบแผนการเขียนอย่างง่าย

ปริเจทที่ 1 (Paragraph 1)

(คำนำ)

ประเด็นที่ 1 :

ประเด็นที่ 2 :

ประเด็นที่ 3 :

ปริเจทที่ 2 (Paragraph 2)

ความคิดรวบยอดหลัก :

ความสนับสนุนที่ 1 :

ความสนับสนุนที่ 2 :

ความสนับสนุนที่ 3 :

ปริเจทที่ 3 (Paragraph 3)

ความคิดรวบยอดหลัก :

ความสนับสนุนที่ 1 :

ความสนับสนุนที่ 2 :

ความสนับสนุนที่ 3 :

ปริเจทที่ 4 (Paragraph 4)

ความคิดรวบยอดหลัก :

ความสนับสนุนที่ 1 :

ความสนับสนุนที่ 2 :

ความสนับสนุนที่ 3 :

สรุปความ

ประเด็นที่ 1 :

ประเด็นที่ 2 :

ประเด็นที่ 3 :

ในขั้นตอนนี้ควรให้นักเรียนวางแผนงานร่วมกันในกลุ่มย่อยเสียก่อน จากนั้นนักเรียนแต่ละคนอาจบันทึกแผนงานที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ เพื่อทำงานของตนเองตามลำดับได้ในโอกาสต่อไปหากครูต้องการให้นักเรียนทำงานของตนเองอย่างอิสระบ้าง

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลโดยย่อจากเรื่องที่อ่านได้ พร้อมทั้งลำดับข้อมูลนั้นเพื่อเตรียมการเขียนเรื่องต่อไป

ในขั้นนี้ให้นักเรียนทำงานต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 2 โดยให้ต่างคนต่างกรอกข้อมูลจากเรื่องที่อ่านและบันทึกไว้ในแผนการเขียนที่เตรียมไว้ และนำมาอภิปรายในกลุ่มย่อย ในแต่ละกลุ่มจะหารือกันเพื่อตกลงข้อมูลที่บันทึกร่วมกัน เพื่อเตรียมเขียนเรื่องในขั้นต่อไป และครูจะต้องคอยช่วยเหลือแนะนำในแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับการจัดลำดับข้อมูลที่บันทึก เมื่อนักเรียนมีปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่าง

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถเขียนเรื่องในชั้นร่างได้อย่างมีระบบ

ในขั้นนี้ นักเรียนจะเริ่มเขียนเรื่องจากข้อมูลที่บันทึกย่อไว้ต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 3 โดยช่วยกันเขียนเรื่องในกลุ่มย่อยในระยะแรก ๆ หรือทำงานตามลำดับ ต่างคนต่างเขียน เมื่อนักเรียนมีความสามารถมากพอแล้วในระยะหลัง ในการเขียนเรื่องให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในกลุ่มย่อย หรือคิดด้วยตนเองเมื่อทำงานตามลำดับเกี่ยวกับประเด็นที่สำคัญ 2 ประการ ที่จะทำใหเป้าหมายในการเขียนชัดเจนขึ้น ดังนี้

1. จุดประสงค์ของเนื้อความที่จะเขียน
2. ผู้อ่าน หรือกลุ่มเป้าหมายของเนื้อความที่จะเขียน

จากนั้นจึงให้นักเรียนลงมือเขียนเรื่องในชั้นร่างตามลำดับเรื่องที่ทำแผนการเขียนโดยย่อไว้แล้ว แล้วจึงขยายความข้อมูลที่บันทึกย่อไว้ในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนสามารถทบทวนเรื่องที่เขียนและสามารถสอบแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องได้ด้วยตนเอง

ในขั้นตอนนี้จะแบ่งลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 3 ตอน หลังจากนักเรียนเขียนเรื่องในชั้นร่างเสร็จเรียบร้อยแล้วดังนี้

1. ทบทวนเรื่องที่เขียนขึ้นในชั้นที่ 4 การทบทวนการเขียนอาจทำได้โดยให้นักเรียนช่วยกันอ่านและอภิปรายร่วมกันถึงความชัดเจนของ ความหมายที่สื่อความ ลำดับของ เนื้อความ ตลอดจนการใช้ภาษา หรือสำนวนต่าง ๆ ให้นักเรียนตรวจสอบดูว่า เรื่องที่เขียนตรงกับ จุดประสงค์ของเรื่องที่วางไว้ในแผนการเขียนหรือไม่

2. ปรับปรุงและเขียนเรื่องใหม่ ให้นักเรียนช่วยกันระดมพลังสมอง หรืออภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนเพื่อช่วยกันแก้ไขเรื่องที่เขียน ให้ได้ความชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการ ครูอาจส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนมีโอกาสได้แก้ไขงานเขียนตามลำพังได้ โดยให้ต่างคนต่างแก้ไขงานเขียนที่เขียนขึ้นและนำมาอภิปรายร่วมกันภายหลัง

หมายเหตุ ครูอาจให้นักเรียนแต่ละคนนำงานเขียนไปแก้ไขเป็นการบ้าน และนำกลับมาในชั้นเรียนเพื่อการอภิปรายร่วมกันได้ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียน ได้มีโอกาสทำงานตามลำพังและในกลุ่มย่อยได้

3. ขีดเกล้าเรื่องใหม่ ในขั้นตอนสุดท้ายให้นักเรียนปรับเรื่องที่ตนแก้ไขให้เรียบร้อย แล้วโดยช่วยกันอภิปรายทั้งในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่อีกครั้ง โดยพิจารณาถึงการเขียนทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่ ความชัดเจนของ ความหมายที่สื่อความ การลำดับความ การใช้ภาษา เช่น คำ สำนวน ไวยากรณ์ การสะกดคำ เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกฝนให้รู้จักคิดและมีเหตุผลในการปรับ เนื้อความ แก้ไขถ้อยคำ สำนวนต่าง ๆ นักเรียนจะมีความสามารถในการใช้ภาษามากขึ้น และสามารถเขียนเรื่องได้เองเป็นรายบุคคลได้ง่ายขึ้นในระยะต่อมา ครูควรสังเกตการอภิปราย ชักถามของนักเรียนเพื่อคอยช่วยเหลือแนะนำหรืออธิบายเพิ่มเติม เมื่อนักเรียนมีปัญหา

ขั้นตอนที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

จุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนได้มีโอกาสได้ประสบการณ์จากการอ่านและการเขียนที่มีระบบ พร้อมทั้งได้ฝึกทักษะการอ่านการเขียนเพิ่มเติม

ในขั้นตอนที่ 6 นี้จะแบ่งกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 2 ตอนด้วยกันคือ

1. ให้นักเรียนลอกเรื่องที่เขียนใหม่ในขั้นสุดท้าย ให้นักเรียนช่วยกันอ่านเรื่องที่เขียนและปรับอีกครั้ง พร้อมทั้งช่วยกันอภิปรายให้ข้อคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนขึ้นถึงความเหมาะสมตามจุดประสงค์ของการเขียนที่ต้องการและวางแผนไว้ แล้วให้นักเรียนคัดลอกเรื่องในขั้นสุดท้ายทำเป็นหนังสือสำหรับอ่านในชั้นเรียน หรือในห้องสมุด โดยอาจให้ลองวาดรูป ระบายสี

หรือติดภาพ ทำปก หรือทำภาพประกอบเรื่องตามที่นักเรียนพอใจและเห็นว่าเหมาะสม หรือครูอาจนำไปถ่ายสำเนาแจกให้นักเรียนทุกคน ได้มีหนังสือเล่มนั้นไว้อ่านต่อไป หรือจัดแสดงผลงานเขียนไว้บนกระดาน ฝาผนัง หรือที่ที่เหมาะสมในชั้นเรียนหรือนอกห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสดูได้อ่าน หรือให้ผู้อื่นได้ชื่นชมผลงานของนักเรียนซึ่งจะทำให้เด็กนักเรียนมีกำลังใจและภาคภูมิใจในผลงานของตนมากขึ้น

2. ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมทักษะการอ่าน เขียน และการใช้ภาษาเพิ่มเติม ครูควรบันทึกรายละเอียดของปัญหาต่าง ๆ ที่พบจากการทำงานของนักเรียนตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 5 เพื่อพิจารณาปัญหาหรือความไม่เข้าใจต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ครูควรนำปัญหาเหล่านั้นมาจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อช่วยนักเรียนฝึกทักษะที่บกพร่องเหล่านั้นเพิ่มเติม เช่น การสำรวจข้อมูลในการอ่าน การจับใจความสำคัญของเรื่อง การจัดการแผนการเขียน หรือการทำงานอย่างอิสระตามลำพัง

การจัดกิจกรรมอาจจัดเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองได้ กิจกรรมกลุ่มอาจจัดให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม 3 - 4 คน กิจกรรมเสนอแนะสำหรับกิจกรรมเสริมทักษะในขั้นตอนนี้มีดังนี้

- ก. ให้นักเรียนทำไดอะแกรมสรุปเรื่องที่อ่าน
- ข. ให้นักเรียนเล่นเกม ตั้งคำถามจากคำตอบ
- ค. ให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาอักษรไขว้

ฯลฯ

กิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่าน การเขียน และการใช้ภาษาในอรรถลักษณะต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย

ข้อเสนอแนะที่สำคัญในขั้นตอนนี้ ครูควรให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการอ่าน การเขียน โดยให้นักเรียนอ่านและเขียนเรื่องต่าง ๆ จากมวลประสบการณ์วิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรได้ เช่น ใช้บทเรียนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือเรียนของวิชาต่าง ๆ มาใช้เพื่ออ่านและเขียนเพิ่มเติมได้นอกจากนี้ยังสามารถใช้กิจกรรมดังกล่าววัดและประเมินผล ความสามารถในทักษะต่าง ๆ ของนักเรียนได้ด้วย

ครูควรแสดงผลงานของนักเรียนทุกครั้ง ในที่ที่นักเรียนทุกคนจะสามารถกลับมาอ่าน

ได้บ่อยครั้ง และเปลี่ยนเรื่องเมื่อแสดงผลงานไปได้สักระยะหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนทุกคน
 ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการอ่าน การเขียน และได้รับความรู้จากการอ่านที่
 หลากหลาย รวมทั้งเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองอีกด้วย

การจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียนสำหรับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ผู้สอนจะต้อง
 คำนึงถึงหลักการสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

1. การให้นักเรียนกำหนดปัญหา หรืองานที่จะทำได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย
2. การอภิปรายร่วมกันของนักเรียนเพื่อตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาหรือการดำเนินงานร่วมกัน
3. การให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ความสามารถส่วนตัวเป็นรายบุคคล เพื่อทำงานของ

ตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล

4. การให้นักเรียนได้มีโอกาสทบทวนงานที่ตนได้กระทำ

จากประเด็นสำคัญต่าง ๆ ดังกล่าวการจัดชั้นเรียนจึงควรจัดที่นั่งให้นักเรียนได้มีโอกาส
 ทำงานในกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และตามลำพังได้ โดยคำนึงถึงลักษณะการใช้สื่อการเรียนด้วยดังนี้

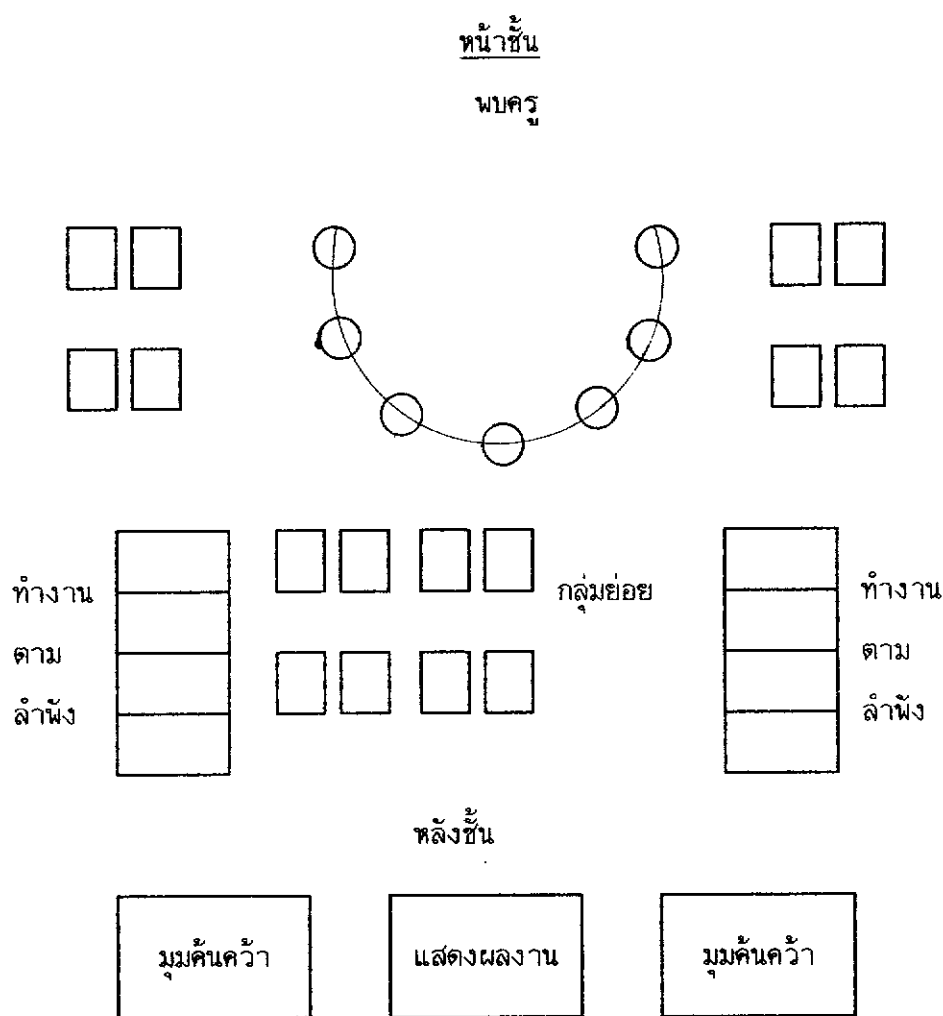
1. ให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานตามลำพังหรือทำงานเป็นคู่ได้
2. เน้นการอ่านเรื่องของนักเรียนร่วมกันหรือตามลำพังจากสื่อการเรียนหรือบทเรียนที่

ครูกำหนดให้

3. ในการเขียนจะให้นักเรียนมีโอกาสอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และกำหนด
 แผนการเขียนตามเป้าหมายการเขียนที่ต้องการ ก่อนที่จะพิจารณาการใช้ถ้อยคำสำนวนในส่วนย่อย
4. เน้นการให้นักเรียนทบทวนเรื่องที่อ่านและเขียน โดยการคิดร่วมกัน ปรึกษาหารือ
 และสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน กระบวนการเขียนที่จะเกี่ยวข้องกับการอ่าน การค้นคว้า
 เรื่องราวจากที่ต่าง ๆ และการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับการปรับปรุงงานเขียนเชิงปฏิบัติของนักเรียน

การจัดชั้นเรียนจึงควรจัดให้มีมุมต่าง ๆ หลายแห่งที่จะสนองตอบหลักการสำคัญต่าง ๆ

ในการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ดังกล่าวมาแล้ว การจัดโต๊ะเรียนอาจจัดเป็น
 คู่บ้าง เป็นกลุ่มบ้าง หรือเป็นกลุ่มย่อยทำงานกับครู ไข่มุมใดมุมหนึ่งของห้องหรือด้านหลังหรือด้าน
 หน้าของห้อง ดังแผนผังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 แสดงการจัดชั้นเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ผู้สอนควรจัดหนังสือต่าง ๆ ไว้เพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ประกอบการเขียน เช่น หนังสือเพื่อการค้นคว้าประเภทสารานุกรมหรือเอกสารต่าง ๆ

ส่วนมากในระยะเริ่มเรียน ครูจะให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งกลุ่มย่อยที่เล็กที่สุดคือ ให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกวิธีการทำงานต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจภายใต้การช่วยเหลือแนะนำของครู ในระยะหลัง เมื่อนักเรียนชินกับกระบวนการเรียนในขั้นตอนต่าง ๆ และมีประสบการณ์จากการอ่านและเขียนกับเพื่อน ๆ แล้วจึงให้นักเรียนได้

ลองทำงานเองตามลำพังอย่างอิสระภายใต้การดูแลเอาใจใส่ของผู้สอน เพื่อแนะนำรายบุคคลต่อไป

ในบางขั้นตอน ครูอาจให้โอกาสนักเรียนได้ทำงานตามลำพังเพื่อฝึกกระบวนการคิดของนักเรียนเองได้มากขึ้น โดยการกำหนดงานให้ทำเป็นรายบุคคล แต่ต้องรวมงานเหล่านั้นมาในระยหนึ่ง เพื่อการอภิปรายในกลุ่มย่อย หรือกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์ในกระบวนการคิด จากการอ่านและเขียนได้มากที่สุด ซึ่งการให้งานดังกล่าวอาจให้งานที่เป็นรายบุคคล ในรูปของการให้การบ้านและนำการบ้านมารวบรวมกันอภิปรายต่อในกลุ่มย่อย หรือกลุ่มใหญ่ร่วมกับครูผู้สอน เป็นต้น

สำหรับนักเรียนบางกลุ่มหรือบางคนอาจมีปัญหาในการทำงาน ครูสามารถสอนซ่อมเสริมได้ทุกขั้นตอน เพราะจุดมุ่งหมายของแต่ละขั้นตอนแสดงไว้ชัดเจนอยู่แล้วว่า ต้องการให้นักเรียนมีความสามารถอย่างไรบ้าง หากนักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ ครูต้องให้คำปรึกษาและแนะนำเพิ่มเติมในทันที โดยเฉพาะการจัดกลุ่มนักเรียนในการทำกิจกรรม จะช่วยให้ครูมีเวลาในการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนได้อยู่แล้ว และสามารถบันทึกข้อบกพร่องหรือปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนเพื่อการอภิปรายในกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อยหรือเฉพาะบุคคลต่อไป ข้อสำคัญครูควรสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของนักเรียนทุกคนให้ละเอียดรอบคอบว่า เขาต้องการซ่อมเสริมอย่างไร ในเรื่องใด การซ่อมเสริมนั้น ๆ จึงจะมีประสิทธิภาพ และแก้ปัญหาได้ตรงจุดที่ต้องการ ส่วนการจัดกิจกรรมเสริมทักษะภาษานั้น ครูควรพิจารณาตามความเหมาะสม โดยไม่จำเป็นต้องให้งานแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคนเหมือนกัน นักเรียนที่เก่งต้องให้งานที่ท้าทายมากขึ้น เพื่อให้เกิดความน่าสนใจในกิจกรรมนั้น ๆ มากขึ้น ส่วนนักเรียนที่อ่อนก็ควรจัดกิจกรรมเสริมตามปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ต้องการฝึกฝนเพิ่มเติม นักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับปานกลางอาจมีปัญหบางเรื่องที่ยังไม่เข้าใจแจ่มชัด ครูก็ควรเปิดโอกาสให้มีกิจกรรมเสริมทักษะหลายชนิดที่นักเรียนจะเลือกเพื่อฝึกฝนทักษะที่ตนต้องการเพิ่มขึ้นได้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 41)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

งานวิจัยในประเทศ

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีผู้นำไปทดลองสอนทั้ง 3 รูปแบบ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบที่ 2 โดยทดลองสอนทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา สำหรับรูปแบบที่ 3

นั้นมีผู้นำไปทดลองสอนเป็นส่วนน้อยเท่าที่ปรากฏมีเพียง 1 เรื่องเท่านั้น ในที่นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และนำผลสรุปการวิจัยเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเสนอ ดังนี้

วอล์คเกอร์, บาร์ทเลต และเสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (Walker, Bartlett and Saowalak Rattanaovich. 1984 : 58) ได้สอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ใน พ.ศ.2527 ใช้เวลาทดลอง 20 คาบ (คาบละ 20 นาที) ผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น และมีความสามารถในการจำคำศัพท์ คำพูด และบทสนทนาจากหนังสือได้นาน ทั้ง ๆ ที่นักเรียนไม่มีพื้นฐานทางการเรียนภาษาอังกฤษมาก่อน และนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย และคนอื่น ๆ (2530 : 7) ได้ทดลองสอนภาษาไทยด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยเปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโครงการนำร่องของศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่านที่จังหวัดสุรินทร์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย และความสนใจในการเรียนภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นัตตา ขจรนที (2530 : 104) ได้ทดลอง โดยการเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางมดวิทยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสามารถในการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจ และความคงทนในการจำแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรรณิการ์ ชำดินตรี (2533 : 136) ได้ทดลอง โดยการเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไกรภักดีวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 110 คน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความ

สามารถในการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 , .01 และ .05 ตามลำดับ

ขวัญตา จรรย์สถิตกุล (2533 : 100 - 106) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ใช้เวลาในการทดลอง 12 คาบ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสามารถในการใช้ภาษา และความคิดสร้างสรรค์แตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัชนิภา ทองสุทธิ (2533 : 120) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคำเขื่อนแก้วชนูปถัมภ์ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร จำนวน 160 คน ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความสามารถทางการอ่าน การเขียน แตกต่างจากการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พวงทอง วิโรจนกร (2534 : 80) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ และแรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 สาขาช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยเทคนิคกระบี่ จังหวัดกระบี่ จำนวน 60 คน ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ และแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่าการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สายสุนีย์ เต็มสินสุข (2535 : 139) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับ

การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โปรแกรมศิลปภาษาที่กำลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษ 3 (อ 013) โรงเรียนอุดรพิทยานุกุล อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 60 คน ใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถทางการอ่านและการเขียนแตกต่างจากการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สามารถพัฒนาการอ่าน การเขียนของนักเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยต่างประเทศ

วอล์คเกอร์ และคนอื่น ๆ (Walker and others. 1983 : 72) ได้ทดลองสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้แนวทางที่ใช้ในเทรเกอร์ พาร์ค เรียกว่า Concentrated Language Encounter Teaching หรือวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา โดยทำการทดลองกับเด็กชาวอะโบริจิน ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผลการทดลองเป็นที่น่าพอใจ เด็กในกลุ่มทดลองมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาทั้งการพูดและการเขียน

วอล์คเกอร์ และคนอื่น ๆ (Walker and others. 1984 : 45) ได้ทดลองสอนภาษาอังกฤษเช่นเดียวกับโปรแกรมภาษาที่เทรเกอร์ พาร์ค ที่โรงเรียน Napperby และ Narryvale โดยทำการทดลองกับนักเรียนทั้งสองโรงเรียนในระดับ Junior และ Senior โดยใช้เนื้อหาในการทดลองเป็นเนื้อหาเดียวกันทั้งสองระดับ ใช้เวลาในการทดลอง 18 เดือน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความเชื่อมั่นในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารสูงมาก

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การสอนตามแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ซึ่งได้ยึดหลักการเรียนรู้ตามแนวของกาเย่ (Gagné) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้และพฤติกรรมของเด็กนั้นจะมีลำดับความง่าย โดยเริ่มศึกษาจากข้อเท็จจริงที่มีความง่ายไปสู่ลำดับที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมมากขึ้น ตอนแรกเด็กจะเรียนรู้เพื่อข้อเท็จจริง (Fact) แล้วนำข้อเท็จจริงเหล่านั้นไปสร้างความคิดรวบยอด (Concept) จากการทราบว่ามีความคิดรวบยอด

หลาย ๆ แบบ เด็กจะเริ่มศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดเหล่านั้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ (Principle) แล้วเด็กจะค่อย ๆ พัฒนาหลักเกณฑ์เหล่านั้นไปเพิ่มพูนทักษะให้แก่ตนเอง เพื่อให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ในที่สุด (มังกร ทองสุตดี. 2523 : 57 - 58)

การเรียนรู้ตามแนวของกาเยติงกล่าว สามารถแบ่งการเรียนรู้แบบพื้นฐานง่าย ๆ ไปจนถึงการเรียนรู้แบบยากและซับซ้อนได้ 8 ขั้นดังนี้

1. การเรียนรู้เครื่องหมายและสัญญาณ หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของร่างกายที่มีปฏิริยาต่อสัญญาณต่าง ๆ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองที่จะไม่ให้แสดงออกมาได้ การเรียนรู้ประเภทนี้ได้แก่ การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขตามแบบของพาฟลอฟ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึก

2. การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ผู้เรียนมีความตั้งใจและรู้ตัวในการที่จะเชื่อมโยงการตอบสนองที่เหมาะสมกับสิ่งเร้าต่าง ๆ กัน เมื่อทำได้ถูกต้องและเหมาะสมจะได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง

3. การเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำแบบต่อเนื่องหรือแบบลูกโซ่ หมายถึง การเรียนรู้ประกอบกิจกรรมที่ต่อเนื่องตามระดับ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไปนำมาผสมผสานกัน เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำและทักษะต่าง ๆ ในการเคลื่อนไหว

4. การเรียนรู้ด้วยการเชื่อมโยงด้วยถ้อยคำภาษา หมายถึง การเรียนรู้เรื่องของการใช้ภาษา เน้นความสำคัญของภาวะภายในมากกว่าแบบแรก เช่น การพูด การเขียน การแสดงอาการต่าง ๆ จะเป็นการช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ดีขึ้น

5. การเรียนรู้แบบจำแนกความแตกต่าง หมายถึง การเรียนรู้จากปฏิริยาแบบลูกโซ่ โดยการเรียนรู้จักแยกหรือแบ่งประเภทของวัตถุ สิ่งของหรือเหตุการณ์แล้วจึงค่อยศึกษาในรายละเอียดของส่วนย่อยแต่ละส่วน

6. การเรียนรู้จากการสร้างความคิดรวบยอด หมายถึง การเรียนรู้การตอบสนองร่วมกันต่อกลุ่มของสิ่งเร้าที่มีความแตกต่างกัน ผู้เรียนต้องเรียนรู้สิ่งที่คล้ายกัน สามารถสรุปความเหมือน และแยกความแตกต่างของสิ่งเร้าได้

7. การเรียนรู้เกิดจากกฎหรือหลักการ หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดจากการนำความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาผสมผสานเข้าด้วยกันหรือศึกษาหาข้อแตกต่างระหว่างความคิดรวบยอดเหล่านั้น แล้วตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้น และจากการที่สามารถตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้นได้จะสามารถนำไปใช้ในการสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่คล้ายคลึงกันได้

8. การเรียนรู้เกิดจากการรู้จักแก้ปัญหา หมายถึง การเรียนรู้ที่มีพื้นฐานอยู่บนหลักการหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้มาแล้วและนำมาคิด ค้นหาหรืออาศัยเหตุผลอื่น ๆ เพื่อให้บังเกิดผลขึ้นมาใหม่และมีประโยชน์มากขึ้นสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้

การจัดรูปแบบการเรียนของกาเย่ เป็นรูปแบบที่จัดวางไว้อย่างเป็นระเบียบ โดยเริ่มจากการวางรูปแบบของจุดประสงค์ วิธีการและการวัดผล ซึ่งสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูจะเป็นผู้ออกแบบจัดการและวิธีการวัดผลการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของผู้เรียนในทางเชาวน์ปัญญา ข้อเท็จจริง เจตคติและการเคลื่อนไหว รวมทั้งการคิดในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี

จากการเรียนรู้ตามแนวของกาเย่ สามารถจัดรูปแบบการสอนซึ่งอาศัยสมมุติฐาน 5 ประการดังนี้

1. การจัดรูปแบบการเรียนการสอน มุ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้แต่ละบุคคล การจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบนี้จึง ไม่ได้มุ่งที่คนกลุ่มใหญ่ คือมิใช่ระบบกระจายเสียงที่มุ่งให้ความรู้และทัศนคติแก่คนในสังคมรวม ๆ แต่จะมุ่งให้กับเด็กแต่ละคนที่รวมกันอยู่ในสังคม

2. การจัดรูปแบบการเรียนการสอน ทำได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวคือ เป็นทั้งการจัดรูปแบบหรือการวางแผนการสอนโดยตลอดในบทเรียน ซึ่งอาจทำได้โดยครูแต่ละคนหรือครูช่วยกันทำเป็นหมู่คณะก็ได้

3. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนถือว่า การจัดรูปแบบการเรียนการสอนอย่างมีระบบจะมีผลอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน กล่าวคือ ถ้ามีการจัดแบบการเรียนการสอนที่ดีแล้ว ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีกว่าปล่อยให้เรียนเองตามธรรมชาติ

4. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนควรทำเชิงระบบ กล่าวคือ มีขั้นตอนตั้งแต่การพิจารณาความต้องการ ความจำเป็น เป้าหมายและการดำเนินการเป็นขั้น ๆ ต่อเนื่องกันไปจนถึงขั้นที่นักเรียนทราบผลการปฏิบัติ หรือประเมินวิธีการทำงานว่าได้ผลตามเป้าหมายหรือไม่

5. การจัดรูปแบบการเรียนการสอนต้องอยู่บนรากฐานความรู้ที่ว่า มนุษย์เรามีการเรียนรู้รู้อย่างไร คือ ต้องการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้และสภาพการเรียนรู้ต่าง ๆ

โดยสรุป การจัดรูปแบบการเรียนการสอนก็คือ การวางแผนการเรียนการสอนให้ออกมาในรูปของระบบ คือ เป็นการกำหนดภาพรวมของการเรียนการสอนที่จะดำเนินการให้เห็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งอาจจะเป็นระบบใหญ่ เช่น ในระดับการสอนแต่ละชั่วโมง

หลักการและเหตุผลในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

1. เริ่มต้นด้วยการหาความต้องการที่จำเป็นของการเรียนการสอนนั้น โดยกลุ่มผู้รับผิดชอบในการกำหนดเป้าหมายใหญ่ ๆ ของการเรียนการสอน พร้อมกับศึกษาว่า มีทรัพยากรสนับสนุนที่จะใช้ในการเรียนการสอนอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด มีข้อจำกัดอย่างไร

2. นำเป้าหมายใหญ่ ๆ ในการเรียนการสอนมากำหนดโครงสร้างของหลักสูตรโดยยึดเป้าหมายใหญ่ในข้อ 1 มาจัดทำเป็นเป้าหมายของแต่ละรายวิชาอย่างไร

3. จุดประสงค์แต่ละรายวิชา จะระบุสมรรถภาพในการเรียนรู้ สามารถบอกผลการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ออกมาในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้

4. สมรรถภาพต่าง ๆ ของมนุษย์ให้ชัดเจนทั้งสภาพภายนอกและสภาพภายในได้อย่างถูกต้อง ใช้หลักการเรียนรู้โดยทั่ว ๆ ไป การรู้และใช้หลักการเรียนรู้เฉพาะแต่ละสมรรถภาพจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

5. เมื่อรู้สภาพหรือเงื่อนไขของการเรียนรู้แต่ละสมรรถภาพจะช่วยให้มีการวางแผนกำหนดลำดับขั้นตอนการเรียนการสอนได้ดีขึ้น ทำให้สามารถจัดลำดับขั้นการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องว่า ถ้าจะเรียนรู้เรื่องใดต้องมีความรู้พื้นฐานที่ต้องการอะไรมาก่อน และสามารถที่จะทำเป็นภาพของขั้นตอน หรือ การจัดลำดับสิ่งที่จะเรียนของเรื่องนั้น ๆ ให้เห็นอย่างชัดเจน

6. ขั้นตอนต่อมาของการวางแผนการสอนก็คือ ต้องทำเป็นหน่วยย่อย ๆ ที่มีขอบเขตแคบลง แต่มีรายละเอียดมากขึ้นแล้วจัดทำรายละเอียดของจุดประสงค์จากจุดประสงค์รายวิชาที่เป็นเป้าหมายที่เห็นได้ในเชิงการกระทำ หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

7. เมื่อแต่ละรายวิชาทำเป็นหน่วยย่อยหรือทำเป็นบทเรียน ซึ่งมีจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนแล้ว ต้องจัดสภาพภายนอกคือ จัดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับจุด

ประสงค์นั้น ๆ ทั้งนี้รวมทั้งการปฏิบัติของครูและการจัดสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ซึ่งจะต้องหาทางเลือกที่ดีที่จะให้ได้ผลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

8. ขั้นตอนที่จะทำให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ก็คือ การประเมินผลที่จะต้องประเมินตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ การประเมินผลแต่ละบทเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมควรจะใช้แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการทดสอบโดยการยึดจุดประสงค์เป็นหลัก

9. เพื่อให้เห็นสภาพการวางแผนการเรียนการสอนทั้งระบบจะต้องพิจารณาถึงระบบการเรียนการสอน ซึ่งครูผู้สอนจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะจัดระบบการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนนี้ สำหรับการถ่ายทอดน่าจะพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนได้ดีก็คือ การเรียนการสอนที่เน้นความสามารถของแต่ละคน โดยผู้เรียนเรียนเป็นรายบุคคล และเพื่อให้ระบบการเรียนการสอนสมบูรณ์จะต้องพิจารณาถึงการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดงานด้วย

การจัดเหตุการณ์เพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์

การจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่งในการสอนจะต้องยึดตามจุดประสงค์และคำนึงถึงสมรรถภาพของผู้เรียน การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีนั้นจะต้องจัดสภาพการเรียนการสอนตามลำดับขั้น ซึ่งมี 9 ขั้นตอนต่อไปนี้

1. เราความสนใจ เป็นขั้นแรกของระบบการเรียนการสอน ในขั้นนี้จะมีสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยสร้างความตั้งใจและความสนใจให้แก่ผู้เรียนได้ ซึ่งครูอาจจะใช้การพูดคุย ชักถามหรือใช้วัสดุอุปกรณ์เชื่อมประสบการณ์เดิมหรือสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่

2. แจ้งจุดประสงค์ เป็นการบอกให้ผู้เรียนทราบว่าเรื่องที่จะเรียนต่อไปนี้ เมื่อเรียนจบแล้วจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางใด และเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่ ผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรมเป็นไปตามหลักสูตรคาดหวังไว้ด้วย

3. ทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ครูจะตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนที่จะเรียนเรื่องต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ได้เป็นอย่างดี วิธีการทบทวนอาจทำได้โดยการซักถาม บอกเล่าหรือทดสอบก่อนสอน

4. เสนอบทเรียนใหม่ เมื่อเห็นว่าผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

ได้แล้วก็ให้รีบเสนอบทเรียนใหม่ ในการเสนอบทเรียนใหม่ควรมีสื่อหรือวัสดุการเรียนเพื่อเป็นสิ่งที่เร้าให้บทเรียนใหม่น่าสนใจและน่าติดตาม

5. ให้แนวความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานที่ผู้เรียนจะฝึกปฏิบัติต่อไป ครูจะหาแนวทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยวิธีการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสมรรถภาพของมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ปลายทาง

6. ปฏิบัติ ในขั้นตอนนี้ครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ให้แสดงความคิดเห็น แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้

7. ทราบผลการปฏิบัติ การที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมใด ๆ ไปแล้วและสามารถทราบผลทันที ย่อมเป็นผลดีต่อตัวผู้เรียนเอง ถ้าหากพบข้อบกพร่องจะได้แก้ไขได้ทันที ในขั้นตอนนี้อาจติชมด้วยตนเอง หรือให้กลุ่มหรือตัวผู้เรียนเองเป็นผู้ประเมินผลก็ได้

8. ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ ขั้นตอนนี้จะสามารถทราบได้ทันทีว่าผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการในแต่ละคาบหรือไม่ ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการสอนของครูก็ได้ หรือเกิดจากตัวผู้เรียนเอง วิธีการปฏิบัติก็คือ ครูอาจจะประเมินดูจาก การทดสอบย่อยหรือสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ของผู้เรียน

9. เน้นให้เกิดความแม่นยำและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ คือ การที่ครูสรุปเน้น และย้ำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจสิ่งที่ตนเรียนในคาบนั้นอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น วิธีที่กระทำได้ก็คือ การให้ทำการบ้าน ให้ทำรายงาน หรือศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากความรู้ที่ได้เรียนในชั้นเรียน จากลำดับขั้นของเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ เมื่อนำมาจัดแผนการสอน สามารถจัดลำดับขั้นของการสอนได้ดังนี้

ขั้นที่ 1	ขั้นสร้างความสนใจ
ขั้นที่ 2	ขั้นแจ้งจุดประสงค์
ขั้นที่ 3	ขั้นกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงการเรียนรู้ที่จำเป็นซึ่งเคยได้เรียนมาก่อน
ขั้นที่ 4	ขั้นเสนอบทเรียนใหม่
ขั้นที่ 5	ขั้นให้แนวการเรียนรู้
ขั้นที่ 6	ขั้นปฏิบัติหรือการทำให้เกิดพฤติกรรม

- ขั้นที่ 7 ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ
- ขั้นที่ 8 ขั้นประเมินผลจากการปฏิบัติ
- ขั้นที่ 9 ขั้นส่งเสริมความแม่นยำการถ่ายโอน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

ความหมายของแรงจูงใจ

การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์โดยทั่วไปล้วนมีสาเหตุมาจากแรงจูงใจเป็นสำคัญ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือเงื่อนไขที่ต้องการ ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนได้ผลดี ดังที่ อาร์ พันธ์มณี (2534 : 192) ได้อธิบายว่า แรงจูงใจมีผลต่อการเรียนรู้พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลเป็นอันมาก เพราะการที่บุคคลเกิดแรงจูงใจในการที่จะกระทำพฤติกรรม ย่อมจะทำให้พฤติกรรมหรือการเรียนรู้ในสิ่งนั้น ๆ มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมากกว่าบุคคลที่ไม่เกิดแรงจูงใจ

ในด้านความหมายของแรงจูงใจนั้น ชม ภูมิภาค (2516 : 54) ได้ให้ความหมายว่า แรงจูงใจเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นในบุคคล เพื่อควบคุมพฤติกรรมที่จะมุ่งไปสู่เป้าประสงค์ และในทำนองเดียวกัน สติต วงษ์สวรรค์ (2525 : 114) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจคือแรงผลักดันที่ทำให้บุคคลกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งจนสำเร็จ หรือเป็นแรงชักนำจากสิ่งที่มาเร้าให้เกิดความต้องการ (Need) ทำให้เกิดแรงขับขึ้นมาให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง ในขณะเดียวกัน กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2528 : 227) ให้ความหมายแรงจูงใจสอดคล้องกันว่า แรงจูงใจ หมายถึง การกระตุ้นหรือล่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง นอกจากนั้น โกวิท ประวาลพฤกษ์ , กมล ภูประเสริฐ และสงบ ลักษณะ (ม.ป.ป. : 77) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจ หมายถึงสภาวะเร้าเร้าที่สามารถกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาตามความต้องการของตน

สรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นแรงผลักดันหรือแรงกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามที่ตนเองปรารถนาและสนใจ ดังนั้นในการเรียนของนักเรียน ถ้านักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนก็จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดีขึ้น เพราะการตั้งใจเรียนและการใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียนล้วนเป็นผลสะท้อนมาจากแรงจูงใจของผู้เรียนทั้งสิ้น และครูสามารถสร้างแรงจูงใจให้

เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ ดังที่ จาโคโบวิทส์ (Jakobovits. 1970 : 58) ได้ศึกษาการเรียนของนักเรียนที่เรียนภาษาต่างประเทศ พบว่า องค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จประกอบด้วย ความถนัด (Attitude) ร้อยละ 33 สติปัญญา (Intelligence) ร้อยละ 20 ความมานะพยายาม หรือแรงจูงใจ (Perseverance or Motivation) ร้อยละ 33 และองค์ประกอบอื่นอีก ร้อยละ 14 แสดงว่าแรงจูงใจเป็นองค์ประกอบที่สามารถสร้างให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้และจะส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนด้วย

ประเภทของแรงจูงใจ

กมลรัตน์ หล้าสุวงศ์ (2528 : 227) แบ่งแรงจูงใจตามที่มาของแรงจูงใจได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. แรงจูงใจทางกาย (Physiological Motive) เป็นแรงจูงใจที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งเกิดจากความต้องการของร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหาย

2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ในสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การเป็นที่ยอมรับในสังคม

นอกจากนี้ยังได้แบ่งแรงจูงใจตามเหตุผลของเบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

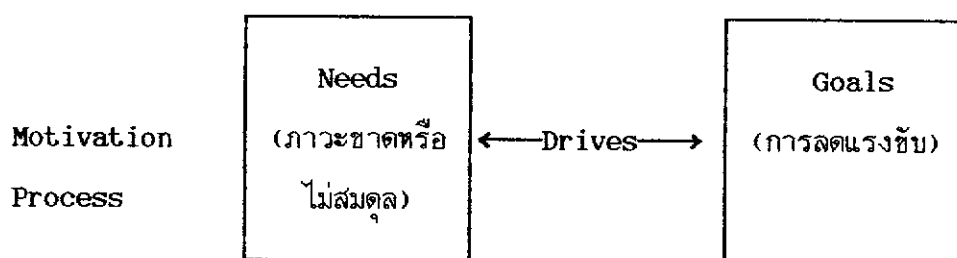
1. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) โดยใช้สิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งของหรือเกียรติยศเป็นเครื่องล่อ (Incentive) ให้เกิดแรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรม เพื่อให้ได้เครื่องล่อนี้

2. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึงแรงจูงใจในการใช้พฤติกรรมหรือสิ่งที่จะกระทำเป็นเครื่องล่อให้เกิดความอยากจะทำ แรงจูงใจภายในนี้มีผลมากไม่หมดไปง่าย ๆ

แรงจูงใจภายในมีค่ามากกว่าแรงจูงใจภายนอก แต่แรงจูงใจภายในปลูกฝังให้เกิดแก่ผู้เรียนยากกว่า ดังนั้นการใช้แรงจูงใจกับนักเรียนมักใช้แรงจูงใจภายนอกเสียก่อน แล้วจึงสร้างให้เกิดแรงจูงใจภายในในภายหลัง

วงจรของแรงจูงใจ

แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ตราบที่มนุษย์ยังมีความต้องการ ซึ่งความต้องการทำให้สภาวะของร่างกายเกิดความไม่สมดุล เมื่อร่างกายเกิดความไม่สมดุลจะทำให้มีแรงขับ (Drive) ที่จะกำหนดทิศทางเพื่อแสดงพฤติกรรมและการกระทำไปสู่เป้าหมายที่จะตอบสนองต่อความต้องการนั้น ๆ เมื่อได้รับการตอบสนอง แรงขับจะลดลงและเกิดความพึงพอใจ (อาร์รี พันธัมพี. 2534 : 179) เกิดเป็นวงจรเรื่อย ๆ ซึ่งเรื่องนี้ อรรถัย ชื่นมนุญย์ (นิยม สารรัตน์. 2524 : 16 - 17 ; อ้างอิงมาจาก อรรถัย ชื่นมนุญย์. 2520) ได้กล่าวถึงวงจรของแรงจูงใจ (The Motivation Cycle) ว่าประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ประการที่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันและมีผลกระทบต่อกันคือ ความต้องการ (Need) แรงขับ (Drive) และเป้าหมาย (Goals) ดังรูป

ภาพประกอบ 5 แสดงวงจรของแรงจูงใจ

ความต้องการ	เป็นสภาวะขาดแคลนซึ่งเกิดขึ้นเมื่อใดก็ตามที่มีความไม่สมดุลทางสรีระหรือทางใจ
แรงขับ	เป็นตัวสำคัญของกระบวนการมีแรงจูงใจหรือวงจรแห่งแรงจูงใจเพราะแรงขับจะเป็นตัวมุ่งกระทำ
เป้าหมาย	เป็นจุดสุดท้ายของแรงจูงใจ หมายถึง อะไรก็ได้ที่จะทำให้แรงขับลดลงหรือบรรเทาความต้องการ เพราะฉะนั้นการบรรลุเป้าหมายก็มีความโน้มเอียงที่จะช่วยให้ภาวะสมดุลของกายหรือใจกลับมีมาใหม่

สรุปได้ว่า แรงจูงใจจะเกิดขึ้นต่อเนื่องกัน โดยเริ่มจากความต้องการ เกิดแรงขับและแสดงพฤติกรรมเพื่อลดแรงขับจนบรรลุเป้าหมายหรือเกิดความสมดุลในร่างกาย

การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน

ในการเรียนการสอน ครูจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียนเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ซึ่ง กมลรัตน์ หล้าสุวงศ์ (2528 : 228 - 230) ได้กล่าวว่าการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีหลายวิธีดังนี้

1. การเร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจ การเร้าทำให้นักเรียนเกิดการตื่นตัวซึ่งอาจจะกระทำโดย

1.1 เร้าให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น โดยการจัดสภาพการณ์ในห้องเรียนให้น่าสนใจ อาจใช้วิธีการจัดนิทรรศการ เล่นเกม หรือการตอบปัญหาต่าง ๆ

1.2 เร้าให้เกิดความวิตกกังวลทำให้เกิดการเสาะแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากสภาพทางอารมณ์ที่หงุดหงิด กังวลใจ ที่สะสมมากขึ้นในระดับที่เหมาะสมจะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมของการเสาะแสวงหาคำตอบที่ต้องการ

2. การสร้างให้มีการแข่งขันและการร่วมมือไปพร้อม ๆ กันเป็นการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่ง การให้นักเรียนแข่งขันเป็นรายกลุ่มจะได้ผลดีกว่าการแข่งขันเป็นรายบุคคล วิธีนี้เหมาะที่จะนำมาใช้กับเด็กในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษามากกว่าระดับอื่น ๆ นอกจากจะสร้างแรงจูงใจแล้วยังก่อให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มด้วย เช่น การฝึกให้รู้จักการจัดระบบในการทำงาน รู้จักแสดงความคิดเห็นและฝึกการยอมรับมติของกลุ่ม เพราะการทำงานกลุ่มตามจุดประสงค์ของกลุ่มจะทำให้งานประสบผลสำเร็จ และเป็นไปอย่างมีระบบมากกว่าการทำงานกลุ่มที่ทำตามจุดประสงค์ของหัวหน้ากลุ่มหรือคนใดคนหนึ่ง ในกลุ่ม

3. การให้นักเรียนได้ทราบความสำเร็จในการเรียน การที่นักเรียนได้ทราบว่า เขาประสบความสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใดจะเป็นแรงจูงใจให้เขาอยากเรียนมากขึ้นเพียงนั้น

4. การให้นักเรียนได้ทราบพัฒนาการความก้าวหน้าของตนเอง การให้รู้ความก้าวหน้าทำให้เด็กรู้ว่าตนเองทำสิ่งหนึ่งได้เพียงใด ดังนั้นครูควรจัดบทเรียนหรือให้งานตามระดับความสามารถของผู้เรียน แล้วแสดงผลงานเป็นรูปกราฟ เมื่อเด็กพบว่าเขาทำงานหรือเรียนได้ดีขึ้น

เรื่อย ๆ จะทำให้รู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเองเป็นแรงจูงใจให้เขาสนใจเรียนมากขึ้น

5. การตั้งระดับความมุ่งหวังให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนและความเป็นจริง กล่าวคือ การตั้งระดับความมุ่งหวังที่ดีผู้เรียนจะต้องยอมรับในความสามารถที่มีอยู่ของตน ครูจะต้องพยายามที่จะให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ และพยายามหลีกเลี่ยงความผิดหวังด้วยการให้นักเรียนตั้งระดับความมุ่งหวังให้สอดคล้องกับความสามารถของตน และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงด้วย เพราะความสมหวังหรือความผิดหวังขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายที่แต่ละคนกำหนดไว้ หน้าที่ของครูก็คือ หาทางช่วยให้นักเรียนถึงระดับความสามารถที่แท้จริงของตน

6. การให้รางวัลและการลงโทษ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

6.1 ควรใช้ให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน และไม่ควรให้เด็กคำนึงถึงรางวัลมากกว่าความสำเร็จของงาน

6.2 การลงโทษ ไม่ควรรุนแรงและพรวดพราดเกินไป ควรเป็นการลงโทษเพื่อปรับปรุงให้ผู้เรียนทำตัวให้ดีขึ้น จึงจะเรียนรู้ได้ดี

6.3 การให้รางวัลและลงโทษ ควรให้ทันทีโดยเร็วที่สุด เพื่อให้เรียนรู้ได้เร็วขึ้น โดยทราบผลงานที่ถูกและผิด

7. การชมเชยและตำหนิ เป็นการนำเอาวิธีกระตุ้นให้บุคคลทำงานโดยมุ่งให้ได้รับรางวัลและหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ ส่วนมากแล้วเด็กโตชอบการชมเชยมากกว่าตำหนิ แต่เด็กที่เรียนเก่งเมื่อถูกตำหนิจะพยายามกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้นกว่าการได้รับคำชม

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนนั้นครูสามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ วิธีการสร้างแรงจูงใจจะเปลี่ยนไปตามวุฒิภาวะ ความมั่นใจและความต้องการของเด็ก สิ่งที่จะช่วยให้เกิดแรงจูงใจในชั้นเรียนอาจจะเป็นการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ให้นักเรียนรู้ผลงานของตนเองมีความก้าวหน้าเพียงใด การประสบความสำเร็จในการทำงานจะเป็นแรงจูงใจที่ดีที่สุดในวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ ความต้องการที่จะกระทำพฤติกรรม และแรงจูงใจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

ศรีมาลา พิมพ์นิตย (2529 : 60) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้กิจกรรมผสมผสานเพื่อการสื่อสาร และการเขียนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุสุนารีย์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 60 คน ใช้เวลาในการทดลอง 12 คาบ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้กิจกรรมผสมผสานเพื่อการสื่อสารกับนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนโดยใช้คู่มือครู มีความสามารถในการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

ปองรัตน์ นิลดำ (2531 : 139) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียน แรงจูงใจและความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการสอน 3 วิธี : ตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบบูรณาการ และตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 90 คน ใช้เวลาในการทดลอง 12 คาบ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบบูรณาการ และตามคู่มือครู มีความสามารถในการเขียน แรงจูงใจและความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สงวนศรี เณรฐานันท์ (2533 : 92) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียน และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธี TLS และวิธีสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนภูเขียว อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 90 คน ใช้เวลาในการทดลอง 16 คาบ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธี TLS กับวิธีสอนตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

ชลธร รวมธรรม (2533 : 57) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบและกิจกรรมตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน ใช้เวลาในการทดลอง 16 คาบ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมล่าคำตอบและนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครูภาษาไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ณอมศรี เหลาหา (2535 : 103) ได้ทดลองโดยการเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียน แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการบวนการเขียนของเฮวินส์กับการสอนด้วยวิธีตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาวิตรีพิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 80 คน ใช้เวลาในการทดลอง 18 คาบ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการกระบวนการเขียนของเฮวินส์กับนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีตามคู่มือครู มีความสามารถทางการเขียน แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักจะมีแรงจูงใจในการเรียนสูงด้วยเช่นเดียวกัน

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความสามารถทางการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. แรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 10 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 507 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียนจากทั้งหมด 10 ห้องเรียน ซึ่งได้รับการจัดนักเรียนแบบคละกัน จับสลากมา 2 ห้องเรียน แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน กลุ่มละ 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. เครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน 2 วิธีคือ

1.1 แผนการสอนกลุ่มทดลอง ใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3

- 1.2 แผนการสอนกลุ่มควบคุม ใช้การสอนตามคู่มือครู
2. แบบทดสอบ 2 ชุด ได้แก่
 - 2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย
 - 2.2 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างและหาคุณภาพแผนการสอนสำหรับกลุ่มทดลอง

ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างแผนการสอนดังต่อไปนี้

 - 1.1 ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาที่ใช้และจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชาภาษาไทย (ท 203 - ท 204) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
 - 1.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ วิธีการสร้างแผนการสอนจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่จะสอน
 - 1.3 กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการสอน เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาที่อยู่ในหนังสือแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 จากวารสาร นิตยสารและสารานุกรม โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ และอิงทฤษฎีหรือมาตรฐานเป็นเกณฑ์ในการเลือก ได้เนื้อหา 2 ชนิด คือ ชนิดอธิบายและแสดงความคิดเห็น
 - 1.4 จัดทำแผนการสอนโดยใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3
 - 1.5 นำแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญสาขาการสอนภาษาไทย 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างและความเป็นประโยชน์ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง
 - 1.6 นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาข้อบกพร่องด้านการสื่อความหมายและเวลาที่เหมาะสมของขั้นตอนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอน จำนวน 2 คาบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.7 นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน โชคชัยสามัคคี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาข้อบกพร่องด้านการสื่อความหมายและ เวลาที่เหมาะสมของขั้นตอนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนอีกครั้งหนึ่ง จำนวน 2 คาบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้สอนจริง

2. การสร้างและหาคุณภาพแผนการสอนสำหรับกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยสร้างแผนการสอน โดยใช้การสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โดยดำเนินการตามขั้นตอนการสร้างแผนการสอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตร ขอบข่ายของเนื้อหาวิชาที่ใช้และจุดประสงค์การเรียนรู้ของ วิชาภาษาไทย (ท 203 – ท 204) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

2.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ วิธีการสร้างแผนการสอนจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอน

2.3 ศึกษารายละเอียดของเนื้อหาที่จะใช้ในการสอน ซึ่งเป็นเนื้อหาเดียวกันกับ ที่ใช้ในกลุ่มทดลอง

2.4 สร้างแผนการสอนตามแนวการสอนของคู่มือครู ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

2.5 นำแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญการสอนภาษาไทย 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเที่ยงตรงตามโครงสร้างและความเป็นปรนัย แล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไข

2.6 นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน โชคชัยสามัคคี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาข้อบกพร่องด้านการสื่อความหมาย และเวลาที่เหมาะสมของขั้นตอนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอน จำนวน 2 คาบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.7 นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน โชคชัยสามัคคี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาข้อบกพร่องด้านการสื่อความหมายและ เวลาที่เหมาะสมของขั้นตอนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนอีกครั้งหนึ่ง จำนวน 2 คาบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้สอนจริง

3. แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบทดสอบการเขียนความเรียง โดยจะวัดความสามารถในการเสนอเรื่อง การลำดับความ การขยายความ การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย รวมทั้งรูปแบบการเขียน แบบทดสอบแบ่งเป็น 2 ข้อ ข้อแรก ให้นักเรียนเขียนความเรียงชนิดอธิบายจากภาพที่กำหนดให้ ข้อที่สอง ให้นักเรียนเขียนความเรียงแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

การสร้างแบบทดสอบมีลำดับขั้นตอนการศึกษาและการสร้างแบบทดสอบ ดังต่อไปนี้

3.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย (ท 203)

3.2 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบการเขียนจากหนังสือ การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย ของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 125 - 127)

3.3 นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญสาขาการสอนภาษาไทย 3 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในคำสั่ง การกำหนดความยาวของเรื่องและเวลา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบทดสอบไปทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี จังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในคำสั่ง การกำหนดความยาวของเรื่องและเวลา แล้วนำมาตรวจให้คะแนนโดยใช้ผู้ตรวจ 2 คน ประกอบด้วยผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทยอีก 1 คน ใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนเรียงความซึ่งนำมาจากเกณฑ์ของ สุนันท์ ศลโกสุม (2526 : ภาคผนวก) ดังนี้

การเสนอเรื่อง	50 คะแนน
การลำดับเรื่อง	15 คะแนน
การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย	20 คะแนน
การรักษารูปแบบของการเขียน	5 คะแนน
การใช้ถ้อยคำหรืออารมณ์	10 คะแนน

การพิจารณาแต่ละส่วนมีแนวทางดังนี้

ส่วนที่ 1 การเสนอเรื่อง ให้พิจารณาว่า เขียนเรื่องประเภทใด ต้องเขียนให้ตรงตามเกณฑ์เฉพาะอย่างของเรื่องนั้น มีการเสนอเรื่องอันประกอบด้วยสาระความรู้ถูกต้อง และมีเนื้อความอันแสดงทิศทางในการเขียนที่ชัดเจน

ส่วนที่ 2 การลำดับเรื่อง ให้พิจารณาการเรียบเรียงเนื้อหา ความมีระเบียบ
เกี่ยวเนื่องกันไปตลอด มีการลำดับความคิดที่ไม่สับสน ไม่วกวน ไม่ย้อนไปมา
(นั่นคือมีเอกภาพ) เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว แสดงความสามารถของ
ผู้เขียนในการวางโครงเรื่องที่ดี คือ มีความสัมพันธ์กันโดยตลอดทั้งการ
เปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง

ส่วนที่ 3 การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ให้พิจารณาดังนี้

- ด้านอักษรวิธี การเขียนสะกดการันต์ ไม่ควรฉีกหรือแยกคำในที่อื่นไม่ควร
- ด้านการใช้คำ วลี ประโยค ให้พิจารณาการใช้ว่ามีความชัดเจน
สื่อความหมายได้ตรงประเด็น และมีเนื้อความชัดเจน

ส่วนที่ 4 การรักษารูปแบบของการเขียน ให้พิจารณาการเขียนเว้นวรรคตอน การ
ย่อหน้าในที่อันสมควร การแบ่งสัดส่วนของย่อหน้า

ส่วนที่ 5 การใช้ถ้อยคำหรืออารมณ์ หมายถึง การใช้ภาษาอันเป็นเครื่องประดับ
ให้เรียงความน่าอ่าน เช่น การใช้คำที่มน้ำหนัก การใช้สำนวนโวหาร
การเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมย การอ้างอิงสำนวน คำพังเพย ภาษิต
คำคม ข้อคิด บทกวีและบทธรรมะต่าง ๆ

วิธีให้คะแนน ให้พิจารณาจาก 5 ส่วนดังกล่าวแล้วนั้น และควรให้คะแนนแต่ละส่วนใน

ลักษณะการจัดอันดับคุณภาพ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ อ่อน อ่อนมาก

เนื่องจากแต่ละส่วนมีคะแนนเต็มไม่เท่ากัน จึงควรตีความหมายเป็นคะแนนดังนี้

อันดับคุณภาพ	คะแนนเต็ม 50	คะแนนเต็ม 20	คะแนนเต็ม 15	คะแนนเต็ม 10	เต็มคะแนน 5
ดีมาก	50	20	15	10	5
ดี	40	16	12	8	4
ปานกลาง	30	12	9	6	3
พอใช้	20	8	6	4	2
อ่อน	10	4	3	2	1
อ่อนมาก	0	0	0	0	0

3.5 นำคะแนนที่ได้มาหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก แต่ละข้อมีค่าความยากง่าย 0.54, 0.42 และค่าอำนาจจำแนก 0.52, 0.48 ตามลำดับ

3.6 หาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้ตรวจ 2 คน โดยคำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ได้เท่ากับ 0.97

3.7 นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี จังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน อีกครั้งหนึ่ง โดยทิ้งระยะเวลาห่างระหว่างการสอบครั้งที่ 1 กับการสอบครั้งที่ 2 เป็นเวลา 2 สัปดาห์ แล้วนำมาตรวจให้คะแนน

3.8 นำผลการสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยคำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ได้เท่ากับ 0.97

การสร้างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย

การสร้างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยยึดหลักการสร้างตามแนวของลิเกิร์ต (Likert) โดยมีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนจากหนังสือ เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา ของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536 : 156 - 159)
2. สร้างแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่าแบบ 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมด้านระยะเวลา และการสื่อความหมาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปาน- กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้าสนุกสนานกับการเขียนภาษาไทย...				✓	
00	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจการเขียน ภาษาไทยข้าพเจ้าจะถามครูทันที เพื่อจะได้เขียนได้ดีขึ้น.....		✓			

4. นำแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

5. ตรวจสอบแบบสอบถามที่นักเรียนทำแล้ว โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ข้อที่กล่าวในเชิงนิมิต (Positive Statements)

มากที่สุด 5 คะแนน

มาก 4 คะแนน

ปานกลาง 3 คะแนน

น้อย 2 คะแนน

น้อยที่สุด 1 คะแนน

ข้อความที่กล่าวในเชิงนิเสธ (Negative Statements)

มากที่สุด 1 คะแนน

มาก 2 คะแนน

ปานกลาง 3 คะแนน

น้อย 4 คะแนน

น้อยที่สุด 5 คะแนน

6. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้วิธีการของการแจกแจงที (t - distribution) แล้วเลือกแบบสอบถามข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 2.56 - 9.41 ไว้

7. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้จำนวน 20 ข้อไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 216) มีลักษณะดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มทดลอง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E R	T_1	X	T_2
C R	T_1	-	T_2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

- X แทน การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3
- แทน การสอนตามคู่มือครู
- E แทน กลุ่มทดลอง
- C แทน กลุ่มควบคุม

- T₁ แทน การสอบก่อนที่จะจัดกระทำการทดลอง
 T₂ แทน การสอบหลังจากที่จัดกระทำการทดลอง
 R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) กับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย
2. ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยทำการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยตนเอง ซึ่งใช้เนื้อหาเดียวกัน ใช้เวลากลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้เวลารวม 4 สัปดาห์ แต่ใช้วิธีการสอนต่างกันดังนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3
 - 2.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยสอนตามคู่มือครู
3. ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) กับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนการทดลอง
4. ตรวจสอบผลการสอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความแปรปรวนของค่าเฉลี่ย (Variance) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละกลุ่ม (S)
2. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t - test Independent Groups ในรูป Difference Score

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

1.2 หาค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2536 : 62 - 63)

$$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง
	X	แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
	X^2	แทน คะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 คำนวณหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียน
ชนิดอัตนัย โดยใช้สูตรดังนี้ (อังคณา สายยศ. 2536 : 31)

$$P = \frac{S_u + S_L - (2N \times X_{min})}{2N (X_{max} - X_{min})}$$

เมื่อ	P	แทน	ดัชนีค่าความยาก
	S_u	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง
	S_L	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน
	N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อน
	X_{max}	แทน	คะแนนที่นักเรียนทำได้สูงสุด
	X_{min}	แทน	คะแนนที่นักเรียนทำได้ต่ำสุด

2.2 คำนวณหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียน
ชนิดอัตนัย โดยใช้สูตรดังนี้ (อังคณา สายยศ. 2536 : 32)

$$D = \frac{S_u - S_L}{N(X_{max} - X_{min})}$$

เมื่อ	D	แทน	ดัชนีค่าอำนาจจำแนก
	S_u	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง
	S_L	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนของกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อนซึ่ง ได้จาก 25 % ของนักเรียนที่เข้าสอบทั้งหมด

2.3 คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียน
โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการสอบครั้งแรกกับคะแนนที่ได้จาก
การสอบครั้งที่สองโดยใช้สูตร Pearson product - moment coefficient correlation
ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 164)

$$r_{tt} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	N	แทน	จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum xy$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนการสอบครั้งแรก (x) และคะแนนการสอบครั้งที่สอง (y)
	$\sum x$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการสอบครั้งแรก
	$\sum y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการสอบครั้งที่สอง
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนนการสอบครั้งแรก
	$\sum y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนนที่ได้จากการสอบครั้งที่สอง

2.4 คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการตรวจแบบทดสอบการเขียน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยใช้สูตรดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบ
	$\sum xy$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนนจากการตรวจ 2 คน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากการตรวจแบบทดสอบของคนที่ 1

Σy แทน ผลรวมของคะแนนจากการตรวจแบบทดสอบของ
คนที่ 2

Σx^2 แทน ผลรวมของคะแนน x แต่ละตัวยกกำลังสอง

Σy^2 แทน ผลรวมของคะแนน y แต่ละตัวยกกำลังสอง

2.5 คำนวณค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียน
เป็นรายข้อ โดยวิธีการของการแจกแจงที (t - distribution) โดยใช้สูตรดังนี้
(ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.6 คำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียน โดยใช้
สูตร α - coefficient ของครอนบาค (Cronbach) (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ.
2536 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{S_1^2}{S_e^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
S_1^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
S_e^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือนี้ทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียน

ภาษาไทยระหว่างนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ t - test Independent Groups ในรูป Difference Score (Scott and Wertheimer, 1966 : 264) ดังนี้

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_D^2}{n_1} + \frac{S_D^2}{n_2}}$$

$$S_D^2 = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติของการแจกแจงที (t - distribution)
	D_1	แทน ผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง
	D_2	แทน ผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม
	MD_1	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลัง การทดลองของทุกคนในกลุ่มทดลอง
	MD_2	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลัง การทดลองของทุกคนในกลุ่มควบคุม
	$S_{MD_1} - MD_2$	แทน คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่าง ของค่าเฉลี่ยระหว่าง MD_1 และ MD_2
	n_1	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
	n_2	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลอง และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง
S_1	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนการทดลอง
S_2	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนหลังการทดลอง
MD	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างการทดสอบ หลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
S_D^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของผลต่างระหว่างการทดสอบ หลังการทดลองกับก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
$S_{MD_1 - MD_2}$	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างระหว่าง การทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
t	แทน	ค่าสถิติของการแจกแจงที (t - distribution)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t - test Independent Groups ในรูป Difference Score ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	MD	$S_{MD_1-MD_2}$	t
กลุ่มทดลอง	45	45.92	19.57	92.69	21.47	46.77	4.33	4.82**
กลุ่มควบคุม	45	43.36	18.90	69.24	18.33	25.89		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถทางการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2. เปรียบเทียบแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t - test Independent Groups ในรูป Difference Score ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	MD	$S_{MD_1-MD_2}$	t
กลุ่มทดลอง	45	59.56	7.96	68.02	8.59	8.47	1.34	3.72**
กลุ่มควบคุม	45	58.76	8.87	62.24	8.25	3.49		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน
2. แรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 10 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 507 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 2 ห้องเรียน จากทั้งหมด 10 ห้องเรียน ซึ่งได้รับการจัดนักเรียนแบบคละกัน จับสลากมา 2 ห้องเรียน แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน กลุ่มละ 45 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
 - 2.1 แผนการสอนวิชาภาษาไทย (ท 203) โดยแบ่งออกเป็น 2 แผน ดังนี้

2.1.1 แผนการสอนกลุ่มทดลอง ใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
รูปแบบที่ 3 ซึ่งได้ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้ว

2.1.2 แผนการสอนกลุ่มควบคุม ใช้การสอนตามคู่มือครู ซึ่งใช้เนื้อหา
เดียวกันกับกลุ่มทดลอง

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบทดสอบการ
เขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ข้อ คือ เขียนเรียงความอธิบายจากภาพที่กำหนดให้
และเขียนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน โดยวัดความสามารถของนักเรียนในด้านการ
เสนอเรื่อง การลำดับความ การขยายความ การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย รวมทั้งรูปแบบ
การเขียน ซึ่งแบบทดสอบนี้ได้ทดสอบหาค่าความยากง่าย (P) ได้เท่ากับ .54 ,.42 ค่าอำนาจ
จำแนก (D) เท่ากับ .52 ,.48 ตามลำดับ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การตรวจของผู้ตรวจ
2 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบทั้งฉบับ โดยใช้ Pearson product - moment
coefficient correlation ได้เท่ากับ .97

2.3 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย เป็นแบบสอบถามวัดพฤติกรรม
ของนักเรียนในด้านความสนใจ ความต้องการ สนุกสนาน กระตือรือร้น เห็นประโยชน์หรือมีความ
มานะพยายามที่จะทำกิจกรรมการเขียนภาษาไทย ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยยึดหลักการสร้างตามแบบ
ของลิเกิร์ต มีคำถามในทางบวกและทางลบ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามนี้ได้ผ่านการ
วิเคราะห์หาคุณภาพ โดยการหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ใช้เทคนิค 25 % แบ่งกลุ่มสูงและ
กลุ่มต่ำ แล้วใช้ t - test ทดสอบค่าอำนาจจำแนก แล้วเลือกข้อที่ได้ค่า t ตั้งแต่
2.56 - 9.41 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
(α Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .83

3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม ในภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2537 เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ รวมเวลาสอนกลุ่มละ 16 คาบ
โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ประมุขิเทศนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน
จุดประสงค์การเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียน

3.2 ทำการทดสอบก่อนการทดลอง กับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทยและแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย

3.3 ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยทำการสอนทั้งสองกลุ่ม ใช้เนื้อหาเดียวกัน ใช้เวลาสอนกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที 4 คาบต่อสัปดาห์ ใช้เวลาทดลองรวม 4 สัปดาห์ แตกต่างกันเพียงวิธีสอน คือ กลุ่มทดลองใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กลุ่มควบคุมใช้การสอนตามคู่มือครู

3.4 ทำการทดสอบหลังการทดลอง กับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนการทดลอง

3.5 ตรวจสอบผลการสอบแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวนของคะแนน และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ระหว่างกลุ่มที่สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t - test Independent Groups ในรูป Difference Score (Scott and Werthimer. 1966 : 264)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถทางการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนภาษาไทย และ แรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู จากผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถ อภิปรายผลตามลำดับของสมมุติฐานดังต่อไปนี้

1. ความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่ง ประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการ สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาคะแนน เฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มพบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ทำให้ความสามารถทางการเขียน ภาษาไทยของนักเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่าเป็นผลสืบเนื่อง มาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ยึดหลักการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร ซึ่งจะเน้นการปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษา ระหว่างครูกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนกับนักเรียน กิจกรรมในแต่ละขั้นตอนการสอนสามารถ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกลอยลางแสดงออกทางภาษา หรือเกิดความรู้สึกลอยลางจะทดลอง ปฏิบัติด้วยตนเอง นักเรียนจะมีโอกาสได้ลองผิดลองถูกในการเรียนภาษาและเรียนรู้การแก้ ปัญหาจากข้อบกพร่องของตนภายใต้การแนะนำช่วยเหลือของครู ช่วยให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ ตรงในการใช้ภาษาอันจะก่อให้เกิดกระบวนการคิดรวบยอดทางภาษาและเกิดประสิทธิภาพในการสื่อ ความหมายในทุกทักษะ ดังที่ แครชเชน และ เทอร์เรลล์ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Krashen and Terrell. 1983) ที่กล่าวว่า ถ้าครูผู้สอนเข้าใจให้ปัจจัยป้อน หรือการพัฒนาความคิดรวบยอดอย่างถูกต้องเหมาะสมกับนักเรียนพร้อมทั้งคำนึงถึงจิตวิทยาด้านการ ให้แรงจูงใจ การลดความเครียด และลำดับการพัฒนาทักษะภาษาของมนุษย์ด้วยแล้ว จะทำให้ การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จึง ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

1.2 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ยึดหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีธรรมชาติ ซึ่งเน้นการให้ปัจจัยป้อนที่มีความหมายแก่นักเรียน โดยใช้กระบวนการสอนที่เหมาะสมและอิงทฤษฎีการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เนื้อหาที่เลือกมาสอนนั้นเป็นเนื้อหาที่ได้รับการพิจารณาถึงลักษณะ โครงสร้างทางภาษาและลักษณะทางภาษาศาสตร์แล้วว่ามีความเหมาะสมที่จะเป็นแม่แบบการเขียนที่ดี นอกจากนั้นกระบวนการเรียนการสอนก็มุ่งสนองความต้องการของมนุษย์ในการสื่อสาร ดังที่ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2536 : 21) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์ในด้านภาษาจะเริ่มจากการเข้าใจความหมาย หรือจากการสร้างความคิดรวบยอดทางภาษา หลังจากนั้นจึงพัฒนาทักษะการฟัง การพูดและการเขียน ดังนั้นกระบวนการในการเรียนภาษาอย่างเป็นธรรมชาติจากความคิดรวบยอดจึงเป็นกระบวนการที่นักเรียนพึงพอใจและจะช่วยให้เกิดเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาด้วย ด้วยเหตุนี้เองนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จึงมีความสามารถทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

1.3 กิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 เป็นการ ใช้กระบวนการทางความคิด ยึดนักเรียนเป็นหลักทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้ความคิดตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่การตอบคำถามโดยการเดาความหมายจากบริบท การทำไดอะแกรม การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง การวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน การวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาและการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์ ส่วนภาษาที่พบ กลวิธีต่าง ๆ เหล่านี้จะสามารถทำให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ก่อให้เกิดประสบการณ์ในการพัฒนาความคิดรวบยอดทางภาษาอย่างถาวร นักเรียนจะซึมซับเอาความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในงานเขียนของตนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วอล์คเกอร์ (Walker. 1975 : 5069 - A) และออสติน (Austin. 1983 : 771 - A) ที่พบว่า การเขียนที่ดีควรจะเริ่มต้นจากวิธีต่าง ๆ ซึ่งต่อเนื่องกัน โดยจะเน้นลักษณะด้านการวิเคราะห์อย่างเป็นลำดับขั้น เช่น จากการวิเคราะห์ตัวอย่างไปสู่หลัก การเขียนแล้วจึงไปสู่การเขียน หรือใช้การฝึกอ่านอย่างมีการวิเคราะห์เรื่อง ถ้อยคำ ภาษา ศิลปะการเขียนที่ดี วิธีการดังกล่าวนี้จะมีผลต่อการเรียนวิชาการเขียน ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จึงมีความสามารถทางการเขียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

1.4 การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ประกอบด้วยกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการเขียนอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง กล่าวคือ เมื่อนักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้แล้ว นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ลักษณะการลำดับความ การวางแผนการเขียนจากเนื้อหาที่ครูนำมาสอน ซึ่งเปรียบเสมือนการเพิ่มพูนความรู้และสร้างประสบการณ์เดิม ขณะเดียวกันนักเรียนก็จะสามารถถ่ายโยงประสบการณ์เดิมเหล่านั้นมาช่วยทำให้เกิดแนวคิดในการวางแผนการเขียนของตนในโอกาสต่อไปได้อย่างถูกต้อง และในขั้นตอนที่ 3 ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 นั้นเป็นขั้นที่ฝึกให้นักเรียนสามารถย่อความ ขยายความ รวมทั้งรู้จักค้นคว้าหาข้อมูลจากการอ่านและการอภิปราย นักเรียนได้ฝึกเขียนอันจะทำให้เกิดทักษะในการเขียนเรื่องด้วยตนเอง ในขั้นตอนที่ 4 เป็นการสังเคราะห์งานเขียน ในระยะแรก ๆ ที่นักเรียนเขียนเรื่องร่วมกันนั้น นอกจากนักเรียนจะได้แสดงแนวคิดของตนที่มีอยู่ในลักษณะการระดมพลังสมอง การอภิปรายร่วมกัน เกิดแนวคิดในการเขียนที่ดีแล้ว นักเรียนยังจะเข้าใจถึงการลำดับความ การใช้ภาษา และสำนวนภาษาให้เหมาะสมกับเรื่อง ต่อไปเมื่อนักเรียนมีโอกาสได้ใช้ความสามารถในการเขียนตามลำพังก็จะเขียนได้ดีขึ้น นอกจากนั้นในขั้นตอนที่ 5 ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถทางการใช้ภาษาในเชิงวิเคราะห์มากขึ้น โดยการแก้ไขงานเขียนร่วมกัน สามารถตรวจสอบ แก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในงานเขียนของตนเองหรือของเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน เมื่อนักเรียนผ่านการแก้ไขถ้อยคำ สำนวนต่าง ๆ นักเรียนจะมีความสามารถในการใช้ภาษามากขึ้นและสามารถเขียนเรื่องได้เอง เป็นรายบุคคลได้ดีขึ้นในระยะต่อมา ขณะเดียวกันกิจกรรมในขั้นตอนที่ 6 ยังช่วยให้นักเรียนเกิดความแม่นยำทางการใช้ภาษา เป็นการเสริมทักษะการเขียนได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าทักษะการเขียนจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลให้ความสามารถทางการเขียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสายสุนีย์ เดิมสินสุข (2535 : 139) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีความสามารถทางการเขียนสูงกว่าการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. แรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า แรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่า กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ทั้งนี้อาจพิจารณาได้ว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

2.1 กิจกรรมการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดอย่างเต็มที่โดยผ่านกระบวนการกลุ่ม มีการทำงานช่วยเหลือกันในกลุ่มทุกขั้นตอน มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับครูและนักเรียนด้วยกันเองตลอดเวลา เช่น การอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม การตอบคำถาม การเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน รวมทั้งกิจกรรมวาดภาพประกอบเรื่องที่เขียน กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ผ่อนคลายความตึงเครียด ไม่วิตกกังวล เกิดการตื่นตัว กระตือรือร้นและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสนุกสนาน จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรม การเขียนได้มากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พวงทอง วิโรจนกร (2534 : 80) ที่พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษามีแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่าการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 กิจกรรมการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยกลวิธีต่าง ๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและได้ประสบการณ์ตรงในการใช้ภาษาทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนอย่างต่อเนื่องและบูรณาการด้วยตนเอง โดยเริ่มจากกลวิธีการสอนจากง่ายไปยาก เช่น การช่วยกันสรุปเรื่องที่อ่าน การวางแผนร่วมกัน หรือเขียนเรื่องร่วมกัน การจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบกลุ่มของมุ่งประสบการณ์ภาษา เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสดำเนินงานร่วมกันและประสบผลสำเร็จในผลงาน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 19) ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการเขียนมิใช่เป็นของยากแต่ประการใด ผลสำเร็จในการเขียนนี้จะช่วยให้นักเรียนเกิดกำลังใจ เกิดความภูมิใจในผลงานของตนและก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะเขียนต่อไป

นอกจากนั้นกิจกรรมในขั้นตอนที่ 6 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเสนอผลงาน

หน้าชั้นเรียน นักเรียนได้รู้ผลการปฏิบัติทันที ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นนำส่วนที่บกพร่อง ไปแก้ไขให้ดีขึ้น และในขณะที่รอการเสนอผลงานนั้นนักเรียนได้ฝึกทำแบบฝึกเสริมทักษะทางภาษาโดยเลือกทำตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล นักเรียนจะทำกิจกรรมอย่างสบายใจไม่รู้สึกว่ายากบังคับ ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเขียนได้อีกทางหนึ่ง สอดคล้องกับคำกล่าวของ อารี พันธุ์มี (2534 : 128) ที่ว่า ถ้าครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจของนักเรียนจะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีและสามารถทำงานที่ตนได้รับมอบหมายได้สำเร็จ นักเรียนจะมีกำลังใจและอยากเรียนรู้เพิ่มขึ้น ดังนั้นนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จึงมีแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

จากเหตุผลดังกล่าว สรุปได้ว่าการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 มีขั้นตอนการสอนที่เน้นให้นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะทางภาษาได้อย่างบูรณาการ เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ทางภาษาด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 จึงส่งผลให้ความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนแตกต่างจากการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 ผู้สอนควรนำวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 นี้ไปใช้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการเขียนในระดับสูงต่อไป

1.2 ผู้สอนควรนำเทคนิคและกลวิธีต่าง ๆ ไปใช้เสริมการเขียนของนักเรียนในลักษณะกิจกรรมกลุ่ม จะเป็นการสร้างเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ทางการเขียนเพิ่มมากขึ้น

1.3 ผู้สอนควรนำอรรถลักษณะภาษาแบบต่าง ๆ มาใช้ให้มากขึ้น โดยให้นักเรียนช่วยกันหามาเองตามความสนใจ ซึ่งอาจเป็นเนื้อหาในรายวิชาอื่น ๆ ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อ

ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสามารถใช้ประสบการณ์ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ งานเขียนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรมีการทดลองการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 กับนักเรียนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายในรายวิชาเลือก เช่น การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียน 1 การเขียน 2 เพราะการสอนแบบรูปแบบที่ 3 นี้ เป็นการสอนที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์ การสังเคราะห์งานเขียน

2.2 ควรมีการทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยให้ครบทั้ง 4 ทักษะ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษาได้อย่างบูรณาการยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้าตัวแปรอื่น ๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้จากการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา รูปแบบที่ 3 เช่น ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ความสนใจต่อวิธีสอน พฤติกรรมกล้าแสดงออก เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสงฆ์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- กรรณิการ์ ชาดิมนตรี. การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อุดลำนเา.
- โกวิท ประวาลพฤกษ์, กมล ภูประเสริฐ และสงบ ลักษณะ. การพัฒนาผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. ม.ป.ป.
- โกวิท ประวาลพฤกษ์. "การสอนแบบรวบรัดทำให้เด็กคิดไม่เป็น," ไทยรัฐ. 26 สิงหาคม 2535. หน้า 8
- ขวัญตา จริยสถิตกุล. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีแบบมุ่งประสบการณ์ ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อุดลำนเา.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2529.
- จันทิมา พรหมโชติกุล และ สุนันท์ ศลโกสม. เอกสารการสอนชุดวิชาการวัดและประเมินผล กลุ่มวิชาเฉพาะ. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535.
- ชม ภูมิภาค. จิตวิทยาการสอน. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- ชลธร รวมธรรม. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมแบบล่าคำตอบและกิจกรรมตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อุดลำนเา.

- ถนอมศรี เหลาหา. การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียน แรงจูงใจในการเรียน ภาษาอังกฤษ และมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอน ด้วยวิธีการบวนการเขียนของเฮวินส์กับการสอนด้วยวิธีตามคู่มือครู. ปรินิพนินธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ธีรชัย อ้นอารี. ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์ไทยกับความสามารถ ในการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมแสงชนูทิศ. ปรินิพนินธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- นพดล จันทรเพ็ญ. การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : ดันอ้อ, 2531.
- นัดดา ชวรัตน์. การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน ด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับแนวการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนินธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- บรรจง พงศ์ศาสตร์. "เวทีครู : สารถึงครูภาษาไทย," สยามโพสต์. 30 พฤศจิกายน 2535. หน้า 7.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. ภาษาไทย - วิชาที่ถูกลืม. หน่วยงานพิเศษ กรมฝึกหัดครู. กรุงเทพฯ ฯ : ครูสภาลาดพร้าว. 2518.
- ประกาศรี สืท่าไฟ. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. การเขียนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2518.
- ปองรัตน์ นิลดำ. การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียน แรงจูงใจ และความวิตกกังวล ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการสอน 3 วิธี : ตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบบูรณาการ และตามคู่มือครู. ปรินิพนินธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- เปลื้อง ณ นคร. เรียงความขั้นสูง. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2512.
- _____. คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

- ผกาศรี เย็นบุตร. ทักษะและความรู้ทางภาษา. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษา
ตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2526.
- ผะอบ โพษะกฤษณะ. ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ :
บำรุงสาสน์, 2526.
- พวงทอง วิโรจนกร. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียน
ภาษาอังกฤษและแรงจูงใจของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธี
สอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อุดลำนเา.
- พิศวาท ลัดดากุล. การสร้างแบบฝึกการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนการสอน
ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ ฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2524. อุดลำนเา.
- มังกร ทองสุตติ. การวางแผนการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาตำรา
และเอกสารวิชาการ ศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู, สามเจริญพานิช, 2523.
- ยุวดี บุญวานิชย์. การเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนเรียงความชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย จากการสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อุดลำนเา.
- รัชนิภา ทองสุทธิ. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและ
ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์
ภาษากับวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อุดลำนเา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- วลี สุมินทร์. การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ที่เรียนซ่อมเสริมโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะและครูเป็นผู้สอน. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อุดลำนเา.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. รายงานการวิจัยการวัดความสามารถทางการเขียนระดับ
อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

วิชาการ, กรม. รายงานการประเมินมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประจำปีการศึกษา 2524. ม.ป.ท., 2525.

_____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์กลางคาว, 2535.

ศรีมาลา พิมพ์นิตย. การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษและแรงจูงใจ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมผสมผสานเพื่อการ
สื่อสารและการเขียนตามคู่มือครู. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

ศักดิ์ศรี แยมกัฒดา. "รูปแบบการเขียนความเรียงและลักษณะที่ดีของความเรียง," ใน
เอกสารหมายเลข 1 ประกอบการประชุมปฏิบัติการเรื่อง การประเมินการเขียน
เรียงความ. 2527. หน้า 1.

สงวนศรี เณรฐานนท์. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียน
และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับ
การสอนด้วยวิธี TLS และวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

สนิท ตั้งทวี. ศิลปะการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : โอเดียนสโตร์. 2531.

สถิต วงษ์สวรรค์. จิตวิทยาแนะแนว (Psychology of Guidance). กรุงเทพฯ ฯ :
รวมสาส์น, 2525.

สมถวิล วิเศษสมบัติ. วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : อักษรณิทธิ, 2525.

ส่วมศึกษา, กรม. รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมส่วมศึกษา
ปีการศึกษา 2531. ราชบุรี : โรงเรียนหนองโพวิทยา. 2533.

สายสุนีย์ เติมนินสุข. การเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและ
ความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์
ภาษา รูปแบบที่ 3 กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

สุจริต เพียรชอบ. การพัฒนการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : โครงการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับโครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

_____. "เทคนิคและวิธีสอนความเรียงในระดับมัธยมศึกษา," ใน เอกสารหมายเลข 3 ประกอบการประชุมปฏิบัติการเรื่อง การประเมินการเขียนเรียงความ. 2527. หน้า 1 - 12.

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรวรย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2522.

สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ และอุดม หนูทอง. การเขียน 1. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

สุนันท์ ศัลโกสม. รูปแบบการสอนและปัญหาของการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รายงานการวิจัยประกอบการศึกษา ภาควิชาหลักสูตร 773. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. "ข้อสอบอัตนัย," วารสารการวัดผลการศึกษา. 14 (42) : 32 - 38; มกราคม - เมษายน 2536.

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

..เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. การพัฒนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 3. กรุงเทพฯ ฯ : ประยูรวงศ์วันตั้ง จำกัด, 2536.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. โครงการนำร่องการพัฒนาการอ่านของประเทศไทย : การสอนภาษาไทยแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางภาษาในจังหวัดสุรินทร์. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการอ่านคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. เอกสารคำสอน หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ประยูรวงศ์, 2531.

อรรถย์ ชื่นมณีย์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ ฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.

- อังคณา สายยศ. "การวิเคราะห์ข้อสอบของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในเชิงปฏิบัติ : อิงกลุ่ม, อิงเกณฑ์, อัตนัย และ ICC," วารสารการวัดผลการศึกษา. 14 (43) : 31 - 32; พฤษภาคม - สิงหาคม 2536.
- อัจจิมา เกิดผล. "หลักการเขียน," ใน ภาษาไทย 1. หน้า 71 - 85 กรุงเทพฯ ฯ : บรรณาธิการโดย ดวงใจ ไทยอุบล และแอนน์ รัตนกร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- อารี พันธุ์ณี. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ ฯ : ดันอ้อ, 2534.
- อิงอร อมาตยกุล. การศึกษาความสามารถทางการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- Arena, Louis Anthony. "Linguistics and the Teaching of Composition : the Use of a Clause Analysis Techniques and Limited Individual Instruction to Improve Composition Skills," Dissertation Abstracts International. 34 (8) : 5138 - A; February, 1974.
- Austin, Doris Edna. "Read to Write : The Effect of the Analysis of Essays on Writing Skill in College Composition Classes," Eissertation Abstracts International. 45 (3) : 771 - A; September, 1984.
- Dreussi, Rose Mary Edwards. "A Study of the Effects of Expressive Writing on Student Attitudes and Exposition," Dissertation Abstracts International. 37 (5) - A; November, 1976.
- Finocchiaro, Mary. English as Second Language : From Theory to Practice. New York Regents Publishing Company Inc., 1974.
- Goodman, Yetta M., and Carolyn Burke. Reading Miscue Inventory. New York : Macmillan, 1972.

- Jakobovits, Lean A. Ja. Foreign Language Learning a Psycholinguistic Analysis of the Issues. Rowley, Mass, Newbury House, 1970.
- Jobe, Ronald Albert. "Factors that Influence Children's Free Choices of Topics for Creative Writing," Dissertation Abstracts International. 35 (12) : 7595 - A; June, 1975.
- Lado, Robert. Language Testing. London : McGraw Hill Book Company, 1964.
- Madsen, Harold S. Techniques in Testing. New York : Oxford University Press, Inc., 1983.
- McColly, William. "What does Educational Research Say about the Judging of Writing Ability," Journal of Educational Research. 64 : 148 - 156 ; December, 1970.
- McCrimon, P.M. and M. James. Writing with a Purpose Shorted. Boston : Hongton Mifflin Company, 1978.
- Oliva, Peter F. and Rebecca F. Oleva. The Teaching of Foreigners Languages. New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1969.
- Patty, Wallter T., Dorothy C. Petty and Majorie F. Beching. Experience in Language : Tools and Techniques for Language Art Methods. 4th. ed. New York : Allyn and Bacon Inc., 1985.
- Perkin, Kyle and Konnecker H. Beverly. "Testing the Effectiveness of Sentence Combining in ESL Composition," RELC Journal. 13 : 51 - 61; December, 1982.
- Rothstein, Robert Noah. "A Comparison of the Teaching Composition using Literature as a Model with a Program for the Writing of an Informal Essay," Dissertation abstracts International. 31(6) : 2622 - A ; December, 1970.

- Saowalak Rattanaovich. The Effect of Using Top - Level Structure Model and Tradition Teaching Method in Teaching English Reading to Thai Students. SEAMEO Regional Language Center, Singapore, November, 1987.
- Scott, William A. and Michael Wertheimer. Introduction to Psychological Research. New York : John Wiley & Son, Inc., 1966.
- Smith, F. Understanding Reading : A Psycholinguistic Analysis of Reading and Learning to Read, Holt, Rinehart & Winston. New York : 1971.
- Thomas, Freddy Level. "The Extent of the Relationship between Reading Achivement and Writing Achivement among College freshmen," Dissertation Abstracts Internation. 37(10) : 6320 - A; April, 1977.
- Valette, Rebecca M. Modern Language Testing. 2nd ed. New York : Harcourt, Brace & Word Inc., 1977.
- Walker, Brena Bain. "An Analysis of six basic Approaches to Teaching Freshman Composition," Dissertation Abstracts Internation. 35(8) : 5069 - A; February, 1975.
- Walker, Richard F, B.J. Bartlett and S. Rattanaovich. Teacher's Notes on a Program of Concentrated Language Teaching. October, 1984.
- Walker, Richard F. The English Used by Entering Children at Trager Park School. Canberra : Australian Curriculum Development Center Occasional Paper 11, 1983.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แผนการสอนกลุ่มทดลอง
- แผนการสอนกลุ่มควบคุม
- บทอ่านที่ใช้ในการทดลอง
- แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

๕

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีข้อเท็จจริงประกอบหลักฐานอ้างอิง จะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

- จุดประสงค์ย่อย**
1. นักเรียนบอกความหมายของการเขียนอธิบายได้
 2. นักเรียนจับใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินทิศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่านโดยการเตา/สรุป/หรือลำดับความ

1.1 หาความหมายจากปริบท

- นักเรียนนำแก้วน้ำมา 2 ใบ ครูให้นักเรียนใส่น้ำสะอาดลงในแก้วน้ำใบที่หนึ่ง ใบที่สอง ใส่น้ำเสีย แล้วอภิปรายซักถามสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น (น้ำเข้าสู่บทเรียน)
- นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 5 - 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการประจำกลุ่มของตนเอง
- ครูแจกบทอ่านเรื่อง "น้ำเสีย" ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่าน แล้วหาใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน โดยตอบคำถามต่อไปนี้

- เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
- ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้
- ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน
- ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบอะไร หรือคิดว่าผู้อ่านต้องการทราบอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้
- เรื่องนี้ผู้เขียนใช้วรรณลักษณะภาษาแบบใด
- นักเรียนรู้จักวรรณลักษณะภาษาของเรื่องที่เขียนหรือไม่
- นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกัน แล้วตอบคำถามลงในใบงานที่ครูแจกให้
- ครูให้นักเรียนรายงานผลการสรุปใจความสำคัญของเรื่องหน้าชั้นเรียน

1.2 นักเรียนเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

- นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกัน แล้วเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่อง "น้ำเสีย" ลงในใบงานที่ครูแจกให้
- ครูเดินดูรอบ ๆ คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. แก้วน้ำ 2 ใบ
2. บทอ่าน
3. ใบงาน
4. กระดาษแผ่นใหญ่
5. สีเมจิก

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

กลุ่มที่.....

ใบงานที่ 1 เรื่อง การหาความหมายจากปริบท

แผนการสอนที่ 1

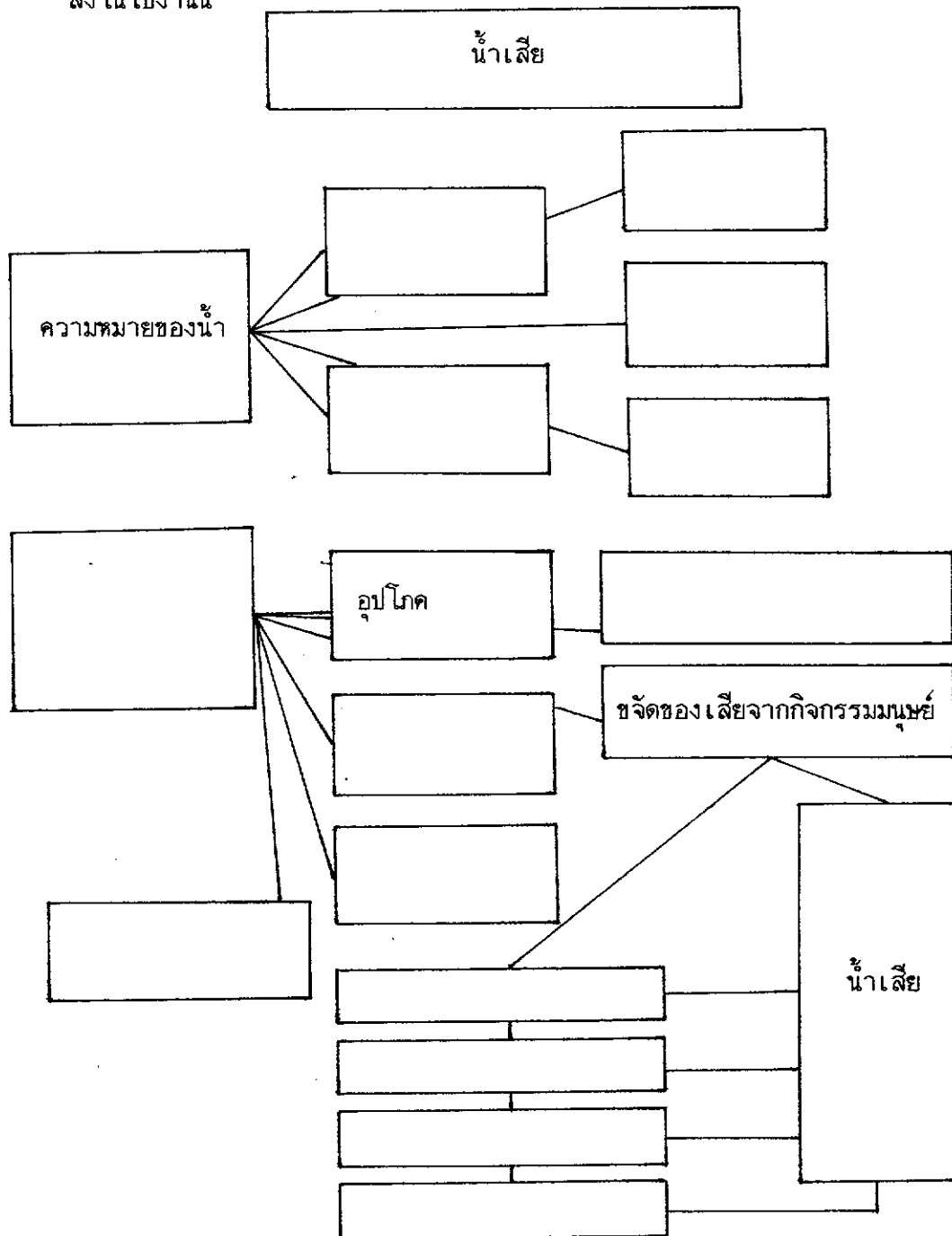
-
- คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง "น้ำเสีย" แล้วตอบคำถามต่อไปนี้
1. เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร.....
 2. ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้.....
.....
 3. ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน.....
 4. ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบอะไร หรือคาดว่าผู้อ่านต้องทราบ หรือมีความรู้เดิมอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้.....
.....
.....
.....
 5. นักเรียนทราบอะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
 6. นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่เขียนหรือไม่.....
 7. เรื่องนี้ผู้เขียนใช้อรรถลักษณะภาษาแบบใด.....
.....

ใบงานที่ 2 เรื่องการเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่อง

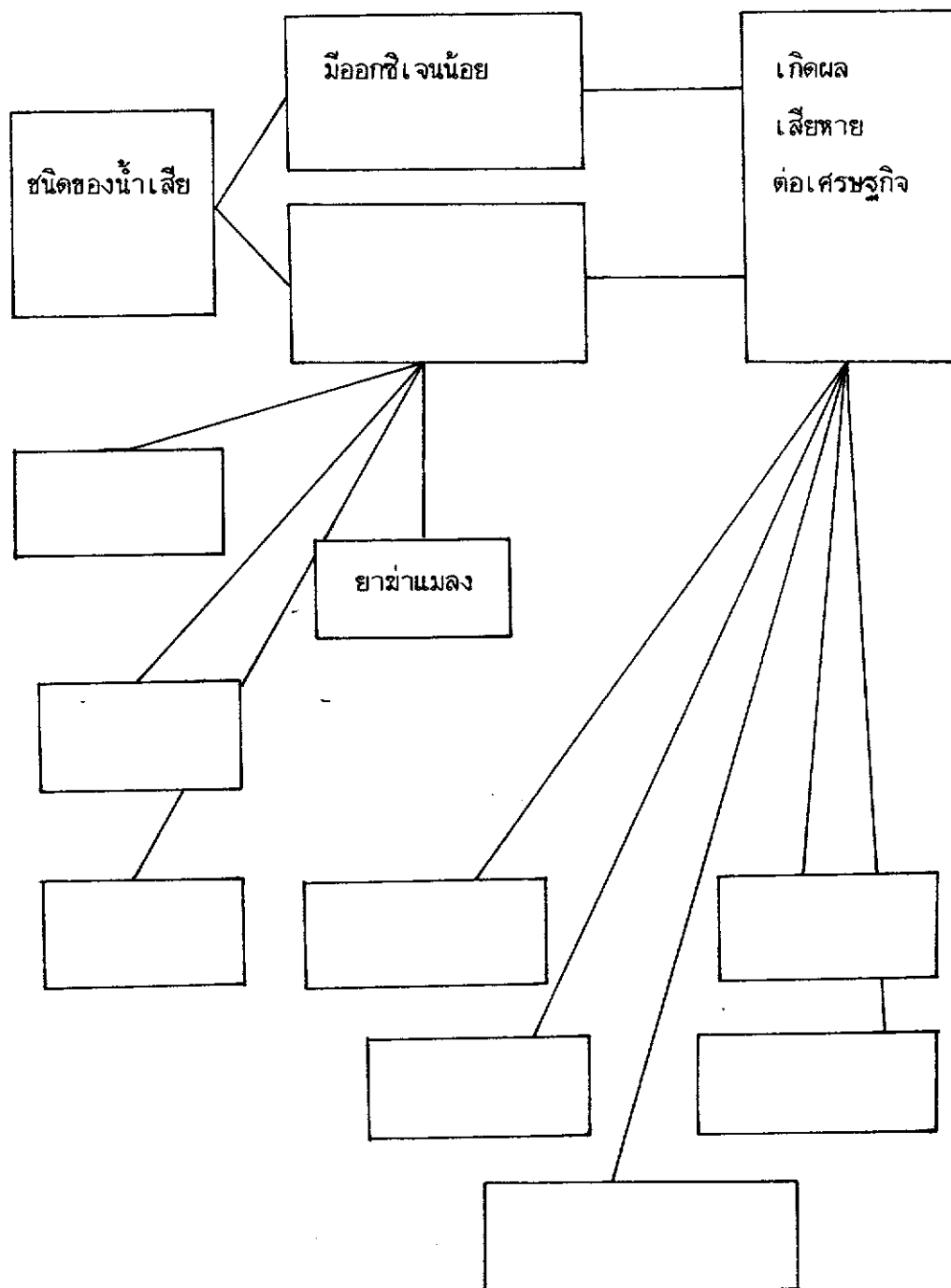
กลุ่มที่.....

แผนการสอนที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง "น้ำเสีย" แล้วเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องลงในใบงานนี้

แผนการสอนที่ 1

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 2

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีข้อเท็จจริงประกอบหลักฐานอ้างอิง จะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

- จุดประสงค์ย่อย
1. นักเรียนบอกลักษณะการเขียนอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้
 2. นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้
 3. นักเรียนแปลความ ตีความเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนภาษาในเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1.2 นักเรียนเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

- นักเรียนติดบทอ่านที่ครูเตรียมไว้แล้วบนกระดานดำ ให้ทุกคนอ่านในใจ
- ครูอภิปรายร่วมกับนักเรียนพร้อมกับโยงข้อความเป็นแผนภูมิประกอบ
- ครูแจกบทอ่านให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 เรื่อง โดยแต่ละกลุ่มจะได้บทอ่านไม่เหมือนกัน
- นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายกัน แล้วใช้สีเมจิกโยงข้อความเป็นแผนภูมิลงในกระดานแผ่นใหญ่ที่ครูแจกให้
- นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานของตนเอง โดยนำแผนภูมิไปติดไว้บนกระดานดำ
- นักเรียนและครูช่วยกันตรวจสอบและสรุป ตีชม แกะไขผลงานร่วมกัน

1.3 พิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน

- ครูจัดตัวอย่างผังการลำดับเรื่องของผู้เขียนไว้บนกระดานดำ แล้วอภิปรายซักถาม
- ครูแจกผังการลำดับเรื่องของผู้เขียนให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น
- นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันพิจารณา และวิเคราะห์การลำดับความของเรื่อง "น้ำเสีย" แล้วบันทึกข้อมูลตามลำดับเท่าที่วิเคราะห์ได้
- ครูเดินดูรอบ ๆ คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา

1.4 วิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่าน และกำหนดอรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่จะเขียน

- นักเรียนศึกษาใบความรู้เกี่ยวกับอรรถลักษณะภาษาชนิดอธิบาย
- นักเรียนวิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาที่ใช้ในเรื่อง "น้ำเสีย"
- ครูอภิปรายซักถามเพิ่มเติม

1.5 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยากหรือไม่เคยพบ

- ครูให้นักเรียนออกไปเขียนคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยากบนกระดานดำ
- นักเรียนอภิปรายร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ โดยการเดาความหมายของคำศัพท์หรือสำนวนนั้น ๆ โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย
- นักเรียนอภิปรายร่วมกันถึงเรื่องชนิดของคำ หรือประโยค เพิ่มเติม

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน
2. ตัวอย่างผังการลำดับเรื่องของผู้เขียน
3. ใบความรู้เรื่องอรรถลักษณะภาษาชนิดอธิบาย
4. บทความเรื่อง "น้ำเสีย"

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

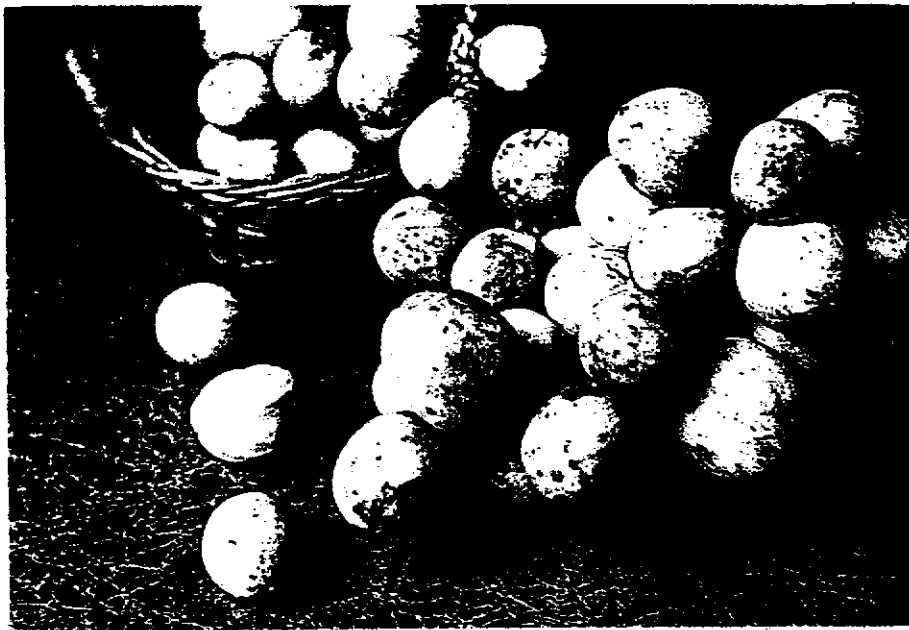
กลุ่มที่.....

ใบงานที่ 1 เรื่องการเขียนแผนภูมิสรุปเรื่อง

แผนการสอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วช่วยกันเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านลงในกระดาษแนวนอนใหญ่ที่ครูแจกให้

นางสาวตลุกกลมเล็กสีเหลืองนวล ผลกลมใหญ่ชวนรับประทานเรียกลองกอง
ทั้งสองพันธุ์หวานหอมชวนลิ้มลอง อย่างมองเพลินซื้อตามาลองชิมกัน

นางสาว เป็นไม้ผลยืนต้นขนาดกลาง ขึ้นได้ดีในดินที่อุดมสมบูรณ์ ผลของนางสาวค่อนข้างกลม ออกติดกันเป็นช่อ ผลสีเหลือง เปลือกมียางสีขาว เนื้อในสีขาวแยกออกเป็นกลีบ 5 กลีบ ที่มีขนาดไม่เท่ากัน มีรสหวานอมเปรี้ยว นิยมรับประทานสด ๆ เมื่อผลแก่จัด

ลองกอง เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง ขึ้นได้ดีในดินที่อุดมสมบูรณ์ นิยมปลูกกันมากทางภาคใต้ มีสีผลคล้ายนางสาวแต่ลูกโตกว่านางสาว ไม่มียางที่เปลือก รสชาติหวานอร่อยกว่านางสาว นิยมรับประทานสด ๆ เมื่อผลแก่

คราวนี้เด็ก ๆ คงต้อออกแล้วนะว่าผลไม้ชนิดไหนเรียกว่า นางสาว ชนิดไหนเรียกว่า ลองกอง แล้วเด็ก ๆ ชองรับประทานนางสาวหรือลองกองมากกว่ากัน

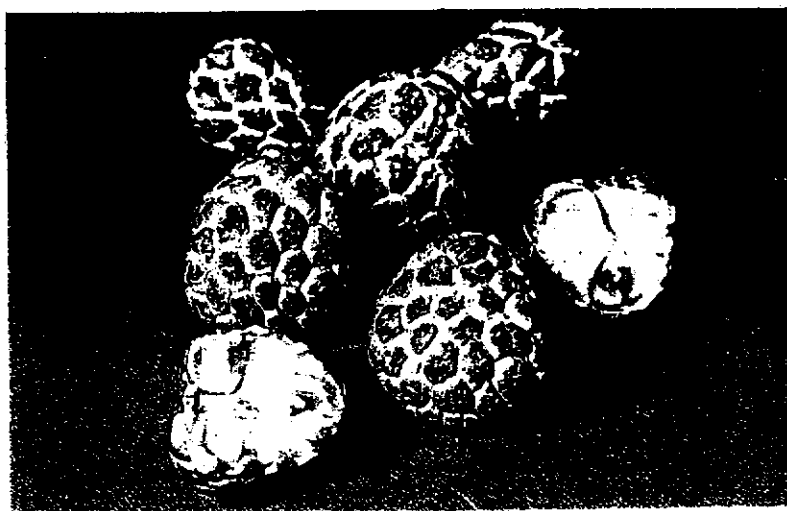
กลุ่มที่.....

ใบงานที่ 1 เรื่องการเขียนแผนภูมิสรุปเรื่อง

แผนการสอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วช่วยกันเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านลงในแผ่นกระดาษแผ่นใหญ่ที่ครูแจกให้

น้อยหน่าผิวไม่เรียบ รสหวานเจียนกับกระไร
กินแล้วจะติดใจ ยกนิ้วให้อร่อยจัง

น้อยหน่าเป็นผลไม้ยืนต้นขนาดเล็ก เป็นพุ่มเตี้ย ๆ ปลูกง่าย ทนต่อความแห้งแล้งได้ดี ขึ้นได้ดีในดินร่วนปนทราย น้อยหน่าปลูกกันมากที่จังหวัดลพบุรี สระบุรี นครราชสีมา นครปฐม เป็นต้น ผลของน้อยหน่าค่อนข้างกลม มีสีเขียว ผิวขรุขระเป็นตาติดกันทั่วทั้งผล เนื้อในผลหนาขาว รสหวานหอมชวนรับประทาน มีเมล็ดมาก

น้อยหน่าที่นิยมปลูกกันเมื่ออยู่ 2 พันธุ์ คือ น้อยหน่าพันธุ์หนัง และ น้อยหน่าพันธุ์เนื้อ น้อยหน่าพันธุ์หนังมีเนื้อมาก เมล็ดน้อย แต่มีรสไม่หวานจัด ส่วนน้อยหน่าพันธุ์เนื้อมีเนื้อน้อย เมล็ดมาก รสหวานจัดกว่ามาก

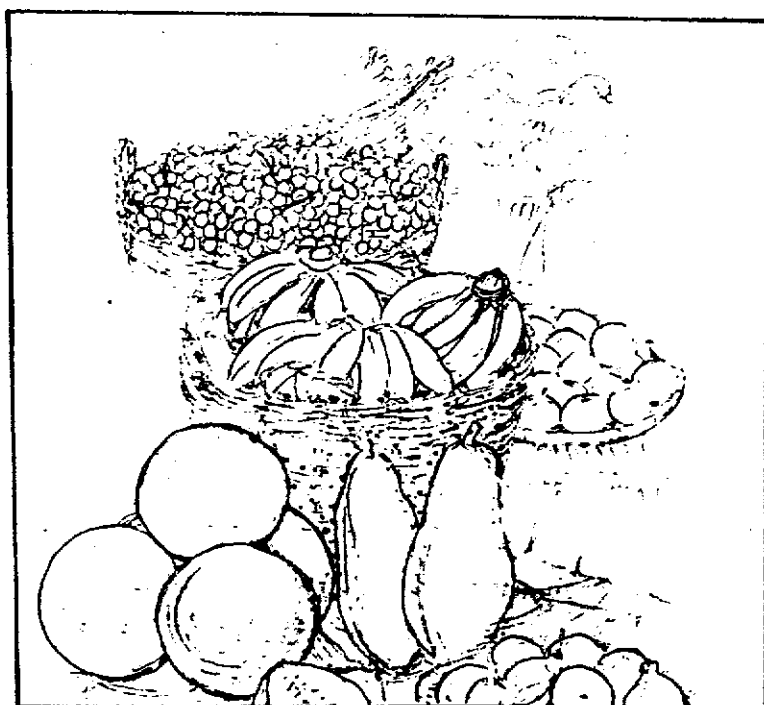
น้อยหน่านิยมรับประทานสด ๆ เมื่อผลแก่จัด เวลาที่เด็ก ๆ รับประทานน้อยหน่าควรระวังเมล็ดน้อยหน่าอย่าให้ร่วงลงไปในลำคอเพราะจะเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้

กลุ่มที่.....

ใบงานที่ 1 เรื่อง การเขียนแผนภูมิสรุปเรื่อง

แผนการสอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วช่วยกันเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านลงในกระดาษแผ่นใหญ่ที่ครูแจกให้

"เมืองไทยใหญ่อุดม ดินดีสมเป็นนาสวน เพื่อนรักเราชักชวน ต้องช่วยกันมุ่งมั่นทำ"
 หลายคนคงจะเคยได้ยินบทร้อยกรองนี้มาแล้วหลายยุคหลายสมัย ประเทศไทยเมื่อวันก่อนกับประเทศไทยเมื่อวันนี้ก็ยังคงความอุดมสมบูรณ์ในด้านการเกษตรไม่ต่างไกลกันเท่าใดนัก ดังจะเห็นได้จากผลไม้กานาชนิด เช่น มะม่วง มะไฟ มะละกอ ถั่วฝักยาว ลำไย มังคุด ทุเรียน แตงโม ฯลฯ ที่วางขายตามท้องตลาดทั่วทุกมุมเมือง ทารับประทานได้แทบทุกฤดูกาล แถมยังมีรสอันโอชะ นับว่าเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศหลงไหลเมืองไทยมิรู้ลืม

กลุ่มที่.....

ใบงานที่ 1 เรื่อง การเขียนแผนภูมิสรุปเรื่อง

แผนการสอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วช่วยกันเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านลงในกระดาษแผ่นใหญ่ที่ครูแจกให้

อาหารหลักของคนเราประกอบด้วยอาหารประเภทต่าง ๆ เช่น เนื้อสัตว์ นม ผักและธัญพืช อาหารเหล่านี้จะมีประโยชน์ในการสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ร่างกาย สำหรับอาหารของคนไทยมี 5 หมู่ดังนี้

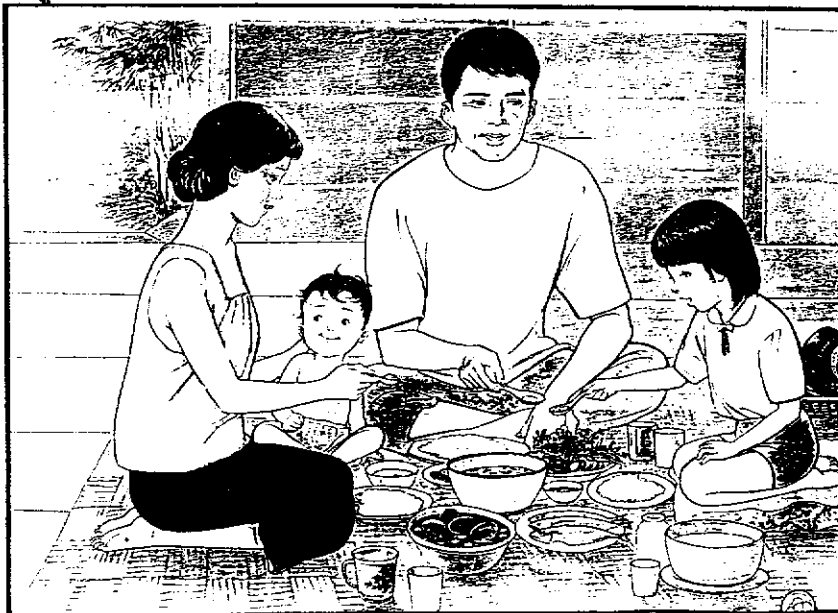
หมู่ที่ 1 โปรตีน เป็นสารอาหารที่สำคัญอย่างหนึ่ง มีมากในอาหารประเภทเนื้อสัตว์ นม ไข่ และผักบางชนิด เช่น ถั่วเหลือง

หมู่ที่ 2 คาร์โบไฮเดรต มีอยู่ในอาหารจำพวกแป้งและน้ำตาล ได้แก่ มันฝรั่ง ขนมปัง ข้าว เม็ดพืช ผลไม้ เป็นต้น

หมู่ที่ 3 ไขมัน มีอยู่ในมันสัตว์ น้ำมันและเนย นอกจากนี้ยังมีอยู่ในถั่วและผักบางชนิด

หมู่ที่ 4 ผักชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะผักสีเขียว จะให้วิตามิน

หมู่ที่ 5 ผลไม้

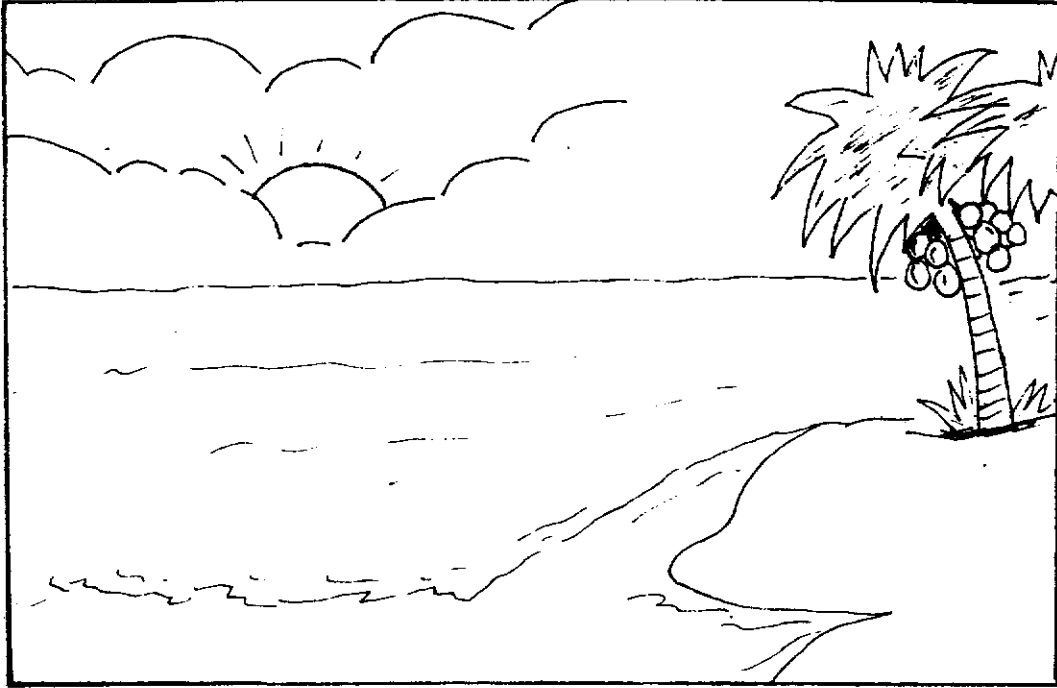

กลุ่ม.....

ใบงานที่ 1 เรื่อง การเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่อง

แผนการสอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วช่วยกันเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านลงในกระดาษแผ่นใหญ่ที่ครูแจกให้

คนทุกคนรักธรรมชาติ ขึ้นชมยามได้เห็น ได้สัมผัสกับความงามที่บริสุทธิ์ของธรรมชาติ การเข้าไปหาธรรมชาตินั้นเป็นความสุขของชีวิต และเมื่อได้ความสุขกับตัวเองแล้วก็ควรที่จะให้อะไรกับธรรมชาติบ้าง แต่เท่าที่พบตามสถานที่ต่าง ๆ มีแต่ความสกปรก เศษขยะ พลาสติก ขวด แก้ว ถังขยะ ทำให้มองดูแล้วเศร้าใจ ทำไมคนไทยไม่รู้จักรักษาธรรมชาติกลับช่วยกันทำลาย

ถึงแม้เราจะเป็นเยาวชน เราก็สามารถช่วยกันรักษาธรรมชาติได้โดย ไม่ทิ้งเศษสิ่งของให้สกปรกตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ชายหาด น้ำตก ไม่เก็บนำสิ่งของธรรมชาติออกจากพื้นที่ ไม่ขีดเขียน พ่นสีลงบนผนังถ้ำ ตัดไม้และก่อหิน

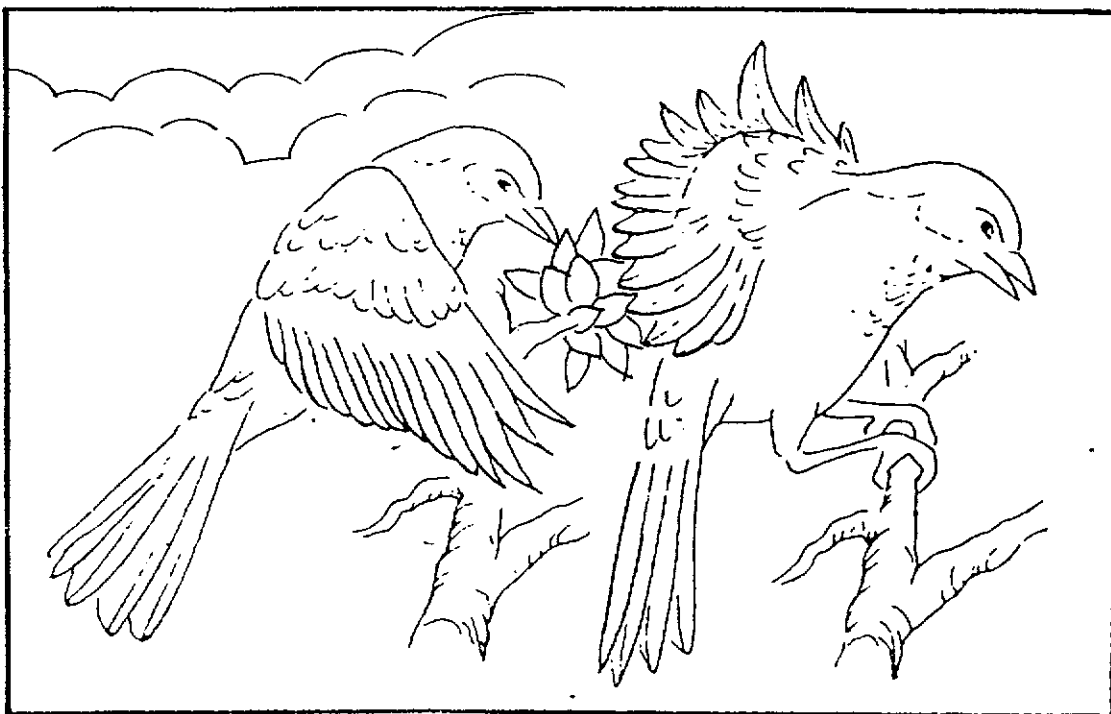
เพียงคนละไม้คนละมือ มองธรรมชาติให้มีคุณค่า ความบริสุทธิ์ของธรรมชาตินั้นก็คงอยู่ได้และจะเป็นความสุขของทุกคนที่มีธรรมชาติอยู่ในหัวใจตลอดไป

กลุ่มที่.....

ใบงานที่ 1 เรื่อง การเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่อง

แผนการสอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วช่วยกันเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านลงในกระดาษแผ่นใหญ่ที่ครูแจกให้

นกมีประโยชน์แก่คนในสังคมของคนเราเป็นอย่างมาก มันเป็นอาหารตาและอาหารทางจิตใจของผู้ที่ได้พบเห็น เพราะนกหลายชนิดมีสีอันสวยงาม ส่งเสียงไพเราะ หลานคนดักจับไปขายเป็นเงินเป็นทอง แล้วถูกคนมีเงินหรือคนไม่มีอะไรจะทำเอาไปเลี้ยงในกรง ทำให้มันขาดอิสระภาพ เพราะธรรมชาติของนกชอบอิสระเสรีท่องเที่ยวไปในโลกของมัน

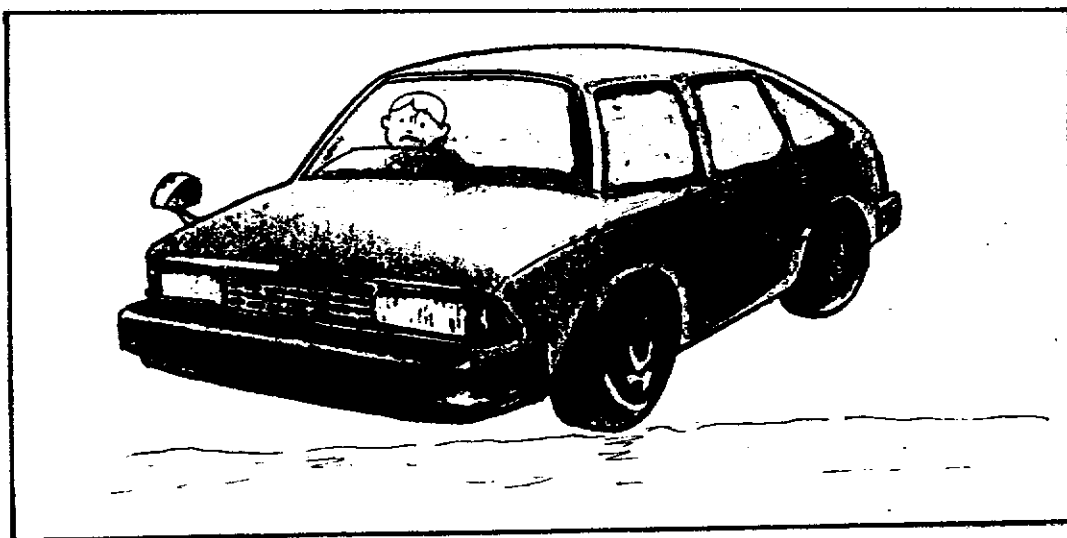
พระราชบัญญัติคุ้มครองสัตว์ป่าสามารถแก้ปัญหานี้ได้บ้าง ยังมีผู้แอบกระทำความผิดอยู่ทางที่ดึกที่สุดคือ เราควรร่วมมือกันไม่ยิงนก ไม่สนับสนุนการฆ่านกด้วยการรับประทานอาหารประเภทนก ไม่รับซื้อนกเพื่อนำมาเลี้ยง ถ้าเราไม่ซื้อคนขายก็คงไม่มีอย่างแน่นอน

กลุ่มที่.....

ใบงานที่ 1 เรื่อง การเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่อง

แผนการสอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วช่วยกันเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านลงในกระดาษแผ่นใหญ่ที่ครูแจกให้

อากาศเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างหนึ่ง ถ้าปราศจากอากาศมนุษย์จะต้องตายในไม่กี่นาที อากาศในชั้นบรรยากาศและบริสุทธิ์กว่าในเมือง เราจึงมักพูดถึงอากาศในเมืองว่า มีอากาศเป็นพิษ

อากาศเป็นพิษเกิดจากสาเหตุหลายสาเหตุ เช่น เกิดจากการทุ้งคั้ง เผาถ่านและน้ำมันตามบ้านและโรงงาน ทำให้เกิดควันพิษและไอเสียมาก แม้แต่ควันจากบุหรี่ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้อากาศเป็นพิษ

ควันต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นอันตรายต่อปอด ทำให้การหายใจเป็นไปอย่างยากลำบาก เกิดการเจ็บป่วย เช่น โรคหอบหืด โรคถุงลมโป่งพอง หรือโรคที่เกี่ยวกับปอด เสียเวลาและเสียทรัพย์สิน หรือเสียชีวิตในที่สุด

กลุ่มที่.....

ใบงานที่ 1 เรื่อง การเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่อง

แผนการสอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วช่วยกันเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านลงในกระดาษแผ่นใหญ่ที่ครูแจกให้

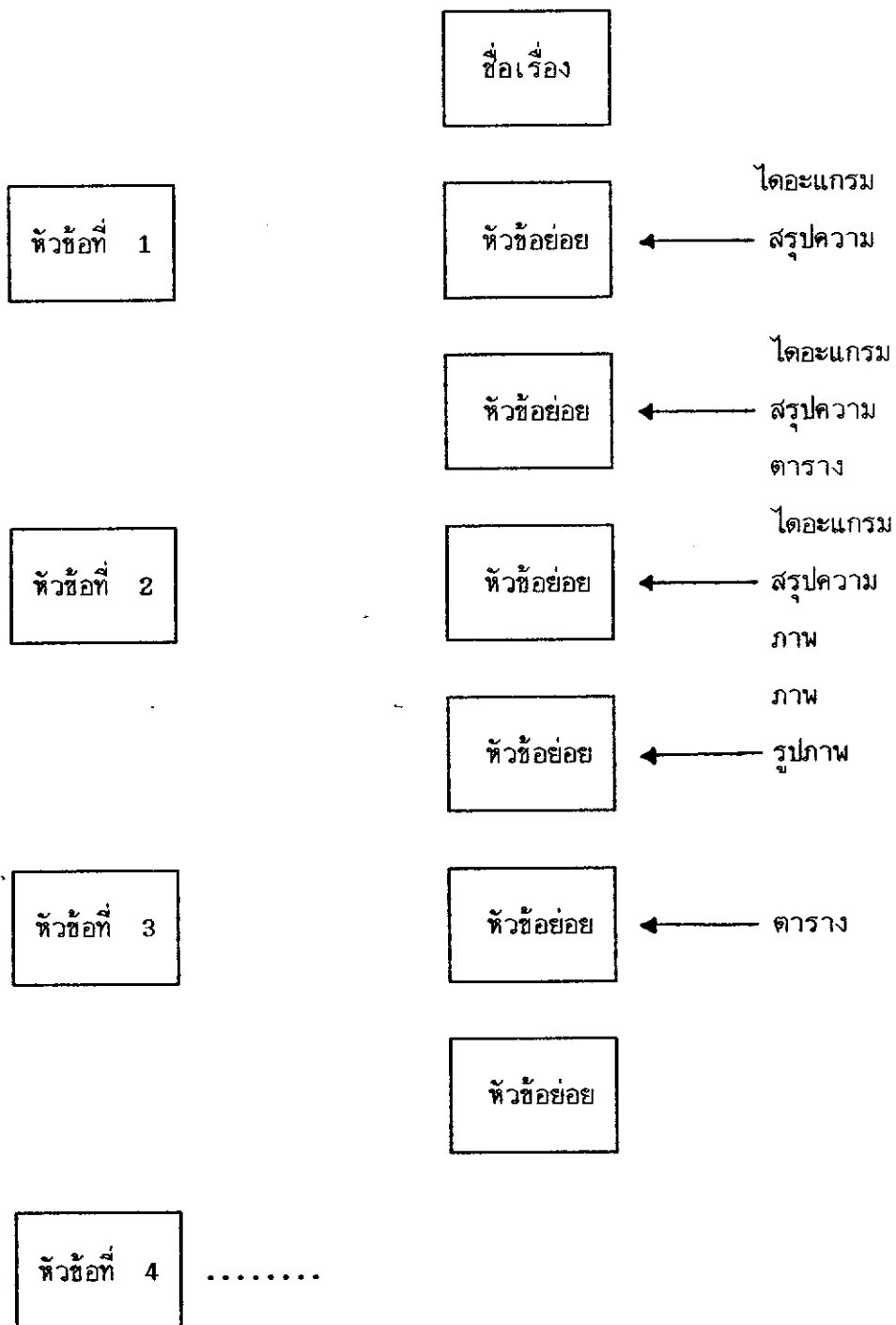

โรคทางเดินอาหารเกิดได้จากหลายสาเหตุ บางครั้งอาจเกิดจากของเหลวภายในร่างกายกีดขวางทางเดินอาหารเอง น้ำย่อยจะกีดขวางทางเดินอาหารทำให้เกิดเป็นรูหรือเป็นแผลขึ้น เรียกว่า เป็นโรคกระเพาะอาหาร หรือเกิดจากสิ่งที่รับประทานเข้าไปในกระเพาะอาหาร เกิดย้อนกลับเข้าไปในหลอดอาหารก็จะทำให้เกิดอาการเสียดหน้าอก เนื่องจากอาการดังกล่าวเกิดขึ้นใกล้กับหัวใจนั่นเอง

นอกจากนั้น ความวิตกกังวลและอาการเครียด ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคทางเดินอาหาร อาจจะมีผลทำให้มีการผลิตกรดออกมาทำให้เกิดแผลในกระเพาะอาหารและลำไส้ บางคนอาจจะอาเจียนหรือท้องเสียก็ได้

ตัวอย่างผังการลำดับเรื่องของผู้เขียน

แผนการสอนที่ 2

กลุ่มที่.....

ใบงานที่ 2 เรื่องการลำดับเรื่องของผู้เขียน

แผนการสอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนลำดับเรื่องของผู้เขียนเรื่อง "น้ำเสีย" ลงในใบงานนี้

หัวข้อที่ 1 น้ำ

หัวข้อย่อยที่ 1

หัวข้อย่อยที่ 2

หัวข้อย่อยที่ 3 สภาวะน้ำเสีย

สรุปภาพ ภาพแสดงขยะมูลฝอยที่ชุมชนทิ้งลงน้ำ

หัวข้อที่ 2

หัวข้อย่อยที่ 1

สรุปภาพ ภาพแสดงน้ำเสียจากการเกษตร

หัวข้อย่อยที่ 2 น้ำมีสารเคมีละลายปนอยู่

สรุปภาพ

หัวข้อที่ 3

หัวข้อย่อยที่ 1

หัวข้อย่อยที่ 2 ทำความเสียหายต่อการเกษตร

หัวข้อย่อยที่ 3

หัวข้อย่อยที่ 4

หัวข้อย่อยที่ 5

อรรถลักษณะภาษา หมายถึง ชนิดหรือลักษณะของเนื้อความแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็น ภาษาพูดและภาษาเขียนซึ่งมีหลายชนิด ที่ใช้สื่อความกันอยู่โดยทั่วไปมี 8 ชนิดดังนี้

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์
2. รายงาน
3. การอธิบาย
4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น
5. วิธีการ
6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ
7. อภิปราย
8. การสังเกต

อรรถลักษณะภาษาทั้ง 8 ชนิดนี้ จะมีรายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของ เนื้อความ เพื่อการสื่อความหมายของภาษา และลักษณะของภาษาแตกต่างกันออกไป ในที่นี้จะ กล่าวเฉพาะการอธิบายเท่านั้น

การอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุ และกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ ต่าง ๆ โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร และเหตุใดจึงเกิดขึ้น

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ

- ก. บอกหลักการ สาเหตุและผล บอกลักษณะของเหตุการณ์นั้น ๆ
- ข. มีบทสรุปจากหลักการ

ลักษณะของภาษา

- ก. เป็นประโยคบอกเล่า
- ข. ใช้ภาษาเป็นกลางไม่เฉพาะเจาะจง
- ค. มีคำสันธานเชื่อมประโยคเพื่อบ่งบอกความเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน
- ง. ใช้คำวิเศษณ์ เพื่อการขยายความของการกระทำให้ชัดเจนขึ้น

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 3

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นอย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีข้อเท็จจริงประกอบหลักฐานอ้างอิง จะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

- จุดประสงค์ย่อย
1. นักเรียนวางแผนการเขียนได้
 2. นักเรียนย่อความจากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน

- ครูแจกตัวอย่างรูปแบบแผนการเขียนอย่างง่ายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มและอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ
- นักเรียนแต่ละกลุ่มรวบรวมข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาเขียนแผนการเขียนใหม่
- ครูเดินดูรอบ ๆ และให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

- นักเรียนแต่ละคนเขียนข้อมูลจากเรื่องที่อ่านและบันทึกลงในแผนการเขียนที่เตรียมไว้
- นักเรียนแต่ละคนนำข้อมูลมาอภิปรายกันในกลุ่มของตนเองเพื่อตกลงข้อมูลที่จะบันทึกร่วมกัน

- นักเรียนภายในกลุ่มบันทึกย่อสาระของเรื่องใหม่เป็นของกลุ่ม
- ครูคอยช่วยเหลือแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหา

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ตัวอย่างรูปแบบแผนการเขียน
2. บทอ่านเรื่อง "น้ำเสีย"

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

ตัวอย่างรูปแบบแผนการเขียนอย่างง่าย

แผนการสอนที่ 3

ปริเจที่ 1 (คำนำ)

ประเด็นที่ 1

ประเด็นที่ 2

ปริเจที่ 2

ความคิดรวบยอดหลัก

ความสับสนที่ 1

ความสับสนที่ 2

ปริเจที่ 3

ความคิดรวบยอดหลัก

ความสับสนที่ 1

ความสับสนที่ 2

.. ปริเจที่ 4

ความคิดรวบยอดหลัก

ความสับสนที่ 1

ความสับสนที่ 2

สรุปความ

ประเด็นที่ 1

ประเด็นที่ 2

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 4

เรื่อง การเขียนอธิบาย
วิชา ภาษาไทย (ท 203)

เวลา 1 คาบ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นอย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีข้อเท็จจริงประกอบหลักฐานอ้างอิงจะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

- จุดประสงค์ย่อย
1. นักเรียนเขียนลำดับความได้
 2. นักเรียนเขียนขยายความจากการวางแผนการเขียนได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่างตามอรรถลักษณะภาษาที่กำหนด

- นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องใหม่ โดยช่วยกันพิจารณาถึงจุดประสงค์ของเนื้อความที่จะเขียน และกลุ่มเป้าหมายว่าจะเขียนให้ใครอ่าน
- นักเรียนภายในกลุ่มช่วยกันเขียนเรื่อง โดยมีการขยายความข้อมูลที่บันทึกไว้แล้วให้ได้ความชัดเจน

ขั้นตอนที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

- นักเรียนในกลุ่มช่วยกันอ่านเรื่องที่ร่างไว้แล้วและอภิปรายร่วมกันถึงความชัดเจนของการสื่อความหมาย การใช้สำนวนภาษา การลำดับความว่าเหมาะสมหรือไม่
- นักเรียนตรวจสอบดูว่า เรื่องที่เขียนตรงกับจุดประสงค์ที่วางไว้ในแผนการเขียนหรือไม่

- นักเรียนปรับเรื่องที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว อภิปรายในกลุ่มอีกครั้งหนึ่ง โดยพิจารณาถึงการเขียนทุก ๆ ด้าน เช่น ความชัดเจนของการสื่อความหมาย การลำดับความ การขยายความ สำนวนภาษา รวมทั้งการเขียนสะกดคำด้วย
- ครูเดินดูแต่ละกลุ่ม และให้คำแนะนำแก้ไขเมื่อนักเรียนมีปัญหา
- เมื่อเสร็จแล้วครูอาจให้นักเรียนลอกเรื่องใหม่ลงในกระดาษที่ครูแจกให้ไปช่วยกันเขียนนอกเวลาเพื่อนำกลับมาเสนอผลงานของกลุ่มในคาบเรียนต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

กระดาษเปล่า

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 5

เรื่อง การเขียนอธิบาย
วิชา ภาษาไทย (ท 203)

เวลา 1 คาบ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ และผลว่าเกิดขึ้นอย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีข้อเท็จจริงประกอบหลักฐานอ้างอิง จะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

จุดประสงค์ย่อย นักเรียนเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงชนิดอธิบายได้อย่างสละสลวย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้าย และทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

- นักเรียนลอกเรื่องใหม่ลงในกระดาษที่ครูแจกให้ แล้วอาจวาดภาพประกอบ ระบายสี ตามความพอใจ
- นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกไปเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน (เตรียมไว้แล้วในคาบที่ 4)
- นักเรียนกลุ่มอื่น อภิปราย ชักถาม หรือเสนอแนะเพื่อการแก้ไข หากไม่มีใคร อภิปราย ชักถามใด ๆ นักเรียนที่ออกไปเสนอผลงาน อาจถามคำถามจากเรื่องที่เขียนชิ้นนั้นก็ได้
- ทำกิจกรรมเสริมทักษะการอ่าน การเขียน และการใช้ภาษาเพิ่มเติม เช่น ให้ต่อเติมข้อความให้สมบูรณ์ ต่อสำนวนภาษา หรือตัดแต่งเรื่องจากรูปภาพก็ได้ การทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษาจะให้นักเรียนเลือกทำตามความสามารถและความสนใจของนักเรียนเอง

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. กระดาษเปล่า
2. ไมโครโฟน
3. แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน
3. ตรวจแบบฝึกเสริมทักษะภาษา

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 6

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีหลักฐานอ้างอิงประกอบจะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

- จุดประสงค์ย่อย**
1. นักเรียนจับใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้
 2. นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินทิศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่านโดยการเดา/สรุป/หรือลำดับความ

1.1 หาความหมายจากปริบท

- นักเรียนดูภาพ "ท้าวสุรนารี" แล้วถามนักเรียนว่า นักเรียนรู้จักหรือไม่ ท่านประกอบวีรกรรมอย่างไร
- นักเรียนอ่านเรื่อง "ความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด" ในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
- นักเรียนแต่ละกลุ่มหาใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่อง โดยตอบคำถามต่อไปนี้
 - เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
 - ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายในการเขียนเรื่องนี้อย่างไร
 - ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน

- ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทราบอะไร หรือคาดว่าผู้อ่านต้องการทราบหรือมีความรู้เดิมอะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องนี้
- นักเรียนทราบอะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้
- นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะของเรื่องที่เขียนหรือไม่
- เรื่องนี้ผู้เขียนใช้อรรถลักษณะภาษาแบบใด
- นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกัน แล้วตอบคำถามลงในใบงานที่ครูแจกให้
- ครูเดินดูรอบ ๆ คอยชี้แนะแก้ไขเมื่อนักเรียนมีปัญหา

1.2 นักเรียนเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่อง

- นักเรียนเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่อง โดยพิจารณาทีละย่อหน้า แล้วเขียนลงในใบงานที่ครูแจกให้
- ครูเดินดูรอบ ๆ คอยชี้แนะเมื่อนักเรียนมีปัญหา

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพ "ท้าวสุรนารี"
2. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
3. ใบงาน

การวัดผลประเมินผล

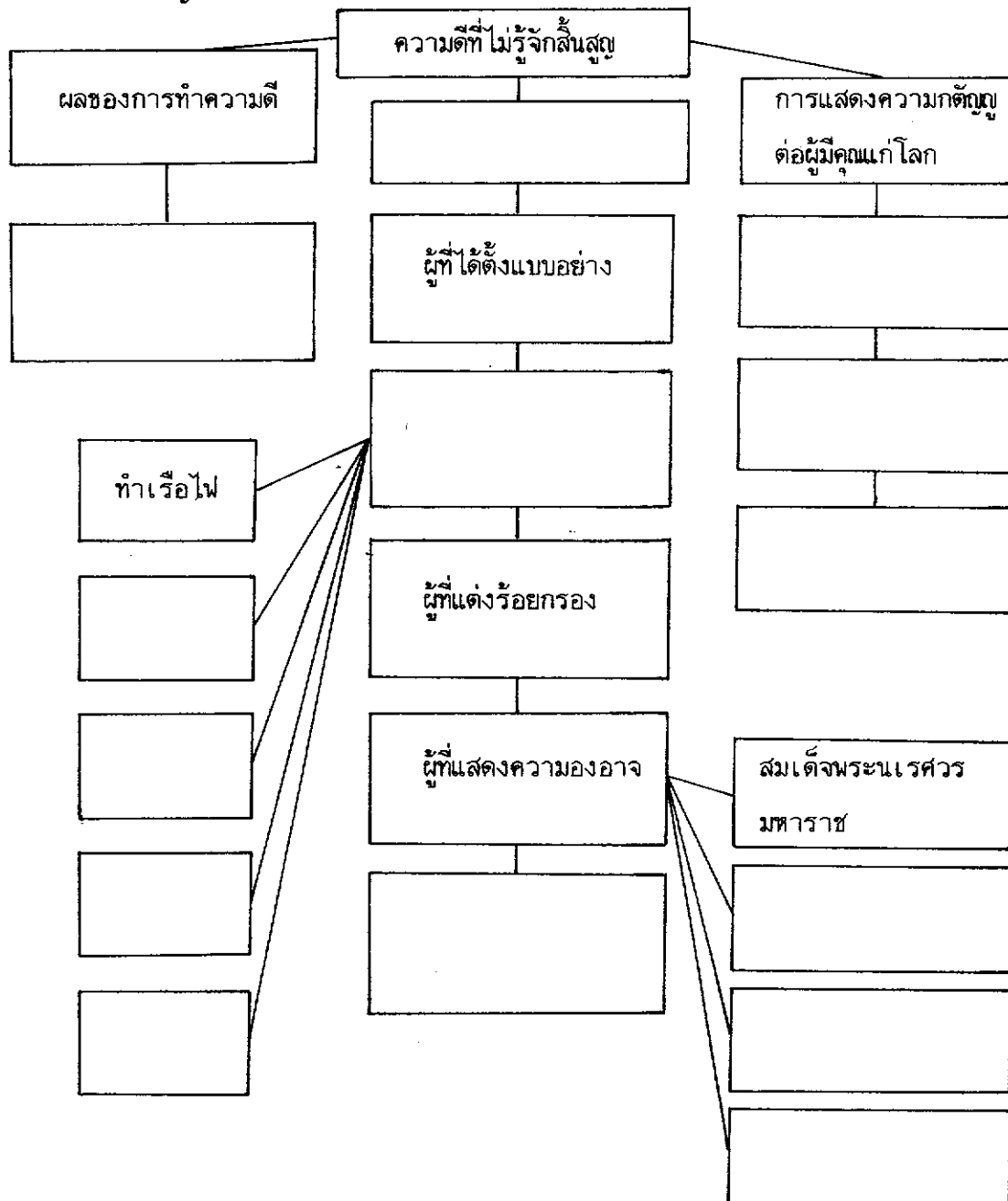
1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

กลุ่มที่.....

ใบงานที่ 2 เรื่องการเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่อง

แผนการสอนที่ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง "ความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด" แล้วเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องลงในใบงานนี้

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 7

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีหลักฐานอ้างอิงประกอบจะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนระบุโวหารที่ปรากฏในเรื่องได้ถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

- 1.3 พิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน
 - ครูแจกผังการลำดับเรื่องของผู้เขียนให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น
 - นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน แล้วบันทึกข้อมูลลงในใบงานที่ครูแจกให้
 - ครูเดินดูรอบ ๆ คอยให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหา
- 1.4 วิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่านและกำหนดอรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่จะเขียน
 - นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายกันถึงอรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่านว่าใช้อรรถลักษณะภาษาแบบใด แล้วตอบคำถามครูทีละกลุ่ม ครูติชม แก้ไข
 - ครูทบทวนอรรถลักษณะภาษาชนิดอธิบาย โดยการอภิปรายซักถาม (นักเรียนเคยเรียนมาแล้วจากคาบที่ 2)

1.5 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยากหรือไม่เคยพบ

- นักเรียนเขียนคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยากลงในกระดานในกลุ่มของตนเอง อภิปรายร่วมกันแล้วเดาความหมายของคำศัพท์หรือสำนวนภาษานั้น ๆ
- นักเรียนแต่ละกลุ่มบอกคำศัพท์หรือสำนวนพร้อมความหมาย กลุ่มละ 1 คำหรือ 1 สำนวน
- ครูติชม และแก้ไขเพิ่มเติม
- นักเรียนแต่ละกลุ่มจดบันทึกลงในใบงาน
- นักเรียนวิเคราะห์ว่าเรื่องนี้ใช้โวหารได้บ้าง มีลักษณะเป็นอย่างไร ครูสรุปเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง

สื่อการเรียนการสอน

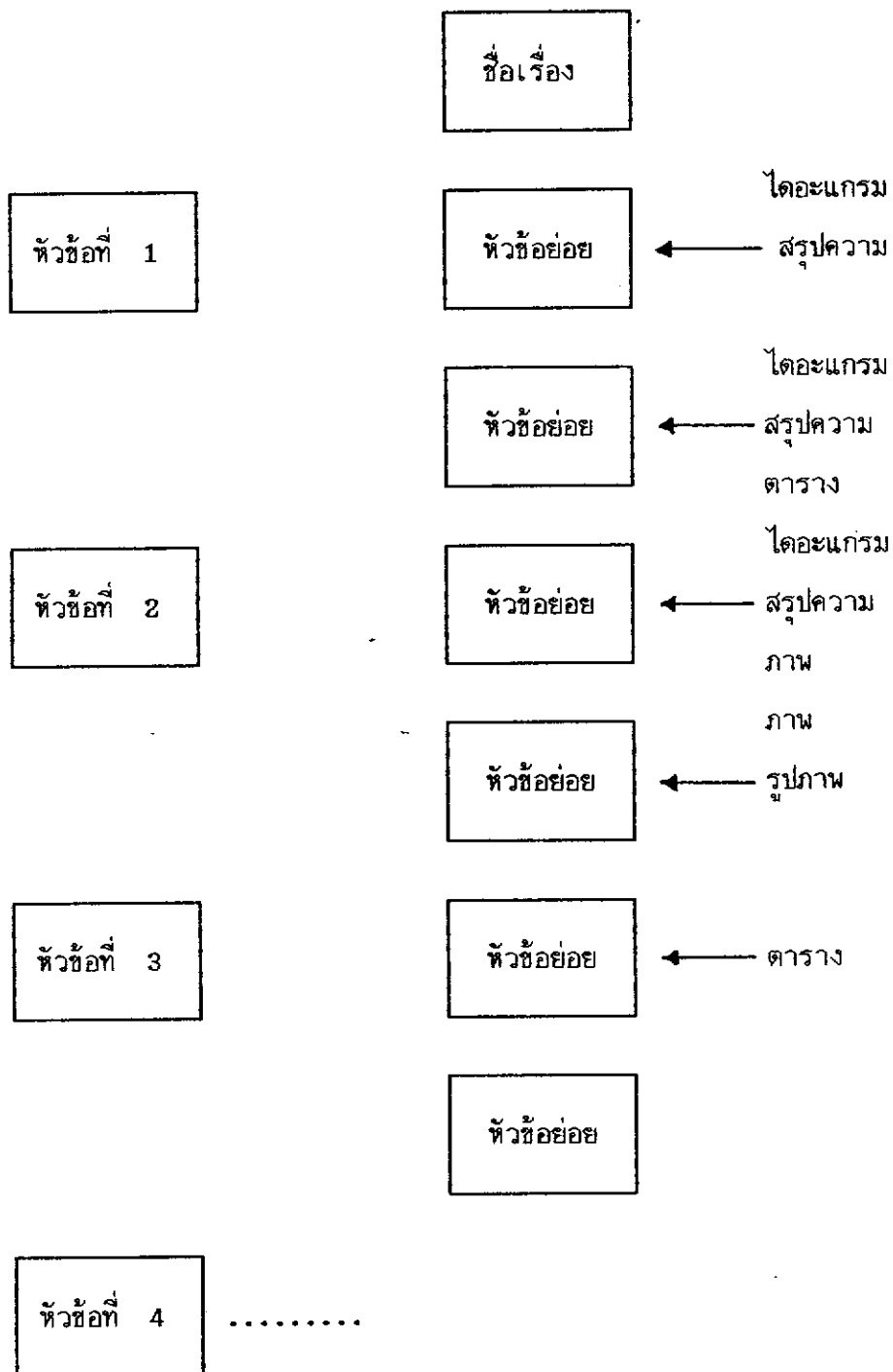
1. ผังการลำดับเรื่องของผู้เขียน
2. ใบงานการเขียนผังการลำดับเรื่องของนักเรียน
3. ใบงานคำศัพท์สำนวน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

ตัวอย่างผังการลำดับเรื่องของผู้เขียน

แผนการสอนที่ 7

กลุ่มที่.....

แผนการสอนที่ 7

ใบงานที่ 1 เรื่องการลำดับเรื่องของผู้เขียน

-
- คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายกันถึงการลำดับความของเรื่องแล้วบันทึกลงในใบงานนี้
- ผังการลำดับเรื่องของผู้เขียน
- เรื่องความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด

2. อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่เราอ่านเป็นแบบ.....

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 8

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีหลักฐานอ้างอิงประกอบจะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนวางแผนการเขียนได้
2. นักเรียนเขียนลำดับความได้
3. นักเรียนเขียนขยายความได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือ

การวางแผนการเขียน

- ครูแจกใบงานการเขียนแผนการเขียนให้นักเรียนกลุ่มละ 1 แผ่น
- นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการอ่านเรื่องแล้ววางแผนการเขียนขึ้นใหม่
- ครูเดินดูรอบ ๆ และให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

- นักเรียนแต่ละคนเขียนย่อเรื่องตามหัวข้อที่วางแผนการเขียนไว้
- นักเรียนนำข้อมูลของตนมาอภิปรายกันในกลุ่มย่อยเพื่อตกลงข้อมูลร่วมกัน
- นักเรียนบันทึกย่อสาระของเรื่องใหม่
- ครูคอยช่วยเหลือแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหา

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่างตามอรรถลักษณะภาษาที่กำหนด

- นักเรียนแต่ละคนเขียนเรื่องใหม่เป็นของตนเอง โดยมีการขยายความของเรื่องให้ได้ความชัดเจน สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

- นักเรียนในกลุ่มอ่านเรื่องของตนที่เขียนร่างไว้ให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟัง
- นักเรียนภายในกลุ่มอภิปรายร่วมกันถึงความชัดเจนของการสื่อความหมาย การใช้สำนวนภาษา การลำดับความว่าเหมาะสมหรือไม่
- นักเรียนภายในกลุ่มพิจารณาเห็นว่า เรื่องที่เขียนตรงกับจุดประสงค์ที่วางไว้ในแผนการเขียนที่วางไว้หรือไม่ แล้วช่วยกันปรับปรุง แก้ไข
- นำเรื่องที่ปรับปรุงแล้วมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งถึงความชัดเจนของการสื่อความหมาย การลำดับความ การขยายความ สำนวนภาษา การเขียนสะกดคำ หรือครูอาจให้นักเรียนแต่ละคนนำเรื่องที่เขียนไปพิจารณาเองตามลำพังที่บ้าน เพื่อนำมาอภิปรายในครั้งต่อไปก็ได้
- ครูเดินดูแต่ละกลุ่ม และให้คำแนะนำแก้ไข

สื่อการเรียนการสอน

ใบงาน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

ใบงานที่ 1 เรื่องการวางแผนการเขียน

กลุ่มที่.....

แผนการสอนที่ 8

คำชี้แจง ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการอ่านเรื่อง แล้วนำมาวางแผนการเขียนของกลุ่ม
ชั้นใหม่ โดยเขียนลงในใบงานนี้

การวางแผนการเขียนของนักเรียน

ปริเจที่ 1 (คำนำ)

ประเด็นที่ 1

ประเด็นที่ 2

ปริเจที่ 2

ความคิดรวบยอดหลัก

ความสนับสนุนที่ 1

ความสนับสนุนที่ 2

ปริเจที่ 3

ความคิดรวบยอดหลัก

ความสนับสนุนที่ 1

ความสนับสนุนที่ 2

ความสนับสนุนที่ 3

ปริเจที่ 4

ความคิดรวบยอดหลัก

ความสนับสนุนที่ 1

ความสนับสนุนที่ 2

ความสนับสนุนที่ 3

สรุปความ

ประเด็นที่ 1

ประเด็นที่ 2

หมายเหตุ ในแต่ละปริเจ นักเรียนสามารถเพิ่มหรือลดความสนับสนุนได้ตามต้องการ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงาน เรื่องการเขียนอธิบาย

แผนการสอนที่ 8

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนวางแผนการเขียนและบันทึกย่อสาระของเรื่องแล้ว ให้นักเรียนเขียนเรื่องลงในใบงานนี้

เรื่อง.....

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 9

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีหลักฐานอ้างอิงประกอบจะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

จุดประสงค์ย่อย นักเรียนเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงชนิดอธิบายได้อย่างสละสลวย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

- นักเรียนในกลุ่มคัดเลือกงานเขียนของเพื่อนที่กลุ่มคิดว่าดีที่สุด 1 เรื่อง เพื่อเตรียมนำเสนอหน้าชั้นเรียน
- นักเรียนคัดลอกเรื่องใหม่ อาจมีการวาดภาพประกอบหรือระบายสีตามความพอใจ
- นักเรียนกลุ่มที่เสร็จแล้วส่งให้ครูตรวจ และทำกิจกรรมเสริมทักษะการอ่าน การเขียนตามความสนใจ (ครูเตรียมไว้ให้)
- เมื่อนักเรียนลอกเสร็จทุกกลุ่มแล้ว ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เพื่อน ๆ กลุ่มอื่นอาจซักถามหรือเสนอแนะเพื่อการแก้ไข
- ผลงานการเขียนของนักเรียนแต่ละคนที่เหลือส่งให้ครูตรวจนอกเวลา
- ครูเลือกผลงานที่ดีติดป้ายนิเทศไว้ให้ผู้อื่นได้ชื่นชมด้วย

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ไมโครโฟน
2. กระดาษวาดเขียน
3. สีไม้สำหรับระบายภาพ
4. แบบฝึกกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานการเขียนอธิบายของนักเรียน
3. สังเกตการเสนอผลงาน
4. สังเกตการทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 10

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนจับใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนบอกลักษณะการเขียนแสดงความคิดเห็นได้
3. นักเรียนลำดับความจากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่านโดยการเดา/สรุป/หรือลำดับความ

1.1 หาความหมายจากปริบท

- นักเรียนดูภาพการขาดแคลนน้ำ พร้อมกับอ่านคำบรรยายได้ภาพที่เขียนแสดงความคิดเห็น แล้วสนทนาซักถามเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการเขียนนั้น
- นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอ่านเรื่อง "ประพจน์น้ำ"
- นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นแล้วตอบคำถามโดยเขียนลงในใบงานที่ครูแจกให้

1.2 นักเรียนเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

- ครูแจกใบงานให้นักเรียนคนละ 1 แผ่นแล้วให้นักเรียนเขียนเขียนแผนภูมิลงในใบงานนั้น

- ครูเดินดูรอบ ๆ คอยชี้แนะ แก้ไขเมื่อนักเรียนมีปัญหา

1.3 พิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน

- นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์การลำดับความของเรื่อง "ประพจน์น้ำ" แล้วบันทึกข้อมูลลงในใบงานที่ครูแจกให้
- ครูกับนักเรียนร่วมกันอภิปรายร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ โดยครูอาจสุ่มมา 2 - 3 กลุ่มเพื่อเสนอผลงานของกลุ่ม
- ครูติชม แก้ไขเพิ่มเติม

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. รูปภาพการขาดแคลนน้ำ
2. บทอ่านเรื่อง "ประพจน์น้ำ"
3. ใบงาน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
3. ตรวจผลงานของนักเรียน

ใบงานที่ 1 เรื่อง การหาความหมายจากบริบท

กลุ่มที่

แผนการสอนที่ 10

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่อง "ประหยัดน้ำ" แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

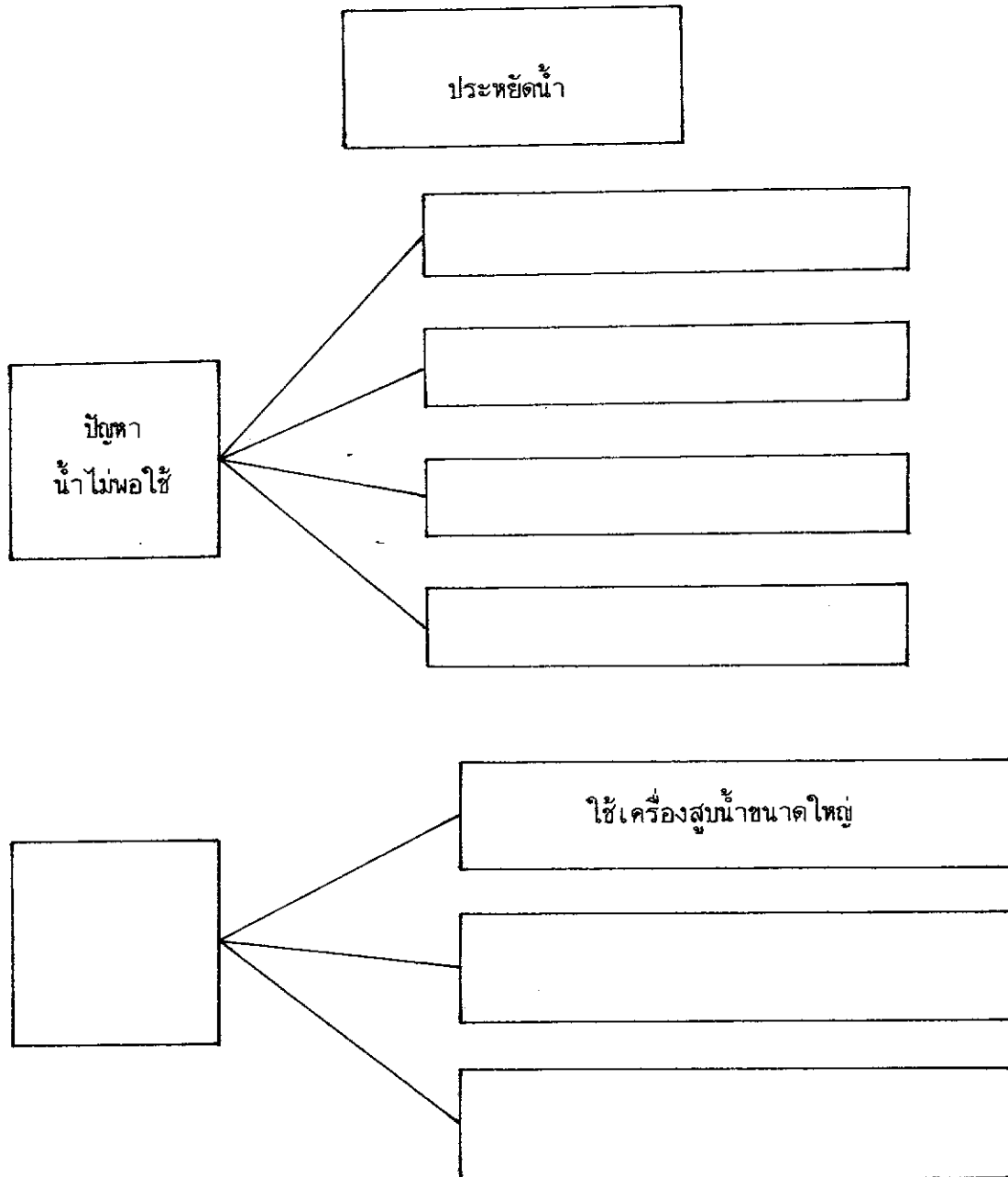
1. เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร.....
2. ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้.....
3. ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน.....
4. ปัญหาขาดแคลนน้ำเกิดขึ้นกับบุคคลกลุ่มใด.....
.....
5. หน่วยงานของรัฐแก้ปัญหาอย่างไร.....
.....
เหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร.....
.....
6. ผู้ที่จะช่วยแก้ปัญหาควรเป็นบุคคลกลุ่มใด.....
.....
บุคคลกลุ่มนั้นควรแก้ไขด้วยวิธีใด.....
.....
7. นักเรียนรู้จักอรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่เขียนหรือไม่.....
8. เรื่องนี้ผู้เขียนใช้อรรถลักษณะภาษาแบบใด.....
.....

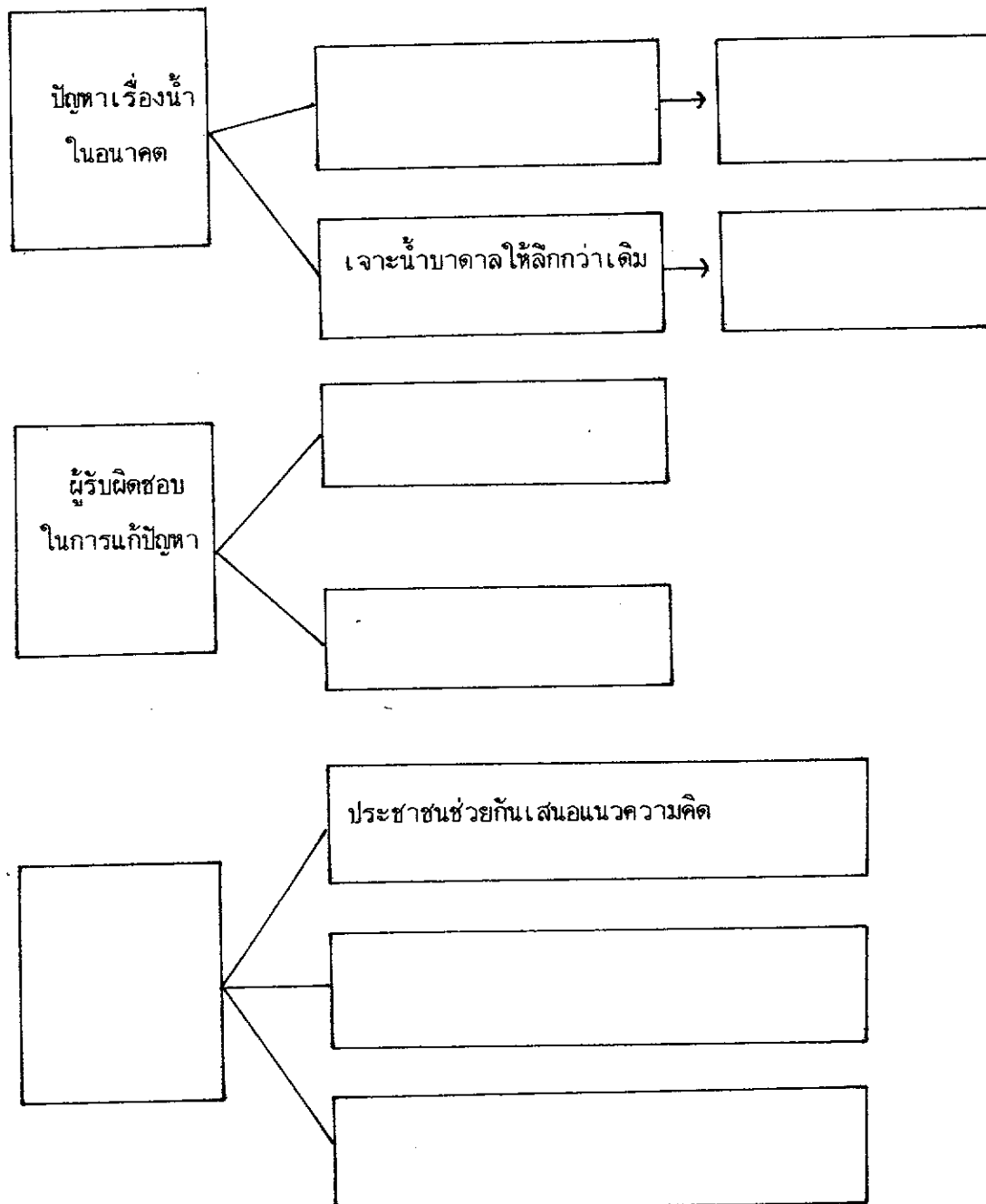
ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ 2 เรื่อง การเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่อง

แผนการสอนที่ 10

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่อง "ประหยัดน้ำ" แล้วเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องลงในใบงานนี้

ใบงานที่ 3 เรื่อง การลำดับเรื่องของผู้เขียน

กลุ่มที่.....

แผนการสอนที่ 10

คำชี้แจง ให้นักเรียนลำดับเรื่อง "ประหลาดน้ำ" แล้วเขียนลงในใบงานนี้

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 11

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะภาษาที่ใช้จากเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นได้
3. นักเรียนแปลความ ตีความเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนที่เข้าใจยากหรือไม่เคยพบได้
4. นักเรียนวางแผนการเขียนตามแนวคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

- 1.4 วิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่านและกำหนดอรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่จะเขียน
 - นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกัน แล้วบอกถึงอรรถลักษณะภาษาที่ใช้ นักเรียนสังเกตได้อย่างไร
 - ครูแจกใบความรู้เรื่องอรรถลักษณะภาษาชนิดแสดงความคิดเห็นให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น แล้วครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจพร้อม ๆ กัน
 - นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ว่าข้อความใดเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน โต้แย้งหรือสนับสนุน และข้อความใดเป็นข้อเท็จจริง
 - สุ่มตัวแทนนักเรียนเพื่อนำเสนอผลงาน

1.5 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยากหรือไม่เคยพบ

- นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นหาคำศัพท์ยาก หรือสำนวนภาษาที่พบ แล้วอภิปรายร่วมกันว่าน่าจะมีคามหมายว่าอย่างไร แล้วจดบันทึกไว้ในใบงาน
- นักเรียนบอกความหมายของคำศัพท์ ส่วนหนึ่งที่กลุ่ม
- ครูติชม แก้ไขเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน

- นักเรียนภายในกลุ่มร่วมกันวางแผนการเขียนชิ้นใหม่ โดยจะต้องมีอรรถลักษณะชนิดแสดงความคิดเห็น
- นักเรียนภายในกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็นถึงความเหมาะสม
- นักเรียนแต่ละคนบันทึกการวางแผนการเขียนนั้นไว้เป็นของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

- นักเรียนแต่ละคนบันทึกย่อเรื่องตามหัวข้อที่วางแผนการเขียนไว้
- นักเรียนแต่ละคนนำเรื่องที่เขียนย่อไว้มาอภิปรายในกลุ่มย่อยเพื่อขอความคิดเห็น และช่วยแก้ไขปรับปรุง
- นักเรียนบันทึกย่อสาระของเรื่องใหม่ ตามที่เพื่อนในกลุ่มช่วยแก้ไขให้
- ครูคอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนมีปัญหา
- นักเรียนสามารถไปค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเตรียมเขียนเรื่องในขั้นร่างในคาบต่อไปได้

สื่อการเรียนการสอน

1. บทอ่านเรื่อง "ประพัตน้ำ"
2. ใบงานเขียนคำศัพท์ สำนวน
3. ใบงานการวางแผนการเขียน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน

เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น

อรรถลักษณะภาษาชนิดแสดงความคิดเห็น เป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัวหรือความคิดของตนเองหรือของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการถกเถียงหรือโต้แย้ง

ลักษณะโครงสร้างในการดำเนินเนื้อหา

ก. แสดงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่เขียนหรือแสดงความคิดเห็น เช่น เขียนแสดงให้เห็นถึงประโยชน์หรือความสำคัญ

ข. มีข้อความหรือประโยคสนับสนุนเหตุและผลที่เสนอในแต่ละความคิด

ค. มีบทสรุปย้ำการแสดงความคิดเห็นของตน เพื่อบ่งชี้ความสำคัญของเรื่องที่น่าสนใจและน่าเชื่อถือ

ลักษณะของภาษา

ก. มีข้อความหรือเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเอง

ข. มีประโยคสนับสนุนหรือมีการขยายความในแต่ละความคิด

ค. ใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 3 ในการกล่าวถึง

ง. มีคำแสดงเจตคติ

ใบงานที่ 2 เรื่อง การวางแผนการเขียน

กลุ่มที่.....

แผนการสอนที่ 11

คำชี้แจง ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการอ่านเรื่อง แล้วนำมาวางแผนการเขียนของกลุ่ม
ชั้นใหม่ โดยเขียนในใบงานนี้

การวางแผนการเขียนของนักเรียน

ปริเจที่ 1 (คำนำ)

ประเด็นที่ 1

ประเด็นที่ 2

ปริเจที่ 2

ความคิดรวบยอดหลัก

ความสับสนที่ 1

ความสับสนที่ 2

ปริเจที่ 3

ความคิดรวบยอดหลัก

ความสับสนที่ 1

ความสับสนที่ 2

ความสับสนที่ 3

ปริเจที่ 4

ความคิดรวบยอดหลัก

ความสับสนที่ 1

ความสับสนที่ 2

ความสับสนที่ 3

สรุปความ

ประเด็นที่ 1

ประเด็นที่ 2

หมายเหตุ ในแต่ละปริเจ นักเรียนสามารถเพิ่มหรือลดความสับสนได้ตามต้องการ

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 12

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนเขียนลำดับความได้
2. นักเรียนเขียนขยายความได้
3. นักเรียนวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนทบทวนเรื่องที่เขียนขึ้นและตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่างตามอรรถลักษณะภาษาที่กำหนด

- นักเรียนแต่ละคนรวบรวมข้อมูลและเขียนเรื่องตามอรรถลักษณะภาษาที่กำหนด โดยมีการเขียนขยายความจากหัวข้อที่เขียนไว้ในขั้นตอนที่ 3 ให้ได้ความชัดเจน สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

- นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่องของตนให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟัง
- นักเรียนในกลุ่มอภิปรายร่วมกันถึงความเหมาะสมในเรื่องต่อไปนี้
 - ความชัดเจนของการสื่อความหมาย
 - การใช้สำนวนภาษา

- การลำดับความ การขยายความ
- เรื่องที่เขียนตรงกับจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่
- นักเรียนในกลุ่มช่วยกันปรับปรุง แก้ไข
- ครูคอยแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา

สื่อการเรียนรู้การสอน

-

การวัดผลประเมินผล

สังเกตการพูดแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 13

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ย่อย นักเรียนเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงชนิดแสดงความคิดเห็นได้อย่างสละสลวย

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 6 เขียนเรื่อง ในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

- นักเรียนแต่ละคนภายในกลุ่มอ่านเรื่องของตนให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มฟัง
- นักเรียนภายในกลุ่มคัดเลือกเรื่องที่ดีที่สุดที่สุดในกลุ่ม 1 เรื่อง เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่ม
- นักเรียนช่วยกันคัดลอกเรื่องที่ ได้รับเลือกจากสมาชิกภายในกลุ่ม แล้ววาดภาพประกอบ ระบายสีให้สวยงาม
- นักเรียนกลุ่มใดเสร็จส่งให้ครูตรวจก่อน แล้วทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษาที่ครูเตรียมไว้ให้ เพื่อรอเพื่อนกลุ่มอื่น
- เมื่อเสร็จหมดทุกกลุ่ม ให้นักเรียนเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม
- เพื่อนกลุ่มอื่นซักถาม หรือเสนอแนะข้อแก้ไข
- ผลงานของนักเรียนคนอื่น ๆ ให้ลอกใหม่แล้วส่งให้ครูตรวจในวันรุ่งขึ้น
- ครูเลือกผลงานที่ติดป้ายนิเทศ หรือรวบรวมไว้เป็นเล่มเพื่อให้ทุกคนอ่าน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. กระดาษเปล่า
2. สีไม้สำหรับระบายภาพ
3. แบบฝึกกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานการเขียนแสดงความคิดเห็น
3. สังเกตการเสนอผลงาน
4. สังเกตการทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 14

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนจับใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้
3. นักเรียนบอกลักษณะการเขียนจากเรื่องที่อ่านได้
4. นักเรียนแปลความ ตีความเกี่ยวกับคำศัพท์ยากหรือสำนวนภาษาที่ไม่เคยพบได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 1 ปฐมนิเทศเตรียมการวิเคราะห์ความหมายของเรื่องที่อ่านโดยการเดา/สรุป/หรือลำดับความ

1.1 หาความหมายจากปริบท

- ครูเปิดเครื่องบันทึกเสียงเกี่ยวกับการทำวิทยุภาคให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ฟัง
- นักเรียนอ่านเรื่อง "ข้อคิดเรื่องการบวช" จากหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
- นักเรียนตอบคำถามจากการอ่านเรื่องเป็นรายบุคคล โดยทำลงในใบงานที่ครูแจกให้
- ครูติชม แก้ไขเพิ่มเติม

- 1.2 นักเรียนเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่อง
 - นักเรียนแต่ละคนเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องลงในใบงานที่ครูแจกให้
 - ครูเดินดูรอบ ๆ คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา
- 1.3 พิจารณาและวิเคราะห์การลำดับความของเรื่องที่อ่าน
 - นักเรียนแต่ละคนเขียนลำดับความของเรื่องที่อ่าน ลงในผังการลำดับเรื่องของผู้เขียน
- 1.4 วิเคราะห์อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่านและกำหนดอรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่จะเขียน
 - นักเรียนพิจารณาว่าเรื่องที่อ่านใช้อรรถลักษณะภาษาแบบใด
 - ครูสรุปอีกครั้งหนึ่ง
- 1.5 อภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนภาษาที่เข้าใจยากหรือไม่เคยพบ
 - นักเรียนแต่ละคนหาคำศัพท์หรือสำนวนภาษาในเรื่อง เดาความหมาย แล้วเขียนลงในใบงานที่ครูแจกให้
 - ครูสุ่มนักเรียนให้บอกความหมายของคำศัพท์หรือสำนวนที่พบ โดยการตอบด้วยวาจา
 - ครูสรุปความหมายที่ถูกต้อง นักเรียนจดบันทึก

สื่อการเรียนการสอน

1. แอปบันทึกเสียง
2. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
3. ใบงาน
4. ผังการลำดับเรื่องของผู้เขียน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ 1 เรื่องการหาความหมายจากปริบท

แผนการสอนที่ 14

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง "ข้อคิดเรื่องการบวช" แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

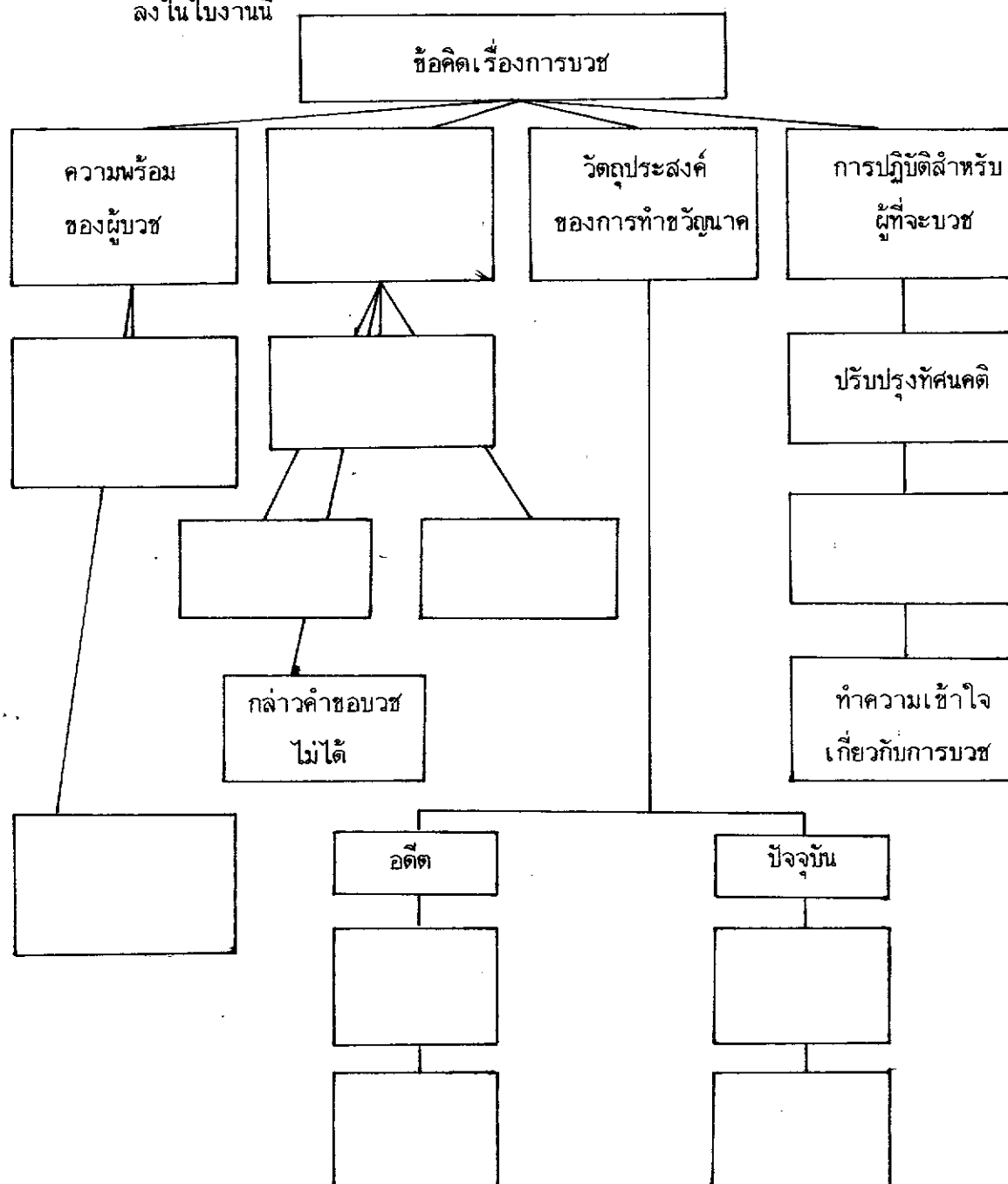
1. เรื่องนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร.....
2. ทำไมผู้เขียนจึงเขียนเรื่องนี้.....
.....
3. ผู้เขียนเขียนให้ใครอ่าน.....
4. คนโบราณหาวิธีชะลอจังหวะชีวิตในวัยหนุ่มด้วยวิธีใด.....
5. ทศณะและการกระทำของผู้บวชบางคนที่ยูบบรรยายเป็นท่วงนั้นคืออย่างไร.....
.....
.....
6. การกินเลี้ยงเพื่อทำขวัญใหญ่โต และส่งเสียงผ่านเครื่องขยายเสียงนั้น เป็นการกระทำที่ผิดหลักการสำรวมและการมัธยัสถ์อย่างไร.....
.....
.....
7. ประเพณีทำขวัญมีไว้เพื่อเหตุใด.....
.....
8. ผู้เขียนเสนอข้อคิดสำหรับผู้ที่บวชและผู้แวดล้อมผู้บวชไว้อย่างไรบ้าง.....
.....
.....
9. นักเรียนรู้จักวรรคสัญลักษณ์ภาษาของเรื่องที่เขียนหรือไม่.....
10. เรื่องนี้ผู้เขียนใช้วรรคสัญลักษณ์ภาษาแบบใด.....
.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ 2 เรื่อง การเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่อง

แผนการสอนที่ 14

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง "ข้อคิดเรื่องการบวช" แล้วเขียนแผนภูมิสรุปความสำคัญของเรื่องลงในใบงานนี้

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ 3 เรื่องการลำดับเรื่องของผู้เขียน

แผนการสอนที่ 14

- คำชี้แจง 1. ให้นักเรียนวิเคราะห์การลำดับเรื่องของเรื่อง แล้วบันทึกลงในใบงานนี้
- ผังการลำดับเรื่องของผู้เขียน
- ข้อคิดเรื่องการบวช

2. อรรถลักษณะภาษาของเรื่องที่อ่านเป็นแบบ.....

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 15

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนวางแผนการเขียนชนิดแสดงความคิดเห็นได้
2. นักเรียนเขียนขยายความได้
3. นักเรียนเขียนเรื่องแสดงความคิดเห็นได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนที่ 2 สะท้อนความคิดจากเรื่องที่อ่านไปสู่การกำหนดเป้าหมายหรือการวางแผนการเขียน

- นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนการเขียนใหม่
- นักเรียนแต่ละคนบันทึกแผนการเขียนไว้เป็นของตนเองเพื่อเตรียมการเขียนของตนเองต่อไป
- ครูเดินดูรอบ ๆ และให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 บันทึกย่อสาระของเรื่องตามเป้าหมายหรือแผนการเขียน

- นักเรียนแต่ละคนเขียนเรื่องโดยย่อตามแผนการเขียนที่วางไว้
- นักเรียนแต่ละคนนำเรื่องที่เขียนมาเสนอเพื่อน ๆ ในกลุ่ม และเพื่อนช่วยแก้ไข
- นักเรียนแต่ละคนบันทึกย่อสาระของเรื่องใหม่

ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์สาระของเรื่องและเขียนเรื่องนั้นในชั้นร่าง

- นักเรียนภายในกลุ่มอภิปรายร่วมกันถึงจุดประสงค์ของเนื้อความที่จะเขียนว่าต้องการเขียนเพื่ออะไร
- นักเรียนภายในกลุ่มอภิปรายร่วมกันว่าจะเขียนให้ใครอ่าน
- นักเรียนแต่ละคนเขียนเรื่องในชั้นร่างตามลำดับเรื่องที่ทำแผนการเขียนไว้ โดยให้มีการขยายความข้อมูลที่บันทึกย่อไว้ในขั้นตอนที่ 3 ให้ได้ความชัดเจน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ตัวอย่างรูปแบบแผนการเขียน
2. ใบงาน

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

กลุ่มที่.....

ใบงานที่ 1 เรื่อง การวางแผนการเขียน

แผนการสอนที่ 15

คำชี้แจง ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการอ่านเรื่อง แล้วนำมาวางแผนการเขียนของกลุ่ม
ชั้นใหม่ โดยเขียนในใบงานนี้

การวางแผนการเขียนของนักเรียน

ปริเจที่ 1 (คำนำ)

ประเด็นที่ 1

ประเด็นที่ 2

ปริเจที่ 2

ความคิดรวบยอดหลัก

ความสนับสนุนที่ 1

ความสนับสนุนที่ 2

ปริเจที่ 3

ความคิดรวบยอดหลัก

ความสนับสนุนที่ 1

ความสนับสนุนที่ 2

ความสนับสนุนที่ 3

ปริเจที่ 4

ความคิดรวบยอดหลัก

ความสนับสนุนที่ 1

ความสนับสนุนที่ 2

ความสนับสนุนที่ 3

สรุปความ

ประเด็นที่ 1

ประเด็นที่ 2

หมายเหตุ ในแต่ละปริเจ นักเรียนสามารถเพิ่มหรือลดความสนับสนุนได้ตามต้องการ

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 16

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

- จุดประสงค์ย่อย
1. นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้
 2. นักเรียนเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงชนิดแสดงความคิดเห็นได้อย่างสละสลวย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนที่ 5 ทบทวน ตรวจสอบ และแก้ไขงานเขียน

- นักเรียนแต่ละคนภายในกลุ่มนำเรื่องที่เขียนขึ้นในขั้นตอนที่ 4 มาอภิปรายร่วมกันถึงความชัดเจนของการสื่อความหมาย การลำดับความ การใช้ภาษา หรือสำนวนภาษาต่าง ๆ และพิจารณาว่าเรื่องที่เขียนตรงกับจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ -
- นักเรียนแต่ละคนภายในกลุ่มระดมพลังสมองพิจารณาว่าควรแก้ไขปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง และแก้ไขอย่างไร
- นักเรียนปรับเรื่องของตนเองให้เรียบร้อย
- นักเรียนภายในกลุ่มอภิปรายร่วมกันและพิจารณาใหม่อีกครั้ง โดยพิจารณาถึง ความชัดเจนของการสื่อความหมาย การลำดับความ การใช้ภาษา (คำ ไวยากรณ์ การสะกดคำ)

ขั้นตอนที่ 6 เขียนเรื่องในขั้นสุดท้ายและทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษา

- นักเรียนช่วยกันอ่านเรื่องที่เขียนและปรับใหม่อีกครั้ง
- นักเรียนคัดลอกเรื่องของตนในกระดาษที่ครูแจกให้ เพื่อทำเป็นหนังสือสำหรับอ่านในชั้นเรียน วาดรูปบรรยายสีตามความพอใจ
- นักเรียนในกลุ่มคัดเลือกผลงานที่กลุ่มคิดว่าดีที่สุด 1 เรื่องเพื่อเตรียมเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- คนที่เสร็จแล้วให้ทำกิจกรรมเสริมทักษะภาษาที่ครูเตรียมไว้ให้
- เมื่อนักเรียนทุกคนเสร็จแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- เพื่อนนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ชักถามและเสนอแนะเพื่อการแก้ไขเพิ่มเติม
- ครูคอยช่วยเหลือแนะนำ และช่วยให้การอภิปรายดำเนินไปอย่างราบรื่น

สื่อการเรียนการสอน

1. การดัดแปลงเขียน
2. สีไม้
3. ไมโครโฟน
4. แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานการเขียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. สังเกตการเสนอผลงาน
4. สังเกตการทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีข้อเท็จจริงประกอบหลักฐานอ้างอิง จะทำให้ข้อเขียนนั้นน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนบอกความหมายของการเขียนอธิบายได้
2. นักเรียนจับใจความสำคัญและรายละเอียดจากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนนำแก้วน้ำมา 2 ใบ ใบที่หนึ่งใส่น้ำสะอาด ใบที่สองใส่น้ำเสียลงไป แล้วถามนักเรียนว่า เราจะเรียนกันเรื่องอะไร เป็นการนำเข้าสู่บทเรียน
2. นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับ คำ วลี ประโยค และชนิดของคำ ซึ่งนักเรียนเคยเรียนมาแล้วในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. ครูอธิบายซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของการเขียนอธิบาย แล้วช่วยกันสรุปความหมายลงบนกระดานดำ
4. นักเรียนระดมพลหลังสมองบอกถึงหลักการเขียนว่า ควรมีหลักอย่างไรบ้าง
5. ครูสรุปอีกครั้งหนึ่ง
6. นักเรียนอ่านเรื่อง "น้ำเสีย" โดยออกเสียงดัง ๆ ทีละคน ประมาณ 2 - 3 คน ครูสังเกตการอ่านออกเสียงและช่วยแก้ไข ถ้านักเรียนอ่านผิดหรือออกเสียงไม่ชัดเจน

7. นักเรียนตอบคำถามทีละคนว่า ในแต่ละย่อหน้า ผู้เขียนกล่าวถึงอะไรบ้าง
8. ครูติชมแก้ไข
9. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 8

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. แก้วน้ำ 2 ใบ
2. น้ำเสีย
3. บทอ่านเรื่อง "น้ำเสีย"
4. แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

การวัดผลประเมินผล

สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 2

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีข้อเท็จจริงประกอบหลักฐานอ้างอิง จะทำให้ข้อเขียนนั้นน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนบอกลักษณะการเขียนอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนแปลความ ตีความเกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนภาษาจากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูทบทวนการจับใจความสำคัญโดยแจกบทอ่าน 8 เรื่อง (ซึ่งเป็นเรื่องเดียวกันกับที่ใช้ในกลุ่มทดลอง) ให้นักเรียนกลุ่มละ 1 เรื่อง แล้วครูอภิปรายซักถาม
2. นักเรียนสังเกตลักษณะการเขียนเรื่อง "น้ำเสีย" โดยครูอภิปรายซักถาม
3. นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน
4. นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของการวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน แล้วบันทึกลงสมุด
5. ครูแจกใบความรู้ เรื่องการเขียนอธิบาย ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับที่ใช้ในกลุ่มทดลอง

6. นักเรียนรวบรวมคำศัพท์ยาก พร้อมความหมาย แล้วบันทึกไว้ในสมุด
7. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่อง "น้ำเสีย" แล้วเขียนส่วนที่เป็นเหตุผลที่เป็นผล ลงในสมุดส่งให้ครูตรวจ

สื่อการเรียนการสอน

1. บทอ่านเรื่อง "น้ำเสีย"
2. บทอ่าน 8 เรื่อง
3. ใบความรู้เรื่อง การเขียนอธิบาย

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถาม
2. ตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 3

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีข้อเท็จจริงประกอบหลักฐานอ้างอิง จะทำให้ข้อเขียนนั้นน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

- จุดประสงค์ย่อย**
1. นักเรียนอธิบายการเลือกใช้คำในงานเขียนได้
 2. นักเรียนย่อความจากเรื่องที่อ่านได้
 3. นักเรียนบอกหลักการวางแผนการเขียนได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูทบทวนลักษณะการเขียนอธิบาย โดยให้นักเรียนตอบคำถามด้วยวาจา
2. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องการเลือกใช้คำในงานเขียนแล้วจดบันทึกลงสมุด
3. นักเรียนสังเกตการใช้คำในเรื่อง "น้ำเสีย" แล้วตอบคำถามด้วยวาจา
4. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องการวางโครงเรื่อง แล้วจดบันทึกลงสมุด
5. นักเรียนสังเกตการวางโครงเรื่อง เรื่อง "น้ำเสีย" ว่าผู้เขียนวางโครงเรื่องอย่างไรบ้าง

6. นักเรียนแต่ละคนบันทึกการวางโครงเรื่องของผู้เขียนลงในสมุด
ส่งให้ครูตรวจ
7. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 8 กลุ่ม แต่ละกลุ่มนำภาพที่
นักเรียนสนใจขนาด 5 X 10 นิ้ว มากลุ่มละ 1 ภาพ โดยนำมา
ในคาบเรียนต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. บทอ่านเรื่อง "น้ำเสีย"
2. ใบความรู้

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัด

การใช้คำในงานเขียนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะทำให้งานเขียนนั้นถูกต้องและมีคุณภาพ ผู้เขียนจึงควรรู้จักเลือกใช้ให้ถูกต้อง เหมาะสม มีความหมายชัดเจน การเลือกใช้คำในงานเขียนมีข้อควรคำนึงดังนี้

1. ใช้คำที่มีความหมายชัดเจน กระชับรัดกุม ตรงความหมาย และอ่านเข้าใจง่าย
2. ไม่ใช้คำสละสลวยหรือคำที่นิยมพูดกันโดยเฉพาะกลุ่ม เช่น เซ็งระเบิด เดี้ยง
3. ไม่ใช้คำผิดไวยากรณ์ หมายถึง ความผิดพลาดที่เกิดจากการใช้คำที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ

ในประโยคและการเรียงลำดับกลุ่มคำที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประโยคผิดระเบียบของภาษา เช่น การใช้คำลักษณะนามผิด การใช้คำเชื่อมผิด การใช้คำหรือสำนวนผิดรูปแบบ เช่น งานเขียนอันหนึ่ง พบศพรามภวไทย 3 คน ฯลฯ

4. ไม่ควรใช้สำนวนต่างประเทศ เช่น มีการโจมตีของสื่อมวลชนต่าง ๆ ต่อรัฐบาล สำหรับวิธีกาโฮของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าคิดว่า...

5. ไม่ใช้ภาษาพูดในภาษาเขียน เช่น วุ่นวายไปหมดจริง ๆ หรือปล่าว ถ้าทุก ๆ คน ไม่อยากเหมือนจะทำยังงี้ละ แยกที่สุด ฯลฯ

6. ไม่ใช้คำพุ่มเฟิย เช่น เขาถูกเตะด้วยเท้า ตำรวจเข้าทำการจับกุมคนร้าย
7. ไม่ใช้คำที่มีความหมายคลุมเครือ เช่น เขาหยุดเรียนเพราะตาเจ็บ
8. ไม่ใช้คำแบบภาษาโฆษณา ภาษาหนังสือพิมพ์
9. ไม่ใช้รูปคำย่อ เช่น จงช่วยกันพัฒนา ป.ท.ของเรา

โครงเรื่อง คือ การจัดหัวข้อความคิดที่เป็นระเบียบไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนเนื้อเรื่อง ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจนและช่วยให้ผู้เขียนเรียบเรียงเนื้อความได้ต่อเนื่องกันอย่างมีระเบียบ ไม่สับสน ทั้งยังช่วยในการหาเนื้อเรื่องมาเขียนให้พอดีทั้งหัวข้อและควบคุมความคิดไม่ให้ออกนอกประเด็น

แนวทางการเขียนโครงเรื่อง

เมื่อกำหนดชื่อเรื่องและจุดมุ่งหมายในการเขียนแล้ว ผู้เขียนจะต้องวางโครงเรื่องให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องและจุดมุ่งหมายของเรื่อง โดยปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1. รวบรวมความรู้ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนให้มากที่สุดและบันทึกไว้ในกระดาษ
2. คัดเลือกเฉพาะประเด็นที่สำคัญซึ่งเกี่ยวกับเรื่องอย่างแท้จริง
3. กำหนดประเด็นใหญ่ ๆ ที่สัมพันธ์กับเรื่อง โดยตรงเป็นหัวข้อสำคัญประมาณ 2 - 3 หัวข้อ และพิจารณาว่าประเด็นใดควรเป็นหัวข้อยรองซึ่งเป็นส่วนขยายประเด็นใหญ่ และถ้าต้องการขยายความคิดในหัวข้อยรองให้ละเอียดลงไปอีกแยกเป็นหัวข้อย่อยตามลำดับ
4. จัดลำดับหัวข้อต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กันเพื่อให้ได้โครงเรื่องที่สมบูรณ์และสะดวกในการเขียนขยายความจากโครงเรื่องนั้น

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 4

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีข้อเท็จจริงประกอบหลักฐานอ้างอิง จะทำให้ข้อเขียนนั้นน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

- จุดประสงค์ย่อย
1. นักเรียนเขียนลำดับความได้
 2. นักเรียนเขียนขยายความจากการวางโครงเรื่องได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูทบทวนความรู้เรื่องการวางโครงเรื่อง การใช้คำในการเขียน โดยการซักถาม
2. นักเรียนติดภาพที่นักเรียนนำมาบนกระดานดำ
3. นักเรียนทั้งห้องช่วยกันเลือกภาพที่สนใจมา 1 ภาพ
4. นักเรียนสังเกตรายละเอียดของภาพแล้วช่วยกันคิดว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
5. นักเรียนทั้งห้องช่วยกันกำหนดว่าจะวางโครงเรื่องอย่างไร โดยใช้วิธีระดมพลังสมอง ครูจดลงบนกระดานดำ
6. นักเรียนช่วยกันลำดับความสำคัญของหัวข้อเพื่อการวางโครงเรื่อง
7. ครูตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
8. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องการเขียนขยายความ แล้วครูอภิปรายซักถามอีกครั้งหนึ่ง

9. นักเรียนฝึกเขียนการลำดับความ ชยายความส่วนที่เป็นคำนำตาม
โครงเรื่องที่ช่วยกันวางไว้
10. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 13 เป็นการบ้าน

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพที่นักเรียนสนใจ
2. กระดาษกาวย่น
3. แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
2. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

การเขียนขยายความ เป็นการเขียนขยายเรื่องราวให้กว้างขวางออกไปจากเดิม สิ่งจำเป็นในการเขียนขยายความคือ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องที่จะขยายรายละเอียดเกี่ยวกับความคิดหลักของเรื่อง การจัดลำดับข้อความที่นำมาสนับสนุนความคิดหลักและตัวอย่างข้อมูลหรือสุภาษิตอ้างอิง การเขียนขยายความจะต้องเลือกให้เหมาะสมกับการเสนอเรื่อง ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น

1. การอธิบายความหรือให้รายละเอียดของเหตุการณ์ต่าง ๆ
2. การเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่าง
3. การยกตัวอย่างให้เห็นจริง
4. การแสดงเหตุผล นิรนัยหลักฐาน
5. เล่าประวัติความเป็นมา
6. ยกสำนวน สุภาษิต คำพังเพยมากล่าวเสริม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 5

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีข้อเท็จจริงประกอบหลักฐานอ้างอิง จะทำให้ข้อเขียนนั้นน่าเชื่อถือและเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

จุดประสงค์ย่อย นักเรียนเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงชนิดอธิบายได้อย่างสละสลวย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูทบทวนเรื่องการวางโครงเรื่อง โดยการอภิปรายซักถาม
2. นักเรียนเขียนโครงเรื่องคนละ 1 เรื่องตามความสนใจ
3. นักเรียนให้เพื่อนที่นั่งข้าง ๆ ช่วยพิจารณาว่าเหมาะสมดีแล้วหรือยัง
4. นักเรียนเขียนขยายความและเขียนความเรียงให้ถูกต้อง สละสลวย สมบูรณ์ โดยมีความยาวไม่น้อยกว่า 15 บรรทัด เขียนลงในสมุด แล้วส่งให้ครูตรวจ
5. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 4 และ 7 เป็นการบ้าน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. ใบความรู้เรื่องการเขียนขยายความ
2. แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

การวัดผลประเมินผล

1. ตรวจผลงานของนักเรียน
2. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 6

เรื่อง การเขียนอธิบาย

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีหลักฐาน ข้อเท็จจริงประกอบ จะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

- จุดประสงค์ย่อย**
1. นักเรียนจับใจความสำคัญและรายละเอียดจากเรื่องที่อ่านได้
 2. นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายของผู้แต่งได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นักเรียนดูภาพ "ท้าวสุรนารี" แล้วครูอภิปรายซักถามนักเรียนถึงการประกอบวีรกรรม และผลที่ได้รับจากการประกอบวีรกรรม
2. นักเรียนอ่านเรื่อง "ความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด" จากหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
3. นักเรียนตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่านทีละคน
4. นักเรียนเล่าเรื่องให้เพื่อน ๆ ฟังว่าตนเองเคยทำความดีอะไรบ้าง
5. ให้นักเรียนพิจารณาว่า เรื่องที่อ่านมีจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างไร โดยครูอธิบายเพิ่มเติมว่า การตั้งจุดมุ่งหมายในการเขียน เป็นการกำหนดว่าผู้เขียนต้องการสื่อความคิดอะไรให้กับผู้อ่าน เช่น เพื่อให้ความรู้ เพื่อให้ความคิด เพื่อความบันเทิง หรือเพื่อเล่าประสบการณ์ การตั้งจุดมุ่งหมายในการเขียนได้ถูกต้อง จะช่วยให้ผู้เขียนสามารถเลือกรูปแบบวิธีการเขียนที่เหมาะสม และใช้ภาษาได้เหมาะสมกับงานเขียนแบบต่าง ๆ

6. ครูสรุปเพิ่มเติม
7. ครูกำหนดเรื่อง "ความรักชาติ" แล้วให้นักเรียนอภิปรายว่านักเรียนจะเขียนเรื่องนี้
8. ในแนวไหนจึงจะเหมาะสมที่สุด หรือต้องการสื่อความคิดให้ผู้อ่านในทำนองใด
9. ครูติชม แก้ไข
10. นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนลงในสมุดการบ้าน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. รูปภาพ "ท้าวสุรนารี"
2. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
2. ตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 7

เรื่อง การเขียนอธิบาย
วิชา ภาษาไทย (ท 203)

เวลา 1 คาบ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีหลักฐาน ข้อเท็จจริงประกอบ จะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนระบุโวหารที่ปรากฏในเรื่อง ได้ถูกต้อง
3. นักเรียนแปลความ ตีความ เกี่ยวกับคำศัพท์หรือสำนวนภาษาจากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูทบทวนเรื่องการใช้ภาษาในการเขียนความเรียงโดยการอภิปรายซักถาม
2. นักเรียนสังเกตการใช้ภาษา การเรียงคำเข้าประโยค การลำดับความ การขยายความ จากเรื่องที่อ่าน โดยครูใช้คำถามนำในการอภิปรายซักถาม
3. นักเรียนวิเคราะห์ว่าเรื่องนี้ใช้โวหารชนิดใดบ้าง แล้วครูสรุปเพิ่มเติม
4. นักเรียนรวบรวมคำศัพท์ สำนวนพร้อมความหมาย แล้วจดบันทึกลงในสมุด
5. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 10 เป็นการบ้าน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
2. แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 8

เรื่อง การเขียนอธิบาย
วิชา ภาษาไทย (ท 203)

เวลา 1 คาบ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลที่เกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีหลักฐาน ข้อเท็จจริงประกอบ จะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

- จุดประสงค์ย่อย
1. นักเรียนบอกองค์ประกอบของการเขียนได้
 2. นักเรียนวางโครงเรื่องเพื่อเตรียมการเขียนได้
 3. นักเรียนรวบรวมข้อมูลเพื่อเตรียมการเขียนเรื่องได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 9 5 นาทีเป็นการทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับการใช้ภาษา
2. นักเรียนพิจารณาเรื่อง "ความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด" อีกครั้งหนึ่งแล้วให้นักเรียนอภิปรายถึงองค์ประกอบของการเขียน
3. นักเรียนวางแผนภูมิสรุปองค์ประกอบของการเขียน
4. นักเรียนเสนอชื่อเรื่องที่สนใจ ครูเขียนไว้บนกระดานดำ แล้วช่วยกันคัดเลือกชื่อเรื่องไว้ 4 เรื่อง
5. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มเลือกชื่อเรื่องที่สนใจ 1 เรื่อง
6. นักเรียนในกลุ่มช่วยกันวางโครงเรื่อง แล้วส่งตัวแทนไปเขียนบนกระดานดำ
7. ครูและเพื่อน ๆ กลุ่มอื่นช่วยกันพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขเพิ่มเติม
8. นักเรียนในกลุ่มจัดบันทึกไว้ในสมุดของตนเอง

9. นักเรียนไปค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนเพื่อเตรียมเขียนเรื่องในคาบเรียนต่อไป

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. แผนภูมิองค์ประกอบการเขียนความเรียง
2. แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตการแสดงความคิดเห็น

แผนการสอนกลุ่มควบคุม
แผนการสอนที่ 9

เรื่อง การเขียนอธิบาย
วิชา ภาษาไทย (ท 203)

เวลา 1 คาบ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนอธิบาย เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ มีการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร เหตุใดจึงเกิดขึ้น โดยมีหลักฐาน ข้อเท็จจริงประกอบ จะทำให้ข้อเขียนนั้นมีความน่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนอธิบายโดยใช้ข้อเท็จจริงที่มีหลักฐานอ้างอิงได้

จุดประสงค์ย่อย นักเรียนเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงชนิดอธิบายได้อย่างสละสลวย

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนติดผังภูมิซึ่งเขียนคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป แยกกันคนละแผ่น แล้วให้นักเรียนระบุว่าส่วนใดคือคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
2. นักเรียนนำโครงเรื่องจากชั่วโมงที่แล้วมาเขียนความเรียงให้ครบทุกส่วน
3. ครูเดินดูเพื่อคอยให้คำแนะนำ
4. นักเรียนส่งความเรียงที่เขียนเสร็จแล้วท้ายชั่วโมง เพื่อให้ครูตรวจต่อไป
5. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 12 เป็นการบ้าน

สื่อการเรียนรู้

1. ผังภูมิข้อความคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
2. แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

การวัดผลประเมินผล

ตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 10

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนจับใจความสำคัญและรายละเอียดจากเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนบอกลักษณะการเขียนแสดงความคิดเห็นได้
3. นักเรียนบอกการลำดับความจากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับการขาดแคลนน้ำ แล้วให้นักเรียนอ่านคำบรรยายแสดงความคิดเห็นได้ภาพนั้น
2. นักเรียนแต่ละคนอ่านเรื่อง "ประหยัคน้ำ" ในใจประมาณ 15 นาที
3. นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่ละคน
4. นักเรียนสังเกตลักษณะการเขียนแสดงความคิดเห็นว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง แล้วตอบคำถามครูด้วยวาจา
5. ครูสรุปอีกครั้งหนึ่ง
6. นักเรียนสังเกตการลำดับเรื่องของผู้เขียน แล้วเขียนลงในสมุดส่งให้ครูตรวจ
7. นักเรียนหาข่าวสั้น ๆ จากหนังสือพิมพ์มาคนละ 1 ข่าว แล้วนำมาเรียนในคาบเรียนต่อไป

สื่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพ
2. บทความเรื่อง "ประหยัคน้ำ"

การวัดผลประเมินผล

สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 11

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะภาษาที่ใช้จากเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็นได้
3. นักเรียนวางโครงเรื่องในการเขียนได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นักเรียนดูรูปภาพ "สวนสัตว์" ชักถามนักเรียนว่ามีสัตว์อะไรบ้าง ปกติมันอยู่ที่ไหน นักเรียนเห็นภาพนี้แล้วมีความรู้สึกหรือมีความคิดเห็นอย่างไร
2. นักเรียนสังเกตการใช้ถ้อยคำ จำนวน การใช้ประโยค การลำดับเรื่อง จากเรื่องที่อ่านแล้วอภิปรายซักถาม
3. นักเรียนอภิปรายร่วมกันถึงลักษณะข้อเขียนที่เป็นข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น ครูสรุปอีกครั้งหนึ่งแล้วนักเรียนจดบันทึกลงสมุด
4. นักเรียนพิจารณาเรื่อง "ประหยัดน้ำ" แล้วให้นักเรียนระบุว่าข้อความใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อความใดเป็นข้อคิดเห็น โดยเขียนลงในกระดาษที่ครูแจกให้
5. ครูเตรียมข้อความสั้น ๆ หลาย ๆ ข้อความนำมาเรียงกันเป็นข้อ ๆ แล้วให้นักเรียนระบุว่าข้อใดเป็นข้อเท็จจริง ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น
6. นักเรียนนำข่าวที่หามา แล้ววางโครงเรื่องเพื่อเขียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง หรือการกระทำของบุคคลในข่าวนั้น แล้วส่งให้ครูตรวจ

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. รูปภาพ "สวนสัตว์"
2. บทอ่านเรื่อง "ประหยัสน้ำ"
3. ใบงาน
4. ข่าวจากหนังสือพิมพ์

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

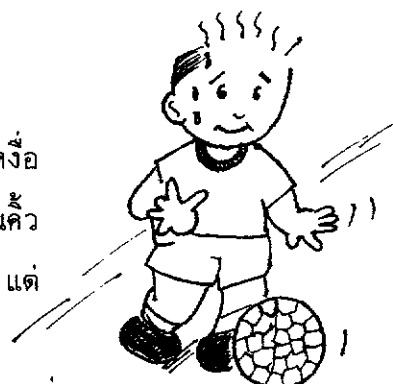
ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงาน เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงออกจากข้อคิดเห็น

แผนการสอนที่ 11

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความในแต่ละข้อให้รอบคอบ แล้วระบุว่าข้อความใดเป็นข้อเท็จจริง และข้อความใดเป็นข้อคิดเห็น

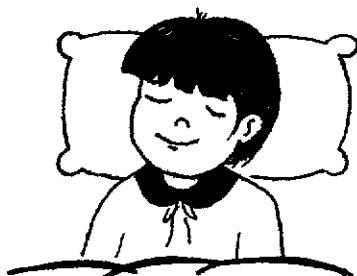
1. ในฤดูร้อนอากาศจะอบอ้าว ไม่ว่าจะทำอะไรจะมีเหงื่อออกมามาก ด้วยเหตุนี้เองธรรมชาติจึงได้สร้างขนคิ้วขึ้นมาเพื่อป้องกันเหงื่อไหลลงจากหน้าผากเข้าสู่ตา แต่จะไหลลงสู่ข้าง ๆ ปลายคิ้วทั้ง 2 ข้าง

(มดิชน วันที่ 3 เมษายน 2537)

ตอบ

2.

กล่าวกันว่า ถ้าไม่นอนหนุนหมอน จะทำให้เลือดไหลไปที่ศีรษะและทำให้ร่างกายอ่อนแอลง เพื่อให้ให้นอนหลับสบายจึงต้องใช้หมอน ถ้าจะให้สบายหมอนที่ใช้ในฤดูร้อน ควรจะเล็กและแข็ง เพื่อให้อากาศถ่ายเทได้สะดวกจะได้หลับอย่างเย็นสบาย ส่วนหมอนที่ใช้ในฤดูหนาวก็ควรจะมีใหญ่และนุ่ม ให้นอนมาถึงไหล่ทั้ง 2 ข้างเพื่อทำให้อบอุ่นและหลับสบาย

(มดิชน วันที่ 3 เมษายน 2537)

ตอบ

3. บางคนรีบร้อนเวลาขับรถตามถนน ชนคนหรือชนรถคันอื่นก็ไปไม่ได้ เตือนร้อนถึงตำรวจ คนหนึ่งรีบไปประชุมบึงจนรถคว่ำเสียหายทั้งคัน เข้าประชุมก็ไม่ได้เข้าเคราะห์ที่ตนเองคลานออกมาโดยไม่บาดเจ็บ คนที่ขับรถรีบร้อนเพื่อประหยัดเวลาเดินทางนั้น ไม่ว่าจะตั้งใจไปที่ไหนแต่จะไปถึงแห่งหนึ่งในสามแห่งนั้นคือโรงพัก โรงพยาบาล วัด

(ชีวิตประหยัด ของ ทวีร์สมิ์ ธนาคม)

ตอบ

4. คนที่มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขจะได้แก่คนที่ไม่ยึดถือสิ่งใดเป็นเครื่องผูกพัน สามารถที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมได้ทุกอย่าง เข้ากับคนได้ทุกชนิดโดยไม่จำกัด และไม่ยึดถือสิ่งใดเป็นเครื่องผูกพันอย่างใจจดใจจ่อ คนที่ถือปรัชญาของชีวิตเลียนแบบเด็กที่ปล่อยให้ความเจ็บปวด ความเศร้าโศกเสียใจเลือนหายไปในความพอใจต่อสิ่งใหม่ ๆ ที่สวยงาม ซึ่งผ่านเข้ามาในชีวิตไม่มีที่สิ้นสุดยอมเป็นคนที่มีความสุขที่สุด

(ชีวิตนี้มีความหมาย ของ สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์)

ตอบ

5. สุริยุปราคาเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่นักอัสโตรรย์ กล่าวคือ ดวงจันทร์แม้จะมีขนาดเล็กกว่าดวงอาทิตย์มาก แต่เมื่อใดโคจรมาได้จังหวะพอดี จะสามารถบังดวงอาทิตย์เกิดเป็นเงาดำขึ้นบนดวงอาทิตย์เรียกว่า เกิดสุริยุปราคา และโลกตรงจุดที่ดวงจันทร์บังดวงอาทิตย์ก็จะมีตลงทั้ง ๆ ที่ขณะนั้นเป็นเวลากลางวัน

(เดลินิวส์ วันที่ 6 เมษายน 2537)

ตอบ

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 12

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

- จุดประสงค์ย่อย
1. นักเรียนเขียนลำดับความได้
 2. นักเรียนเขียนขยายความได้
 3. นักเรียนวิเคราะห์ วิจัยเรื่องที่ได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นักเรียนอ่านงานเขียนแสดงความคิดเห็นที่ครูนำมาให้ประมาณ 10 นาที
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 2 คน แล้วช่วยกันวิเคราะห์ วิจัยงานเขียนนั้นตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ชื่อเรื่อง
 - การเขียนคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
 - การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา
 - การเขียนขยายความ
 - การเขียนลำดับเรื่อง
3. นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่วิเคราะห์ วิจัย แล้วส่งครูท้ายชั่วโมง

สื่อการเรียนรู้การสอน

ตัวอย่างการเขียนแสดงความคิดเห็น

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถาม
2. การตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 13

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ย่อย นักเรียนเรียบเรียงถ้อยคำเป็นความเรียงชนิดแสดงความคิดเห็นได้อย่างสละสลวย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับมารยาทในการพูดและเขียนแสดงความคิดเห็น
2. ครูยกเหตุการณ์ที่น่าสนใจ 3-4 เหตุการณ์ แล้วให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็น โดยครูจะใช้คำถามนำหากนักเรียนไม่สามารถพูดแสดงความคิดเห็นได้
3. ครูติชม แก้ไข
4. นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นตามโครงเรื่องที่วางไว้ในคาบเรียนที่ 11

สื่อการเรียนรู้การสอน

-

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการพูดแสดงความคิดเห็น
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 14

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนจับใจความสำคัญและรายละเอียดจากเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนบอกจุดมุ่งหมายของผู้เขียนได้
3. นักเรียนบอกลักษณะการเขียนของเรื่องที่อ่านได้
4. นักเรียนแปลความ ตีความเกี่ยวกับคำศัพท์ยาก สำนวนภาษา จากเรื่องที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูเปิดเครื่องบันทึกเสียงเกี่ยวกับการทำขลุ่ย แล้วให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 4-5 คน แล้วอ่านเรื่อง "ข้อคิดเรื่องการบวช" จากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายกันแล้วทำกิจกรรมดังต่อไปนี้
 - กลุ่มที่ 1,2 สรุปสาระสำคัญของเรื่อง
 - กลุ่มที่ 3,4 ทาคำศัพท์ สำนวนภาษาร่วมความหมาย
 - กลุ่มที่ 5,6 บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
 - กลุ่มที่ 7,8 บอกถึงลักษณะการเขียน และจุดมุ่งหมายของผู้เขียน
 - กลุ่มที่ 9,10 เขียนเล่าเรื่องการบวชที่นักเรียนเคยเห็น
3. ตัวแทนกลุ่มเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน แล้วร่วมกันอภิปรายสรุป
4. นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทเพิ่มเติมเป็นการบ้าน

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. แถบั่นทักเสียง
2. เครื่องบันทึกเสียง
3. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 15

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ย่อย นักเรียนวิเคราะห์ วิจัยงานเขียนที่อ่านได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ครูให้นักเรียนพูดเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของพระภิกษุสงฆ์ในอดีตกับปัจจุบันว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร แล้วครูสังเกตการใช้ภาษาเกี่ยวกับพระภิกษุสงฆ์ของนักเรียนว่าถูกต้องหรือไม่ และชี้แนะเพิ่มเติม
2. จากนักเรียนกลุ่มเดิม นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ วิจัยเรื่องตามหัวข้อต่อไปนี้
 - กลุ่มที่ 1,2 การวางโครงเรื่อง
 - กลุ่มที่ 3,4 การเขียนคำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
 - กลุ่มที่ 5,6 การลำดับเรื่อง
 - กลุ่มที่ 7,8 การใช้ประโยค
 - กลุ่มที่ 9,10 การใช้ถ้อยคำ และสำนวนภาษา
3. ตัวแทนกลุ่มเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
4. ครูชี้แนะเพิ่มเติม
5. นักเรียนทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา ชุดที่ 11

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2
2. แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

การวัดผลประเมินผล

1. สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 16

เรื่อง การเขียนแสดงความคิดเห็น

เวลา 1 คาบ

วิชา ภาษาไทย (ท 203)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สาระสำคัญ การเขียนแสดงความคิดเห็น จากเรื่องหรือสถานการณ์ใด ผู้เขียนจะต้องจับสาระสำคัญของเรื่องแล้วเขียนถ่ายทอดความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนอย่างมีเหตุผล และถูกต้องตามรูปแบบการใช้ภาษา จะทำให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อกำหนดเรื่องหรือสถานการณ์ให้ นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนกำหนดโครงเรื่องชนิดแสดงความคิดเห็นได้
2. นักเรียนเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นความเรียงชนิดแสดงความคิดเห็นได้อย่างสละสลวย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูแจกแบบทดสอบเกี่ยวกับคำศัพท์สำหรับพระภิกษุสงฆ์ให้นักเรียนทำภายในเวลา 5 นาที
2. จากเรื่องข้อคิดเรื่องการบวช ให้นักเรียนวางโครงเรื่องเพื่อเขียนแสดงความคิดเห็น
3. ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นตามโครงเรื่องที่วางไว้ พร้อมกับตั้งชื่อเรื่องด้วย
4. ครูตรวจผลงาน ชมเชย และแก้ไขปรับปรุง
5. ครูเลือกผลงานของนักเรียนฉบับที่ดีมาจัดป้ายนิเทศ

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. แบบทดสอบ
2. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2

การวัดผลประเมินผล

1. ตรวจแบบทดสอบ
2. ตรวจผลงานของนักเรียน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบทดสอบ เรื่องคำศัพท์สำหรับพระสงฆ์

แผนการสอนที่ 16

คำชี้แจง ให้นักเรียนเปลี่ยนคำในวงเล็บเป็นคำศัพท์สำหรับใช้กับพระสงฆ์

1. พ่อไป (เชิญ) พระภิกษุ 9 รูปมาเจริญพระพุทธรมต์เย็นที่บ้าน
.....
2. เจ้าอาวาสวัดข้างบ้าน (ป่วย) มานานแล้ว
.....
3. พระภิกษุผู้มี (จดหมาย) ไปถึงโยมพ่อเมื่อเช้านี้
.....
4. ในระหว่างเข้าพรรษาพระภิกษุทุกรูปจะต้อง (อยู่ประจำวัด) ที่วัด
.....
5. แม่จะถวาย (ยารักษาโรค) ให้พระภิกษุเสมอ
.....

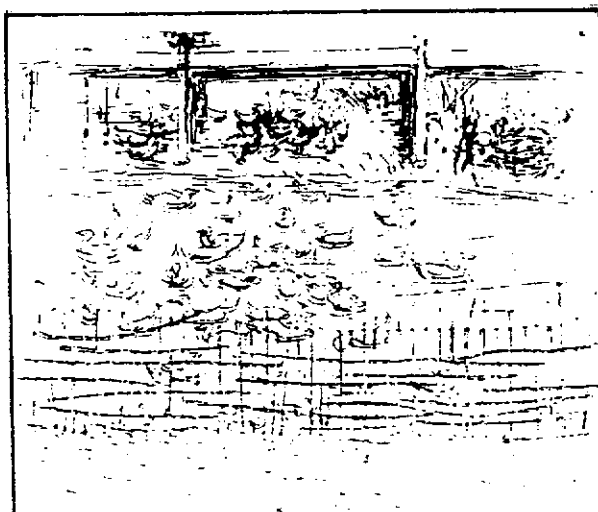
บทอ่านที่ใช้ในการทดลอง

น้ำเสีย

น้ำในที่นี้หมายถึง น้ำในแหล่งน้ำต่าง ๆ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง และทะเล น้ำถูกมนุษย์ใช้ประโยชน์หลายอย่าง เช่น การอุปโภคบริโภค การพักผ่อนหย่อนใจ การเกษตร การประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอุตสาหกรรม นอกจากนี้มนุษย์ยังใช้แหล่งน้ำเป็นที่จัดของเสียที่เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น ขยะมูลฝอย น้ำทิ้งจากอาคารบ้านเรือน น้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมและของเสียจากการเกษตร ทำให้สิ่งสกปรกต่าง ๆ ในของเสียละลายและลอยปะปนอยู่ในน้ำ หากมีมากเกินไปจะทำให้เกิดสภาวะน้ำเสียขึ้น คือ การที่น้ำมีคุณภาพเลวลงจนไม่อาจใช้ประโยชน์อย่างอื่น โดยที่น้ำไม่จำเป็นต้องเน่าเหม็นเสมอไป

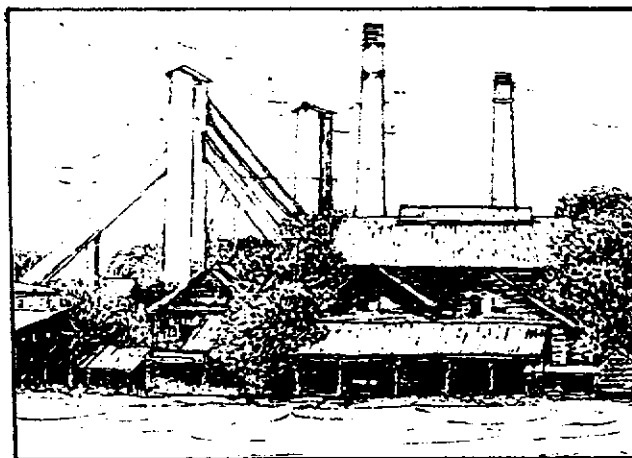
ภาพ 1 ของเสียจาก
ชุมชนทิ้งขยะมูลฝอย
ลงในน้ำ

ภาพ 2 น้ำเสียจากการเกษตร

น้ำเสียที่พบกันโดยทั่วไป แบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ น้ำเสียเนื่องจากมีออกซิเจนน้อยเกินไป ซึ่งออกซิเจนจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของน้ำที่สำคัญที่สุด เพราะออกซิเจนมีความจำเป็นต่อการดำรงชีพของสัตว์น้ำและช่วยป้องกันไม่ให้น้ำเน่าเหม็น ถ้าออกซิเจนหมดไป

ปฏิกิริยาชีวเคมีแบบไม่ใช้ออกซิเจนก็จะเกิดขึ้น ทำให้น้ำเน่าเหม็นมีสีดำ และน้ำเสียอีกชนิดหนึ่งคือ น้ำเสียเนื่องจากมีสารเคมีละลายปนอยู่ การที่ความเข้มข้นของออกซิเจนในน้ำมีค่าสูงมิได้หมายความว่าน้ำนั้นจะสะอาดเสมอไป สิ่งสกปรกบางชนิดจะไม่ทำให้ออกซิเจนลดลง แต่อาจจะทำให้น้ำเป็นพิษหรือทำให้น้ำเน่าไม่เหมาะที่จะนำไปใช้ประโยชน์ สิ่งสกปรกเหล่านี้โดยมากมาจากน้ำทั้งจากโรงงานอุตสาหกรรมและของเสียจากการเกษตร

ภาพ 3 น้ำเสีย
จากโรงงาน
อุตสาหกรรม

สารพิษที่สำคัญที่สุด ได้แก่ โลหะหนักต่าง ๆ เช่นปรอท แคดเมียม ตะกั่ว ฯลฯ และยาฆ่าแมลง สารพิษเหล่านี้ตรวจวิเคราะห์ได้ยากและสามารถสะสมอยู่ในสัตว์น้ำ เช่น หอย ปู ปลา กุ้ง ได้เป็นจำนวนมาก เมื่อคนกินสัตว์น้ำเข้าไป สารพิษก็จะสะสมในร่างกายของคน จนในที่สุดมีมากถึงระดับที่เป็นอันตรายต่อชีวิตได้

น้ำเสียก่อให้เกิดผลเสียหายทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่จำเป็นต้องใช้น้ำในการอุปโภคบริโภค จะทำให้เจ็บป่วยด้วยโรคต่าง ๆ ที่เกิดจากความสกปรกของน้ำ อันได้แก่ ไทฟอยด์ บิด ท้องร่วง ฯลฯ นอกจากนั้นยังทำความเสียหายต่อการเกษตร เช่น มีกรดมากพืชอาจตายได้ ทำความเสียหายต่อการประมง ทำลายระบบนิเวศวิทยาในลำน้ำ ก่อความเดือดร้อนรำคาญและเป็นที่น่ารังเกียจ เช่น คลองต่าง ๆ ในนครหลวงซึ่งส่งกลิ่นเน่าเหม็นและมีสีดำคล้ำเป็นอันตรายและเป็นที่น่ารังเกียจ (สรุปความจาก เสริมพล รัตสุข และ ไชยยุทธ กลิ่นสุคนธ์. การกำจัดน้ำทั้งจากโรงงานอุตสาหกรรมและชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. , 2524.)

ความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสูญ

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

"อันดีชั่วตัวตายเมื่อภายหลัง ชื่อก็ยังยืนอยู่ไม่รู้หาย"

จาก พระอภัยมณี ของ พระสุนทรโวหาร (ภู่)

เด็ก ๆ คงจะเคยทั้งก่อนอิฐก่อนหินลงในกลางสระน้ำบ้างแล้ว และคงจะได้สังเกตเห็นว่า พอก่อนอิฐหรือก่อนหินตกลงถึงน้ำดังป๋อม น้ำก็เป็นวงกระเพื่อม ๆ ออกไป และวงเหล่านั้นย่อมกว้างออกไป ๆ ทุกที จนกระทั่งถึงขอบสระ ฉันทิดก็ดี คนเราที่ได้ทำความดีให้ปรากฏขึ้น ความดีนั้นย่อมจะกระจายแผ่ออกไปทั่วโลก และกระฉ่อนไปในสมัยอันจะกำหนดที่สิ้นสุดมิได้ ถึงผู้ที่ทำความดีนั้นจะสิ้นชีวิตไปแล้ว คุณความดีก็จะลือชาปรากฏอยู่ชั่วกัลปาวสาน ดูดวงน้ำที่ค่อยกระเพื่อม ๆ ไปจนสิ้นเขตของพื้นน้ำในสระนั้น ช่างเราทุกวันนี้จึงพากันได้รับคุณความดีจากท่านที่ได้ล่วงลับไปแล้วหลายร้อยหลายพันปี และมนุษย์ที่เกิดขึ้นในเวลาข้างหน้า ก็จะได้รับคุณความดีของเราที่ได้ทำไว้ในเวลาปัจจุบันนี้เช่นเดียวกัน

เราควรจะพากันคิดถึงคุณผู้ที่ทำความดีไว้ให้เป็นประโยชน์แก่โลกให้มาก ๆ คือคิดถึงคุณของผู้ที่ได้ตั้งแบบอย่าง ให้มนุษย์เรารู้จักประพฤติกุศลความชอบตลอดมาจนทุกวันนี้ คิดถึงผู้ที่ได้พยายามหาวิชาความรู้ จนคิดทำประโยชน์ให้มนุษย์เราได้ใช้ทั่วกัน มีคิดทำเรือไฟ รถไฟ ไฟฟ้า โทรเลข และโทรศัพท์ เป็นต้น คิดถึงผู้ที่ได้แต่งร้อยกรองเป็นโคลงฉันท์กาพย์กลอนลำนำคำร้อง และเพลงดนตรีต่าง ๆ ให้เป็นเครื่องสำราญแก่เราตามกาลตามสมัย คิดถึงผู้ที่ได้แต่งหนังสือไว้ให้เราอ่าน เป็นตำราวิชาต่าง ๆ บ้าง เป็นเรื่องอ่านสำหรับให้เกิดความรู้กว้างขวางออกไปบ้าง และเป็นเรื่องอ่านเล่นในเวลาว่าง ๆ ให้เพลิดเพลินใจบ้าง กับคิดถึงผู้ที่ได้แสดงความมองอาวให้ปรากฏไว้แก่โลก เช่น สมเด็จพระนเรศวรหรือพระสุริโยทัย เป็นต้น

ในเวลานี้เมื่อความรู้ยังอ่อนอยู่ บางทีเด็กก็จะยังไม่รู้จักว่า ผู้ทำความดีให้ไว้แก่โลกดังกล่าวมาแล้วนั้น คือใครบ้าง แต่เมื่อโตขึ้นได้อ่านหนังสือมากขึ้นก็จะรู้จักมากออกไปทุกที และจะรู้สึกคิดถึงคุณท่านเหล่านั้นมากขึ้น เพราะจะแลเห็นได้ว่า ประโยชน์และคุณความดีทั้งหลายอันใหญ่ยิ่งที่มีอยู่ในโลกเราทุกวันนี้ ย่อมได้เกิดจากการกระทำของมนุษย์บุรุษและสตรีผู้ได้กระทำกิจอันเป็นหน้าที่ของตนดียิ่งยวดกว่าผู้อื่นนั้นเป็นมูล

การแสดงความมองอาจให้ปรากฏแก่โลก โดยไม่คิดแก่ชีวิต เพื่อช่วยกู้บ้านเมืองหรือช่วยชีวิตผู้อื่น กันว่าเป็นความดีอย่างประเสริฐที่ไม่รู้จักสิ้นสุดเหมือนกัน ชื่อของท่านที่ได้แสดงความมองอาจเช่นนี้ ย่อมปรากฏอยู่แก่ชาวมหาชนตลอดมาทุกคราทุกสมัย และย่อมเป็นเครื่องระงับความชลาดความตระหนี่ กระทำให้คนเรารู้สึกว่า เรายังอาจใช้ชีวิตของเราในสิ่งที่ประเสริฐยิ่งกว่า และมีประโยชน์มากกว่าที่จะเพียงแต่รักษาชีวิตไว้ให้เป็นสุขและให้อยู่ยืนนานอีก

ผู้ที่ได้แสดงความมองอาจอันน่าสรรเสริญชมเชยนั้น ได้มีมาแล้วทุกชาติทุกภาษา ที่เป็นคนชั้นสูงก็มี ชั้นต่ำก็มี หญิงก็มี ชายก็มี ไม่เลือกว่าคนหมูใดจำพวกใด จะได้ชักตัวอย่างมาไว้ให้เห็นบ้าง

ในรัชกาลที่ 1 เมื่อครั้งกองทัพพม่ายกกองทัพมาตีแหลมมลายูนั้น ยี่หัวแม่ทัพเรือพม่ายกทัพเรือลงไปที่เมืองตะกั่วป่าตะกั่วทุ่งแตกแล้ว ก็ยกไปถึงเมืองถลาง ให้พลทหารขึ้นบก เข้าตั้งค่ายล้อมเมืองถลางไว้เป็นหลายค่าย และเมื่อกองทัพพม่ามาถึงเมืองนั้น พระยาถลางถึงแก่กรรมเสียก่อน แล้วยังหาได้ตั้งเจ้าเมืองใหม่ไม่ จันทรยาพระยาถลางกับน้องหญิงคนหนึ่งชื่อมุกจึงคิดอ่านกันกับกรมการทั้งปวง เกณฑ์ไพร่พลตั้งค่ายใหญ่สองค่าย ป้อมกันรักษาเมืองไว้เป็นสามารภ และตัวภรรยาพระยาถลางกับน้องหญิงนั้น อดอาจกล้าหาญมิได้เกรงกลัวต่อข้าศึก เกณฑ์กรมการกับพลทหารทั้งชายหญิงออกกระตมยิงปืนใหญ่บ่อยนอกค่าย ลูบกับพม่าทุกวัน พม่าจะหักเอาเมืองมิได้แต่ลูบกันอยู่ประมาณเดือนเศษ พม่าขัดสนเสบียงอาหารลงจะหักเอาเมืองมิได้ก็เลิกทัพลงเรือกลับไป พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลนั้น จึงโปรดตั้งให้จันเป็นท้าวเทพกระษัตรี ให้มุกน้องหญิงเป็นท้าวศรีสุนทร นามของท่านทั้งสองนี้จึงปรากฏอยู่ในใจเราจนทุกวันนี้

ที่หมู่เกาะฟารันในประเทศอังกฤษนั้น เกาะหนึ่งชื่อว่าลองสโตน มีประชากรตั้งอยู่หัวเกาะ และมีกระท่อมเล็ก ๆ ของผู้รักษาประชากรอยู่ด้วยกระท่อมหนึ่ง นอกนั้นไม่มีผู้คนอยู่ มีแต่คนงานแอนด์และนกทะเลต่าง ๆ นับด้วยหมื่นด้วยแสนเกาะยั่วเป็นแถวไปตามฝั่ง

วันหนึ่งในเดือนกันยายน พ.ศ. 2381 เรือไพล่าหนึ่งแล่นผ่านหมู่เกาะนี้มา ในเวลานั้นเกิดพายุพัดจัดฟ้ามืด ทะเลเป็นคลื่นคะนอง เรือแล่นไล่ไปมาอยู่สักประเดี๋ยวก็เกิดวู่วขึ้น อุดไว้ก็ไม่อยู่ คนในเรือต่างพากันสูบน้ำออก แต่สูบน้ำไม่ทัน เพราะน้ำไหลเข้าแรงนัก จนน้ำในเรือมากขึ้น ๆ ทุกที ภายหลังเครื่องจักรในเรือนั้นหลุดพลัดตกน้ำไปเสีย คนบนเรือจึงต้องกางใบขึ้นเพื่อให้เรือแล่นอยู่ได้ ในไม่ช้าลมก็พัดเรือฟาดเข้ากับตลิ่ง หัวเรือเกยเข้ากับหินโสโครกท้ายเรือจมน้ำ เรือหักกลางลำก็ปัดและคนในเรือเป็นอันมากพากันจมน้ำตาย ที่ยังเหลืออยู่สักสิบเอ็ดสิบสองคนก็ตะเกียก

ตะกายยึดเสากระโดงเรือคอยเวลาตายของตัว ที่คลื่นจะมามาเอาไปเป็นเหยื่อปลาในทะเลทั้งสิ้น

บุตรสาวของผู้เฒ่าประกาศรบนเกาะ ชื่อว่าเกรซ ดาลิง ตื่นขึ้นแต่เช้าแลเห็นอะไรดำ ตะคุ่ม ๆ อยู่แต่ไกล พอเอากล้องส่องดูก็ทราบได้ว่าเป็นเรือแตกเกยหินอยู่ และยังมีคนเกาะอยู่ สองสามคนจึงบอกให้บิดาดู บิดาก็ตว่า "พุทโธ! ถึงเวลาของเขาแล้ว อีกไม่กี่นาทีก็ต้องลงไปสู่ท้องทะเลใครจะสามารถไปช่วยได้ในเวลาพายุเช่นนี้" เกรซ ดาลิง ก็ทราบแล้วว่าถ้าเอาเรือเล็กออกไปช่วยก็อาจจะไม่มีชีวิตกลับมา แต่จะนั่งทอดเชือกคนเหล่านั้นตายต่อหน้าต่อตาไม่ได้ จำเป็นต้องไปช่วยตามบุญตามกรรม จึงชวนบิดาลงเรือเล็กตีกรรเชียงฝ่าคลื่นฝ่าพายุไปจนถึง ได้รับคนเหล่านั้นลงเรือกลับมาถึงฝั่งรอดจากอันตรายได้

ต่อมามีอีกสองสามวัน เกรซ ดาลิง เป็นคนมีชื่อเสียงโด่งดังที่สุด มีผู้ส่งจดหมายแสดงความชอบใจ และแสดงความยินดีในการที่ได้กระทำความมองอาจเช่นนี้ มาจากที่ต่าง ๆ ทั้งทวีปยุโรป และมีผู้เรียไรเงินให้เป็นรางวัลคิดเป็นเงินไทยถึงหมื่นบาทกว่า รูปของ เกรซ ดาลิง ก็มีผู้พิมพ์ขายทุกร้าน ทุกบ้าน ทุกเมือง ชื่อเสียงลือกระฉ่อนอยู่จนบัดนี้ และคงจะอยู่ตลอดไปชั่วกาลปาวสาน

ชาวเราชอบนับถือ และมีความกตัญญูต่อผู้มีคุณแก่โลก เมื่อคนเหล่านั้นสิ้นชีวิตไปแล้ว บางทีเรายังหล่อรูปไว้เป็นที่ระลึกผู้ที่ได้ทำคุณแก่โลก โดยยกกล่าวหรือเขียนถ้อยคำอันเป็นประโยชน์แก่มนุษย์ทั่วไป เราก็รักษาถ้อยคำเหล่านั้นไว้ในหนังสือ และพิมพ์ขึ้นอ่าน และเรียนกันตลอดไปทุกชั่วอายุมิให้เสื่อมสูญ และมีให้ลืมนชื่อผู้ที่เป็นเจ้าของอันเป็นผู้มีคุณแก่เราเสียได้

ก็ผู้ที่ได้เล่าเรียนได้ใช้สิ่งซึ่งท่านผู้อื่นได้คิดได้ทำขึ้น ให้เป็นสมบัติแก่โลกในสมัยโบราณนั้นก็มีโอกาสตอบแทนได้อย่างไร ก็ได้แต่ตั้งใจทำความดีตามความสามารถและคุณวุฒิของตัวให้เป็นประโยชน์แก่โลกบ้าง ถึงจะไม่สามารถทำความดีที่ยิ่งยวดที่จะนำชื่อเสียงของตนปรากฏก็ไม่เป็นไร เพราะความดีเล็ก ๆ น้อย ๆ ย่อมเป็นมูลให้เกิดความดีอันยิ่งใหญ่ได้เหมือนกัน จงจำคำสั่งสอนไว้ว่า "ถ้าทำสิ่งใดจงตั้งใจทำจริง ๆ ถ้าทำสำเร็จก็เป็นการดี ถ้าไม่สำเร็จจงทำอีกจนสำเร็จ ถ้าทำงานสุดความสามารถแล้วยังไม่สำเร็จ ก็ยังเป็นประโยชน์ในส่วนที่ได้รับความชำนาญจากการที่ได้พยายามทำความดีโดยเต็มกำลังนั้น"

ฝนตกไม่เว้นแต่ละวัน น้ำท่วมบ้านนองเจิ่งถนน น้ำจากฟ้าเหลือเฟือ แต่น้ำจากท่อประปายังคงเสียนคงว ฝนชุกหรือฝนแล้งตู่จะมีค่าเท่ากัน บางแห่งเคยไหลเอื่อยหรือบางแห่งไหลแรงเพียงไร ก็ไม่เปลี่ยนแปลง

บ้านที่พอจะพึ่งน้ำฝนได้ รอน้ำใส่ตุ่มใส่ถังไว้ ค่อยบรรเทาความลำบากเรื่องน้ำไปได้บ้าง ส่วนบ้านที่จำเป็นต้องพึ่งเฉพาะน้ำจากท่อประปาเพียงอย่างเดียว ภารกิจประจำวันยังไม่ผิดจากเดิมบ้านไหนเคยต้องรอน้ำสำหรับกินหรือใช้ไว้ล้างหน้า ก็คงต้องทำต่อไป บางบ้านอาจต้องเปิดก๊อกคอยท่าเผื่อน้ำจะมาตอนตึก บางบ้านต้องอดหลับอดนอน คอยจนน้ำเต็มถึงก่อนจึงจะเข้านอนได้ อาน้ำหรือชักล้างไม่อาจทำได้ดังใจนึก ต้องแล้วแต่ปริมาณน้ำจะอำนวย น้ำเบื่อน่ายเป็นกำลัง

น้ำไม่พอใช้ เป็นปัญหาเรื้อรังของคนเมืองและไม่มีทีท่าว่าจะสิ้นสุดเมื่อใด เมืองใหญ่ขึ้น ผู้คนหนาแน่นขึ้นอย่างรวดเร็ว จำนวนคนที่แย่งใช้น้ำก็มากขึ้น บริการสาธารณูปโภคมักโตตามเมืองไม่ทัน ทั้งกรุงเทพ ฯ และต่างจังหวัดมีปัญหาคคล้ายคลึงกัน

การแก้ปัญหาที่กำลังกระทำกันอย่างรีบเร่ง ฝ่ายผู้ผลิตซึ่งได้แก่ฝ่ายประปาของเทศบาล สุขาภิบาล หรือชุมชนปรับปรุงบริการน้ำด้วยการสร้างถังเก็บน้ำที่ใหญ่ขึ้น ใช้เครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่ที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และเปลี่ยนขนาดท่อส่งน้ำให้ใหญ่ขึ้น เหล่านี้ล้วนเป็นการแก้เพียงเฉพาะหน้า บัดนี้ท่อส่งน้ำใหญ่จนต้องเรียกว่าขนาดยักษ์ หรือเรียกว่าโมมค์ได้แล้ว ถึงกระนั้นก็ยังไม่สามารถส่งน้ำประปาสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึงหรือเพียงพอ

ในอนาคต ปัญหานี้อาจรุนแรงขึ้นอีก ที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ เช่น แม่น้ำ หรืออ่างเก็บน้ำเคยได้สูบน้ำขึ้นมาใช้ ก็ไม่แน่ว่าจะพึ่งพาแหล่งน้ำนั้นไปได้นานอีกเท่าใด อาจเกิดปัญหาน้ำเสียอย่างแม่น้ำเจ้าพระยาตอนปลาย น้ำสกปรกเกินกว่าที่จะสูบขึ้นมากรองเป็นน้ำประปาได้ ที่เคยเจาะน้ำบาดาล

ขึ้นมาใช้ได้ง่าย ๆ ก็ต้องเจาะลึกลงไปทุกปี ตามน้ำงวดลงและค่อย ๆ เพื่อตักแห้งไปพร้อม ๆ กับทำให้แผ่นดินทรุดตามไปด้วย น่าวิตกว่าในวันหน้าจะต้องลำบากเรื่องน้ำกันสักปานใด ทุกวันนี้ก็ต้องใช้ความอดทนอย่างเต็มที่แล้ว

ที่กล่าวมานี้ มิได้ตั้งใจจะทำให้ผู้อ่านรู้สึกท้อแท้ หรือยอมรับสภาพแต่โดยดี โดยไม่คิดหาหนทางแก้ไข อย่างเพิ่งคิดว่าเป็นเรื่องที่ช่วยไม่ได้ หรือเลื้อมากว่าแรงของประชาชนแต่ละคน แม้ปัญหานี้จะเป็นปัญหาใหญ่ หน้าที่แก้ไขไม่ใช่ของผู้ผลิตแต่เพียงฝ่ายเดียว เป็นหน้าที่ของผูบริโภค คือหอบ้านแม่เรือนทุกคนด้วย หากร่วมมือกันประหยัดน้ำ อาจช่วยผ่อนคลายความรุนแรงของปัญหาไปได้มิใช่น้อย

หากมองเพียงเงิน ๆ ทอง ๆ คงเดาไม่ออกว่า การประหยัดน้ำของแต่ละคน จะมีผลต่อส่วนรวมอย่างไร ที่เห็นได้ชัดคือช่วยประหยัดเงิน แต่นั่นก็เป็นเรื่องส่วนบุคคล สำหรับบางคน เงินค่าน้ำเป็นเรื่องเล็ก เพียงเดือนละไม่กี่สิบบาทเท่านั้น ชวนให้เผลอคิดไปว่าเมื่อมีเงินจ่ายค่าน้ำ ก็น่าจะมีสิทธิ์ดักตวงใช้น้ำได้ตามสบาย ถ้ามีเงินซื้อปั๊มน้ำก็ยังแสนสะดวก เข้าทำนองมือใครยาวสาวได้สาวเอา ได้ใช้น้ำมากเท่าที่ต้องการ ชำน้ำยังแรงสมใจ จึงใช้น้ำกันอย่างไม้อั้น เช่น ใส่สระว่ายน้ำ รดน้ำสนามกอล์ฟ ฯลฯ

ด้วยเหตุนี้แหละปริมาณน้ำที่ควรจะใช้ได้สักร้อยละกี่ของปี ก็เหลือพอใช้เพียงทำลิบบ้าน บ้านต้นทางไกลถึงเก็บน้ำหรือมีปั๊มน้ำชักไปใช้อย่างฟุ่มเฟือย บางถิ่นควรจะเจริญ มีบ้านหนาแน่นนานแล้ว ก็ติดขัดเพราะปัญหาเรื่องน้ำนี้เอง บางถิ่นเสื่อมโทรมก็เพราะน้ำอีก ครอบครวัที่ทนไม่ได้ก็ต้องขยับขยายย้ายไปถิ่นอื่น

พูดถึงเรื่องยัดเงินกันมามากแล้ว คราวนี้พูดถึงการยัดน้ำกันบ้าง ทำอย่างไรจึงจะยัดน้ำที่มีอยู่ให้ใช้กันทั่วถึงขึ้น ที่จริงยัดน้ำก็เท่ากับยัดเงิน เพราะในที่สุด เมื่อน้ำไม่พอหนักเข้าก็ต้องลงทุนสูงหาแหล่งน้ำใหม่ เจาะบ่อบาดาลให้ลึกลงไปอีก หรือสร้างถังเก็บน้ำใหม่ ผู้ที่จ่ายเงินลงทุนไม่ใช่ใครอื่น คือผูบริโภคที่ต้องจ่ายค่าน้ำแพงขึ้นนั่นเอง

เมื่อไม่นานมานี้ ฝนแล้งติดต่อกันเป็นเวลานานในรัฐแคลิฟอร์เนียถึงขนาดอ่างเก็บน้ำหลายแห่งแห้งขอด จึงต้องใช้มาตรการประหยัดน้ำอย่างเข้มข้น เพื่อให้มีน้ำใช้อย่างทั่วถึง ถึงแม้บัดนี้จะพ้นวิกฤตมาแล้ว ผูบริโภคก็ยังติดนิสัยประหยัดและทำตามใจสมัครโดยไม่ต้องกะเกณฑ์

ในตอนแรก แถบที่กันดารน้ำมากได้แก่บริเวณซานฟรานซิสโก ออกกฎห้ามใช้น้ำประปาล้างรถ รดสวนหรือสนาม ทำให้ลดปริมาณน้ำที่ใช้ได้ประมาณร้อยละ 25

ปีต่อมา ปัญหาทวีความรุนแรงขึ้น ฝนยังแล้งอยู่เช่นเดิมจึงต้องลดการใช้น้ำลงอีก ต้องใช้วิธีปันส่วน โดยกำหนดปริมาณน้ำที่อนุญาตให้ใช้ประจำวัน เป็นต้นว่า ผู้ที่อยู่คนเดียวให้ใช้น้ำได้เพียงวันละ 49 แกลลอน (หนึ่งแกลลอนเท่ากับประมาณ 4 ลิตร) ครอบครัวที่มี 3 คน ไม่ควรใช้น้ำเกิน 129 แกลลอน (ก่อนการปันส่วน ครอบครัวสามคนใช้น้ำถึงวันละ 320 แกลลอน)

ผู้บริโภคร่วมมือเต็มที่และเต็มใจประหยัดน้ำเพิ่มเติม เป็นต้นว่า เวลาแปรงฟัน โกนหนวด หรือถูสบู่ขณะอาบน้ำก็ไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ เวลาล้างผัก ทำความสะอาดถ้วยชามไม่ถือรองใต้ก๊อกน้ำ แล้วปล่อยให้น้ำไหลแรงเพื่อชะสิ่งสกปรกออก แต่เปลี่ยนเป็นล้างในอ่างน้ำแทน และใช้ประโยชน์จากน้ำนั้นอีกต่อหนึ่ง เช่น รดน้ำต้นไม้หรือราดส้วม เวลาอาบน้ำบางคนถึงกับรองน้ำที่ใช้น้ำล้างตัวเก็บสำรองไว้ ผลก็คือ สามารถลดการใช้น้ำได้ถึงร้อยละ 65 ยืดน้ำได้พอใช้จนกระทั่งฝนตก

ในระหว่างที่กันดารน้ำ ใครมีวิธีประหยัดน้ำอย่างไรรีบบอกต่อ ๆ กันไป ทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิตก็แจกหนังสือแนะนำเป็นการใหญ่ บางวิธีอาจดัดแปลงเครื่องใช้ในบ้านด้วย

ขอยกตัวอย่างวิธีประหยัดน้ำในถังชักโครก ปัจจุบันใช้ส้วมชักโครกกันมาก บ้านสร้างใหม่ส่วนใหญ่ทำส้วมชักโครกทั้งนั้น ส้วมซึมที่ประหยัดน้ำไม่นิยมใช้กันแล้ว อาจจะเป็นเพราะไม่สวยงามเท่า ทุกครั้งที่ชักโครกจะต้องใช้น้ำถึง 6 - 8 แกลลอน ในแต่ละวันชาวอเมริกันใช้น้ำสำหรับชักโครกประมาณ 29 แกลลอนโดยเฉลี่ย เท่ากับครึ่งหนึ่งของน้ำที่ใช้ประจำวันทั้งหมดจึงเป็นจุดแรกที่ต้องแก้ไข

มีวิธีประหยัดน้ำในถังชักโครกหลายวิธี วิธีที่ง่ายน่าลองใช้ก็คือ ใช้น้ำขวดหรือถังพลาสติกกักน้ำไว้บ้าง เมื่อชักโครกน้ำในภาชนะจะคงเหลืออยู่ ภาชนะใช้ก่อนรินแห้งไว้ไม่ให้ล้น (ดูรูป) ระวังอย่าใช้ภาชนะที่ใหญ่เกินไป หากน้ำที่ปล่อยลง ไปยัง ไม่พอราดส้วมจะต้องเปลี่ยนภาชนะให้เล็กลง อย่ารอให้กันดารน้ำจนถึงขั้นวิกฤติเลย ช่วยกันสร้างนิสัยประหยัดน้ำตั้งแต่วินาทีนี้ดีกว่า

(อรวิทย์ ไทรกิตต์. เรื่องต้องรู้เพื่อชีวิต
เครื่องใช้ในบ้าน. สมาคมเศรษฐศาสตร์
แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์,
2536.)

ข้อคิดเรื่องการบวช

กิ่งแก้ว อัครการ

ใกล้เทศกาลเข้าพรรษานี้ วัดแต่ละวัดมีการบวชนาคันคึกคัก บางวัดต้องทำพิธีบวชวันและหลาย ๆ รูป ตั้งแต่โม่งเข้าไปจนถึงกลางคืน ถ้าผ่านไปตามชนบทเราจะมองเห็นผู้คนไปทำบุญกันเต็มศาลา บางทีก็แว่วเสียงระนาด ช้องกลองลอยมาตามลม

หมู่บ้านหนึ่งก็มีวัดประจำหมู่บ้าน ฉะนั้นในแต่ละตำบลอำเภอ เราจะเห็นวัดอยู่ใกล้ ๆ กัน หากลูกหลานของใครบวช เพื่อนบ้านก็จะมาช่วยอนุโมทนากันเต็มไปหมด บางทีก็ไปช่วยงานติดต่อกันหลายวัน เพราะความรู้จักมักคุ้นกัน และเพราะศรัทธาในพระศาสนาด้วย

เมื่อนาคเข้าไปทำพิธีในโบสถ์ บุคคลที่จะเข้าไปอนุโมทนาในพิธีก็มักเป็นพ่อแม่พี่น้องที่สนิทส่วนมากก็เป็นผู้เฒ่าผู้แก่ซึ่งดูแล้วซึ่งใจดี อาจจะเป็นเพราะความสงบเสงี่ยมสำรวมระวังที่ทำให้ดูเหมือนกับเป็นนางเทพธิดาที่เขาเขียนไว้ตามภาพฝาผนัง ส่วนเด็กเล็กหนุ่มสาวนั้นมักจะเล่นเกเรเก้งเอ็ดตะโรกันอยู่นอกพิธี ภายในโบสถ์เขาจะสงบเพียงไร ไม่สนใจ ชอบที่จะส่งเสียงหยอกล้อกันว๊ายและประสพการณ์ที่น้อยนิด มันช่างทำให้คนเราประมาทจริงนะ ต่างก็ไม่ว่าเมื่อไรควรจะหุบปากเมื่อไรควรจะสำรวม จะรอดแต่ตอนเจ็บป่วย ตายเท่านั้นหรือที่จะเจ็บลง

วัยหนุ่มสาวเป็นวัยแห่งอารมณ์รุนแรง เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางกายเต็มที่ กายกอบปรด้วยกำลังวังชาจึงมักพาใจและการกระทำให้วิ่งไปอย่างรวดเร็ว มีแต่ครึกครื้นตื่นเต้น หยดยังไม่รู้เป็น ฉะนั้นการหกล้ม เจ็บตัว เจ็บใจจึงเกิดขึ้นได้ง่าย

โบราณท่านจึงหาวิธีชะลอจังหวะชีวิตตอนนี้ด้วยการให้อยู่ในกรอบแห่งระเบียบแบบแผนต่าง ๆ บ้าง วิธีการที่นิยมที่สุดได้แก่การให้บวชเรียน การบวชประกอบด้วยวินัยจะเป็นเครื่องช่วยควบคุมการกระทำที่พลุ่งพล่านต่าง ๆ ธรรมะน่าจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในหลักของการดำเนินชีวิตที่เป็นสุขตามอัธยาศัย ให้เข้าถึงการมีความสุขที่ไม่เบียดเบียนใครที่ไหนทั้งหมด

ในปัจจุบันการบวชก็ยังเป็นประเพณีที่ยังนิยมกันอยู่ ดังได้กล่าวแล้ว เราบวชกันไม่วันแต่ละวันซึ่งก็เป็นเรื่องดี แต่ก็อดคิดต่อไปไม่ได้ถึงความพร้อมของผู้บวช บางคนมักเป็นห่วงทศณะและการกระทำของผู้ที่กำลังย่างเข้าสู่พิธีสืมาว่าท่านได้เตรียมใจ เตรียมกายแก่สมณเพศหรือยัง การเตรียมกายมิได้หมายถึงการนุ่งขาวห่มขาว แล้วก็จัดหาอุปัชฌาย์ท่านั้น การเตรียมใจมิได้

หมายถึงการทำความรู้สึกว่าจะไปหมั้นจิ๋วเท่านั้น เพราะถ้าเตรียมเพียงเท่านั้น ก็จะเป็นการบวชที่ไม่สมบูรณ์นัก การบวชมิใช่การเป็นหุ่นยนต์ให้ใครนำผ้าเหลืองมาห่อหุ้ม หากแต่ต้องเข้าใจถึงความหมายอันลึกลับของหน้าที่และบทบาทที่ใหม่และแตกต่างจากการเป็นฆราวาส

บางคนเตรียมบวชขั้นแข็ง แต่มักเป็นเรื่องเปลือกนอก เช่นมีการกินเลี้ยงเพื่อทำขวัญกัน เอ็กเกริก ซึ่งเป็นการผิดหลักการสำรวมและการมัธยัสถ์อันเป็นแก่นของศีล มีการใช้เสียงออกเครื่องขยายเสียงได้ยินไปไกลหลายกิโลเมตร ทราฐูไม่ว่าแทนที่คนเขาจะอนุโมทนาให้เป็นบุญ เขากลับสาปแช่ง บางคนถึงเวลาบวช เข้าโบสถ์ยังมีกลิ่นเหล้าติดปากอยู่ ไม่เป็นสมปฤติได้ ไม่คิดว่าการเข้าสู่พิธีเป็นเรื่องที่เราจะต้องกระทำโดยเคารพ ซ่อนแต่จะแห่แห่นำคนเป็นเทวดา ทาคิดไม่ว่าชีวิตของตนเหมือนแมลงเม่าที่กำลังบินใกล้ไฟ ควรที่จะเจียมตัวเจียมใจอย่างที่สุด ครั้นถึงเวลาเข้าไปหาพระคู่สวดและพระอุปัชฌาย์อาจารย์ เพื่อกราบขออนุญาตบวชก็ยิ่งอาเพศหนัก เพราะกล่าวคำขอไม่ได้ กระทั่งจนกระทั่ง พระพี่เลี้ยงต้องคอยบอกบทราวกับคนละครจำเป็น อ้างเรื่องร้อยแปดที่เป็นเหตุให้ท่องจำไม่ได้ ท้ายที่สุดอ้างว่าเพราะภาษาบาลี แต่นั่นแหละบาลีเพียงไม่กี่หน้าจำไม่ได้แล้วจะไปจำอะไร การจำได้เป็นเครื่องพิสูจน์ความใส่ใจและความคารวะต่างหาก

โบราณเขามีประเพณีทำขวัญ ก็เพื่อเตือนสติให้เรารู้หน้าที่และบทบาทใหม่ที่เราจะต้องมี แต่ต่อมากลับกลายเป็นเรื่องประเพณีนั้นเพื่อเห็นแก่กิน เห็นแก่ร้องรำเป็นเรื่องใหญ่ ครั้นถึงเวลาเข้าไปเป็นพระภิกษุจริง ๆ จะให้กลับตาลปัตร ไม่เห็นแก่ปากท้องและร้องรำจึงทำได้ยาก เห็นประชาชนวันวายเรื่องปากท้อง ก็พลอยเห็นเป็นการแสวงหาอันยังยวดยไปด้วย แล้วใครจะให้สติใครเล่า

การเข้าไปสู่ภิกษุภาวะอย่างปราศจากสติของฆราวาสเราบางคนนี้ ทำให้เกิดมีฆราวาสในคราวของการแต่งเหลืองขึ้น มีอาการที่ยังพูดเหมือนฆราวาส กิน สูบ เหมือนฆราวาส อยากเหมือนฆราวาส และที่สำคัญคือ มีวิถีแก้ปัญหาแบบฆราวาส เช่น สมัยเป็นฆราวาสแก้เมื่อยแก้ปวดด้วยการสูบบุหรี่ ครั้นไปเป็นลูกศิษย์พระตถาคตแล้วยังติดไปทำอีก ไม่ว่าจะอยู่ในองค์ประชุมหรือพิธีการใด เรียกว่าไม่ได้พยายามเรียนรู้หลักของการสำรวม ไม่ได้ฝึกจิตให้ตั้งมั่นอยู่ในอารมณ์เดียว ใช้ความสงบเป็นวิถีทางในการแก้ปัญหาไม่เป็น จึงวอกแวกก่อเหินเป็นนิจ

เพราะฉะนั้น ผู้ที่จะเข้าบวชในพระศาสนา น่าจะมีการปรับปรุงทัศนคติและความพร้อมให้ดีที่สุด หนังสือนวโกวาท ซึ่งเป็นคู่มือสำหรับพระบวชใหม่นั้น ควรศึกษาตั้งแต่ก่อนบวชด้วยซ้ำ

จะได้รู้ว่าจะต้องประพฤติปฏิบัติตัวอย่างใดในทันทีที่เข้าสู่ความเป็นพระภิกษุ บางคนรอไว้ไปเรียน
 หลังจากทรมานเพลิงแล้ว บางคนไม่ได้เรียนเลย กระทำผิดพลาดอาบัติไปแล้วอย่างไรก็ไม่รู้เรื่อง
 นับว่าเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง เสียเงิน เสียเวลา เสียศรัทธา และเสียสถาบันหมดทีเดียว
 ขราวาสผู้จะบวชหรือผู้แวดล้อมผู้บวช อย่าเห็นแก่กินและแก่เล่นอยู่เลย ระเบียบวินัยและธรรม
 ปฏิบัติเป็นความจำเป็นรีบด่วนที่จะสร้างความเป็นหลักฐานมั่นคง และความสงบให้เกิดขึ้นกับตนเอง
 และผู้อื่น แม้เราจะไม่บวชกายก็อาจบวชใจ เพื่อให้กาลเวลาปัจจุบันและอนาคตมีคุณค่า
 น่าภูมิใจไม่เสื่อมคลาย

◀ ผู้ขอพรพชา
รับศีล

◀ อัฐบริหาร :
เครื่องใช้สอย
ของพระภิกษุใน
พระพุทธศาสนา
มี 8 อย่างคือ
สบง จีวร
สังฆาฏิ บาตร
มีดโกน เข็ม
ประคตเภาและ
ผ้ากรองน้ำ

โดยทั่วไปพระภิกษุจะนุ่งสบง ท่มจีวร ➤
 ต่อเมื่อมีสังฆกรรมหรือกิจกรรมที่สำคัญ
 จะใช้สังฆาฏิด้วย (สังฆาฏิ คือ ผ้า
 คลุมกันหนาวที่พระใช้ทาบบนจีวร แต่
 ปกติใช้นำพาดบ่าซ้าย)

ขณะทำงาน หรือปฏิบัติภารกิจส่วนตัว ➤
 พระภิกษุมักท่มเพียงสบงกับอังสะ โดยมี
 ประคดเอวคาดไว้ (อังสะมีใช้ 1 ใน
 อัฐบริวาร แต่เป็นเครื่องนุ่งท่มที่เพิ่ม
 เข้ามาคล้ายเสื้อชั้นใน)

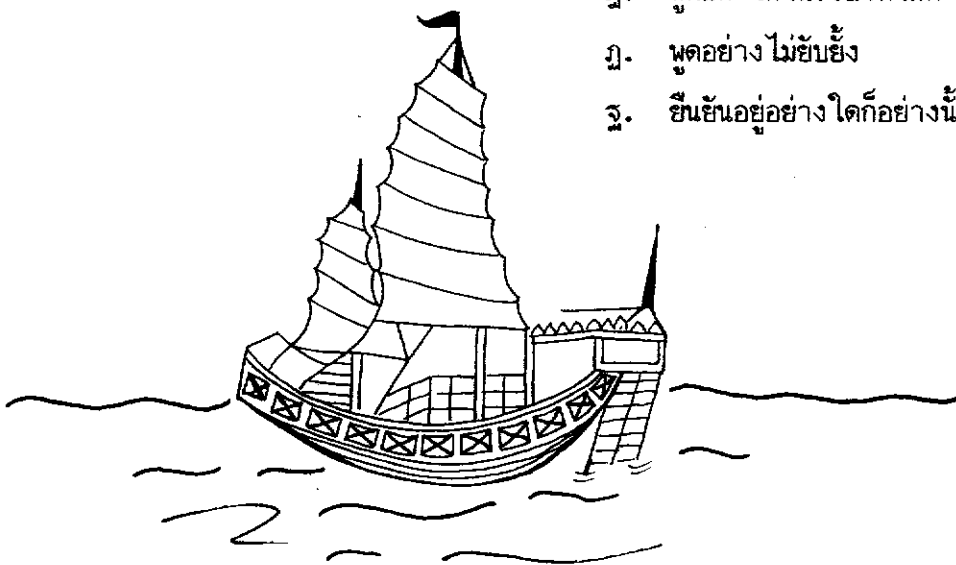

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 1 ให้นักเรียนนำตัวอักษรหน้าข้อความทางขวามือมาเขียนไว้หน้าข้อความทางซ้ายมือ
ที่มีความหมายเหมือนกัน

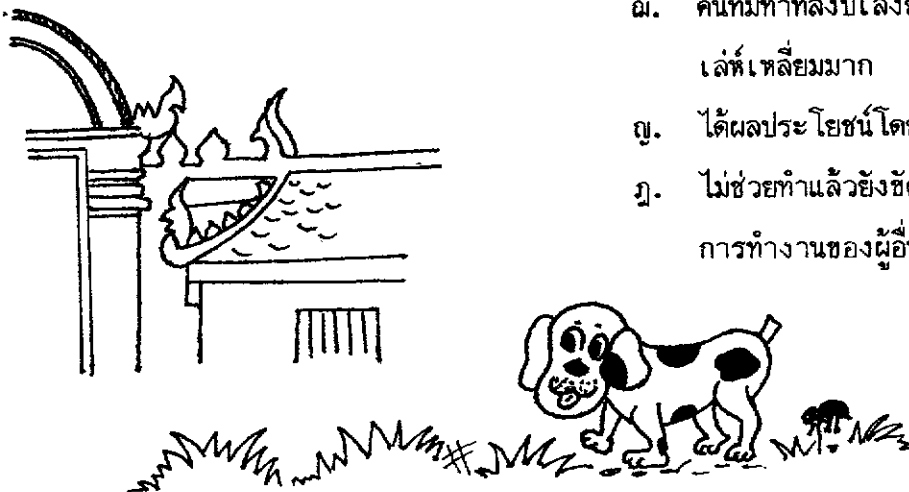
1. กระพัดกระเฟียด	ก. พูดกล่าวโทษท่านต่อหน้าผู้อื่น
2. บังคับ	ข. เรือสำเภา
3. อืดอืด	ค. ไปเที่ยว
4. โพล่ง	ง. ท้องฟ้า
5. เกตรา	จ. อาการที่ริมฝีปากเผยขึ้นลง
โดยเร็วอย่างกระชิบ
6. โปยม	ฉ. สู้ไม่ยอมถอย
7. ประภาส	ช. แสดงอาการไม่เต็มใจ
8. ชมขมิบ	ซ. แสงสว่าง
9. โพนทะนา	ฅ. แสดงอาการไม่พอใจ
10. ยืนหยัด	ญ. ฝันใจ
	ฎ. พูดคะไคในเรื่องที่ไมดี
	ฏ. พูดอย่างไม่ยับยั้ง
	จ. ยืนกรานอยู่อย่างใดก็อย่างนั้น

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 2 ให้นักเรียนนำตัวอักษรหน้าข้อความทางขวามือมาเขียนไว้หน้าข้อความทางซ้ายมือ
ที่มีความหมายเหมือนกัน

1. ตบหัวกลางศาลา
ขอชมที่บ้าน	ก. แนะนำว่าสอนเท่าไรก็ได้ผล
2. นอนใจ	ข. มั่นใจ วางใจ
3. ตัดหางปล่อยัด	ค. ชอบพูดเปิดเผยสิ่งที่ไม่สมควร
ออกมาโดยไม่คำนึงถึงความผิดพลาด
เสียหาย
4. มือถือสาก ปากถือศีล	ง. ชอบพูดว่าคนอื่นชั่ว ๆ ช่าง ๆ
5. ไม่กินน้ำ	จ. ยอมรับผิดไม่สมกับความผิดที่ทำไว้
6. เสือเผ่นจำศีล	ฉ. มักแสดงตัวว่าเป็นคนมีศีลมีธรรม
แต่กลับประพฤติชั่ว
7. ตักน้ำรดหัวสาก	ช. ไม่ช้า ไม่นาน
8. ปากโป้ง	ซ. ตัดขาดไม่เกี่ยวข้อง
	ณ. คนที่มีท่าทีสงบเสงี่ยมแต่มี
เล่ห์เหลี่ยมมาก
	ญ. ได้ผลประโยชน์โดยไม่ต้องทำอะไร
	ฎ. ไม่ช่วยทำแล้วยังขัดขวาง
การทำงานของผู้อื่น

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 3 ให้นักเรียนใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 1 - 8

- ก. ใช้คำฟุ่มเฟือย
- ข. ใช้สำนวนผิด
- ค. ใช้คำผิดหลักภาษา
- ง. ใช้คำผิดความหมาย กำกวมหรือไม่เหมาะกับภาษาเขียน
- จ. ไม่มีข้อบกพร่องเลย

ให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อต่อไปนี้บกพร่องด้านใด แล้วเลือกคำตอบเพียงข้อเดียว
ใส่หน้าข้อนั้น ๆ

-1. เขาถูกเชิญไปงานเลี้ยง
-2. ขอให้คุณเดินทางด้วยสวัสดิภาพ
-3. ข้าพเจ้ามีความเห็นเช่นเดียวกับผู้เขียนข้อความข้างต้น
-4. เขามีเพื่อนหญิง เยอะแยะ
-5. เขาถูกเตะด้วยเท้า
-6. เธออายจนหน้าดำคร่ำเครียด
-7. เขาดีใจมากที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 4 ให้นักเรียนเติมคำอุปมาอุปไมยต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

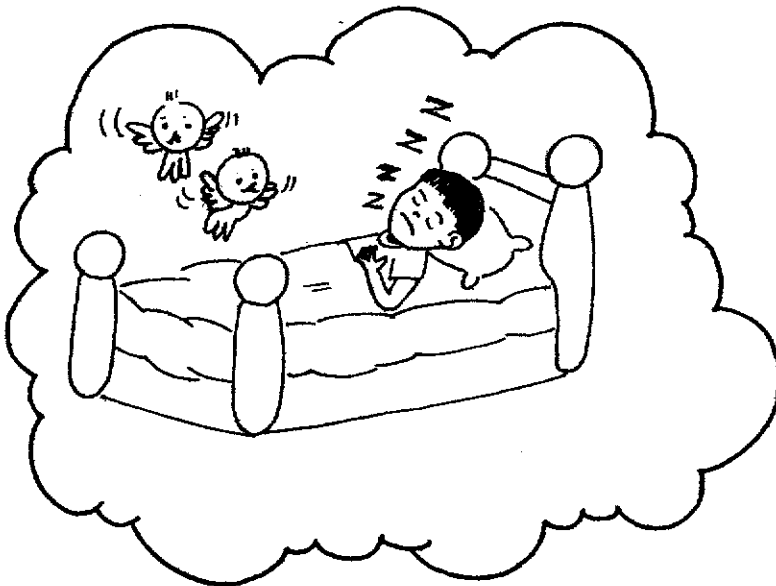
1. ไส้เหมือน.....
2. ขาวเหมือน.....
3. ดีใจเหมือน.....
4. ตรงเหมือน.....
5. ผมดำขลับเหมือน.....
6. เบาเหมือน.....
7. โกรธเหมือน.....
8. สวยเหมือน.....

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 5 ให้นักเรียนเติมส่วนต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. นอนหลับไม่รู้.....
2. เห็นกงจักร.....
3. ตำนานรัก.....
4. ถอยหลังเข้า.....
5. ซองหาย.....
6. จับแพะ.....
7. เห็นช้างชี่.....
8. กินบนเรือน.....

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 6 ให้นักเรียนหาคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำต่อไปนี้

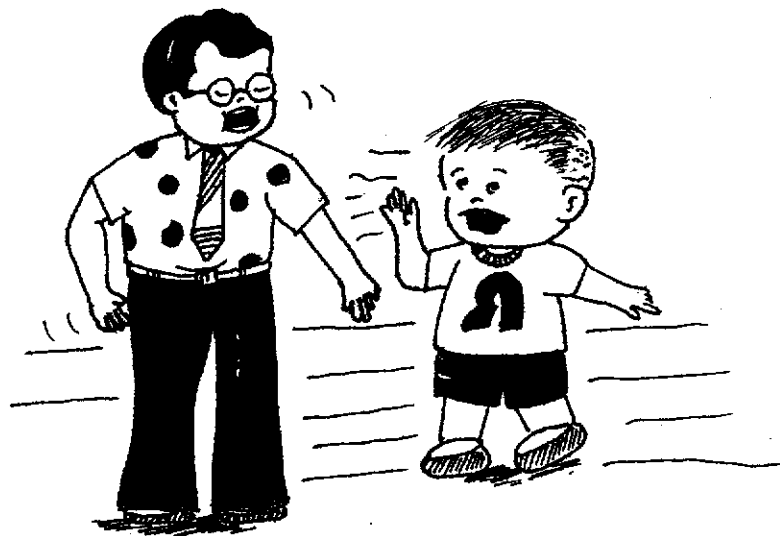
1. ชี้แจง	ตรงข้ามกับ
2. กลางวัน	ตรงข้ามกับ
3. ร่าเริง	ตรงข้ามกับ
4. ช้า	ตรงข้ามกับ
5. ชม	ตรงข้ามกับ
6. เบี้ยว	ตรงข้ามกับ
7. โง่เขลา	ตรงข้ามกับ

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 7 ให้นักเรียนแก้ไขคำต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

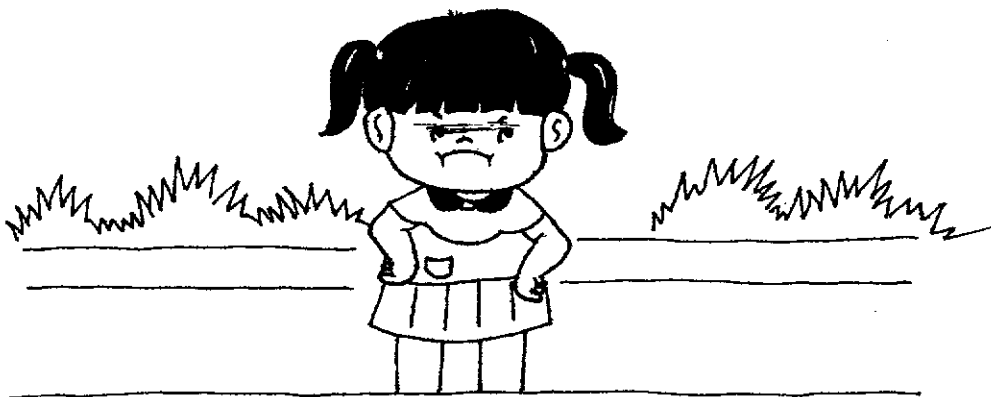
1. กร้าวร้าว	แก้เป็น
2. กระตือลือลั่น	แก้เป็น
3. รสชาติ	แก้เป็น
4. สร้างสรร	แก้เป็น
5. ผูกพันธุ์	แก้เป็น
6. ทศณะคติ	แก้เป็น
7. นิศดาร์	แก้เป็น
8. โอกาศ	แก้เป็น
9. ตรึงเครียด	แก้เป็น
10. อลุ่มอะล่วย	แก้เป็น

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 8 ให้นักเรียนนำคำต่อไปนี้ แต่งประโยคให้ได้ใจความสมบูรณ์

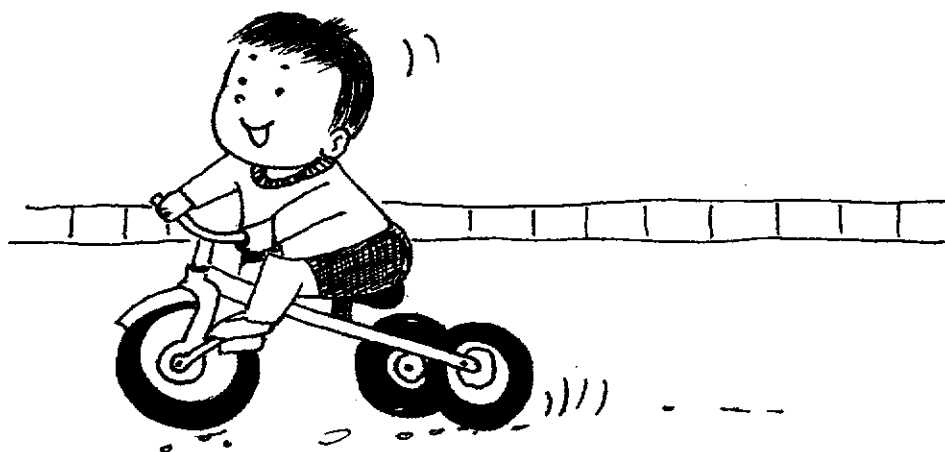
1. อืดออด
2. ย้อยยุต
3. ชมบชมิบ
4. โพล่ง
5. แน่นหนา
6. ตาลีตาเหลือก
7. จำแนก
8. ชะมักเซม้น
9. ทักแนน
10. หน้าคว่ำ

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 9 คำที่ขีดเส้นใต้ในแต่ละประโยค เป็นคำที่ไม่เหมาะสมกับประโยค ให้นักเรียน
แก้ไขให้ถูกต้อง

1. ปากกา 3 อัน วางอยู่บนโต๊ะครู
2. ดาราคณบดีมีความประพฤติแย่ง
3. ช่างปูนน่าจะฉาบผนังห้องข้างนั้นก่อน
4. รถราก็ไม่ค่อยมี ส่วนใหญ่จะเป็นรถจักรยานหะมากกว่า
5. เดียนทำงานอยู่บริษัทที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง
6. หนังเรื่องนี้มันส์มาก
7. เสกสรรค์ยี้จะจัดที่ถูกต่อยปาก
8. คุณนายมารศรีบ่นว่าเซ็งระเบิดที่ไม่ได้ออกไปเล่นไฟเลย.....

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 10 ให้นักเรียนแก้ไขข้อความต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

1. เราควรทานอาหารให้ครบห้าหมู่
.....
2. ฉันใฝ่ฝันที่จะเข้าศึกษาในมหา'ลัย
.....
3. เพื่อเป็นการแสดงถึงความยินดีผมขอมอบดอกไม้ให้ต่อคุณ
.....
4. เมื่อเจอปัญหาไม่รู้ว่าจะแปลว่าไง
.....
5. ถ้าครูจับได้ว่าเธอตีกันจนหัวบะครูจะไล่เธอออกจากโรงเรียน
.....

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 11 ให้นักเรียนนำคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้เรียบเรียงให้ได้ใจความ 1 ย่อหน้า

แล้วตั้งชื่อเรื่องด้วย

ธรรมชาติ ลัทธิปา นักท่องเที่ยว กรง อาหาร ป่วย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 12 ให้นักเรียนเขียนอธิบายถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่งว่า มันเกิดขึ้นได้
อย่างไร มีผลอะไรตามมา และมีผลต่อใครบ้าง ให้ความยาวไม่น้อยกว่า 8 บรรทัด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

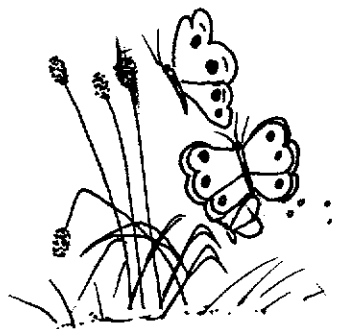
.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 13 ให้นักเรียนฝึกเขียนคำนำจากเรื่องที่กำหนดให้ต่อไปนี้ให้น่าสนใจ และสอดคล้อง
กับชื่อเรื่อง

อาหารที่ข้าพเจ้าชอบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 14 ให้นักเรียนเขียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการทำความดี พร้อมทั้ง
สอดแทรกคติเตือนใจไว้ด้วย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

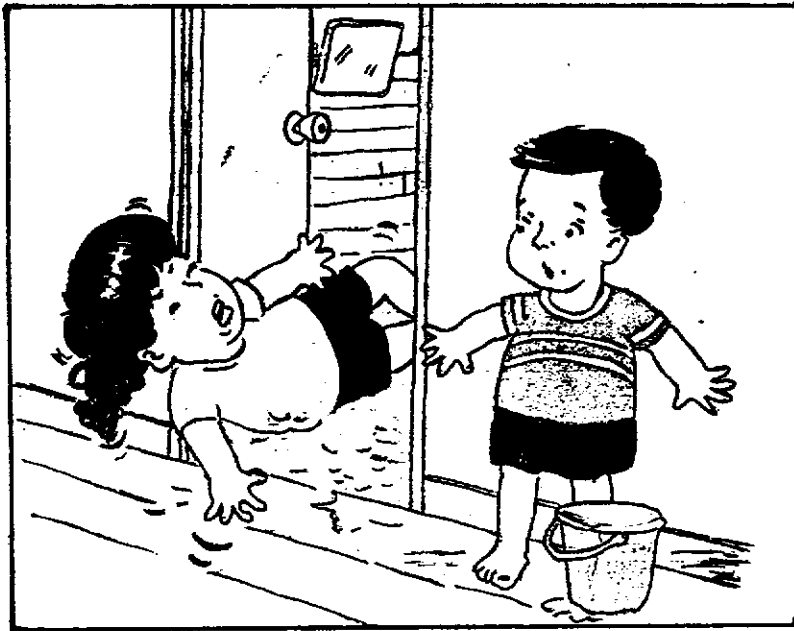
.....

.....

แบบฝึกเสริมทักษะภาษา

ชุดที่ 15 ให้นักเรียนดูภาพข้างล่างนี้ แล้วสังเกตรายละเอียดของภาพว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร แล้วเรียบเรียงเป็นเรื่องราวสั้น ๆ ให้น่าสนใจ

[illegible]

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย
- แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย

แบบทดสอบ
วัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย

แบบทดสอบ

วัดความสามารถทางการเขียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เวลา 90 นาที

คำชี้แจง

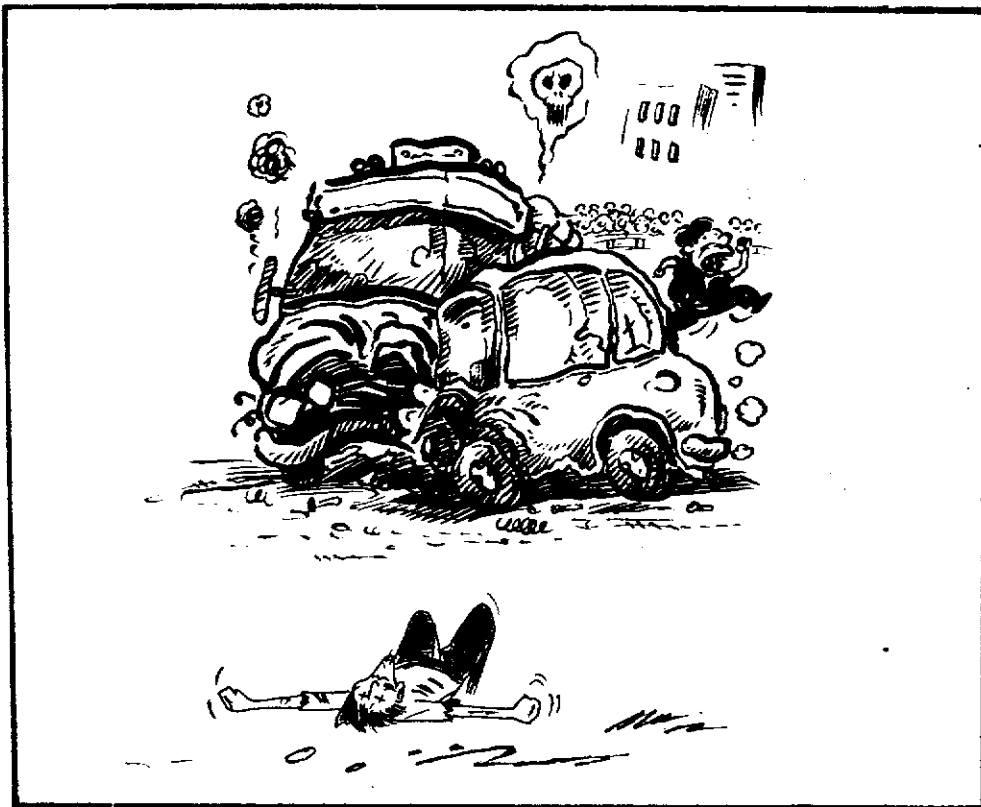
1. แบบทดสอบฉบับนี้ใช้วัดความสามารถทางการเขียน มี 2 ข้อ ดังนี้
ข้อ 1 เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนอธิบาย
จากภาพที่กำหนดให้
ข้อ 2 เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนแสดงความคิดเห็น
จากเรื่องที่อ่าน
2. ให้นักเรียนทำในกระดาษคำตอบที่จัดให้
3. ห้ามขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบนี้

แบบทดสอบข้อ 1

ความสามารถทางการเขียนอธิบาย

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนดูภาพข้างล่างนี้ แล้วเขียนเรียงความโดยอธิบายถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นอย่างละเอียด มีความยาวประมาณ 20 - 30 บรรทัด พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องด้วยและให้ทำภายในเวลา 45 นาที
2. เกณฑ์ในการพิจารณา จะพิจารณาความสามารถของนักเรียนในการเสนอเรื่อง การลำดับความ การขยายความ การรักษารูปแบบการเขียนและการใช้ภาษาสื่อความหมาย

แบบทดสอบข้อ 2

ความสามารถทางการเขียนแสดงความคิดเห็น

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านข้อความข้างล่างอย่างรอบคอบ แล้วจับใจความสำคัญของเรื่อง เพื่อนำมาเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีความยาวประมาณ 20 - 30 บรรทัด พร้อมทั้งตั้งชื่อเรื่องด้วย และให้ทำภายในเวลา 45 นาที
2. นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็นได้อย่างอิสระ
3. เกณฑ์ในการพิจารณา จะพิจารณาความสามารถของนักเรียนในการเสนอเรื่อง การลำดับความ การขยายความ การรักษารูปแบบการเขียน และการใช้ภาษา สื่อความหมาย

โคราชปิดจัด ทุกฝ่ายหนุน "โครงการโคราช ประสานใจสู้ภัยแล้ง" ผู้ว่า ฯ หน้าบาน

หลังจากที่นายดำรง รัตนานิช ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา กล่าวเปิดโครงการ "โคราชประสานใจสู้ภัยแล้ง" แล้ว ได้เดินทางทักทายผู้เข้าร่วมโครงการทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างทั่วถึง จากนั้นผู้ว่า ฯ เมืองย่าโม ได้ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนด้วยใบหน้าเบิกบานว่า เนื่องจากในฤดูฝนที่ผ่านมามีฝนตกน้อย จึงทำให้ฤดูแล้งปีนี้แล้งกว่าปกติ ผลผลิตทางการเกษตรลดลงเป็นอันมาก โดยเฉพาะข้าวนาดอนเสียหายโดยสิ้นเชิง บรรดาเขื่อนและอ่างเก็บน้ำต่าง ๆ ก็มีปริมาณน้ำที่กักเก็บได้น้อยกว่าปีก่อน ๆ ดังนั้นจังหวัดจึงได้จัดทำโครงการ "โคราชประสานใจสู้ภัยแล้ง" ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ ประการแรก เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้เพียงพอที่จะดำรงชีพอยู่ได้ตามปกติ และประการที่สอง เพื่อให้ประชาชนโดยทั่วไปมีน้ำอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอและทั่วถึง

"ในการนี้เราได้เชิญบุคคลต่าง ๆ ที่มีคุณภาพและศักยภาพทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมโครงการกว่าสามร้อยคน โดยเราได้มีมนต์หลวงพ่อบุญ ปรีสุทโธ มาเป็นประธานที่ปรึกษา

โครงการ ซึ่งเป็นผลทำให้พวกเราประสานใจกันได้อย่างแนบแน่นและต่างก็ทุ่มเททรัพยากรทุกอย่างที่มีอยู่สนับสนุนโครงการเกินกว่าที่คาดคิด ตามโครงการนั้น เราตั้งเป้าว่าจะสามารถซ่อมแซมตมุน้ำที่เราเคยส่งเสริมประชาชนทำไว้เก็บน้ำฝนแล้วเกิดชำรุดไปประมาณ 500 ใบได้ทั้งหมด เราได้รับการสนับสนุนเงินและวัสดุ เช่น เหล็ก ปูน หวาย มากพอที่จะส่งเสริมให้ประชาชนทำตมุน้ำเพิ่มได้อีกไม่น้อยกว่าสองหมื่นใบ ในขณะเดียวกัน เราตั้งเป้าไว้ว่าจะสามารถจัดหน่วยชุดเจาะน้ำบาดาล ให้ได้อำเภอละ 2 ชุด ครั้นพอเราเริ่มต้นกันวันนี้ เราก็ได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นอีกกันที่อีกอำเภอละ 3 ชุด รวมเป็น 5 ชุด ซึ่งแต่ละชุดจะทำการชุดเจาะน้ำบาดาล ทำถึงเก็บน้ำ วางท่อเข้าหมู่บ้านและไร่นาได้กว่า 10 จุด นอกจากนั้น เรายังจะมีรถแจกจ่ายน้ำให้ประชาชนที่ทำตมุน้ำตามโครงการอย่างทั่วถึงอีกด้วย"

"รู้สึกว่ามันดีท่านผู้ว่า ฯ หน้าตาเบิกบานเป็นพิเศษ" ผู้สื่อข่าว "โคราชรายวัน"

ตั้งข้อสังเกต

"เพราะทุกฝ่ายให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งจนผมมั่นใจว่าแล้งนี้และนับต่อจากนี้ไป ประชาชนจะหน้าใสและบานไปอีกนาน"

แบบสอบถาม
วัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย

แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ถามเกี่ยวกับการกระทำของนักเรียนในด้านการเขียนภาษาไทย ขอให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียดและพิจารณาว่า ข้อความแต่ละข้อตรงกับการกระทำของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น ๆ เพียงช่องเดียว
2. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีผลต่อคะแนนการเรียนของนักเรียนแต่ประการใด นักเรียนมีอิสระในการตอบอย่างเต็มที่ คำตอบของนักเรียนจะมีประโยชน์และมีคุณค่ามากที่สุดก็ต่อเมื่อนักเรียนตอบตรงกับความเห็นจริงมากที่สุด
3. ขอให้นักเรียนทำแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อ

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0.	ข้าพเจ้าสนุกสนานกับการเขียนภาษาไทย..				✓.....	
00.	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจการเขียนภาษาไทย ข้าพเจ้าจะถามครูทันที เพื่อจะได้เขียน ได้ดีขึ้น.....		✓.....			

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อ 0. แสดงว่า เมื่อนักเรียนเขียนภาษาไทยนักเรียนสนุกน้อย

ในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน นักเรียนกระทำตรงกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ข้อ	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน- กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.	เมื่อครูอธิบายเกี่ยวกับการเขียนภาษาไทย ข้าพเจ้า ตั้งใจฟังด้วยใจจดจ่อ.....					
2.	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจการเขียนภาษาไทย ข้าพเจ้า จะถามครูทันที เพื่อจะได้เขียนได้ดีขึ้น.....					
3.	ขณะเรียนการเขียนภาษาไทย ข้าพเจ้าเอางานอื่น มาทำ.....					
4.	เมื่อครูให้เขียนภาษาไทย ข้าพเจ้าเร่งรีบเขียน เพื่อให้มีงานส่งเท่านั้น.....					
5.	ข้าพเจ้าต้องการมีผลงานการเขียนภาษาไทยตีพิมพ์ ลงในวารสารของโรงเรียน.....					
6.	เมื่อข้าพเจ้าต้องเขียนภาษาไทย ข้าพเจ้าจะอ่าน บททวน แก่ใจ เพื่อให้งานเขียนดีที่สุด.....					
7.	ข้าพเจ้าไม่ต้องการให้ครูสั่งการบ้านที่มีการเขียน บรรยาย.....					
8.	เมื่อครูให้เลือกทำแบบฝึกเสริมทักษะภาษา ข้าพเจ้า จะเลือกทำแบบฝึกที่ไม่ใช่การเขียนบรรยาย.....					
9.	ในช่วงเวลาของการเขียนภาษาไทย ข้าพเจ้าจะเข้าร่วม กิจกรรมอย่างสนุกสนาน.....					
10.	ข้าพเจ้าสนุกสนานกับการเขียนภาษาไทย.....					

ข้อ	ข้อความ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน- กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
11.	เมื่อครูกำหนดเรื่องให้เขียน ข้าพเจ้าเบื่อหน่าย เพราะไม่รู้จะเขียนอะไร.....					
12.	ข้าพเจ้าต้องทนนั่งเขียนเรื่องด้วยอาการ กระสับกระส่าย.....					
13.	เมื่อครูสั่งให้ไปค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเขียน ภาษาไทย ข้าพเจ้าจะรีบทำทันที.....					
14.	เมื่อข้าพเจ้าสงสัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย ข้าพเจ้าจะนำไปถามครู.....					
15.	เมื่อครูให้ออกไปเขียนข้อความบนกระดานดำ ข้าพเจ้าจะนั่งเฉย.....					
16.	เมื่อครูให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาษา ในการเขียนภาษาไทย ข้าพเจ้าจะนั่งเฉย.....					
17.	เมื่อข้าพเจ้าเขียนภาษาไทยแล้วได้คะแนนน้อย ข้าพเจ้าจะรีบถามครูถึงข้อบกพร่องในงานเขียนนั้นๆ.....					
18.	เมื่อข้าพเจ้าเกิดปัญหาเกี่ยวกับการเขียนภาษาไทย ข้าพเจ้าจะพยายามถามครูหรือเพื่อนจนเข้าใจ.....					
19.	เมื่อข้าพเจ้าต้องเขียนภาษาไทยที่เป็นเรื่องยาว ๆ ข้าพเจ้าจะท้อแท้.....					
20.	เมื่อครูให้แก้ไขงานเขียนมากกว่า 2 ครั้ง ข้าพเจ้า จะเก็บงานเขียนนั้นไว้ก่อน.....					

ภาคผนวก ค

- คุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย
- คุณภาพแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย
- คะแนนความสามารถทางการเขียนภาษาไทยก่อนและหลังการทดลอง
เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
- คะแนนแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยก่อนและหลังการทดลอง
เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

คุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย

ตาราง 4 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย

เลขที่	คะแนนสอบ ครั้งแรก (X)	คะแนนสอบ ครั้งที่สอง (Y)	XY	X ²	Y ²
1	91.50	86.50	7914.75	8372.25	7482.25
2	51.50	41.50	2137.25	2652.25	1722.25
3	31.00	29.50	914.50	961.00	870.25
4	38.50	47.50	1828.75	1482.25	2256.25
5	57.50	50.50	2903.75	3306.25	2550.25
6	33.50	28.50	954.75	1122.25	812.25
7	113.50	106.50	12087.75	12882.25	11342.25
8	86.50	86.50	7482.25	7482.25	7482.25
9	34.50	40.00	1380.00	1190.25	1600.00
10	36.00	41.50	1494.00	1296.00	1722.25
11	82.50	84.00	6930.00	6806.25	7056.00
12	85.50	90.50	7737.75	7310.25	8190.25
13	75.50	79.00	5964.50	5700.25	6241.00
14	36.00	44.00	1584.00	1296.00	1936.00
15	38.50	50.00	1925.00	1482.25	2500.00
16	72.50	73.00	5292.50	5256.25	5329.00
17	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
18	52.00	58.50	3042.00	2704.00	3422.25
19	37.50	45.50	1706.25	1406.25	2070.25
20	89.00	81.00	7209.00	7921.00	6561.00

ตาราง 4 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนสอบ ครั้งแรก (X)	คะแนนสอบ ครั้งที่สอง (Y)	XY	X ²	Y ²
21	34.50	43.50	1500.75	1190.25	1892.25
22	101.50	78.50	7967.75	10302.25	6162.25
23	86.50	75.00	6487.50	7482.25	5625.00
24	54.50	57.50	3133.75	2970.25	3306.25
25	103.50	100.00	10350.00	10712.25	10000.00
26	47.00	47.00	2209.00	2209.00	2209.00
27	114.50	92.50	10591.25	13110.25	8556.25
28	108.00	92.50	9990.00	11664.00	8556.25
29	61.00	67.00	4087.00	3721.00	4489.00
30	87.50	91.00	7962.50	7656.25	8281.00
31	48.00	60.50	2904.00	2304.00	3660.25
32	80.50	79.50	6399.75	6480.25	6320.25
33	48.00	60.00	2880.00	2304.00	3600.00
34	51.50	62.00	3193.00	2652.25	3844.00
35	75.50	71.50	5398.25	5700.00	5112.25
36	52.50	58.50	3071.25	2756.25	3422.25
37	71.00	71.50	5076.50	5041.00	5112.25
38	48.50	51.50	2497.75	2352.25	2652.25
39	76.00	68.50	5206.00	5776.00	4692.25
40	77.50	73.00	5657.50	6006.25	5329.00
41	98.00	91.50	8967.00	9604.00	8372.25
42	153.00	140.50	21496.50	23409.00	19740.25

ตาราง 4 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนสอบ ครั้งแรก (X)	คะแนนสอบ ครั้งที่สอง (Y)	XY	X ²	Y ²
43	109.00	97.50	10627.50	11881.00	9506.25
44	69.00	76.00	5244.00	4761.00	5776.00
45	151.50	134.00	20301.00	22952.25	17956.00
46	132.50	121.50	16098.75	17556.25	14762.25
47	61.00	60.00	3660.00	3721.00	3600.00
48	81.50	83.00	6764.5	6642.25	6889.00
49	64.00	67.00	4288.00	4096.00	4489.00
50	54.50	57.50	3133.75	2970.25	3306.25
Σ	3544.50	3493.50	287633.25	300612.75	278365.25

ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97

ตาราง 5 แสดงค่าความสอดคล้องของผู้ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย
2 คน

เลขที่	คะแนนของ ผู้ตรวจคนที่ 1 (X)	คะแนนของ ผู้ตรวจคนที่ 2 (Y)	XY	X ²	Y ²
1	95	88	8360	9025	7744
2	46	57	2622	2116	3249
3	32	30	960	1024	900
4	42	35	1470	1764	1225
5	55	60	3300	3025	3600
6	33	34	1122	1089	1156
7	117	110	12870	13689	12100
8	89	84	7476	7921	7056
9	36	33	1188	1296	1089
10	37	35	1295	1369	1225
11	86	79	6794	7396	6241
12	81	90	7290	6561	8100
13	78	73	5694	6084	5329
14	38	34	1292	1444	1156
15	40	37	1480	1600	1369
16	69	76	5244	4761	5776
17	0	0	0	0	0
18	48	56	2688	2304	3136
19	40	35	1400	1600	1225
20	83	95	7885	6889	9025

ตาราง 5 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนของ ผู้ตรวจคนที่ 1 (X)	คะแนนของ ผู้ตรวจคนที่ 2 (Y)	XY	X ²	Y ²
21	36	33	1188	1296	1089
22	96	107	10272	9216	11449
23	80	93	7440	6400	8649
24	51	58	2958	2601	3364
25	111	96	10656	12321	9216
26	50	44	2200	2500	1936
27	109	120	13080	11881	14400
28	101	115	11615	10201	13225
29	63	59	3717	3969	3481
30	90	85	7650	8100	7225
31	53	43	2279	2809	1849
32	85	76	6460	7225	5776
33	52	44	2288	2704	1936
34	55	48	2640	3025	2304
35	78	73	5694	6084	5329
36	58	47	2726	3364	2209
37	76	66	5016	5776	4356
38	52	45	2340	2704	2025
39	73	79	5767	5329	6241
40	79	76	6004	6241	5776

ตาราง 5 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนของ ผู้ตรวจคนที่ 1 (X)	คะแนนของ ผู้ตรวจคนที่ 2 (Y)	XY	X ²	Y ²
41	94	102	9588	8836	10404
42	155	151	23405	24025	22801
43	102	116	11832	10404	13456
44	76	62	4712	5776	3844
45	146	157	22922	21316	24649
46	130	135	17550	16900	18225
47	57	65	3705	3249	4225
48	87	76	6612	7569	5776
49	68	60	4080	4624	3600
50	59	50	2950	3481	2500
Σ	3567	3522	299776	300883	302016

ความสอดคล้องในการตรวจให้คะแนนความสามารถทางการเขียนของผู้ตรวจ 2 คน 0.97

ตาราง 6 แสดงค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (D) ของแบบทดสอบ

คนที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ	
	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 1	ข้อ 2
1	79.00	74.00	29.00	19.00
2	78.50	73.00	28.00	18.50
3	70.00	62.50	27.50	17.50
4	65.50	51.00	26.00	16.00
5	64.50	49.00	24.50	15.00
6	63.50	46.00	24.00	15.00
7	62.50	44.50	23.50	14.00
8	61.50	44.50	23.00	13.00
9	57.50	41.50	22.50	12.50
10	56.50	40.00	19.50	12.50
11	55.00	36.50	18.50	11.50
12	53.50	36.50	18.50	11.00
13	53.00	35.50	0.00	0.00
N	13	13	13	13
S_u	820.50	634.50		
S_L			284.50	175.00

ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบข้อ 1 และข้อ 2 เท่ากับ 0.54 และ 0.42

ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบข้อ 1 และข้อ 2 เท่ากับ 0.52 และ 0.48

คุณภาพของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
1	3.80	0.25	3.16	0.39	4.00
2	3.40	0.58	2.04	0.54	6.48
3	4.92	0.08	4.16	0.97	3.80
4	4.48	0.14	3.24	0.61	9.41
5	2.80	1.92	1.88	1.28	2.56
6	4.24	0.52	2.64	0.74	7.27
7	3.68	0.89	2.20	1.25	5.10
8	3.24	1.36	1.56	0.01	5.42
9	3.92	0.66	2.28	0.88	6.56
10	3.52	0.43	2.04	0.62	7.40
11	4.08	0.58	2.24	0.94	7.36
12	4.72	0.29	2.84	1.22	7.52
13	3.60	0.42	2.48	0.68	5.33
14	3.36	0.49	1.72	0.54	8.20
15	4.52	0.68	3.28	1.96	3.88
16	3.96	0.79	3.16	0.64	3.33
17	3.04	0.62	1.92	0.74	4.87
18	4.04	0.71	2.96	1.29	3.86
19	3.88	0.78	2.16	0.89	6.62
20	4.20	1.00	3.12	1.78	3.27

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทยทั้งฉบับ เท่ากับ 0.83

ตาราง 8 แสดงคะแนนความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลอง
เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
เลขที่	Pretest	Posttest	D	เลขที่	Pretest	Posttest	D
1	14.50	60.00	45.50	1	59.50	70.50	11.00
2	67.00	110.50	43.50	2	29.00	60.50	31.50
3	17.50	86.00	68.50	3	44.00	82.50	38.50
4	46.00	72.00	26.00	4	17.00	59.50	42.50
5	48.50	98.50	50.00	5	16.00	60.00	44.00
6	25.50	42.50	17.00	6	47.00	65.50	18.50
7	42.50	83.00	40.50	7	43.00	74.00	31.00
8	70.00	105.50	35.50	8	67.00	58.50	-8.50
9	56.00	95.50	39.50	9	46.50	66.50	20.00
10	34.50	78.50	44.00	10	41.00	65.50	24.50
11	46.50	90.50	44.00	11	61.00	50.50	-10.50
12	72.50	111.50	39.00	12	62.00	60.50	-1.50
13	67.00	83.50	16.50	13	79.50	59.00	-20.50
14	45.00	87.00	42.00	14	23.50	27.50	4.00
15	21.00	93.00	72.00	15	83.00	78.00	-5.00
16	21.50	112.00	90.50	16	57.50	65.00	7.50
17	60.50	95.00	34.50	17	35.00	57.50	22.50
18	60.50	79.50	19.00	18	47.50	63.50	16.00
19	65.00	135.00	70.00	19	36.50	50.00	13.50
20	39.00	97.00	58.00	20	54.00	42.50	-11.50

ตาราง 8 (ต่อ)

กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
เลขที่	Pretest	Posttest	D	เลขที่	Pretest	Posttest	D
21	29.50	91.50	62.00	21	7.00	70.50	63.50
22	14.50	58.50	44.00	22	32.50	67.50	35.00
23	37.50	94.00	56.50	23	27.00	91.50	64.50
24	18.00	71.00	53.00	24	60.00	135.50	75.50
25	28.00	83.50	55.50	25	36.50	44.50	8.00
26	20.00	99.00	79.00	26	24.50	83.00	58.50
27	32.00	112.50	80.50	27	47.00	88.00	41.00
28	22.50	102.00	79.50	28	45.00	85.50	40.50
29	41.00	73.00	32.00	29	34.50	67.50	33.00
30	67.50	103.00	35.50	30	36.50	78.50	42.00
31	39.00	78.00	39.00	31	33.00	69.00	36.00
32	55.00	67.50	12.50	32	25.00	70.00	45.00
33	82.50	131.50	49.00	33	49.50	90.50	41.00
34	76.00	108.00	32.00	34	58.00	84.50	26.50
35	58.50	99.00	40.50	35	30.50	77.00	46.50
36	50.50	104.00	53.50	36	47.50	69.50	22.00
37	37.50	53.50	16.00	37	55.00	77.00	22.00
38	84.50	98.50	14.00	38	52.50	67.50	15.00
39	36.00	105.00	69.00	39	57.00	67.00	10.00
40	36.50	86.50	50.00	40	58.50	82.00	23.50

ตาราง 8 (ต่อ)

กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
เลขที่	Pretest	Posttest	D	เลขที่	Pretest	Posttest	D
41	55.50	124.00	68.50	41	61.00	81.50	20.50
42	80.50	129.00	48.50	42	83.50	103.00	19.50
43	56.50	115.00	58.50	43	24.00	70.50	46.50
44	36.00	49.50	13.50	44	9.50	44.00	34.50
45	51.00	118.00	67.00	45	6.50	34.00	27.50
$\bar{X}$	45.92	92.69	46.77	$\bar{X}$	43.36	69.24	25.89
ΣX	2066.50	4171.00	2104.50	ΣX	1951.00	3116.00	1165.00

ตาราง 9 แสดงคะแนนแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลอง เปรียบเทียบ
ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
เลขที่	Pretest	Posttest	D	เลขที่	Pretest	Posttest	D
1	60	60	0	1	65	69	4
2	48	53	5	2	68	63	-5
3	56	60	4	3	58	48	-10
4	62	60	-2	4	63	63	0
5	66	68	2	5	67	68	1
6	49	67	18	6	58	53	-5
7	56	74	18	7	75	70	-5
8	57	63	6	8	46	58	12
9	63	75	12	9	55	59	4
10	44	52	8	10	42	47	5
11	58	61	3	11	55	65	10
12	49	49	0	12	47	59	12
13	66	68	2	13	48	52	4
14	50	68	18	14	60	63	3
15	56	71	15	15	79	90	11
16	59	63	4	16	55	61	6
17	77	72	-5	17	50	57	7
18	57	74	17	18	65	63	-2
19	67	82	15	19	68	70	2
20	54	60	6	20	50	55	5

ตาราง 9 (ต่อ)

กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
เลขที่	Pretest	Posttest	D	เลขที่	Pretest	Posttest	D
21	62	70	8	21	63	71	8
22	60	69	9	22	57	56	-1
23	54	70	16	23	64	69	5
24	70	68	-2	24	60	68	8
25	46	61	15	25	77	74	-3
26	62	64	2	26	42	51	9
27	51	54	3	27	54	60	6
28	48	64	16	28	66	74	8
29	69	76	7	29	59	65	6
30	55	61	6	30	53	59	6
31	65	76	11	31	56	61	5
32	59	75	16	32	45	53	8
33	58	84	26	33	57	61	4
34	62	78	16	34	62	68	6
35	69	78	9	35	58	59	1
36	58	80	22	36	64	62	-2
37	67	75	8	37	47	65	18
38	70	74	4	38	53	49	-4
39	70	72	2	39	57	63	6
40	57	70	13	40	63	60	-3

ตาราง 9 (ต่อ)

กลุ่มทดลอง				กลุ่มควบคุม			
เลขที่	Pretest	Posttest	D	เลขที่	Pretest	Posttest	D
41	61	72	11	41	51	50	-1
42	64	70	6	42	69	69	0
43	76	83	7	43	71	73	2
44	66	64	-2	44	65	66	1
45	47	53	6	45	57	62	5
$\bar{X}$	59.56	68.02	8.47	$\bar{X}$	58.76	62.24	3.49
ΣX	2680.00	3061.00	381.00	ΣX	2644.00	2801.00	157.00

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการสอน

1. ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์สุจินดา ชำนาญศิลป์	โรงเรียนโชคชัยสามัคคี
3. อาจารย์ดอกกรัง รูปชัยภูมิ	โรงเรียนสุนารีวิทยา

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย

1. ผศ.จันทิมา พรหมโชติกุล	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์นิศศรี กมลเวชช	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. อาจารย์ชจรศรี ชาดิกานนท์	โรงเรียนสาธิตมัธยม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย

1. รศ.อัจฉรา สุธารมณ	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. รศ.พวงรัตน์ ทวีรัตน์	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ดร.อารี พันธมณี	ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ชื่อผู้ช่วยตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทย

อาจารย์ดอกกรัง รูปชัยภูมิ	โรงเรียนสุนารีวิทยา
---------------------------	---------------------

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวณลิณี ชื่อสกุล นพิตร์สุวรรณ

เกิดวันที่ 5 เดือน สิงหาคม พุทธศักราช 2503

สถานที่เกิด อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 8 หมู่ 4 ตำบลทุ่งอรุณ
อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา 30190

ตำแหน่งหน้าที่การทำงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนโชคชัยสามัคคี อำเภอโชคชัย
จังหวัดนครราชสีมา 30190

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2522 มศ. 5 จากโรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี

พ.ศ. 2525 ศษ.บ. วิชาเอกการสอนภาษาไทย วิชาโทจิตวิทยา
จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2537 กศ.ม. วิชาเอกการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ก

การเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสงค์การเรียนรู้
กับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
นลินี บพิตรสุวรรณ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

ตุลาคม 2537

๘

การศึกษาค้างนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนและแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโชคชัยสามัคคี อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 90 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 45 คน กลุ่มควบคุม 45 คน ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design กลุ่มทดลองได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้เนื้อหาเดียวกันในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนภาษาไทยและแบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t - test Independent Groups ในรูป Difference Score

ผลการศึกษานพบว่า

1. ความสามารถทางการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. แรงจูงใจในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A COMPARISON OF WRITING ABILITY AND MOTIVATION IN THAI WRITING
OF MATHAYOM SUKSA II STUDENTS THROUGH THE CONCENTRTED
LANGUAGE ENCOUNTERS (CLE) AND THE INSTRUCTION
IN THE TEACHER'S MANUAL

AN ABSTRACT

BY

NALINEE BOPITSUWAN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

October 1994

The purpose of this study was to compare writing ability and motivation in Thai writing of Mathayom Suksa II students through the Concentrated Language Encounters (CLE) and the instruction in the teacher's manual.

The 90 subjects were randomly selected from Mathayom Suksa II students of Chokchaisamakkee school, Amphor Chokchai, Nakhon Ratchasima during the first semester of 1994 academic year. They were divided into 2 groups of 45 students each. The experimental group was taught through the Concentrated Language Encounters (CLE); whereas the control group was taught through the teacher's manual. Each group was taught in the same content for sixteen periods of 50 minutes each. The research design of the experiment was the randomized control group pretest - posttest design.

The instruments used in the study were Thai writing ability tests and motivation tests. The data was statistically analysed by using t - test.

The results of the study revealed that:

1. The Thai writing ability of the students in the two groups was significantly different at the .01 level.

2. The motivation in Thai writing of the students in the two groups was significantly different at the .01 level.